THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES
OFFICIAL REPORT

Eighth day of the Second Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 3rd December, 1968.

The House met at Half-Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

LEASING OF FOREST COUPES

141—

* 636 (5578) Q.—Sri K. Muniswamy (Satyavedu) : —Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) the number of coupes leased out at Sriharikota Island, Sullurpet taluk, Nellore district in the year 1966-'67 ;

(b) to whom the coupes were leased out ; and

(c) the amount secured by the lease ?

The Minister for Panchayati Raj (Sri T. Ramaswamy) :—(a) 25

(b) List of names of contractors placed on the Table of the House.

(c) Rs. 6,15,666-50 paise.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

VIDE L. A. Q. No. 5578 (STARRED) (*141)

List of names of Contractors to whom Forest Coupes of Srihari-kota Range for 1966-67 were sold in public auction.

Sl. No.	*Name of the Contractor to whom sold.*	*Name of the Coupe sold.*
1	2	3
1.	Sri N.S. Balasubrahmanyam	Mavalam E. P. Site XI
2.	,, A. V. Ramana Reddi	Penubakkam E. P. Site XI
3.	,, K. M. Abdul Gafoor	Keepakkam North E. P. Site XI

(1)	(2)	(3)
4.	Sri K.A. Shaik Mohammad	Keepakkam West E.P. Site XI
5.	,, P, Purandhara reddi	Keepakkam East E. P. Site XI
6.	,, P. Purandhara reddi	Kothachenu B. E. P. Site XI
7.	K. A. Shaik Mohammad	Kothachenu A. E. P. Site XI
8.	P. Purandhara reddi	Beripeta E. P. Site XI
9.	Sri A. V. Ramanareddi	Chennugaripalem E.P. Site XI
10.	,, M. Govindareddi	Mavalam A. C. P. Site X
11.	,, M. Yerrappareddi	Mavalam B. C. P. Site X
12.	,, N. S. Balasubrahmanyam	Penubakkam North C. P. Site X
13.	,, N. S. Balasubrahmanyam	Penubakkam South 'A' C. P. Site X
14.	,, M. Yarrappareddi	Penubakkam South 'B' C. P. Site X
15.	,, M. Yerrappareddi	Chengalpalem C. P. Site X
16.	,, B. Subbu Singh	Kodaledu West C. P. Site X
17.	,, B. Subbu Singh	Kodaleru East C. P. Site X
18.	,, Ch. Kuppa Reddi	Kothachenu C. P. Site X
19.	,, K. A. Abdul Razack	Beripeta C. P. Site X
20.	,, M. A. Gurnnadhareddi	Kothachenu A. A. Site
21.	,, K. M. Abdul Gaffoor	Kodaleru A. A. Site
22.	,, K. A. Abdul Razack	Ponna C. P. X
23.	,, Paritala Subbaiah	Sundladoruvu C. P. I.
24.	,, K.A. Shaik Mohammad	Beripeta C. P. V.
25.	,, N. S. Balasubrahmanyam	Keepakkam C. P. / 56 (Bit II)

(శ్రీ కె. మునుస్వామి :—అధ్యక్ష : ఈ కౌలు 3 ఏండ్లకోసారి , 5 ఏండ్లకోసారి చేస్తున్నట్లుగా ఉంది. Labour Co operative Societies ఏర్పాటై ఆ societies ద్వారా apply చేసుకుంటే వాళ్లకేమైనా తక్కువలో lease కిచ్చే దానికేమైనా అవకాశాలుంటాయేమో ఆలోచిస్తారా ?

(శ్రీ టి. రామస్వామి :— Societies ను organise చేసుకొని ఈ పాట తేదీకి మూడు మాసాలు ముందుగా apply చేస్తే concession rate కి యిస్తారండి.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (పత్తినపల్లి) :—చెట్ల మధ్యలో చెట్లు లేవిచోట చెట్లు పెంచకుండా సాగుచేసుకోవచ్చునా ? కూపులు యిస్తే చెట్లు పెంచుకోవచ్చునా ?

(శ్రీ టి. రామస్వామి :—పెరిగిన చెట్లున్న కూపులు పాడుతున్నారండి.

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) :—ఈ కూప్ను పాటల విషయంలో పూర్తిగా contractor లను పోషించడం, కంట్రాక్టరులు దీనివల్ల అధిక లాభం

సంపాదించడం, జరుగుతూ వున్నది. అందుచేత Government co-operative system adopt చేసే వారికి యివ్వడం బాగుంటుందేమోనని నేననుకుంటున్నాను. ఆ విధంగా ఏమైనా చేస్తారా ?

Mr. Speaker :—They are leased out in Public auction, if I remember correctly. The highest bidder will get the lease.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—బొనులెండి, Public auction ను పెట్టినాకూడా the vested interests are very clever in manoeuvring, Sir.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల) :—అధ్యక్ష ! ఈ కూప్పు auction చేయడంవల్ల ప్రభుత్వానికి లాభాలు రావచ్చు. కొన్ని సందర్భాలలో పాట మీద తీసుకొనే వాళ్లు కూడా ఈ కూప్పును అన్యాయంగా చెడగొట్టేటటువంటి ఘటనలు కూడా చాలా ఉన్నాయి. సరి యిదిట్లా వుండగా మన రాష్ట్రంలో కార్పెంటర్స్, అంటే వడ్రంగివాళ్ళు పూర్తిగా కర్రపైన ఆధారపడినవాళ్ళు. కాబట్టి ప్రభుత్వంవారు ప్రతి జిల్లాకూ ఆ ప్రాంతానికి అనుకూలమైన ఒక పద్ధతిలో వడ్రంగులు మొదలైన వారికి కూప్పును కేటాయించేటటువంటి ఏర్పాట్లు చేస్తారా ? ఇది వాళ్ల సమస్యను పరిష్కారం చేస్తుంది.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అధ్యక్ష ! నేనిదివరకే మనవిచేశానండి ఎక్కడైనా కో ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ పెట్టుకున్నట్లయితే concession రేట్లకే, Public auctionకు పెట్టకుండానే యిస్తామండి. ఇప్పుడు concesional rates కే యిస్తున్నాం, యిస్తాం కూడా.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల) :—అధ్యక్ష! ఇప్పుడుఅడిగిన ప్రశ్నలో భాగమేనండీ యిది. మేదరులు వగైరాలు కావాలని ఒకసారి అడిగినప్పుడు ప్రభుత్వం అంగీకరించిన మీదటనేకదా ఈ కోపరేటివ్ సొసైటీలు పెట్టారు. పెట్టినతరువాత వాళ్ళకు ఒక క్రమం ప్రకారం ప్రతి సంవత్సరం వారు కోరినమేరకు కూప్పు యివ్వడానికి ఆ విధంగా G. O. ను సవరించడానికి వచ్చిన ఇబ్బందేమిటి? వారికి సహాయం చేయాలనే ఆలోచన వున్నప్పుడు.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఈ G. O. ప్రకారం ఏ కోపరేటివ్ సొసైటీ అయినా apply చేస్తే, ఆ application ను అక్కడ వున్న District Committee పరిశీలించి యిస్తారు. ఆ District Committee కి Collector చైర్మన్‌గా వుంటారు. ఆయన Chairmanship క్రింద D. F. O., Deputy Registrar వుంటారు. వారు తప్పకుండా వారికి యిస్తారండి.

శ్రీ టి. నాగేశ్వరరావు (మంగళగిరి) :—శ్రీహరికోట island లో చాలామంది (Yanadis) యానాదివాళ్లు primitive tribes వాళ్ళు చాలామంది వున్నారు. వాళ్ళకు Forest Labourers Cooperative society ని Tribal Welfare scheme క్రింద యేర్పాటుచేసి వాళ్ళకు యివ్వడానికి ఏమైనా ఆలోచన ఉన్నదాండి?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అటువంటి ఆలోచన యిపుడు లేదండి.

శ్రీ టి. పాపారావు (నగరికటకం) :—అధ్యక్ష, ఈ కూపులు పాడిన contractors అడవులలో పెరిగిన మొక్కలేగాక చిన్నచిన్న మొక్కలుకూడా కొట్టేస్తున్నారు

వల్ల అడవులు పోవడంచేతను ఎక్కడా వర్షాలుకూడా లేకుండాపోతున్నాయి. ఇదివరకు మాకు 70 inch లు, 60 inch లు వర్షాలుపడ్డ శ్రీకాకుళం జిల్లాలాంటి జిల్లాలోకూడా అడవులు పూర్తిగా పోతున్నాయి. అందుచేత ప్రభుత్వంవారు ఒక క్రమపద్ధతిని యిది జరిగేటట్లు చూస్తారాఅని.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అధ్యక్ష; General గా ఈ contractors పాడుచేయడం వల్ల కాదండి అడవులు తగ్గిపోతూంట. ప్రజలు కొట్టేసి దానివి వ్యవసాయం చేయడం వల్ల అడవులు తగ్గిపోతున్నాయండి. దానివల్ల వర్షాలుకూడ తగ్గుతున్నాయండి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—మంత్రిగారు సొసైటీలవారు 3 మాసాల ముందరగా తెలియజేస్తే concessional rate ను యిస్తామన్నారు. కాని అక్కడ officers మాత్రం ఆ G O. లో ఆ విధంగా లేదనిచెప్పి చెంచూ కోఆపరేటివ్ సేల్ అండ్ పర్చేజ్ సొసైటీకి concessional rate ను apply చేయలేదు. కాబట్టి ఆ rules లో కొంచెం మార్పు తీసుకురావాలని చెప్పారు. ఆ సొసైటీకి ఎటువంటి concession రేట్లూ యివ్వలేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వంయొక్క instructions ను కాని G. O. ను గురించికాని పునరాలోచించడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా పూనుకుంటారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—దానికి వేరే ప్రశ్నవేస్తే సమాధానం చెప్తానండి. కాని general గా వారు యిస్తున్నారండి, 3 నెలలముందు apply చేస్తే యిస్తున్నారండి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఆ orders లో lacuna ఉన్నదని తరువాత Collector గారు, D. F. O. గారు, మేము కూడా ఒక సమావేశంలో మాట్లాడినాము. అపుడు చెప్పినారు. అందువల్ల lacuna వుంది కాబట్టి వాళ్లకు యివ్వడానికి వీలులేదు. 3years margional rates అయితేనే తప్ప, లేకపోతే యివ్వడానికి వీలులేదు, Concessional rates తో ఉన్నారు. కాబట్టి దానిని కొంచెం ఆలోచనచేసి సవరించడానికి పూనుకుంటారా? ఒక వేళ మీదగ్గర అది లేకపోతే వర్తమానం వెంటనే తెప్పించే ఆలోచన చేస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అలాంటి కష్టమేమైనాపుంటే తప్పకుండా సవరణ చేస్తామండి.

శ్రీ ప్రతాపరుద్రరాజు (నాగూర్) :—వారు ఎవరో ప్రజలు కొట్టేస్తున్నారు అందువలన అడవులు నష్టపోతున్నాయిఅని చెలవిస్తున్నారుకదా, ఒక చెట్టుకొడుతుంటేనే ఊర్లో అందరికీ వినపడుతుందికదా, అలాంటప్పుడు కాపలావాళ్లుంటారు. ఇన్ని వందలకొలది చెట్లు కొట్టేటప్పుడు ఆ Department ఏమిచేస్తున్నది అని. ఆ Department వాళ్ళను లోబరుచుకొని, వాళ్ళను విడదీసి ఆ కూపులను ఒక మైలు రెండేసిమైళ్ళవరకూ పూర్తిగా కొట్టేస్తున్నపుడు ఆ డిపార్టుమెంటువారు police వాళ్ళ assistance తీసుకువచ్చి వాళ్ళను అడ్డుకొందుకు అవకాశం వుంటుంది కదా. ఆ విధంగా ఈ డిపార్టుమెంటు వాళ్లు ఎందుకు చేయరు? Forest లన్నీ నశింపవుతున్నాయి. అలాంటప్పుడు డిపార్టుమెంటు ఏమి చేస్తున్నది? లేక యిది department వాళ్లు కూడా కలిసి చేస్తున్న పనా. అది తమరు యోచించండి బాబూ.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—10 చదరపు మైళ్ళకు ఒక గార్డు వుంటాడండి. సాధ్యమైనంత మటుకు పట్టుకుంటున్నారు. Evict చేస్తున్నాం. చర్యలు తీసుకుంటున్నామండి. అయినప్పటికి ఇది కాకుండా పోతున్నదని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—ఇప్పుడు అన్‌రిజర్వ్‌డ్ ఫారెస్టులనుంచి కూడా మన వ్యవసాయదారులకు కావలసినటువంటి నాగలి మొదలైనటువంటి పని ముట్లకు కావలసినటువంటి కలపను తెచ్చుకోడానికి వారికి పర్మిషను వున్నది. తెచ్చుకోవచ్చునని ప్రభుత్వం యిక్కడ చెప్తారు. కాని అక్కడ, మా జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు వ్యవసాయదారులు ఆ అడవుల నుంచి నాగలి కాని యింకొక, వ్యవసాయానికి సంబంధించినటువంటి పరికరాలకు కావలసినటువంటి కలపను తెచ్చుకోడానికి వారికి పర్మిషన్ దొరకడం లేదు. అధ్యక్ష : అందువల్ల వారు వారి పొలాలలోనే వున్న ఫల వృక్షాలు, మామిడి చెట్లు, చింతచెట్లు వగైరాలను కొట్టుకుంటున్నారు. చాలా యిబ్బంది పడుతున్నారు. వ్యవసాయదార్లకు కావలసిన పరికరాలకు కావలసిన కలప అడవుల నుంచి తెచ్చుకోడానికి పర్మిషన్ యిచ్చేటట్లు చేస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అది వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెప్తానండి.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి (వరంగల్లు) :—అధ్యక్ష, ప్రజలు కొట్టడంవల్లనే అడవులన్నీ పోతున్నాయి. Contractors చాలా బుద్ధిమంతులు అని అంటున్నారు. అది అయితే అయివుండవచ్చు. కాని కంట్రాక్టరులు ఒక లక్ష రూపాయలకు ఒక కూపు తీసుకొని 4 లక్షల రూపాయల ఆదాయం కొడితే అదీ మంచిదేనా. వరంగల్లులో ఒక కంట్రాక్టరు ఆ విధంగా చేస్తే అతనిని ఒక officer పట్టుకుంటే కూడా అతను గవర్నమెంటుకు అప్పీలు వేస్తే కూడా అతీగతీ లేకుండా దానికేమీ చర్య తీసుకోకుండా అతనిని మాఫీ చేసినటువంటి పరిస్థితి ఉన్న కంట్రాక్టరు గురించి నాకు తెలుసును. కాని ఎప్పుడో ఒక నాగలి కోసం ఏవడో ఒక కర్రె కొట్టుకొని వస్తే అది అంతకంటే అన్యాయమా. అయితే మరి దీనిని గురించి తగినటువంటి శ్రద్ధ ఏమి తీసుకుంటున్నారు? ఈ విధంగా పట్టుబడిన కేసులన్నీ కూడా మాఫీ చేసి ఏదో చేసి అటువంటి వానిని మీరు వదిలేస్తున్నారు. దానికి కారణమేమిటో చెప్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అధ్యక్ష, కేవలం ప్రజలే చెడ్డవాళ్లు, కంట్రాక్టరులు మంచివాళ్లు అని నేను మనవి చేయలేదండి. అడవి తగ్గిపోడానికి కారణం ప్రజలు కొట్టేయడం, occupy చేయడం, దానిని వ్యవసాయం చేయడం అని నేను మనవి చేశానండి.

Occupation of Forest Lands

142—

* 634 (5570) Q.—Sri K. Muniswamy :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) the extent of forest land occupied by the forest officer and big landlords in between Tada and Rambakam Thondur forest of Nellore District so far;

(b) whether it is a fact that they raised casuarina and mango trees in the area so occupied; and

(c) will the Government be pleased to evict them from their illegal occupation and assign the lands to landless poor?

Sri T. Ramaswamy :—(a) No officer of the Forest Department is in occupation of this forest land 43 private individuals are reported to have encroached on 514-09 acres of land.

(b) Casurina Plants have been raised. No Mango trees have been raised.

(c) The matter is under consideration of the Government.

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—అధ్యక్ష, land చాలా waste land అయివుందండి. Nearly eight hundred acres వుందండి. It is in between our Andhra State and Madras State. Madras State కు సంబంధించిన Forest Officer దాదాపు 25 acres ఆక్రమించుకొని మామిడిచెట్లు, సరుగుడు చెట్లు పెట్టిపున్నాడు. అంతేకాకుండా అక్కడ వున్నటువంటి big wigs కనుచూపు మేరలో వందలాది ఎకరాంలో సరుగుడు చెట్లు పెట్టివున్నారు. అక్కడ land-less జనం చాలా వున్నారు. వాళ్లు ఆడవి ప్రాంతాలలో కొట్టుకొని అమ్ముకుని తినేటంతటి దీన స్థితిలో వున్నారు. వాళ్ళయొక్క దీన స్థితిని consider చేసి అక్కడ యిప్పుడున్నవాళ్ళను evict చేయించి ఈ పేద ప్రజానీకానికి ఆ భూములకు పట్టాలు యిప్పిస్తే వాళ్ళకు అనుకూలంగా వుంటుంది. ఆ విధంగా చేయటానికేమైనా ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అధ్యక్ష ఈ భూములు 20, 23, 40, 21 నంబర్లు గలవండి. అందులో 21 వ నంబరులో 544 ఎకరాలుమాత్రం Forest Department వారికి స్వాధీనం చేసినారండి. 307 ఎకరాలు యింకా ఆ 21 వ నంబరులోనే రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు క్రింద వుందండి. బహుశః వారు చెప్పినటువంటిది రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు క్రింద నున్నదాంట్లో వుందనుకుంటానండి. Forest Department కు ముందు యిచ్చినవికూడా అంతా encroach చేసినారండి. దానికి Collector of Chittoor District ను మేము రిపోర్టు అడిగినామండి. అది యింకా Board of Revenue ద్వారా మా దగ్గరికి రాలేదండి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రికల్) :—ఇప్పుడు ఈ పద్ధతిలో చూస్తుంటే వాళ్లను బేదఖల్ చేస్తున్నారంటున్నారు. అసలు యిదేమో రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు క్రింద వుందంటారా ? లేక అసలు యిది మా Forest Department నుంచి cancel చేయబడి రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటువారి కివ్వబడిందా ? లేక అది పేరే ఆడవి కాకుండా ఇతరత్రా భూమా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఇది అసలు రెవెన్యూ పోరంబోకండి. దానిలో 544 ఏకరాలు మాకు, Forest Department కు యివ్వడం జరిగిందండి. దానికి notification issue చేసినాము. వాట్లకి objections వచ్చాయి. Reports ను ఇప్పుడు call for చేసినాము.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :—అధ్యక్ష, Minister గారికి information ఉండి. వేరే district లలోకూడా ఈ భూస్వాములక్రింద ఏ forest lands అయితే వున్నాయో వాటిని వాళ్లు ఆక్రమించుకున్నట్లేగా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—పుంచే వుండవచ్చునండి. అది వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెప్తాను.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—అధ్యక్ష, ఈ అడవి భూములను మనం రక్షించాలనుకుంటున్నప్పటికీ అనేక పద్ధతులలో వాటిని భక్షించే కార్యక్రమాలు సాగుతున్నాయి. సరే ఈ సమస్య యిట్లా వుండగా కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో అడవుల మధ్యన అసలు 50, 100, 2 వందలు, 3 వందల ఎకరాల వరకు plots లో అడవులు లేకుండా వున్నాయండి. అడవులున్నచోట అడవులున్నాయి. కాబట్టి ఆ భూములను రక్షిస్తున్నారు. అదే విధంగా వీటిని అడవి ప్రాంతంలో వున్నాయి కాబట్టి రక్షిస్తున్నారు. లేకపోతే అక్కడ వ్యవసాయం చేసుకోడానికి అవకాశం కల్పించడం లేదు. ప్రక్క గ్రామాలలోని నిరుపేదలు, వ్యవసాయ కూలీలు, సేద్యం చేసుకోడానికి ప్రభుత్వానికి applications పెట్టుకుంటే అడవి భూమిని వదలి పెట్టడానికి వీలు లేదు అంటున్నారు. అక్కడ ఆటు అడవీ పెరగదు పెంచడానికి డబ్బు లేదు. అక్కడ పెరిగే పరిస్థితులుండవు, రెండవ వైపున దానివి దున్నుకొనే వాడికీ లేకుండా చేస్తున్నారు. ఆటువంటి cases వున్నటివీ ప్రభుత్వం వాదు విచారణ చేసి proper గా బాధ్యతతో పరిశీలించి ఆలాంటి దానిని పేదలకు పట్టాలివ్వడానికి ప్రయత్నిస్తారా ? కనీసం లీజుకైనా యివ్వడానికి నిర్ణయం చేస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ప్రభుత్వం plantation తీయడానికి అవకాశం లేనిచోట సాధ్యమైనంత మటుకు లీజుకు యిస్తున్నామండి. కాని ఎక్కడైనా మేము plantation వేస్తాము, వేయగలం అనేచోట మాత్రం lease కివ్వడం లేదండి.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి (పెద్దపల్లి) :—అధ్యక్ష ! ఇప్పుడు రాజేశ్వరరావుగారు అడిగిన దానివలెనే, అనేకమైన అడవుల మధ్యలో అనేక వేల ఎకరాల భూమి పట్టిగా పడివున్నది. ఇప్పుడున్న వాని దృష్ట్యా దానికి పట్టా లివ్వడం సాధ్యం కాకపోతే మరి forests ను పెంచే అవకాశం చాలా వుండి కూడా ఏండ్ల తరబడి పట్టిగా వున్నాయి. Forests ను పెంచే పని ఎందుకు సాగడం లేదండి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—తప్పకుండా forest ను పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తామండి. Reserve forests మధ్య నున్నటువంటి ఖాళీ భూమి ఏదైనా వుంటే forest పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తామండి. అది సాధ్యం కాకపోతే పట్టా లిస్తామండి.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ (పాయకరావుపేట) :—అధ్యక్ష ! ఈ forests వున్నటువంటి భూములు అని అన్నారు. ఈ భూములు లెక్కలలోనే పుస్తకాలలోనే forests గా వున్నాయి. కాని field మీద చూస్తే మాత్రం పెద్ద వృక్షాలు, చెట్లూ ఏమీ లేవు. చిన్న చిన్న తుప్పలు ఆటువంటివివున్న ప్రాంతాలలో 20, 30 సంవత్సరముల నుంచి ఏ సంవత్సరాని కాసంవత్సరమే కొలును పొందిచేసుకొనేటటువంటి వారలకు చాలా యిబ్బంది కల్గుతోంది. కాబట్టి వెంటనే 10 సంవత్సరాలకు తక్కువ లేకుండా ఆ పేద ప్రజానీకానికి కొలుకిచ్చే పద్ధతిని గురించేమైనా ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అటువంటి భూములను కొంచెం long lease కు, వారన్నట్లు 10 సంవత్సరాలు కాదండి—6 సంవత్సరాలకు యిస్తే బాగుంటుందేమో ననే ఆలోచన ఈ వేళ ప్రభుత్వానికి వుందండి.

శ్రీ ఆర్. మహానంద (దర్శి) :—ఈ భూములను పేదలకిచ్చినందువల్ల పుణ్యం వస్తుంది. కాని ఆసలు ఈ పట్టా lands విషయంలో గ్రామాలకు దగ్గరగా వుండునని వారు, ఆ బీదలు చాలా బాధలు పడుతున్నారు కనుక, దానికేదో consultation committeeఅని consolidation కమిటీలు, settlement comittees లేదన్నారు; అట్లాంటివి లేకుండా త్వరగా వాటిని ఏదైనా పరిష్కారంచేసి వారికిచ్చి పుణ్యం కట్టుకుంటారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—త్వరలోనే చేద్దామని అనుకుంటున్నామండి.

శ్రీ వి. నరసింహారెడ్డి :—అధ్యక్ష, మొదలు నేను అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం అంత స్పష్టంగా రాలేదు. అక్కడ భూస్వాములు ఆక్రమించి చెట్లు పెంచుతున్నటువంటి ఆ భూముల గురించి కలెక్టరుకు తెలియజేశామన్నారు. ఆ తెలియజేసినది ఎప్పుడు ? ఆ చెట్లు పెంచుకోవడం సాగుతూనే వుంది. ఆటువంటప్పుడు ఇంకా మీరు చర్య తీసుకొనేదెప్పుడు ? తెలియచేసినదెప్పుడు. కొంచెం తెలియ చేస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అధ్యక్ష ! ఈ భూమి తిరుపతి దేవస్థానం వారిదండి. Forest land అండి. ఇది మొట్టమొదట Madras State లో వుందండి. Pataskar Award ప్రకారం మనకు వచ్చిందండి. ఆ తరువాత ఈ భూమిని మరచి పోయారండి కొంత వరకు, 1965 వ సంవత్సరంలో ఈ భూమిని.....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మర్చి పోయినదెవరు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మన రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటండి. తరువాత 1965 వ సంవత్సరంలో Forest department వారు రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటును కోరారండి. దీనిని మాకు అప్పచెప్పవలసిందే మేము మొక్కలు వేస్తామని కోరారండి. అంతకు ముందే కొందరు రైతులు స్వాధీనం చేసుకొని మొక్కలు వేసుకొని వున్నారండి. ఇప్పుడు ఎట్లా కొలగించాలి ? లేకపోతే కొలగించకపోతే ఏమి చేయాలి అనే ఆలోచన ప్రస్తుతానికి వుందండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మరచిపోయిన తరువాత ఆపని జరుగుతుంది.

శ్రీ జి. సత్యనారాయణరావు (ఎల్లందు) :—అధ్యక్ష, ఇక్కడ మా ఖమ్మం జిల్లా యిల్లెందు తాలూకాలో బీద ప్రజానీకం, కోయ, లంబాడీలు కూడా దాదాపు 800 ఎకరాలకు 92, 292, 320 పర్వే నంబరులకు సంబంధించినటువంటి వాటిని 15, 20 సంవత్సరములనుంచి continuous గా దున్నుకొంటున్నారు. అయితే యిప్పుడు Forest Department వారు దానిని తక్షణమే కొలగిపోవలసిందని notice ఇచ్చారు. వాటిని పునసంహరించుకొని తక్షణంయిప్పుడు బీద ప్రజానీకం ఏ భూమినైతే దున్నుకొంటున్నారో ఆ భూములకు assignment order వేసి పట్టా హక్కును యిప్పిస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— అది వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెప్తానండి.

శ్రీ పై వెంకటరావు (వేమూరు) :— అధ్యక్ష ! అక్కడ Field Labour Cooperative Soci ties నేర్పాటుచేసి వారికిచ్చి వీరలకు సహాయపడే ఆలోచన ప్రభుత్వానికున్నదా ?

శ్రీ ఎమ్. వీరరాఘవరావు (ప్రత్తిపాడు) :—అధ్యక్ష. Reserve forests లోని వ్యవసాయానికి లాయిక్కైన భూములను పట్టాలపైనకాని, lease కు కాని ఇవ్వడానికి ఆక్షేపణలేదని మంత్రిగారు చెప్తున్నారు. అయితే తూర్పు గోదావరి జిల్లా ప్రత్తిపాడు తాలూకాలో ఫారెస్టు భూములు చాలా వున్నాయి. ఆ భూముల కోసం ఇదివరకు వీరి ప్రజానీకం దరఖాస్తులు పెట్టుకొని వున్నారు. వాటిపైన మీరు ఏమైనా చర్య తీసుకొని lease కు గాని పట్టాలుగాని యివ్వడానికేమైనా ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— Reserve forest మొక్కలు వేయడానికి పనికి రాదంటే తప్పకుండా పట్టాలు issue చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

BRIDGE ON THE RIVER MUSI

143—

* 461 (7111) Q.—Sarvasri R. Mahananda and P. Venkata Reddy (Kanigiri) :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the work of construction of a high level bridge at M. 145/5 across Musi River on Ongole—Nandyal road in Nellore Division was estimated at Rs. 5 lakhs;

(b) whether it is fact that it was included in the Budget estimates of 1964–65 and 1966–67 and a provision of Rs. 75,000 and Rs. 30,000 respectively was also made in the Budget; and

(c) if so, why this scheme was not taken up ?

The Minister for Communications (Sri J.V. Narasinga Rao) :—

(a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Due to paucity of funds under plan for roads, the work could not be taken up so far. However, the work is proposed to be taken up during 1969-70 under the Fourth Five Year Plan.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— అధ్యక్ష ! అన్నిటికీ మంత్రిగారు "yes, yes" అని చెప్పారు. కాని 64-65, 66-67లో బడ్జెట్ ఎలాట్‌మెంటు చూపించినప్పటికీ కూడా తీసుకోకుండా పోవడానికి అది అవసరంలేదని, రెండవది ఆ సంవత్సరములలో అదేవిధంగా యితర ప్రాంతాలలో యితర works తీసుకున్నారే, వాటిని తీసుకొంటూ దీనికి ప్రాధాన్యత యివ్వకుండా పోవడానికి కారణమేమిటి ? ఎందువల్లనంటే ఈ వర్షా కాలంలో ఒకోసారి 4 రోజులూ, 5 రోజులూ కూడా traffic అంతాకూడా బంద్‌పోయేటటువంటి పరిస్థితి వున్నది. అందులోనూ ఇది రెండు జిల్లాలరోడ్డు, గుంటూరు, కర్నూలు జిల్లాలకు connecting road.

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—డబ్బు కొంతే దీనికి కారణం. అది తప్ప వేరే కారణం ఏమీలేదు. గత సంవత్సరం వారు ప్రశ్న వేసినపుడు నేను సాధ్య మైనంతవరకు డబ్బు కొరత వున్నప్పటికీ వాటిని తీసుకొని ప్రయత్నం చేయాలని అనుకొంటున్నాము. తరువాత estimates చేసినది 5 లక్షలకు బదులు 12 లక్షలు అయిపోవడంవల్ల ఈ సంవత్సరం తీసుకోవడానికి వీలుకాలేదు. వచ్చే సంవత్సరం తప్పకుండా తీసుకుంటాము.

REPAIRS TO GODAVARI ANICUT

144—

*271(6199) Q.—Sri P. Gunnayya (Put by Sri K. Govinda Rao):—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) Since how long proposals have been under consideration of the Government to repair the Godavari anicut;

(b) whether any schemes have been prepared for the purpose;

(c) the estimated expenditure therefor; and

(d) when the said work will be taken up?

The Minister for Irrigation (Sri S. Sidda Reddy): (a) Since 1964.

(b) Yes, Sir. A scheme has been prepared for special repairs to the Ralli Anicut which is branch of the Godavari Anicut.

(c) Rs. 14 lakhs.

(d) The work will be taken up as soon as necessary materials are procured, and the study on the stability of the Ralli Anicut under taken by the Andhra Pradesh Engineering Research Laboratory is completed.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—తరువాత ఎప్పుడో చేసేటట్లు చెప్పు తున్నారు. ఇమిడియట్‌గా చేస్తారా? నష్టము ఉన్నదని తెలుసుకదా. ఆ నష్టము వచ్చిన తరువాత చేస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—నష్టము రాకుండా చేయవలసిన పని అంతా చేస్తున్నారు. కావలసిన రిపేర్లు చేస్తూనే ఉన్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రిపేర్లు కాదండి. ఆనకట్ట అంతాకూడా దెబ్బతిని పోయేటటువంటిది. క్రిందనుంచి ఏమి రిపేర్లు చేస్తారు మీరు? వెనుక పర్కులేషన్ వచ్చిపోతూఉంటే వాటర్ అంతా. మీరు అతుకులు వేస్తూపంటే ఎట్లా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—కొట్టుకొనిపోకుండా ఉండడానికి కావలసిన రిపేర్లు ఎప్పటికప్పుడు చేస్తున్నారు. అసలు ఆనకట్ట పనికిరాదు, బ్యారేజ్ కట్టాలని ఒక పెద్ద స్కీము ఉన్నది. అందుకోసం, దీనికి ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టి రిపేర్లు చేస్తే ఉపయోగము ఉండదనే ఉద్దేశంతో ప్రస్తుతము ఉన్నటువంటి ఆనకట్ట చెడిపోకుండా నష్టంలేకుండా చేయవలసిన పని జరుగుతున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అసలు బ్యారేజ్ సంగతి ఏమైంది ? అది ఎప్పుడు తయారుచేస్తారు ?

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—బ్యారేజ్ క్రింద అడ్వాన్సు బెటర్‌మెంట్ లెవీ కోసం మనము నోటిఫై చేయడం జరిగింది. డిమాండు నోటీసుకూడా ఇచ్చారు. దానికి సంబంధించిన డబ్బు వసూలు అయిన తరువాత ప్రారంభము చేస్తాము.

COPPER AND LEAD MINES SCHEME AT AGNIGUNDALA

145—

* 1004 (6531-N) Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether the recent news item published in the Papers that the Central Government have dropped the copper and lead mines scheme proposed to be established at Agnigundala, in Vinukonda Taluk, Guntur District is true ;

(b) whether a full scheme has been prepared for exploitation of the said minerals ;

(c) whether all the required facilities have been provided by the State Government ;

(d) whether it has been suggested that a railway line is necessary for the transport of the raw material from the said mines ; and

(e) the proposed starting and terminating points of the said line ?

The Minister for Labour (Sri K. V. Narayana Reddy) :— (a) No, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Yes, Sir.

(d) Yes, Sir.

(e) Ongole to Hyderabad.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—హిందూస్తాని కాపర్ లిమిటెడ్ వారికే ఇచ్చామన్నారు. వాళ్ళు ఇప్పుడు పని మానుకొన్నారు. మంత్రిగారు చెప్పింది ఏమిటంటే 'యెస్' అన్నారు. కాని ఇప్పుడు అక్కడ వాస్తవంగా పని ఏ మాత్రం కూడా జరగడంలేదు. అది మాకు 15, 16 మైళ్ల దూరము ఉన్నటువంటి స్థలము. అది హిందూస్థాని కాపర్ లిమిటెడ్ వాళ్ళకు ఇస్తే, వాళ్ళేమో చేతులు ముడుచుకొని కూర్చొన్నారు. అక్కడ పని ఏమీ జరగడంలేదు. దీనిని సత్వరంగా చేయడానికి మన ప్రభుత్వమువారు ఏదైనా పథకము నిర్ణయించి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించి ఉన్నారా ? పంపించి ఉన్నట్లయితే దాంట్లో ఉండే విషయాలు మనవిచేస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణ రెడ్డి :—పని మానుకోలేదండి. దీంట్లో కేవలం ఎకనామిక్ ఫీజిబిలిటి రిపోర్టు ఒకటి కావలసివచ్చింది. టెక్నికల్ ఫీజిబిలిటి ప్రోగ్రాము ఫస్టున కేంద్ర ప్రభుత్వము వారు ఎన్.ఎం.డి.పి.కి అప్పజెప్పారు. ఎన్.ఎం.డి.సి

బి ఫర్‌కేట్ అయిన తరువాత ఇప్పుడు హిందూస్తాన్ కాపర్ లిమిటెడ్‌వారు తీసుకొన్నారు. అక్కడ పని జరుగుతున్నది. ఆ ఫీజిబిలిటి రిపోర్టు 16 డిసెంబరున డిస్పాచ్ చేసినారు. అది ఫైనలైజ్ అయిన తరువాత దాగా పని జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—ఈ అగ్నిగుండాలలోని ఈ రాగి గనులు మరి అమెరికన్ కంపెనీవారికి అప్పజెప్పామని అన్నారు. ఇందులో మన ప్రభుత్వానికిగాని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి గాని ఏమైన వాటాలు ఉన్నాయా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—అసలు హిందూస్తాని కాపర్ లిమిటెడ్ గవర్న్‌మెంటు ఆఫ్ ఇండియా అండర్ టేకింగ్.

శ్రీ సి. సుబ్బయ్య :—ఇదివరకు అమెరికన్ కార్పొరేషన్‌తో చేయాలని వాటాలు విషయంలో మన గవర్నమెంటు వారికి గిట్టలేదని, 51 పంతులు వాళ్ళకు ఇస్తే తప్ప మేము దానిని ఎక్స్‌ప్లోర్ చేయమని చెప్పినటువంటిది వాస్తవమేనా ? అసలు ఇప్పుడు ఇన్వెస్టిగేషన్ జరుగుతున్నదని మంత్రిగారు చెప్పారు. నేను కూడా పోయి వచ్చాను, మాకు అది దగ్గర, 14 మైళ్లలో ఉన్నది. అక్కడ ఏమీలేదు. అందరు వెళ్ళిపోయారు. చిన్న ఆఫీసర్సు తప్ప అందరూ వెళ్ళిపోయారు. మేము అడిగితే, మమ్మలను ఏమి చేయమంటారు. అక్కడ పైనుంచే కొలాబరేషన్ కుదర లేదు అని చెప్పుతున్నారు. కాబట్టి, ఇప్పుడు ఏదైనా కొత్త ప్రతిపాదన ఎక్కడ నుంచి అయినా వచ్చిందా ? అసలు ఆ విషయము ఏమిటి ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—అసలు కాపర్ లెడ్ ఉన్నదండి అక్కడ. కాని మొక్కో ఎకనామిక్ ఫిజిబిలిటి రిపోర్టు కారకనిచెప్పి అమాత్రమే వాళ్ళు అక్కడ పనిచేస్తున్నారు. మొక్కో ఎకనామిక్ ఫిజిబిలిటి రిపోర్టు ఫైనలైజ్ అయిన తరువాత పని జరుగుతుంది. కాని ఇతరదేశాలు మాత్రం చాలాచోట్లకు పొటెన్సియాలిటీస్ చాలా ఉన్నాయని దానికిగాను యుగోస్లోవాకియా, అమెరికా, రష్యా, చాలాదేశాలు ఇంటరెస్టు తీసుకొన్నాయి. కాని హిందూస్తాని కాపర్ లిమిటెడ్ వారే చేస్తున్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—చాలా సంవత్సరాలనుంచి పెద్ద పరిశోధన చేశామని చెప్పారు. చేసిన పరిశోధన ఫలితం యిదేనా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—పరిశోధనకు కైము పడుతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఏదో పర్సెంటేజి వచ్చిందని చెప్పారు.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి:—నొ, నొ, 1967 లోనే వాళ్లకు అప్పజెప్పాము. అప్పటినుంచి జరుగుతూనే ఉన్నది. ఫీజిబిలిటి రిపోర్టు ఫైనలైజ్ అయినతరువాత పని మరుమూలా జరుగుతుంది.

డాక్టర్ టి. యస్ మూర్తి :—స్టార్టు చేసినతరువాత ప్రాజెక్టు, ఒక కంపెనీపెట్టి దానికోసం డబ్బు ఖర్చు పెట్టి, అది అయినతరువాత ఇప్పుడు టెక్నికల్ ఫిజిబిలిటి అంటున్నారు ఏమిటండి? ప్రతిది ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో టెక్నికల్ ఫిజిబిలిటి అని ఎగర గొడుతున్నారు. దానికికూడా అదే గతి పడుతుందేమోనని అనుమానము.

Sri K. V. Narayana Reddy : Copper and lead are very valuable metals.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :—అవునండి. అవన్నీ చూసుకొన్నతరువాతనే, ఇక్కడ చాలా ఉన్నదని ఇక్కడ దిగారు మొదట. ఇక్కడ చాలాకాలం జరుగుతూ వచ్చింది; హై పర్సెంటేజ్ ఉన్నదని, ఇక్కడ చాలా బాగా ఉన్నదని, షెల్టర్ పెట్టాలా అని అన్నీ చేసి మళ్ళీ ఇప్పుడు మనము ఫిజిబిలిటి అని ప్రారంభిస్తే ఏమి అర్థం దీనికి?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—జియాలాజికల్ సర్వేవారు సర్వే చేస్తారు. దానితరువాత మూడవలసియుంటుంది, దానికి ఏమేమి పెట్టుబడి పడుతుంది, పొటెన్షియాలిటీస్ ఏమి ఉంటాయి, పర్సెంటేజెస్ ఏమి ఉంటాయి, ఇవన్నీ ఎకనామిక్ ఫిజిబిలిటీ రిపోర్టు తీసుకోవలసియుంటుంది. అందుకు డబ్బు చాలా ఖర్చు పెట్టవలసియుంటుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇది మేజర్ ప్రాజెక్టుగా తీసుకొని ఇండియా మొత్తానికికూడా, ఆంధ్రదేశంలో యిది ఘనకార్యం అని చెన్నారెడ్డిగారు మినిష్టరుగా ఉండి, నారాయణరెడ్డిగారు మినిష్టరుగా ఉండి, అంతా వెళ్ళి జనానికి ఆశ చూపించి చివరకు మన ఖర్మ యింతేనా? ఎప్పుడుకూడా ఆశ చూపించడం మళ్లీ దానిని నేలకేసి పారేయడం ఈ ఆంధ్రపద్ధతి ఇంతేనా? అసలు ఈ ప్రభుత్వానికి జాతీయాభిమానము లేదా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—జాతీయాభిమానము ప్రశ్న లేదండి. అసలు కాపర్, లెడ్ అంటే చాలా విలువైన మెటీరియల్స్.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :—ఇటువంటివి ఎన్నో ఉదాహరణలు చెప్పగలుగుతాను. ఇది లేటెస్ట్. దానికి ఏమి చర్య తీసుకొంటారు?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—అదేమీ లేదండి. 16 డిసెంబరుకు ఫిజిబిలిటి రిపోర్టు ఫైనలైజ్ అవుతుంది. దానితరువాత మీరు ప్రశ్నలు అడగవచ్చు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ప్రతిదీ తీసుకొని వస్తారు, తరువాత లేదంటారు. ఎందుకు మాకు ఈ లేనిపోనిదంతా. అమెరికావాళ్లు కలిసిరాలేదని, కొలాబరేషనుకు చెనుకకు తగ్గారనిచెప్పి మీరు మొత్తంకూడా మట్టిపాలు చేసివేస్తున్నారు ఆంధ్రదేశాన్ని.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—చాలా జాగ్రత్తగా పనిచేస్తున్నారండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఏమిచేస్తున్నారు చెప్పండి. మీరు 4 సంవత్సరములనుంచి చేస్తున్నారు, ఈరోజు ఏమైంది?

Sri K. V. Narayana Reddy :—It is only in 1967 that they have taken up the work.

Sri Vavilala Gopalakrishnaiah :—No, it is not 1967, it is 1965.

Sri K.V. Narayana Reddy ;—Sir, Economic feasibility report is a pre-condition, a pre-requisite for further programmes.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అదేమీ లేకుండా మీరు అమెరికన్ కొలాబరేషన్ ఎందుకు చేస్తారు?

CLOSURE OF JUTE AND TWINE MILL VIJAYANAGARAM

146—

* 1028 (6534-X) Q.–Sri P. Sambasiva Raju (Gajapathinagaram) :- Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether the Government have received any information regarding the closing of Khardah Jute and Twine Mill, Vijayanagaram Visakhapatnam ;

(b) if so, whether the Government has taken any steps to re-open the mill ;

(c) whether there are any conciliatory proceedings pending with the Assistant Commissioner of Labour;, Visakhapatnam ; and

(d) if so, the stage at which it stands ?

Sri K.V. Narayana Reddy :— (a) Yes, Sir.

(b) The Regional Assistant Commissioner of Labour and the Labour Officer, Visakhapatnam respectively held discussions with the management and the workers about the re-opening of the Mills.

(c) No, Sir.

(d) Does not arise.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్ష, ఇప్పుడు విజయనగరంలో ఈ ఓల్సాను క్లోజ్ చేయడంవల్ల లేబర్ డిస్‌ప్యూట్స్ ఎక్కువై పోతున్నాయి. అందులో విశాఖపట్టణంలో ఉన్నటువంటి అసిస్టెంట్ లేబర్ కమీషనర్ కన్సీలియేషన్ ప్రొసీడింగ్స్‌కంటె డిస్‌ప్యూట్స్ తనకు తాను మూజువాణిగా అటెండ్ అయి, డిస్మర్ పార్టీస్ అటెండ్ అయి తనకు తాను కన్సిలియేట్ చేసుకొనే పరిస్థితి ఉన్నది. కాబట్టి సరియైనటువంటి అఫీసరును పెట్టడం మంచిదని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—దానికి దీనికీ సంబంధము లేదు. అసలు ఈ జూట్ ట్వయిన్ అని క్రెడ్ ఉంటుంది. అది ఫినిష్డ్ ప్రొడక్ట్. దానికి బయట మార్కెట్ లేకపోవడంవలన ఈ మిషినరీనిరీమాడల్ చేయలేదు. ఆ అక్యూములేషన్ ఆఫ్ స్టాక్స్ మే 3 వరకు 457 టన్నులు అయిపోయినాయి. దానికి సేల్సు లేవు. కాబట్టి దానిని క్లోజ్ చేసినారు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఇప్పుడుకూడా అది క్లోజ్‌చేసి వున్నదికదా. దానిని రీ ఓపెన్ చేయడానికి ఏమైనా చర్యలు తీసుకొంటున్నారా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—రీ ఓపెన్ చేయడానికి చాలా ప్రయత్నాలు చేయవలసిఉంటుంది. చేశారు. అసిస్టెంట్ కమీషనర్ ఆఫ్ లేబర్, మునిసిపల్ లేబర్ ఆఫీసరు సంప్రతింపులు జరిపారు. అసలు వాళ్ళకు మార్కెట్ లేదుకదా ఇక్కడ. అంతేకాకుండా ఏప్రియల్ 24 న అగ్నిప్రమాదాలు సంభవించి 16, 14 మిషిన్లుకూడా చెడిపోయినాయి.

శ్రీ ప్రగడకోటయ్య :—ఇప్పుడు ఆర్థిక వనరులు లేక ఏదైనా వ్యాపారంలో ప్రతిష్టంభన వచ్చి ఫ్యాక్టరీ క్లోస్ చేసినప్పటికి, అందులో పనిచేసినటువంటి కార్మికులకు వారి సర్వీసును ఆధారము చేసుకొని కొంత జీతభత్యాలుకూడా ఫ్యాక్టరీవారు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది, ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉన్నది. అలాంటిది ఏదైనా జరిగిందా జరగకపోతే ప్రభుత్వము ఆది జరిపించేదానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ కె.వి. నారాయణ రెడ్డి :—వాళ్ళకుఇచ్చే డ్యూస్ అన్నీ ఇచ్చారండి. ఇప్పుడేమీ లేనట్లు కనపడుతుంది.

శ్రీ పి. సాంబశివరాజు :—ఈ జూట్ మిల్లు అసలు ఎంతకాలంనుంచి మూసివేయబడింది?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—మే 3 న క్లోస్ చేశారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—విజయనగరంలో యీ విధంగా ఎన్ని మిల్లులు లాకవుట్ అయినవి? క్లోజ్ అయినవి? వాటిని ఎట్లా పరిష్కారం చేశారు? వారికి నష్టపరిహారం ఏమి ఇచ్చారు?

శ్రీ కె.వి. నారాయణ రెడ్డి :—నష్టపరిహారం కాన్సిలియేషన్‌కు రాలేదండి. వారికి డ్యూస్ ఇచ్చారు. ఏమన్నా లీగల్ డ్యూస్ ఉంటే తప్పకుండా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది. అటువంటివి ఏమీ మా దృష్టికి రాలేదు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—విజయనగరంలో ఎన్ని మిల్లులు క్లోజ్ చేశారు?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—నేను యీ మిల్లు గురించి మాట్లాడుతున్నాను.

శ్రీ పి. సాంబశివరాజు :—మిల్లు యజమానులు ఆసలు క్లోజ్ చేశారా? లే ఆఫ్ చేశారా? క్లోజ్ చేసినప్పుడు నష్టపరిహారం వగైరాలు ఇచ్చారా? లేకపోతే డ్యూస్ ఇచ్చారా? అన్న విషయం మంత్రిగారు క్లారిఫై చేస్తారా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—క్లోజ్ చేశారు. క్లోజ్ చేసి డ్యూస్ అన్నీ ఇచ్చారు.

AREA UNDER FORESTS

147—

* 664 (6106) Q.— Smt. J. Eswari Bai :— Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) the total area under forests in the State in 1962–63 and why this variation ;

(b) the steps taken to expand forest area ; and

(c) what are the results of Vanamahotsava celebrations during the above period i.e., during 1962-63 to 1967-68 ?

Sri T. Ramaswamy :—(a) 63,732-13 square kilometers during 1962–63 and 64,050 sqhare kilometers during 1967–68. The increase is due to taking over of some beroon lands by the Government for reservation under Forest Act.

(b) Action is being taken to increase the Forest area by reserving beroon lands containing Forest growth.

(c) 3,32 67,973 trees were planted.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చూపిస్తున్నట్లుగా పొలం మారుతున్నట్లు ఉన్నది. చెంచురామనాయుడుగారు 1934 నుండి ఇంతవరకు ఫారెస్ట్‌లో ఉన్నటువంటి ఫారెస్టు భూములు చేసుకొంటున్నటువంటి పేదలకు పర్మిషన్ ఇచ్చారు. కాని దానిని ఇపుడు కేన్సిల్ చేశారు. కొత్త జి.ఓ. ఇచ్చి చేశారని తెలుస్తున్నది. అది నిజమేనా ? అయితే ఆ జి.ఓ.ను కేన్సిల్ చేసుకొంటారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—కొత్త జి.ఓ. ఇచ్చిన మాట నిజమే 1964 తర్వాత ఆక్యుపేషన్‌లో ఉన్నవారిని తొలగించమని, అంతకుముందు ఉన్నవారికి—ఫారెస్టుకు నష్టము లేకపోతే—పట్టాలు ఇవ్వవలసిందని, లేకపోతే తొలగించవలెనని ఉత్తరువు ఇచ్చాము.

శ్రీ వై. వెంకటరావు :—వనమహోత్సవానికి ఎంత ఖర్చు పెట్టారు. ఏ రకమైన చెట్లు నాటారు ? ఎంత ఖర్చు పెట్టారు ? వాటివల్ల ఫలితాలు వచ్చాయా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఎంత ఖర్చు పెట్టారన్నది—నా దగ్గర ఇన్‌ఫర్మేషన్ లేదు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—64 కు దరిమిలా ఉన్నవారికి పట్టాలు ఇవ్వవద్దు అన్నారు. వారు మొట్టమొదటి నుండి మీరు పర్మిషన్ ఇచ్చినందువల్లనే—భూములలో చేరి, శ్రమపడి, డబ్బు ఖర్చుపెట్టి, కష్టపడి ఆ భూములను సాగు చేసుకొంటూంటే—యీ రోజు హఠాత్తుగా యీ ఉత్తరువు ఇవ్వటము—అధికారాహంకోత్పత్తికి విఘాతము కాదా ? ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేయాలనే దానికి ఇదేనా ప్రభుత్వం ఇచ్చే సహాయము ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఎంక్రోచ్‌మెంట్ అంటే ఇల్లీగల్ ఆక్యుపేషన్ అండి. ఫారెస్టుకు నష్టం లేకపోతే ఎలా చేస్తాము. లేకపోతే వారిని ఎవిక్టు చేసి ఫారెస్టును ఇంప్రూవ్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ :—మన రాష్ట్రంలో ఫారెస్టు ఎంత పర్సంటేజ్ ఉన్నది ? ప్రభుత్వం విధానం ప్రకారం ఎంత పర్సంటేజి ఉండాలి ? తక్కువ ఉన్నదానిని పెంచటానికి మీరు ఏ ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఇపుడు మన రాష్ట్రి మొత్తం మీద ఫారెస్టు 22 పర్సెంటు ఉన్నది. 33 పర్సెంటు ఉండాలని మన కేంద్ర కమిటీవారు నిర్ణయించారు. దానికోసం ఏదన్నా-బేరన్ లాండ్స్‌లో ట్రీస్ ఉంటే, ఆ ట్రీస్ ఉన్న బేరన్ లాండ్స్‌ను ఫారెస్టుకు మార్చటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఇంతకుముందు వచ్చిన జి ఓ.లకు విరుద్ధంగా వారిని భూములనుండి తొలగిస్తామంటున్నారు. వారికి వేరే ఆల్టర్‌నేటివ్‌గా వేరే భూములు చూపించిగాని—కాలనైజేషన్ స్కీమ్సు ఏవైనా పెట్టిగాని—అటువంటి ఏర్పాట్లు చేసిన తర్వాతనే వారిని తొలగిస్తారా ? లేకపోతే ముందుగానే వారిని పంపించి తర్వాత ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ టి రామస్వామి :—ఆ జిల్లాలో ఏవన్నా బేరన్ లాండ్స్ ఉన్నట్లయితే—ఖాళీగా ఉన్నట్లయితే అక్కడకు వారిని తరలిస్తాము.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—మంత్రిగారు చెబుతూ—ఫారెస్టుకు నష్టం లేకపోతే—అని అన్నారు. ఫారెస్టుకు నష్టం లేకపోతే—అనే కండిషన్ ఏమిటి ? ఇదివరకు 10, 20 సంవత్సరాలనుండి కబ్జా కలిగిఉండి వ్యవసాయం చేస్తూ అనుభవిస్తున్న రైతులు ఉన్నప్పుడు—అక్కడ చెట్లు ఉండవు కదా. అడవి ఉండదు కదా. ఇక నష్టం లేకపోతే అనే శబ్దంయొక్క అర్థం ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఏదైనా ఫారెస్టు మధ్యన ఉన్నా—ఫారెస్టుకు నష్టం వచ్చిన చోట్ల తప్పకుండా ఎవిక్టు చేస్తాము.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—అది ఫారెస్టు మధ్యన ఉంటుంది ; అనుకొని ఉంటుంది ; దగ్గరగా ఉంటుంది. కాస్త లోపలికి కూడ ఉంటుంది. అందువల్లనే అది ఫారెస్టు భూమి. అక్కడ నష్టం లేకపోతే అన్న సమస్య లేదు. అక్కడ రైతులు దున్నుకొంటున్నారు. కాబట్టి 1964 వరకు సేద్యం చేస్తున్నటువంటి రైతులందరికి తప్పనిసరిగా పట్టాలు ఇచ్చేటట్లు చేస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అది సాధ్యం కాదండి.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—ఆ జి.ఓ. టేబుల్ మీద పెట్టిస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మొన్ననే జి.ఓ. ఇస్యూ చేశాము. ఎట్లాగూ టేబుల్ మీద పెడతాము.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు) :—ఈ ఫారెస్టు లాండ్‌లో కల్టివబుల్ లాండ్ కూడ ఇన్‌క్లూడ్ అయి ఉంది. అది ఏమన్నా సర్వే చేయించారా ? అటువంటి కల్టివబుల్ లాండ్స్‌ను ఎవరికైనా ఇస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఫారెస్టు కొట్టివేస్తే—అంతా కల్టివబుల్ లాండ్ అవుతుంది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—అట్లా కాదు ; ఫారెస్టులో కల్టివబుల్ లాండ్ ఇపుడు ఉంది. అటువంటిది ఏమన్నా సెపరేట్‌గా సర్వే చేయించారా ? అది ఏమైనా ప్రజలకు వచ్చేదానికి ఆస్కారం ఉన్నదా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అది ప్లాంటేషన్‌కు పనికిరాకపోతే ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ కె. సోమేశ్వరరావు (నిడుమోలు) :—కొన్ని ఫారెస్టు లాండ్స్ కోపరేటివ్ ఫార్మింగ్ సొసైటీలకు ఇచ్చారు. ఈ జి.ఓ. వాటికి కూడ వర్తిస్తుందా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఈ జి.ఓ. అన్ని ఫారెస్టు లాండ్స్‌కు వర్తిస్తుంది.

శ్రీ జి. ప్రభాకరరావు :—అధ్యక్ష, 33 పర్సెంటు ఉండాలనే ప్రమాణంలో గరిష్ట కూడ మొలవటానికి సావుకాశం లేని భూములను కూడ ఫారెస్టులో ఇన్‌క్లూడ్

చేయటం ప్రభుత్వ ఆదర్శమా ? లేకపోతే—ఏదో ప్రయత్నం చేస్తే కొంత చెడు చేమ వేయటానికి సావుకాశం ఉన్నవాటిని ఇన్‌క్లూడ్ చేయడం వారి డ్యూటీనా ? మొదట చెప్పింది కరెక్ట్ అయితే—గరికకూడ మొలవటానికి వీల్లేని భూములలో ఏదో విధంగా నీరు తీసుకువచ్చి వరిసాగు చేయటానికి సావుకాశం ఉన్నది కదా. అవి డిలీట్ చేసి ఫారెస్ట్ పెంచటానికి యోగ్యమైన స్థలాలనే ఇన్‌క్లూడ్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తుందా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—గరిక కూడ మొలవని భూములు ఫారెస్ట్‌లో ఉన్నవని నేను అనుకోవటం లేదు.

శ్రీ జి. ప్రభాకరరావు :—వేల ఎకరాలు ఉన్నవి.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఉంటే గౌరవసభ్యులు నా దృష్టికి తీసుకువస్తే ఆలోచన చేస్తాను.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—1964 తర్వాత సేద్యం చేసుకొంటున్నవారిని బయటకు పంపిస్తామన్నారు. రెండు రకాలైన సేద్యాలు ఉన్నవి. ఎంక్రోచ్‌మెంట్ వేరు. ఫారెస్ట్ డిపార్ట్‌మెంటువారు పర్మిషన్ ఇస్తే సేద్యం చేసుకొంటున్నవారు ఒకరు. ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు అన్ని పరిస్థితులు పరిశీలన చేసి పర్మిషన్ ఇచ్చిన సందర్భంలో—వారిని బయటకు పంపించకుండా ఎంక్రోచ్‌మెంటు చేసినవారినే బయటకు పంపించవచ్చును. పర్మిషన్‌తో సేద్యం చేసుకొంటున్న వారిని కూడ బయటకు పంపించే పరిస్థితి ఎందుకు ఏర్పడుతున్నది ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఫారెస్టువారు కొలుకు ఇచ్చిన తర్వాత—వారిని తొలగించమండి, కొలు అనంతరమే తొలగిస్తాము

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్ష, ప్రభుత్వం మూడు సంవత్సరాలకు ఒకసారి వారిని ఇక్కడ నుండి అక్కడకు, అక్కడనుండి ఇక్కడకు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయటానికి నిర్ణయం తీసుకొన్నదా ? మూడు సంవత్సరాలైనా, పది సంవత్సరాలైనా వారిని ఒకచోటనే పెడితే బ్లాక్‌మార్కెట్‌కు త్రోవ తీస్తుంది. వారు ఆరితేరి ఉంటారు. ఎందువల్ల నంటే—అందరు వారికి తెలిసినవారు ఉంటారు. అటువంటప్పుడు ప్రభుత్వం తీసుకొనే యాక్షన్ ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—సాధారణంగా మూడు సంవత్సరాలకు ఒకసారి గార్డ్స్‌ను కూడ ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తున్నారు. ఎక్కడైనా ఒకరు. అరకొంత కాలం ఎక్కువ ఉంటే ఉండవచ్చును.

TRANSFER OF FOREST GUARDS

148

*827 (7145) Q.—Smt. J. Eswari Bai :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

Whether Forest Guards are transferred once in three yers from one Division to another or are they kept in one and the same

place for years together even inspite of their petitions to transfer them :

Sri T. Ramaswamy : – Forest Guards are not transferred from one division to another, as the Division is the Unit for their appointment and transfer. They are transferred, from one beat to another within their division. They are not kept in one and the same place for years together. They are also not usually transferred from one beat to another within three years.

EXPRESS TRAIN BETWEEN NARASAPURAM AND HYHERABAD

149—

*515 (7399) Q.—Sarvasri R. Satyanarayana Raju (Narasapur) and P. Seshavataram(Palacole) :— Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether our Government have addiessed the Railway Board to introduce either express or passenger train service between Narasapuram and Hyderabad ; and

(b) if so, when that train service will be started ?

Sri J. V. Narsing Rao :—No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ ఆర్.సత్యనారాయణరాజు :—ముఖ్యంగా యీ ఒక్క తాలూకాకేగాకుండా యీస్టు గోదావరిలో రాజోలు, అమలాపురం, నర్సాపురం తాలూకాలలో అత్యధిక భాగం—ఎక్కువగా హైదరాబాదుకు రావడానికి ఎక్కువ ఉపయోగకరం యిది. ప్రస్తుతం పూరీ–హైదరాబాద్ పాసెంజర్‌ను వయా భీమవరం మార్చారు. ప్రతిపాదన లేకపోయినప్పటికి, కనీసం నర్సాపురం నుంచి భీమవరంకు ఒకటి రెండు బోగీలు తగిలించడానికైనా ప్రయత్నిస్తారా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—ట్రాఫిక్ ఎక్కువగా లేదని ఒక త్రూకోచ్ నడపడానికి కూడా వీలులేదని రైల్వే బోర్డువారు వ్రాశారు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—ఒంగోలు టు హైదరాబాద్ లైన్ సంగతి ఏమైనది? అది కన్‌సిడరేషన్‌లో వున్నదా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—అది సర్వే కొరకు ఆర్డర్ అయినది.

FACILITIES TO VIMUKTIJATHIES

150—

*603 (3527) Q.—Sri T. Papa Rao :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) the district-wise special facilities provided to the Vimuktijathies and backward classes in the State ;

(b) the district-wise list of communities treated as Vimuktijathis and Backward Class ;

(c) whether seats have been reserved to the communities declared as Vimuktijathies and Backward Classes, in Medical, Engineering and Agricultural and other technical education (Institutions) ; and

(d) if not, the reasons therefor ?

Sri S. Sidda Reddy :— [(a) (b) (c) and (d) A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

[VIDE ANSWER TO L. A. Q. NO. 3527 (STARRED) [* 150]

(a) Vimuktajathis :- The following Schemes are being implemented for the Welfare of Vimuktajathis :—

1. Free Grant for construction of houses at Rs. 500 per house.
2. Running of Special Schools ;
3. Supply of Plough bullocks at Rs. 100 per pair free of cost
4. Sinking of drinking water wells.

Backward Classes :—

There is no list of Backward Classes on the basis of Caste. But the Economically Backward Classes whose family income is Rs. 1,500 and below per annum are provided with boarding and lodging facilities both in Government and Subsidised Hostels. Boarding grants are sanctioned at Rs. 200 per boy and Rs. 210 per girl per annum. Residential Scholarships are sanctioned at Rs. 150 per boarder per annum. Besides Government of India Scholarships are also sanctioned to the students of Economically Backward Classes. The following Schemes are also implemented for the welfare of Economically Backward Classes :

(1) Grant of public Examination Fees.
(2) Compensation to Universities.
(3) Orphanages towards fee concessions.

(b) The following is the District-wise list of Vimuktajathis :—

Name of the Community	District and place in which chiefly found
(1)	(2)
Anarepay Malas	West Godavari & East Godavari
Annehouinapalle Malas	Nellore
Amagunta Polingars	Chittoor
Boyas (Nayakulu Chundinayakula and Kavalivaru)	All Districts
Chakkala	Cuddapah

(1)	(2)
Yatas	Visakhapatnam
Dombs	Visakhapatnam
Dommaras	Nellore, West Godavari, Cuddapah, Chittoor, Anantapur and Guntur.
Yerukulas	Nellore, West Godavari, Krishna, Cuddapah, Chittoor, Guntur and Anantapur Districts.
Weddaes	Kurnool, Nellore, West Godavari, Cuddapah, Chittoor and
Lambadas	Guntur.
Jogulas	Nellore.
Boyas	Guntur.
Malas	Chittoor.
Donga Karachas known as Dabbala Kotoshes	Cuddapah and Anantapur.
Donga Kakorachas	——
Devagudi Talayuris	Cuddapah and Anantapur.
Kundipad Vedars	——
Gangs of Assasins	——
Gorrelladodda Boyas	——
Gudu Dassavies	——
Jarugamalli (Vadigas)	Guntur.
Jogulas	Nellore.
Jogis	Chittoor.
Jambuvanedai	Chittoore.
Koravara	Anantapur.
Korachas	Chittoor and Anantapur.
Kalwatila Boyas	Nellore.
Kapadipalem Malas	Nellore.
Kemparis	Krishna.
Konna Doras	Srikakulam
Knntala Kal.ngas	Srikakulam.
Mondivogulas	Cuddapah and Anantapur.
Kutharachar	——
Monde Koravarr	——
Domdasis	——
Pamulas	——
Thota Naicks	——
Vedurupake Malas	Ramachandrapuram in East Godavari District.
Reddi Yenadis	——

(1)	(2)
Redike	East Godavari, Srikakulam.
Monde Colla	— —
Monda Pottas	Srikakulam.
Mataracha s	Nellore.
Nakkalas	Srikakulam, West Godavari and East Godavari.
Nawabpet Koiachas	Anantapur.
Nizam Waddars	West Godavari, Krishna and Guntur.
Nirashiparis	Kurnool & Anatapur.
Nokkars	———
Oriya Dombs	———
Pedda Boyas	Cuddapah & Anantapur.
Pedditti Gollas	Nellore and Anantapur.
Paidees	Srikakulam.
Pitchiguntlas	Nellore, Cuddapah, Chittoor and Anantapur.
Reddias	East Godavari.
Telega Pamulas	Visakhapatnam, Srikakulam, Nellore, West Godavari, Cuddapah and Chittoor.
Tank Boddars	Kurnool.
Thodaimanda'amor	Kurnool.
Sangunthampallagars	— —
Ur. Kotachas	Anantapur.
Urali Goundars	———
Vayallapad or Nawabpeta	———
Venganur Paraiyas	Chittoor.
Waddars	Cuddapah and Anantapur.
TELANGANA VIMUKTHAJATHIS	
Waddars	———
Dommers	———
Kaikadis	———

Backward Classes :—

There is now no list of Backward Classes on caste basis. But pupils whose family income is Rs. 1,500 and below per annum are treated as Economically Backward irrespective of the caste to which they belong.

(c) and (d) :—No seats have been reserved to the communities declared as Vimuktajathis and Backward Classes.

శ్రీ టి. పాపారావు :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని కుంతల కలింగాస్ విషయంలో విముక్త జాతుల లిస్టులో వున్నప్పటికి, సీట్లు ఎలాట్‌మెంటు లేదని, లిస్టులో వున్నప్పటికి మేము యివ్వము అని, అక్కడ సర్టిపై చేయడానికి కూడా కొంతమంది అధికారులు చేస్తున్నారు. వీరికి ప్రత్యేకమైన రిజర్వేషన్ వుందా, లేదా చెప్పవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—విముక్త జాతులకు అంటూలేదు. షెడ్యూల్డ్ క్రైబ్స్‌కు వున్నది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి (రాజంపేట) :—కాస్ట్‌ను బేసిస్‌గా పెట్టుకున్న బాక్‌వర్డు క్లాసెస్ లిస్టులేదు అంటున్నారు. అది కరెక్టు కాదనుకుంటాను. ఎందుకంటే—ఆరేళ్ళ క్రిందట యీ కాస్ట్‌ను బేసిస్‌గా పెట్టుకొని బాక్‌వర్డు క్లాసెస్‌గా డిక్లేర్ చేసి, జి. ఒ. యిస్యూ చేశారు. ఆదే హైకోర్టులో ఇన్‌వాలిడ్ అని కొట్టేశారు. కనీసం ఆ లిస్టు అయినా సప్లయి చేస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—ఇదివరకు 62 లో చేసినది, హైకోర్టులోను, సుప్రీం కోర్టులోను దానిని కొట్టివేయడం జరిగింది. ఇప్పటివరకే ఒక కమిషన్‌ను కొత్తగా వేసిన సంగతి తమకు తెలుసు. వీరడిగిన ప్రశ్న—డినోటిఫైడ్ క్రైబ్స్ గురించి.

Sri B. Ratnasabhapati :—No list of backward classes on the basis of caste is available. There is a list of backward classes అన్నారు. ప్రభుత్వం అమలుజరపడం లేదు అనేది హైకోర్టు నిర్ణయందృష్ట్యా; అది వేరే సంగతి. నేను ఒప్పుకుంటాను. Because of the High Court decision, I agree; ఆరేళ్ళ క్రిందటనే గవర్నమెంటువద్ద ఒక లిస్టు ఉన్నది. ఆ లిస్టు యివ్వగలరా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— ఆ లిస్టు సప్లయి చేయిస్తాం.

శ్రీ ఎ. వాసుదేవరావు (హుజూర్‌నగర్) :—ఆంధ్ర ప్రాంతంలో సుగాలీలను షెడ్యూల్డు క్రైబ్సు క్రింద చేర్చారు యిదివరకు తెలంగాణా ప్రాంతంలో వున్న సుగాలీలనుకూడా షెడ్యూల్డు క్రైబ్సుక్రిందకు తీసుకురావాలనే ప్రతిపాదన వున్నది. మన ప్రభుత్వంకూడా సిఫార్సు చేసినట్లుగా తెలుస్తున్నది. ఇంతవరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం దీనిపై ఏమి చర్య తీసుకున్నది?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—మన ప్రభుత్వం సిఫార్సు చేయడం జరిగింది. ఇది పార్లమెంటులో రావాలి. బహుశా వారుకూడా తగిన చర్యలు తీసుకుంటున్నారను కుంటాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పం) :—ఈ విముక్త జాతులవారికి పబ్లిక్ ఎగ్జామినేషన్ ఫీజ్ యిస్తాము అంటున్నారు. కాని, అది సకాలంలో యివ్వడం లేదు. వారు ఎగ్జామినేషన్ ఫీజు కట్టమని తొందర చేసి కట్టిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం ఏదైనా రూలు పాస్ చేసి వారిని ఎగ్జంప్ట్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—ఎగ్జంప్షన్ అంటే అసలు కట్టకపోవడం. ఈ డిపార్టుమెంటునుండి ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటుకు మేము డబ్బు యిస్తున్నాము. ఆ డబ్బు మొత్తం మేము మంజూరుచేసి యిస్తున్నాము.

EXPORT OF NUX-VOMICA' SEED

151—

*369 (6419) Q.—Sri T. C. Rajan (Palamaner) : Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether it is a fact that we are not exporting sufficien quantity of Nux-Vomica' eventhough we are producing more than 60(tonnes ;

(b) what are the reasons for not improving the export ; and

(c) what is the total foreign exchange we get out of this and to which country we are exporting this ?

Sri K. V. Narayana Reddy :— (a) The Government of India have imposed total ban on export of Nux-Vomica seed from India. Hence no exports.

(b) & (c) Does not arise.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ :—ఇతర దేశాలలో దీనికి ఎక్కువ డిమాండ్ వున్నట్లుగా తెలుస్తున్నది. కాని, ప్రభుత్వం దీనిని సేకరించడానికి ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపించడం లేదు. శ్రద్ధచూపించి, యితర దేశాలకు పంపిస్తే ఎక్కువ ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజ్ వస్తుంది. ఇకమీదట ఆ ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—సీడ్ కంటె, ప్రాసెసింగ్ యూనిట్స్‌ద్వారా ఆల్కాలైడ్స్ ఎక్స్‌పోర్ట్‌చేస్తే ఎక్కువ ఫారిన్ ఎక్‌ఛేంజ్ వస్తుంది. అందువల్ల బాన్ చేశాము.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—సక్నవామికా మన రాష్ట్రంలో ఎంత ప్రొడ్యూస్ అవుతున్నది ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—దాదాపు 400 టన్నులు, 700 టన్నుల వరకూ యిది పోతుందనుకుంటున్నారు.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :—ఈ నక్సవామికా యిక్కడ లోకల్‌గా ప్రాసెస్ చేసి దీనిలో వున్న ఆల్కాలైడ్ తీస్తున్నారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—అవును. బయోలాజికల్ యూనిట్‌వారు చేస్తున్నారు. బయటకు ఎక్స్‌పోర్ట్ చేస్తున్నారు.

DEATH OF A WORKER IN VUYYUR SUGAR FACTORY

152—

*55 (6175) Q.—Sarvasri N. Raghava Reddy and R. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether it has been brought to the notice of the Government that a labourer has died in the Vuyyur Sugar Factory, Krishna District on account of the bursting of a tank contaning Mollases, on 29 th March, ; and

(b) if so, whether compensation has been paid to the family?

Sri K. V. Narayana Reddy :— (a) Yes, Sir. One Assistant Welder Sri Balagangadhara Rao of KCP Ltd., Vuyyur met with an accident on 27-3-1968 and died on 29-3-1969.

(b) Yes, Sir. The compensation has been paid on 3-7-1968.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—టాంకు బద్దలై కార్మికులు చనిపోయేంత అజాగ్రత్తగా అక్కడ పరిస్థితులు వుండడానికి కారణమేమిటి ? ఈ కార్మికుని సంబంధించి కాంపెన్సేషన్ ఎంత యిచ్చారు ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఏడు వేలు కాంపెన్సేషన్ యిచ్చారు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—టాంకుబద్దలైన కార్మికుడు చనిపోయేంత అజాగ్రత్తగా వుండడానికిగల కారణాలేమిటి ? దానిని ఎప్పటికప్పుడు చెకప్ చేయడమంటూ లేదా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఇది యాక్సిడెంట్.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఫ్యాక్టరీ ఇనస్పెక్టర్ అని ఒకరు వున్నారు. వారు అక్కడకు వెళ్లకుండానే అంతా బాగానే వున్నదని అక్కడనుండి సర్టిఫికేట్ యివ్వడం ఒక ఆచారం అయిపోయింది. దానిఫలితంగానే యిక్కడ యీ విధంగా జరిగింది. శ్రీకాకుళంలో కూడా యిట్లాగే బద్దలై అక్కడకూడా చనిపోవడం జరిగింది. కనీసం ఆఫీసర్సు అక్కడకువెళ్లి మెషినరీ సరిగా వుందో, లేదో చూసివచ్చేట్లుగానయినా చేస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—చెకప్ జరుగుతూనే వుంటుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మొత్తం స్టేట్‌లో యిటువంటివి ఎన్ని జరిగాయో తీసుకోండి. ఎన్ని నెగ్లిజెన్స్ ఆఫ్ ది ఫ్యాక్టరీ ఇనస్పెక్టర్ వున్నవో చెప్పండి.

(No answer)

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరడిగినది చాలా కష్టమైన ప్రశ్న. మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పలేక పోతున్నారు. It is so difficult that the Minister is not able to answer.

శ్రీ పి. వి. కె. రావు :—నష్టపరిహారం ఎంత యిచ్చారు ? ఏ విధంగా నిర్ధారణ చేయబడింది ? దానిపైన ఆ లేబరర్ యొక్క డిపెండెంట్స్ ఏమైన అప్పీల్ చేశారా

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—వర్క్‌మెన్ కాంపెన్సేషన్ ఆక్టు వున్నది ఆ షెడ్యూల్ ప్రకారం ఏడువేలు అయినది, అది యిచ్చేశారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—నా ప్రశ్నకు సమాధానం రాలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు అడిగిన చాలా కష్టమైన ప్రశ్న. అందుకని వారు ఆన్సర్ చెయ్యలేదు. He says, 'I am not able to answer the question'.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—దానికి సమాధానమేమీలేదు. ఎప్పుడు, ఎక్కడ యాక్సిడెంట్ జరిగినప్పటికీ గవర్నమెంటు దానిపై చర్యతీసుకుంటుంది. There is no answer; whenever there is an accident, Government will take action.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆరు నెలలకొకసారి యివి సరిగా వున్నది లేనిది సర్టిఫై చేయాలి. అట్లా చెయ్యకపోవడంవల్లనే యిక్కడ యిట్లా పగిలిపోయి పర్యవసానం జరిగింది. నేను ఇంతకుముందు మూడు నాలుగుసార్లు ప్రశ్న వేశాను.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—బాయిలర్స్ ఇనస్పెక్టర్సు వుంటారు; వారు చెక్ చేస్తూవుంటారు. సర్టిపై చేస్తూవుంటారు. కాని, ఎప్పుడు ఎక్కడ యాక్సిడెంట్ జరిగిందో గవర్నమెంటుకు తెలియదుగదా.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—రూల్సు ప్రకారం, యీ కేసులో బాయిలర్స్ ఇనస్పెక్టర్ చెక్ చేశారా ? అని వారు అడుగుతున్నారు. In this particular case, was there a regular inspection of the boiler made as per the rules ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—There is a check-up. There is a report.

Mr. Speaker :—In this particular case, was it done ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—I am not informed.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—దీనికి సంబంధించి బాయిలర్స్ ఇనస్పెక్టర్ ఎప్పుడు ఇనస్పెక్టు చేశారు ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ లేదు. I have not got that information,

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—ఆ ఫ్యాక్టరీలో బాయిలర్స్ ఇనస్పెక్టర్ ఏప్పుడు చెకప్ చేశారో ఎంక్వయిరీ చేయిస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—తప్పకుండా ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ తెప్పించిఇస్తాను.

Mr. Speaker :—Please get that information.

EUCALYPTUS TREES

153—

*296 (2162) Q.—Sri K. Muniswamy :—Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) the district-wise extent of land in which Eucalyptus trees are being grown in our State ;

(b) the stage at which they stand at present ; and

(c) whether any factory for the production of Eucalyptus oil has been established ?

Sri T. Ramaswamy :— (a) The following are the particulars of the District.wise forest areas in which Eucalyptus trees were raised upto 31-3-1968 :—

Name of the Revenue District.	Area in acres.
Anantapur	215
Kurnool	53
Cuddapah	86
Chittooor	1,792
Nellore	4,657
Guntur	1,536
Krishna	130
West Godavari	571
East Godavari	1,059
Vizag	1,217
Srikakulam	926
Khammam	1,700
Warangal	350
Karimnagar	80
Hyderabad	1,135
Medak	681
Nizamabad	180
Mahaboobnagar	986
Nalgonda	102
Adilabad	400
Total ..	17,856

(b) The plantations raised have not yet come to the stage of exploitation.

(c) No, Sir.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—నెల్లూరుజిల్లాలో నాలుగువేల ఎకరాల వరకు వున్నాయని చెప్పారు. అదంతా నెగ్లెక్టెడ్ కండిషనులో వుంది. చాలా విదరింగ్ కండిషనులో ఆ అడవులు వున్నాయి. వాటికోసం ఎంతడబ్బు వెచ్చించారు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—నెల్లూరుజిల్లాలో 4,657 ఎకరాలు ఉన్నది. 5 లక్షల రూపాయలకు పైగా డబ్బు వెచ్చించడం జరిగింది. నాకు వచ్చిన రిపోర్టులో ఆ తోటలు బాగానే వున్నట్లు వుంది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—తమకు వచ్చిన రిపోర్టులో సక్రమంగానే వుందని వ్రాశారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—బాగానే వుందని వ్రాశారు.

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలలో యూకలిప్టస్ చెట్లు ఎక్కువగా వున్నట్లు వుంది. ఇన్నివేల ఎకరాలలో ఎక్కువగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టి యూకలిప్టస్ చెట్లు పెంచేటప్పుడు యూకలిప్టస్ ఆయిల్ తయారుచేసే ఫ్యాక్టరీలు పెట్టడానికికూడా అవకాశాలున్నాయా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మనం పెంచే యూకలిప్టస్ చెట్లు హైబ్రిడ్‌వి. వీటి వల్ల ఎకనామికల్‌గా ఆయిల్‌రాదు. అందువల్ల ఆయిల్ తయారుచేయడానికి వీలులేదు.

శ్రీ టి. పాపారావు ;—మనం పెంచే యూకలిప్టస్ చెట్లు సరైన రకం కాదంటున్నారు. అయితే, మంచిరకం చెట్లు పెంచడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మంచిరకం ఇక్కడ పెరగవు. 6 వేల అడుగుల ఎత్తులోగాని మంచిరకం చెట్లు పెరగవు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—నెల్లూరుజిల్లాలో బాగావే వున్నదని మంత్రిగారు చెప్పారు కాని అక్కడ చాలా విదరింగ్ కండిషనులో, నెగ్లెక్టెడ్ కండిషనులో, చూచే దిక్కులేకుండా వున్నాయి. కాబట్టి మంత్రివర్యులు చర్య తీసుకుంటారా ? వారు వస్తే నేను తీసుకువెళ్ళి చూపించుతాను.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—గౌరవసభ్యులు చెప్పారు కనుక ప్రత్యేకంగా నెల్లూరు విషయం మళ్ళా తెప్పిస్తాను. నేను అక్కడకు వెళ్లినప్పుడు మాధవరావుగారిని కూడా తీసుకువెడతాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—ఈ నీలగిరి చెట్లనుంచి నూనె రాదని చెబుతున్నారు. నూనె రాని యీ చెట్లకోసం ఎంత ఖర్చు చేయబడింది ? ఎందుకోసం ఖర్చు చేస్తున్నారు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఇది ఫ్యూయల్‌కోసం పనికివస్తుంది. అంతేకాక పేపర్ ఇండస్ట్రీలో పల్ప్‌కోసం ఉపయోగిస్తుంది. అందుకోసం వేశాము. మన దగ్గర ప్యూర్ యూకలిప్టస్ చెట్లు మొలవవు.

IMPLEMENTATION OF G. O. Ms. No. 4 BY Z. P. WARANGAL

154—

*54 (6164) Q.—Sri C. Janga Reddy (Parkal) :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether it is a fact that Warangal Zilla Parishad has not implemented G.O.Ms. No. 4 (Finance Deptt), dated 6–1–1968 and if so, the reasons therefor ; and

(b) whether the matter has been brought to the notice of the Government and the action taken thereon ?

Sri T. Ramaswamy :—(a) The answer is in the negative.

(b) Does not arise. But the Secretary, Zilla Parishad Warangai bought some clarification from the Government and the Government

directed the Ziila Parishad to implement the ordsrs and they implemented.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—ఆ జి. ఓ. సబ్జక్ట్ మాటర్ ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—జి. ఓ. ఫినాన్సు డిపార్టుమెంటునుంచి వెళ్ళింది. జి. ఓ. నం. 4 ఫినాన్సు డిపార్టుమెంటు. డేటెడ్ 6-1-68 గవర్నమెంట్ ఎంప్లాయీస్‌కు అందరికీ 1-1-68 వ తేదీనుంచి ఇంక్రీజు డి. ఎ. శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. ఆ జి. ఓ. లో అక్కడ వారికి అనుమానమేమంటే—ఆ జి. ఓ. పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటు నుంచి రాలేదు, యివ్వాలా, యివ్వకూడదా అని. జి. ఓ. పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటు నుంచి రానక్కరలేదు, ఇచ్చేయండి అని మేము చెప్పాము. ఇప్పుడు వారందరికీ చెల్లించడం జరిగింది.

RAILWAY LINE BETWEEN SULLURPET AND PUTTUR

155—

*387 (6681) Q.—Sri K. Muniswamy :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether there is any proposal before the Government recommending to the Government of India to lay a railway line Counecting Sullurpet to Puttr (*via*) Satyavedu, Nagalapalem ; and

(b) if so, the details of the same ?

Sri J. V. Narasinga Rao :— (a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—సూళ్లూరుపేట, మదరాసు-కలకత్తా లైనులో వున్నది. పుత్తూరు, మదరాసు బాంబే లైనులో వున్నది. మధ్యలో సత్యవీడు తాలూకా—రైలు బండి ఏలాంటిదో తెలియని ప్రాంతము—నాగలాపురం మంచి సూళ్లూరుపేటకు—అక్కడ ఎక్స్ పోర్టుబుల్ ఆర్టికల్స్ కూడా ఎక్కువగా వున్నాయి. వాటికి అవకాశం కలిగించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రికమెండ్ చేసే అవకాశం వుందా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—ఇప్పుడు సాధ్యం కాదు. రికమెండు చేసినా వారు తీసుకోరు. మనం ఇదివరకు రికమెండు చేసినవి నాలుగవ ప్రణాళికలో చేస్తే అప్పటికే మనం ఎంతో పని చేసినవారమవుతాము.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇదివరకు కొన్ని రైల్వే లైనులు మన ప్రభుత్వం వారు రికమెండు చేసి వున్నారు. వాటి గురించి ఏమి చర్య తీసుకున్నారు ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు : —బలైడిలా నుంచి కొవ్వూరుకు వయా భద్రాచలం రైల్వే లైన్ నిర్మించడానికి ఒప్పుకున్నారు : సర్వేకు ఆర్డరు యిచ్చారు. ఒంగోలు-నాగార్జునసాగర్—హైదరాబాదు లైనుకు కూడా సర్వేకు ఒప్పుకున్నారు. తరువాత, electrifications of విజయవాడ—మదరాసు లైను విషయం కూడా నాలుగవ ప్రణాళికలో చేర్చారు.

శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు (వర్ధన్నపేట్):—ఫైనల్‌గా ఒప్పుకున్నది వుంటే చెప్పండి.

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—సర్వే చేసిన తరువాత ఫిజిబిలిటీ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత నాలుగవ ప్రణాళికలో చేరుస్తారు.

SURVEY OF INDUSTRIAL RAW MATERIAL

157—

*400 (o746) Q.—Sri R. Mahananda : —Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether it is a fact that survey of Industrial Raw Material of Iron, Copper, Barytes is conducted in Darsi Taluk, Nellore district by the Research wing of the Andhra University in 1963-64 ;

(b) if so, what is the result of this survey ; and

(c) whether the Government will take up such survey now ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) No work was done by the members of the Geology Department of Andhra University on Iron, Copper and Barytes of Darsi taluk, Nellore District.

(b) Does not arise.

(c) It may be taken up in due course.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—సర్వేలో ఎంత వన్సంబేజి అవైలబుల్ అన్నారు? ఎక్స్‌ప్లోర్ చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుంటుందా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—అసలు సర్వే జరగలేదు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—సర్వేజరిగింది, నాకు తెలుసు. నేను వారితో వుండి తిరిగితే అసలు సర్వే జరగనేలేదని గవర్నమెంటు అంటుంటే ?

Sri K. V. Narayana Reddy : - University professors, research scholars–they are part of the research programme. They conduct such programmes. Whenever there is such a thing, Government will take it up.

Sri R. Mahananda :—Some of the University students and professors–they came there; I have accompanied them; they have surveyed the whole area. Is the Government ready to get the report of that team ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—There was some work carried out by late Professor Mahadevan on the granites of Podili Taluk of Nellore District in 1952–53 and published in the Journal, Vol. II. There was no follow–up work.

L.A Q. No. 156 was not put and answered ; hence included under Written Answers to Question.

Higher Education in Carpentry

158—

* 729 (6471) Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether there is any facility to have higher education in the State for those who passed the test in Carpentry Trade in the Industrial Training Institutes ; and

(b) if so, the details of the same ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) No, Sir, (b) Does not arise.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—'No' అంటే ఏమిటి అర్థం ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—దానికి మినిమం లెవెల్ ఆఫ్ స్కిల్ ఆఫ్ ఇంజనీరింగ్ కావాలి. ఐ. టి. ఐ. పాస్ అయినవారికి—కార్పెంట్రీ ఇంజనీరింగ్ సబ్జక్ట్ కాదు కాబట్టి—అడ్మిషన్సు రూల్సులో లేదు. వారిని తీసుకోలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—గవర్నమెంటు సహాయం చేసినా, చేయకపోయినా— కార్పెంట్రీకి క్వాలిఫికేషను కూడా వున్నట్లయితే వారు బ్రతకడానికి చోటు దొరుకుతుంది. దీనిని అప్‌గ్రేడ్ చేయడమో—గ్రాడ్యుయేషనుకు వెళ్ళడానికో దేనికో అవకాశం కలుగజేస్తారా ?

Sri K. V. Narayann Reddy:—For any professional courses, there are certain limitations and qualifications required. The pre-condition is, certain minimum skill of engineering is required. For the subject of carpentry, it does not speak of any technical—

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—కొన్ని ఇండస్ట్రీలవారు—ఐ. టి. ఐ. పాస్ అయిన వారిని కూలి యివ్వకుండా ఎప్రెంటీస్‌గా పని చేయించుకొని ఆ తరువాత ఇండ్లకు పంపించి, మళ్ళా కొత్త వారిని తీసుకొని పని చేయించుకోవడం మరిగారు. వారు ఎప్రెంటీస్‌గా పని చేసిన ఫ్యాక్టరీలలో వారికి ఉద్యోగాలలో ప్రిఫరెన్సు యివ్వాలనే నియమం పెడతారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—అది దీనికి సంబంధం లేదు.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—ఐ. టి. ఐ. పాసయినవారికి యీ కార్పెంట్రీలో ఉద్యోగానికి సరిపడునంత స్కిల్ రావడం లేదు. అందువల్ల, దానికి ఇంకొక పైగ్రేడు పెట్టి—రెండు మూడు సంవత్సరాల కోర్సు పెట్టి యువకులకు మంచి తర్ఫీదు యిస్తే బాగా పని చేయగలుగుతారుకదా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఐ. టి. ఐ. లో చాలవరకు మెట్రిక్యులేట్స్‌గాని, నాన్ మెట్రిక్యులేట్స్‌గాని వుంటున్నారు. ఒక సంవత్సరం, రెండు సంవత్సరాల కోర్సులు వున్నాయి. ఐ. టి. ఐ. లు, పాలిటెక్నిక్స్, ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలు—మూడు వున్నాయి.

INDUSTRIAL TRAINING CENTRES

159—

* 688 (6218) Q.—Sarvasri P. Gunnayya and B. Niranjana Rao (Malleswaram):—Will the hon. Minister for Labour be pleased to State:

(a) the district-wise number of Industrial Training Institute Training Centres in Andhra Pradesh State ;

(b) the district-wise number of students undergone training in them during 1967-1968 and the number of harijan students therein ;

(c) the number of students to whom scholarships have been sanctioned during 1967-68 and the criteria for sanctioning the same; and

(d) the number of Harijans therein ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—With reference to the questions (a) to (d) a statement of information is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE WITH REFERENCE TO ITEMS (a) TO (d) OF L. A. Q. No. 6218 (STARRED) [* 159]

Sl. No.	Location of the I. T. I. (Item) (a) of the Question)	No. on rolls during 1967-'68 (Item (b) of the Question)		No. of S. C. trainess (item (b) of the Qn.		Total No. of stipend holders (item (c) of the Question		No. of S. C. stipend holders (item (d) of the Question	
(1)	(2)	(3)		(4)		(5)		(6)	
1	Bobbili, Srikakulam Dt.	150		28		54		28	
2	Visakhapatnam	389		47		127		47	
3	Kakinada, East Godavari District	413		74		141		74	
4	Eluru, West Godavari District	119		21		40		21	
5	Vijayawada, Krishna Dist.	416		50		149		50	
6	Tenali, Guntur District	158		17		57		17	
7	Nellore, Nellore District	150	249	32	46	46	85	32	46
8	Venkatagiri, Nellore Dt.	99		14		39		14	
9	Chittoor	133		24		45		24	
10	Cuddapah	70		16		27		16	
11	Anantapur	195		9		72		9	
12	Dhone, Kurnool District	115	220	10	32	40	78	10	82
13	Srisailam. Kurnool Dist.	105		22		38		22	

(1)	(2)	(3)		(4)		(5)		(6)	
14	Mahabubnagar	91		7		31		7	
15	Nalgonda	165	235	26	30	48	75	26	30
16	Bhongiri, Nalgonda Dist.	70		4		27		4	
17	Kothagudem, Khammam District	162		51		59		51	
18	Warangal	272		49		83		49	
19	Peddapally, Karimnagar District	135		20		46		20	
20	Mancherial, Adilabad District	85		20		31		20	
21	Nizamabad	183		10		66		10	
22	Sangareddy, Medak Dist.	137		9		42		9	
23	Mallepally, Hyderabad	868	1048	99	117	279	339	99	117
24	Secunderabad, Hyderabad District	180		18		60		18	
	Grand Total	4860		677		1647		677	

NOTE :–The criteria adopted for sanctioning the stipends scholarship is based on the "poverty–cum–merit" and the maximum number of stipends provided is 33 1/3% of the seating capacity or the actual number of seats occupied, whichever is less.

(శ్రీ పి. గున్నయ్య :—బల్లమీద పెట్టిన సమాచారంలో గిరిజనులు లేనే లేదు. హరిజనులు చాలా తక్కువ మంది ఉన్నారు. రిజర్వేషను ప్రకారం ఈ శిక్షణ ఇప్పించే ఉద్యోగాలు వసతి కల్పించే ఏర్పాట్లు చేస్తారా ?

(శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—మీ ప్రశ్న ప్రకారం సమాధానం వచ్చింది. గిరిజనులు, హరిజనులు అందరూ కలిసే ఉన్నారు.

(శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఐ. టి. ఐ. లలో ట్రయినింగ్ జీవనాధారం సంపాదించుకోడానికి అనుకూలంగా లేదు. ప్రభుత్వం ఉద్యోగం చూపించలేక పోతోంది. కరికులం కొంత మార్చి మరొక రెండు సంవత్సరాలు పొడిగించి దీనిని జీవనాధారానికి ఉపయోగపడేట్లు చేస్తారా ?

(శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఇది ఇండియా గవర్నమెంటు పాలసీ. అందులో 60, 40 పర్సంటు రిజర్వేషను వారికి మనకు ఉంది. కొన్ని క్రెడ్స్ బౌట్ ఆఫ్ డేట్ అవిపోయాయి. క్రొత్తవి పెట్టాలని చూస్తున్నాము.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—అన్ని జిల్లాలలోను రెండు సంవత్సరాల కోర్సులు లేవు. కొన్నిచోట్ల ఒక సంవత్సరం కోర్సులే ఉన్నాయి. అంతేకాక అందరికి స్టయిపెండ్లు లేవు. అందరికి స్టయిపెండ్లు ఇచ్చి రెండు సంవత్సరాల కోర్సు అన్ని జిల్లాలలోను పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—క్రేడ్స్ బట్టి ఉంటుంది. కొన్ని ఒక సంవత్సరమే ఉంటాయి. కొన్ని రెండు సంవత్సరాలుంటాయి. మొత్తం భారత దేశంలో ఇట్లాగే ఉన్నాయి. కొన్ని క్రేడ్స్ బౌట్ ఆఫ్ డేట్ ఐ పోయాయి. They are covered by Social Service Department stipends or by these stipends. 33 1/3% people are covered by these stipends.

JUNIOR TECHNICAL SCHOOLS

160—

* 749 (6918) Q.—Sri K. Muniswamy :—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

Whether there is any proposal with the Government to start Junior Technical Schools in each taluk headquarters to give technical training according to local needful trade specially for the Junior Boys and girls who studied upto 5th Class and due to poverty are not able to presecute further studies ;

(b) if so, when ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

The Minister for Education (Sri P. V. Narasimha Rao) :—This question has been redirected to me for answering by the Education Department as the institution comes under the Education Department. The question is addressed to the Minister for Labour as the hon. Member might have assumed that the subject comes under Labour, but actually it comes under the Education Department. The matter belongs to me.

Mr. Speaker :—When the answer has been received from the Education Department, the Legislature Department while putting down the question must put it in the name of the Minister for Education.

Sri P. V. Narasimha Rao :—I do not know. Finally it has come to me and I am answering it with your permission.

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) The courses are not so popular as to warrant establishment of new Junior Technical Schools.

శ్రీ కె. మునిస్వామి:—కొన్నివేలమంది ఐదవ తరగతివరకు చదివి ఏమీ అవకాశంలేక పాడైపోతున్నారు. ఇటువంటివారికి కమ్మరి, కుమ్మరివంటివి చెప్పిస్తే కొంత ఇంటరెస్టుకలిగి ప్రయోజనం పొందడానికి అవకాశం ఉంటుంది. తాలూకా లెవెలులోఐనా వీటిని పెడతారా?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇప్పటికే 12 జిల్లాలకు టెక్నికల్ స్కూల్స్ ఉన్నాయి. వీటివల్ల ఎక్కువ ఉపయోగం లేదని తేలుతుంది. అందులోని కోర్సెస్ డైవర్సిఫై చేయడానికి మెరుగుపరచడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఒక కమిటీని వేశారు. వారి నివేదిక త్వరలో వస్తుంది. అది వచ్చినతరువాత వచ్చే సంవత్సరానికి వేరేవిధంగా ఓరియంట్ చేయడానికి ఆర్గనైజ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం.

WRITTEN ANSWER TO QUESTION

EXPENDITURE ON SWARNA PROJECT

156—

* 269 (6196) Sri P. Gunnayya (Patapatnam):—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) the expenditure incurred so far on the Swarna Project in Adilabad District;

(b) the extent of ayacut under the said project: and

(c) when the work will be completed?

A;—

(a) Rs. 43.858 lakhs.

(b) 9,130 Acres.

(c) The project may be completed by the end of March, 1972 provided sufficient funds are available and the lands coming under submersion in Maharashtra State could be acquired in time.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re : THE NEED TO CONSTRUCT A BRIDGE ACROSS TUNGABHADRA NEAR MADHAVARAM, ADONI TALUK, KURNOOL DISTRICT

Sri P. O. Satyanarayana Raju:—Sir, I have nothing to supplement to what I have referred to in my motion under Rule 74. However, I would like to submit that the Chot bridge seems to have been sanctioned and I would like to express through your good offices, Sir, my grateful thanks on behalf of the people of my constituency to the hon. Chief Minister, the Minister for Communication, the Minister for Ayacut Development and also the Mysore Government for their benevolent attitude towards the construction of this bridge. My grateful thanks are also due to Sri V. K. R. V. Rao, the Union Minister for Communications, and I would request—

Mr. Speaker :—Now, the Minister for Communications could be satisfied and gratified and then he need not make his statement. (LAUGHTER) Next motion.

Sri P. O. Satyanarayana Raju : - I would however request him to make the statement because I do not know the details.

Mr. Speaker :— You have given your grateful thanks to the Minister and the matter is finished. Since you have no complaint, no statement need be made.

re : PROPOSAL TO CLOSE THE TUNGABHADRA LOW LEVEL CANAL IN DECEMBER

Sri P. O. Satyanarayana Raju :—Sir, I would like to submit that the reported proposal for the closure of the Tungabhadra Low Level Canal in December this year for maintenance and repairs will jeopardise the interests of the ryots considerably because the sowing operations will have to be advanced by about 1½ months and the harvest will also be advanced automatically by the same period which would go upto June/July. At the time of crop formation, there is need for more water but by then the summer would set in and the water problem would increase. The ayacatdars will naturally raise a hue and cry for failure to get sufficient suppyly of water due to summer when crop formation is in process. Naturally, it will result in poor yields and this will be a great blow to the ryots. Besides that, the purpose for which the canal is to be closed would not serve any purpose as the silt removal would be a problem since the canal would not dry due to water moisture. The labour problem also will be acute and therefore in the interests of the ryots themselves it is not advisable for the Tungabhadra Board to have the closure in December. Further, I know that our hon. Minister for Ayacut Development is fully aware of the problems of the ryots and I would request him to see that the closure in December at any cost is not implemented.

The Minister for Co-operation (Sri K. Vijayabhaskara Reddy): - The Tungabhadra Board proposed to close the Tungabhadra Right Bank Low level canal in the Board area from 15-12-1968 to 31-12-68 for annual maintenance and repairs etc. and received a notification to this effect on 11-11-1968. When intimation to this effect was received by the Government from the Chairman of the Tungabhadra Board, this Government sent a letter of protest aud also wrote saying that this Government would not agree to the proposal. The Government of Andhra Pradesh, however, decided that the Tungabhadra Low Level Canal in Andhra Pradesh area should be kept open for irrigation during December 1968 and that there should be no closure at the channel for annual maintenance and repairs during December 1968. Since the rabi sowing requires water, the Board was addressed to keep the canal open during December 1668 and to take emergent works in May 1969. The Tungabhadra Board has since informed that the canal is not being closed as desired by the Government. The Collector, Tungabhadra Project, Kurnool, has already

given wide publicity to the fact of keeping open the canal during December 1968 in the areas served by the Tungabhadra Low Level Canal.

re—Shifting of shendi shops in Karimnagar Town.

శ్రీ పి హెచ్. రాజేశ్వరరావు:—అధ్యక్ష, కరీంనగరం పట్టణంలో ప్రత్యేకమైన నంబర్లు కలిగినటువంటి కల్లు దుకాణాలు, సారాయిదుకాణాల గురించి ఆ స్ట్రీటులో ఆది ఉండకూడదని గతపది సంవత్సరాలనుండి ఆ స్ట్రీటులో వుండే ప్రముఖులు, ముఖ్యంగా బాధ్యతగల ఎక్స్ ఎం.ఎల్.ఏ ఏ. రాజారెడ్డి, అడ్వకేటు యిల్లు అక్కడ వున్నాయి. వీరందరూ ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూవచ్చారు. ఆ నంబరుగల దుకాణాలను తీసివేయాలని. కాని అక్కడవుండే ఎక్సయిజు కంట్రాక్టర్సు యొక్క ప్రాబల్యంవల్ల ఎక్సయిజు సూపరెండెంట్సుగాని కలెక్టరుగాని ఆ షాప్సు తొలగించడంలో ఫెయిల్ అవుతూ వస్తున్నారు. గత సంవత్సరంనుంచి కేంద్రీకరిస్తే ప్రత్యేక లైసెన్సు ఆ స్థలం పేరు వ్రాయకుండా బ్లాంకు లైసెన్సు యివ్వడం, అదే స్థలంలో వ్యాపారం చేయడం, నామకః మాత్రం షాప్సు వేరేపెడతామనడం, ఆచరణలో అదే గ్రామ మధ్యలోనే షాప్సుపెట్టడం జరుగుతోంది. కలెక్టరు అంగీకరించినతరువాత నిర్ణయమైనతరువాత ఆ నిర్ణయాన్ని స్పష్టంగా ఉల్లంఘిస్తూ వస్తున్నారు. మంత్రిగారు ఏమి సమాధానం చెబుతారో నాకు తెలియదుగానిఅక్కడ నిన్న మొన్న చూచివచ్చాను అక్కడ అమ్ముతున్నారు. ఈ విధంగా మునిసిపాలిటి తీర్మానం చేసినప్పటికి ఉల్లంఘిస్తే గవర్నమెంటు అడిగినప్పటికి కలెక్టరు అంగీకరించినప్పటికి ఉల్లంఘిస్తే ఈ విధముగా ఒక కాంట్రాక్టరు చేతిలో ఎక్సయిజు సూపరింటెండెంటు కలెక్టరు ఏ విధముగా లొంగిపోతున్నారో నిర్ణయం అమలుపెట్టడంలో విఫలత అవుతున్నారో నిదర్శన చూపించాలంటే ఈ ఘటన చాలు. మంత్రిగారు ఆ షాప్సును తొలగించే ఏర్పాటు చేయాలని ఈ విషయం ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను.

The Minister for Excise and Prohibition (Sri V Satyanayana Rao):–Sir, among sendhi shops 3, 4 and 8 liquor shop No. 1 in Karimnagar town, sendhi shop Nos 3 and 8 are already situated in the outskirts of the town and there are no complaints from the citizens of the area for shiftlng of these shops. For sendhi shop No 4 and liquor shop No 1, licences are actually issued even last year for their location in the outskirts of the town, but unauthorized sales were detected in the old premises for which cases were booked, as per rules However in regard to issue of new licences in October 1968 for the current year, it is already reported that these shops are only functioning at the outskirts and no sales are detected at the old premises అధ్యక్ష, రాజేశ్వర రావుగారు చెప్పడంలో అక్కడ షాప్సు అమ్ముతున్నాయన్నారు. నేను గౌరవ సభ్యునితో మాట్లాడాను, ఈ సెషనులోపల వారితో వెళ్లి చూసి అక్కడ అమ్ముతూ వుంటే తప్పకుండా షిప్టుచేసి, పనిష్ అయేటట్లు చూస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:—ఊరు ప్రోగ్రాం పంపించకుండా వెళ్ళండి.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు:—అందుకనే డేటు చెప్పడం లేదు.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:—ట్రాన్సమీటర్సు విషయం నిన్న డక్కన్ క్రానికల్‌లో వచ్చింది. సికింద్రాబాదులో మహంకాళి పెంపుల్ పోలీసుస్టేషను ప్రక్కనే దొరికినదట. అమ్మినవారిని అరెస్టుకూడా చేశారట. రీజియనల్ లేబొరేటరీవారు

ఆక్షన్ వేస్తే కొన్నారట. స్పేరు పార్టు అమ్ముతున్నారట. ఎవరికి అమ్ముతున్నారో ఏమిచేస్తున్నారో తెలియదు. అదీకాకుండా రిసెర్చిలేబొరేటరీవారికి ఎక్కడనుంచి వచ్చిందో తెలియదు.

Mr Speaker :—The Chief Ministar is not present here. After the Chief Minister comes, please raise this point, because he will be tne proper person to answer these things.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:—అధ్యక్ష, కోటియా గ్రూప్ ఆఫ్ విలేజెస్ గురించి మనకు ఒరిస్సా గవర్నమెంటుకు చాలా తగాదాలు జరుగుతూ వచ్చాయి. సుప్రీంకోర్టు డెసిషన్ వచ్చింది. [ముఖ్యమంత్రిగారు లేకపోతే వారి స్థానంలో బాధ్యతగల మంత్రిగారులేరా? ఒరిస్సా అసెంబ్లీలో అక్కడ మంత్రి స్టేటుమెంటు యిచ్చారు. మన అసెంబ్లీలో కూడా ఎవరూ బాధ్యత కలిగినవారు లేరా?

Mr Speaker—Let us first find out who is acting on behalf of ths Chief Minisier. Now, is any Minister acting on behalf of the Chief Minister, authorised by him to act on his behalf?

(P A U S E)

Nobody is prepared to take the responsibility for answering the question on behalf of the Government.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మాదగ్గర ఇన్ఫర్మేషను ఏమీలేదు.

Mr Speaker—In to day's morning papers it has appeared that the Supreme Court has granted interim injuction

Sri C V K Rao—:It came in the Radio as well as in the papers.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— స్టేటెస్ క్వో మెయింటెయిన్ చేయాలని సుప్రీం కోర్టువారు తీర్పు యిచ్చినారని పేపరులో చదివాను.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వారం రోజులనుంచి కమ్యూనిస్టు దోపిడీలు జరుగుతున్నాయి. పట్టపగలు యిండ్ల దోపిడీ చేస్తున్నారు. ఆ విషయంలో 74 వ రూలు క్రింద నోటీసు నాలుగు రోజుల క్రితం యిచ్చాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీరు నోటీసు యిచ్చారు. అది అడ్మిట్ చేసినట్లు జ్ఞాపకం ముఖ్యమంత్రిగారి అనుకూలం తెలుసుకుని తేదీ చెప్పమని చెప్పాము. ఆ రోజున వస్తుంది.

శ్రీ పి. గున్నయ్య ,— రెండవ ముఖ్యమైన విషయం. ఇంతకుముందు యిక్కడకు దగ్గరగా క్యాంటీను ఉండేది. 11 గంటలకు తమ దగ్గర శలవుతీసుకుని భోజనంచేసి వచ్చేవారం. ఇప్పుడు శక్రటరీగారి దయ సభ్యులయందు చాలా బాగా ఉంది. ఇక్కడ భోజనం హాస్టలు పెట్టాలని పదేపదే శక్రటరీగారికి చెప్పాను. సభ్యుల సౌకర్యం చూడాలని. రెండు గంటలకు అసెంబ్లీ నుంచి వెళ్ళగానే అన్నం ఎండిపోతుంది. తినలేకుండా ఉన్నాము. కూరలు ఎండిపోతున్నాయి. నా హెల్త్ పాడయిపోయింది. రూపాయి భోజనంకోసం మూడు రూపాయలు ఖర్చవుతున్నాయి. వచ్చే అసెంబ్లీ సమయానికైనా భోజనసదుపాయం చేయించాలని కోరుతున్నాను.

మిన్టర్ స్పీకర్ :—భోజన సౌకర్యం కూపాడాలంటే కష్టమైన పనే.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—కష్టం ఏమీ లేదు. ఎవరినైనా పిలిస్తే...

మిన్టర్ స్పీకర్ :—నోటీసు యివ్వండి.

PAPERS LAID ON THE TABLE

REPORT OF THE A. P. PUBLIC SERVICE COMMISSION FOR THE PERIOD FROM 1-4-1966 TO 31-3-1967.

Sri T. Ramaswamy :—Sir, on behalf of the Chief Minister, I beg to lay on the Table a copy of the Report of the Andhra Pradesh Public Service Commission for the period from 1st April 1966 to 31st March, 1967.

Mr. Speaker :—Paper laid.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇందాక ముఖ్యమంత్రిగారి తరపున జవాబు చెప్పలేక పోయారు. ఇప్పుడెలా చదువుతారు ?

Mr. Speaker : - Let us find out. Even then, has he been authorised by the Chief Minister to act on his behalf with regard to this matter.

Sri T. Ramaswamy :—Yes, Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ముఖ్యమంత్రిగారి తరపున చెప్పడానికి ఉత్తరం ఉందా ?

Mr. Speaker :—Has he anything in writing to show that he has been authorised by the Chief Minister to place this on the Table of the House ?

Sri T. Ramaswamy :—In writing ?

Mr. Speaker :—The question is whether you have been authorised by the Chief Minister in writing.

Sri T. Ramaswamy :—No, Sir. He asked me orally.

Sri C. V. K. Rao :—Is it permissible, Sir ? Actually, I can even say "On behalf of the Chief Minister." How can that be allowed ?

Mr. Speaker :—This is actually a very small matter. If it is not placed on the Table today, on the 6th, when the Chief Minister comes he can place it. For a small thing, I don't expect a Minister or a member to tell a lie. There is no need for anybody to tell a lie.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కాని ఒక పాయింటు ఉంది. ఇందాక రెప్రాన్సిబుల్ వ్యవహారం వచ్చినప్పుడు జవాబుదారీ తీసుకోలేమని చెప్పారు.

Mr. Speaker :—This is a thing where we were taken by surprise ఈ రోజు షేపరులో వచ్చింది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—నా మనవి ఏమిటంటే ముఖ్యమంత్రిగారి తరపున ఎవరమూ చెప్పలేమని చెప్పారు.

జనసంబంధ శాఖ మంత్రి (శ్రీ కొండా లక్ష్మణబాపూజీ) :—స్పెసిఫిక్ యిస్యూ గురించి ఆఫ్ హ్యాండ్‌గా రెయిజ్ చేసినప్పుడు కన్సిర్న్‌డ్ మినిస్టరు ఆథరైజ్ చేయలేదని చెప్పాము. ఆ కాంటెంట్స్‌లో చెప్పడం సరిగానేఉంది.

Mr. Speaker :—There is no need for controversy about an unimportant point.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—We are not raising a controversy on that. Now an important subject is going to come presentation of the Budget.

Mr. Speaker :—That we shall see.

Sri T. Ramaswamy :—Sir on behalf of the Minister for Revenue Minister I beg to lay on the Table a copy of the amendment to the Andhra Pradesh Irrigation.

Mr. Speaker :—I do not know. Mr. Raju himself come and told me that Mr. Vijaya Bhaskara Reddy, Minister for Co-operation. will place the paper on the Table on his behalf. (Laughter) He personally came and told me that Mr. Vijaya Bhaskara Reddy will place the papers on the Table of the House.

Sri T. Ramaswamy :—He told me to place them on the Table of the House.

Sri C. V. K. Rao :—Before this, we did not want to disbelieve him. Now, on the face of this.

Mr. Speaker :—Let us find out the position from Mr. Vijaya Bhaskara Reddy.

Sri K.Vijaya Bhaskara Reddy:—He has told me, but I thought, Mr. Ramaswamy being the senior Minister....

Mr. Speaker :—For placing papers on the Table of the House, a senior Minister....?

Sri K. Vijaya Bhaskara Reddy :—It is not that way. Because of the instances that happened before, I thought, he being the seniormost....

Mr. Speaker :—You are going strictly according to seniority and priority. (Laughter)

Sri Konda Lakshman Bapuji :—Sometimes it happens. Once Mr. Gurumurthy told me that the Minister for Co-operation was not here and perhaps he might not come in time and therefore his papers I might lay on the Table....

Sri C. V. K. Rao :—What is the role of Sri Konda Lakshman in this ?

Sri Konda Lakshman Bapuji :—Any one of us can move, because both are present.

Mr. Speaker:—The only thing is let the Ministers make me know where I stand. The concerned Minister told me that the Minister for Co-operation will place the papers on the Table on his behalf. I may be intimated in advance. This kind of thing ought not to be repeated.

Sri K Vijaya Bhaskara Reddy :—Anything happens only with your permission. Sir.

Sri Ch' Rajeswara Rao : The job of laying on the Table of the House is very, very important, Ministers when they are evidently absent for many reasons, then they can entrust to any brother Minister. But on the ground that he may come late as Mr. Konda Lakshman Bapuji was saying, is no ground,

Sri Konda Lakshman Bapuji :—They went to Council, Please do not misunderstand.

Sri Ch. Rajeswara Rao:—That he has not said, Sir.

Sri Konda Lakshman Bapuji :—That does not arise.

Sri C. V. K. Rao :—Should someone not express regrets ?

Mr Speaker :—Enough of it. They must have realised by now. It is more than enough. When the Assembly is in Session, is there anything more important than the Assembly work ?

Sri T. Ramaswamy :—He is in the Council, Sir. The Minister for Revenue is engaged in the Council.

Mr. Speaker :—It may be Council. At the same time, he must so arrange his business and he must come and tell me in advance. We shall certainly see that the business is arranged according to his convenience.

Sri T. Ramaswamy:—That is necessary, Sir.

Mr. Speaker :—Paper laid.

Rules made under the Anhhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959.

Mr. Speaker :—Sir, I beg to relay on the Table under sub-section (2) of section 69 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959, a copy in each of the following Notifications with which certain Rules made under sub-section (1) of Section 69 of the Act have been published in the Gazette.

Sl. No. (1)	G. O. No. and date (2)	Date of publication in the Gazette. (3)
1.	G. O. Ms. No. 855, dated 12-12-67	29-2-1968
2.	G. O. Ms. No. 883, dated 29-12-67	29-2-1968
3.	G. O. Ms. No. 89, dated 28-[illegible]-68	14-3-1968
4.	G. O. Ms. No. 17, dated 12-3-68	28-3-1968
5.	G. O. Ms. No. 129, dated 18-3-68	28-3-1968
6.	G. O. Ms. No. 214, dated 10-5-68	30-5-1968

7. G. O. Ms. No. 145, dated 22-3-68 1-4-1968

Mr. Speaker:—Papers laid.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: The first G. O, Ms. No. 855 dated 12-12-1967, was issued on 12-12 67.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—ఇది వరకే టేబుల్ మీద పెట్టాను. 14 రోజులు పూర్తి కాలేదు కాబట్టి మళ్ళీ పెట్టాను.

Mr. Speaker:—It should have been kept on the Table of the House for 14 days. Previously perhaps in the last Session it was placed on the Table of the House. Since the period of 14 days was not completed, it is again being placed on the Table of the House.

Amendment to the Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board Rules, 1958.

Sri K. Vijaya Bhasker Reddy:—Sir, I may be permitted on behalf of Sri B. V. Gurumurthy, Minister for Industries to relay on the Table of the House a copy of the amendment to the Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board Rules, 1951 ..

Mr. Speaker:—My giving you permission is one thing and your being authorised by the Minister is another thing.

Sri K. Vijaya Bhasker Reddy: -That is true, Sir. As I referred in the earlier stage ..

Mr. Speaker:—Any how, it is very unfortunate that the Ministers seem to take things very lightly. When a responsible Minister does not care to be present here in the House, what should I think?

Sri K. Vijaya Bhasker Reddy:—They are answering questions in the Council.

Mr. Speaker:—I request him to show due regard. Responsible people should show due regard towards the Chair,

Sri K. Vijaya Bhasker Reddy:—That is true. We express regrets for it. It should have been brought to your notice earlier. It is really unfortunate.

Sir, on behalf of Sri B. V. Gurumurthy, Minister for Industries I beg to relay on the Table a copy of the amendment to the Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board Rules, 1958 as required under sub-section (3) of section 28 of the Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board Act, 1958.

Mr. Speaker:—Paper laid.

Amendment to Rule 69 of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Rules. 1964.

Sri K. Vijaya Bhasker Reddy:—Sir, I beg to lay on the Table of the House a copy of the Notification issued in G. O. Ms. No. 1630, Food and Agriculture, dated 6-8-1968 relating to an amendment to Rule 69 of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Rules, 1964 which was published in the Rules Supplement to part-I of the Andhra

Pradesh Gazette dated 22-8-1968 as required under sub-section (2) of section 130 of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Act. 1964

Mr. Speaker :—Paper Laid.

Rules issued in G. O. Ms. No, 1105, Home (Endowments III) dated 2-7-1968 under sections 59 (i) and 69 (i) read with sec. 107 of the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments Act, 1966.

Sri R. Ramaliuga Raju :—Sir, I beg to lay on the Table of the House a copy of the Rules issued in G. O. Ms. No. 1105. Home (Endowments. III) dated 2-7-1968 under Sections 59 (1) and 60 (1) read with section 107 of the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments Act. 1966 as required by sub-section (2) of section 107 of the said Act.

Mr. Speaker :—Paper laid.

Presentation of the Report of the Committee on Government Assurances:

Sri Mohd Kamaluddin Ahmed :—Sir, I beg to present the Third Report of the Committee on Government Assurances.

Mr. Speaker :—Report Presented.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ వెంకటరెడ్డి (పాణ్యం) :—రూల్ 74 క్రింద నేనొక నోటీసు ఇచ్చాను. కె. సి. కెనాలు క్రింద రైతులు అనేక సంవత్సరాల నుండి పంటలు పండిస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం అధికారులు విపరీతమైన పెనాల్టీలు విధిస్తున్నారు..... ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు నోటీసు ఎప్పుడు ఇచ్చారు ?

శ్రీ వెంకటరెడ్డి :—ఈ రోజే ఇచ్చాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఎవరికి ఇచ్చారు ?

శ్రీ వెంకటరెడ్డి :—సెక్రటరిగారికి ఇచ్చాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఈ రోజే ఇస్తే ఎలా ? 74 క్రింద నోటీసు ఇచ్చిన తరువాత స్పీకరుగారు ఎడ్మిట్ చేసిన తరువాత, మినిష్టరుగారు డేట్ ఫిక్స్ చేసిన తరువాత మీరు స్టేటుమెంటు చేయాలి కాని ఏ రోజు పడితే ఆ రోజు స్టేటుమెంటు చేయటానికి వీలులేదు. సభ్యులు తమంతట తాము స్టేటుమెంటు ఇవ్వడం అనేది లేదు.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి (మునుగోడు) :—సభలో అప్పుడప్పుడు కన్ఫ్యూజన్ వస్తున్నది. మీ పలుకుబడి ఉపయోగించి, ముఖ్యమంత్రిగారితో మాట్లాడి ఒక పార్లమెంటరి ఎఫైర్స్ మినిష్టరును ఏర్పాటు చేయించండి. ఏ మినిష్టరు తరపున కాని పేపర్ లేయిడ్ మీద పెట్టటానికి కాని, ఇతరమైనవి మూవ్ చేయటానికి కాని అవకాశం వుంటుంది.

Calling attention to a matter of urgent Public Importance *re* :-Famine conditions in Rayalaseema.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వెంకటరెడ్డిగారూ, మీరు చెప్పదలచుకొన్నది చెప్పండి.

శ్రీ వెంకటరెడ్డి :— ఈ సంవత్సరం రాయలసీమలో విపరీతమైన కరువు ఏర్పడిన సంగతి అందరకూ తెలుసు. ఇట్టి పరిస్థితుల్లో హెవీ పెనాల్టీస్ వసూలు చేయటానికి అధికారులు పూనుకొంటున్నారు. అవి రద్దు చేయాలని, పన్నులు రద్దు చేయాలని నేను కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker : - Neither the Revenue Minister nor the Chief Minister is here. I do not know whether anybody is prepared to make a statement.

Sri K. Vijaya Bhasker Reddy :—Sir, I have got some information. Can I with your permi sion....?

Mr. Speaker :—So you knew before-hand that the Members are going to raise this issue?

Sri K. Vijaya Bhasker Reddy :—Sir, this is a statement which the Revenue Minister....

Mr. Speaker :—Otherwise, how can the Revenue Minister anticipate? That means the Members must have gone and represented to him. Perhaps, they told the Minister that they would be raising the issue in the House. There is nothing wrong about it. After all they can go and tell the Minister and give a notice to the Minister. There is nothing wrong. And he has asked you to answer if any question is raised on this matter.

Sri K. Vijaya Bhasker Reddy : -Sir, similar question was raised in the Council and the statement was got ready by the Revenue Minister to make it in that House. Evidently these people must have also gone and represented to the Minister and also now to the Speaker. So, the Revenue Minister has authorised me to give a portion of the information if anybody raised it.

Mr. Speaker :—What is the inform tion, please?

Sri K. Vijaya Bhasker Reddy : - It has been reported that cutting of bunds, cross-bundings, violation of orders of the Public Works Department authorities on the spot, irrigation in non-localised lands and interfering with sluices are being resorted to and the ayacutdars lower down have been affected. However, on the representation received by the Government in regard to the hardships caused to the ryots in K.C. Canal in Cuddapah and Kurnool districts by the levy of penalties for Fasli 1376–77 Government have called for urgent report from the Collectors of the two districts.

Pending issue of final orders, the collection of the penalties has been stayed.

Mr. Speaker :—That is no satisfaction to the ryots at all. If I remember correct, Sri P ola Subbiah also has given notice in this connection perhaps with regard to the same matter and I think I disallowed it.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అధ్యక్ష : ఈ సందర్భంలో ఒక చిన్న మనవండి, నేను కూడా యిలాంటిదే మా జిల్లాలో మా ప్రాంతంలో జరుగుతున్నటువంటి సంఘటనల గురించి 74 క్రింద నోటీస్ యిస్తే తమరు disallow చేశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— Disallow చేసినట్లు జ్ఞాపకం వుంది.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :— ఈ tail end లో వున్నటువంటి ఆ భూములు ప్రస్తుతం మొన్నటివరకూ వర్షాలు లేనందువల్ల ఎక్కడికక్కడ మొత్తం మీద రైతులు మరీ ఆదుర్దా కొద్దీ చిన్న చిన్న గండ్లు కొట్టడమో, లేకపోతే ఏదో చేయడం జరిగింది. ఆ విధంగా జరిగిన సందర్భంలో మొత్తం... ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—కోటయ్యగారూ, మీరు యింకొక notice యివ్వండి.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అలానేండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : .—Penalties అన్నీ రద్దు చేయవలసినదని చెప్పి, Stay orders ఇచ్చినంత మాత్రాన ఎవరికి సంతృప్తి కలగదు. అసలు మీకు కావలసిన దేమిటంటే అసలు యివన్నీ, ఈ penalties అన్నీ కూడా రద్దు చేయవలెనని. కాబట్టి మీరు దయచేసి మరల యింకొక notice యిచ్చారంటే బాగుంటుంది. Separate notice యివ్వండి,—for cancellation of the penalties.

Sri Pragada Kotayya :—Yes, sir.

Mr. Speaker :—Sri Poola Subbiah also can give another notice and I will admit all those notices.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్ష : ఈAssurances committee report యిప్పుడు మాకు అందజేశారండి. ఆ committee report లో అసలు 1965 వ సంవత్సరం దగ్గర్నుంచీ కూడా కొన్ని జవాబులు రాకుండా వున్నాయి. ఆ కమిటీ చాలా successful గానే పని చేశారు. మాకు దానిని యిచ్చినప్పుడు దాని మీద discussion అయినా జవాబులు యివ్వలేదు వాళ్ళకు. వానికి department వారు, Government ఏమీ helpful గా వున్నట్లు లేదని ఆ report లో కూడా అవుపడుతున్నది.

Mr. Speaker ;—Please come and discuss with me personally. I shall see what I can do....

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య ;—అది సరేనండి, చేస్తాను. ఎందుకంటే ఇది House కనుక raise చేశాను. మీరు రమ్మన్నారు కనుక వచ్చి మాట్లాడతాను.

Sri G. Sivayya :—One representation, Sir. The Zilla Parishad meeting was called on....

Mr. Speaker :—I will speak to the Minister of Panchayatiraj after the business is over. I will ask him to come and meet me in my Chambers and discuss with me.

PRESENTATION OF THE SUPPLEMENTARY ESTIMATES OF EXPENDITURE FOR 1968 69.

Mr. Speaker :—Now, presentation of the Supplementary Estimates of Expenditure for 1968 69.

Sri T. Ramaswamy :—Sir, the Chief Minister has authorised me to present the Estimates. This is the signature.

Mr. Speaker :—He has taken my permission yesterday. He told me that he would be going to Delhi and on his behalf somebody would be presenting the Supplementary Estimates. It is a formal thing.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మీ రేమన్నా ఒప్పుకున్నారు, మీరు permission తీసుకున్నారా ?

Mr. Speaker :—Yesterday the Chief Minister told me that he would not be present in the House as he would be going to Delhi and on his behalf one of the Ministers will present the Supplementary Estimates of expenditure for 1968 69.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారేమైనా, ఎవరో ఒకరు ప్రవేశపెడతారని చెప్పారండి ?

Mr. Speaker : He has also given the authorisation in writing.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—That is allright.

Sri T. Ramaswamy :—Sir, I beg to present the statement showing the Supplementary Estimates of Expenditure for 1968-69.

Mr. Speaker :—Supplementary Estimates presented.

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఇంకొకటి అడుగుతున్నాను, ఆయన ఎందుకు ఢిల్లీ వెళ్లారని ?

Mr. Speaker :—We are not concerned with that. That is too much for us.

GOVERNMENT RESOLUTION

re: ELECTION OF A MEMBER TO SERVE ON THE DIVISIONAL RAILWAY USERS CONSULTATIVE COMMITTEE OF SECUNDERABAD DIVISION.

Sri J. V. Narasinga Rao :—Sir, I beg to move:

"That consequent on the demise of the existing Member of Andhra Pradesh Legislature Sri V. Rama Rao, on the Divisional Railway Users Consultative Committee of Secunderabad Division, a vacancy has been arisen and the Assembly do recommend to the Government to communicate to the General Manager, the South Central Railway, the name of the Member elected by this Assembly to serve on the said Committee for the remaining period upt 18-12 1969."

Mr. Speaker :—Resolution moved.

(Pause)

Mr. Speaker :—The question is;

"That consequent on the demise of the existing Member of Andhra Pradesh Legislature Sri V. Rama Rao, on the Divisional Railway Users Consultative Committee of Secunderabad Division, a vacancy has been arisen and the Assembly do recommend to the Government to communicate to the General Manager, the South Central Railway, the name of the Member elected by this Assembly to serve on the said Committee for the remaining period upto 31-12-1969."

The Motion was adopted.

Mr. Speaker :—With reference to the resolution moved by the Minister for Communications regarding the election of one representative to serve on the Divisional Railway Users' Consultative Committee, Secundarabad Division, I fix 1 P. M. on 6-12-1968 as the time within which the nomination papers of the candidates for the said seat to reach the Secretary, A. P. Legislature. If the number of nominations exceeds the number of elected seat, a ballot will be taken on the day to be announced in due course. The election will be ordinary method, direct election and not according to the principle of Proportional representation.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker :—Now, Government Bills. I request the Minister for Revenue to move for leave to introduce The Andhra Pradesh (Telangana area) Tenancy and Agricultural Lands (Third Amendment) Bill, 1968.

Nobody present to move the motion on his behalf.

Sri T. Ramaswamy :—Sir, the Revenue Minister is engaged in the Council.

Mr. Speaker :—Next one, The Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Amendment Bill, 1968. The Minister for Revenue to move for leave to introduce.

Nobody present to move.

Sri T. Ramaswamy :—Sir, I beg to move on his behalf, Sir.

Mr. Speaker :—Now, business left over from the Agenda dated 2-12-1968, will be taken up.

(శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—ఇప్పుడు ఈ రెండూ ముఖ్యమైన Bills అయి వున్నాయండి. Telangana Tenancy Agricultural Land 3rd Amendment Bill ఈ వేళ చాలా ముఖ్యమైనటువంటిది. ఈ వేళ పీటి presentation అయితేనే తొందరగా మీరు dispose of చేయడానికి అవకాశం వుంటుంది. మరి బసవరాజుగారు లేనపుడు వారి తరపున ఇంకొకరిని authorise చేసి వాటి presentation అయితే తరువాత కార్యక్రమానికి పూనుకోవచ్చు.

Mr. Speaker :—I am not going to allow.

Sri T. Ramaswamy:- He thought he can come here in-time.

Mr. Speaker:- No, Sir. The Minister met me but never told me that you would be moving the Bill on his beh.lf. He came to me perso:ally. Perhaps, he thought laying of the papers on the Table is more important than the Bills. He told me about the laying of the papers but not about the Bills.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్ష ఈ confusion అంతా పోవడానికి నాదొక్కటే ఒక request. You are requested to use your influence to create a Parliamentary Affairs Ministry. The concerned Minister will place all these papers before the House and the confusion will go.

Mr. Speaker:—Sri P. V. Narasimha Rao is incharge of the Parliamentary affairs so far as the Assembly is concerned.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆ షుగర్ కేన్ కొనలేదు. ఈ షుగర్ కేన్ గ్రోయర్స్ యిదివరకు ఒక మెమొరాండం హౌసుకు యిచ్చారు. ఆ మెమొరాండం తమకు ప్రెజెంట్ జేస్తున్నాను.

మిష్టర్ స్పీకర్ :—లేవు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఢిల్లికి పోయి వచ్చారు. వెళ్ళి వచ్చిన తరువాతకూడ వారికి ఒక విధమైన రేటు రాకపోయింది. ఒక్క చల్లపల్లి జమిందారు వ్యవహారం తప్ప తక్కిన కేన్ గ్రోయర్స్ ఎవరుకూడ వంద రూపాయలకు సమ్మతించ లేదు. ఢిల్లికిపోయి వచ్చిన తరువాతకూడ ఈ విషయం మనకు తెలియజేయలేదు.

Mr. Speaker:—Sri V. B. Raju made a statement after his return from Delhi. Yesterday, the Chief Minisrer has gone to Delhi and we expect the Chief Minister to confer with the concerned Minister there. When he returns we will be able to know the correct position. I am sure he will take up this rmatter with the Central Minist rs because it is a very important issue He is equally concerned and anxious to do something in this matter. Let us wait and see till the Chief Minister returns.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అంతే కాదు. ఇప్పుడు ఈ క్రషింగ్ సీజన్ కూడ దగ్గరకు వస్తున్నది. అది తొందరగా అయిపోతుంది.

Mr. Speaker:—After all it is sixth. To-day is 3rd. He is coming back on Fifth or so. Day-after-tomorrow we can know,

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఇప్పుడు deletion of sec 47 of Tenancy Act విషయం చాల ముఖ్యమైనది. మంత్రిగారు లేని కారణంచేత ఎంతోమందికి అన్యాయము జరుగుతుంది. మరి దాని విషయము ఏమి చేయాలి ?

Mr, Speaker: I am not responsible.

GOVERNMENT BILLS

THE ANDHRA PRADESH LAND IMPROVEMENT SCHEMES BILL, 1968.

Sri C. V. K. Rao :—Mr. Speaker, Sir. The Andhra Pradesh Land Improvement Schemes Act, 1949 has been on the Statute Book and while introducing this Bill, the Minister has not enlightened this House as to how much land has been improved and also the Telangana Land Improvement Act has been on the statute book for the last 16 years. The Minister has not enlightened this House how much land has been improved under this scheme. Now, he said that nearly 8 crores of acres of land are improved. Very well. The whole object is, the Government has got to utilise every statutory provision while the welfare schemes are put into practice. The Government has miserably failed in this thing. Is the Government going to satisfy itself by bringing certain piece of legislation and end it? The House cannot permit the Government to place it so easily. This is a good piece of legislation, no doubt. When this Legislation has been brought, there are so many loop holes. Many of these things—the rules proclaimed of the order under Sec. 4 has to be got ready and where is that thing? Enquiries into claims and awards of compensation have also to be got ready, and where are they? At the same time a scheme has to be prepared under this Act regarding the control and prevention of soil erosion and preservation and improvement of the soil, improvement of water supply, reclamation of fallow and waste-lands, improvement of irrigation facilities, construction of engineering and soil conservation works, construction of permanent bunds in water-logged lands, regulation of prohibition of cutting down and destroying trees and control and maintenance of tree growth. These are all laudable objects Sir. Where is that scheme? You come with a piece of legislation and then after months after that you bring in a scheme and they waste the money. Is this the way how the Government is going to resort to welfare schemes? Now, the Government has come with a consolidated Bill both for the Andhra area and Telangana area. These Bills have been there for the last twenty years and the Act for Telangana is there for nearly sixteen years. Now, there must have been certain schemes and could not the Government place along with this before this House such schemes so much so we can participate in this in a constructive way? It is a most irresponsible way how the Minister concerned is doing Sir. I feel he should enlighten us before debate on the various aspects of the subject. He did not do it yesterday. I demand that before my colleagues proceed with this thing, he should enlighten us as to what the scheme is. In the absence of that how can we make constructive proposition on the floor of the House, Sir?

Sri G. Sivaiah (Puttur) :—Mr. Speaker, Sir! I am glad atleast the Government has come forward on this day to take up this Bill and make it an Act. This is not only a boom for the agriculturists of the Andhra Pradeth but also one of the finest Bills that has been thought of by the Government to introduce. But I am doubtful whether the Government is really sincere to push through all the aims and schemes that have been stated in this part of the Bill. Sir definitely we need a Bill like this not only to improve various measures that

have been stated but for various other obvious reasons also. You know very well the drought conditions in Andhra Pradesh. It was not only in the Telangana area or Rayalaseema but it has spread to many non-delta areas of the delta districts. In this respect, Sir I would like to bring one fact that has been published in the papers and also the reports from the Madras Government.

Recently, the Madras Government has taken much pains to survey the under-ground water in Cauvery delta. In that report it has been clearly stated that if as proposed all the wells are dug and deepened in the belt area and after pumping the entire fresh water from the soil, there is a likelihood of sea water entering into the belt and becoming saltish water. They also said that it will take another 10 or 15 years and it will need to spend crores of rupees to pump out again this saltish water and reinforce the ordinary water. These difficulties are there. We are also afraid whether the drought affected areas also may go completely dry after some years after water is taken away as it is done now. For this, the hon. Minister has said we need to send water to the soil also. Though the Bill provides for this, it has not given any specific objectives except a rough picture. There are various small rivers which take water drains for some period. There are proposals with the Central Government to construct certain sluices inside the soil so that the water that comes into the rivers may spread either side thereby make the water to get into the soil to preserve for the future. There are various other schemes also.

My only doubt is whether the Government is really sincere to push through the schemes. Or is it simply to have the Act in their hands for their own reasons? In this respect, I would like to submit one more thing The way in which the Constitution of a Committee to prepare various plans is really a defective one. This has to be changed. Not only these people, the Legislators have to be taken into confidence and included in these Committees for the future Plans.

Thank you, Sir.

(శ్రీ ఎం. వి. పరాంకుశం (ఉనుకూరు) : —అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ భూమి అభివృద్ధి పథకం బిల్లు తీసుకురావటంలో ప్రభుత్వం ఒక సత్యాన్ని గ్రహించిందని మనం తెలుసుకోవలసి ఉంటుంది. ప్రభుత్వం సంవత్సరం క్రిందట జిల్లా అభివృద్ధి బోర్డులు ఏర్పాటు చేసింది. ఇపుడు వాటివల్ల ఏమీ ప్రయోజనము జరగలేదని, వివిధ రకాల భూముల అభివృద్ధి ఏమీ సాగలేదని ప్రభుత్వం ఒక నిశ్చయానికివచ్చి భూముల అభివృద్ధికోసం ప్రత్యేకంగా ఒక చట్టం చేయాలనే అభిప్రాయానికి వచ్చి — యీ బిల్లు తెచ్చినట్లుగా ఉంది. సంవత్సరం క్రిందట జిల్లా అభివృద్ధి బోర్డులన్నారు. ఇపుడు భూముల అభివృద్ధి బోర్డులన్నారు. ఈ విధంగా బోర్డుల అభివృద్ధి చేయటం తప్ప రాష్ట్రంలో వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధికి ఎలాంటి కృషి జరగటం లేదన్నది తెలుస్తున్నది. ఈ బిల్లులో వివిధ రకాల మెట్ట భూముల అభివృద్ధికి అనేక మార్గాలు సూచించినా—ఏదైనా భూమి అభివృద్ధి చేస్తే భూమి కలవారి దగ్గరనుండి పన్ను తీసుకోవాలి, డబ్బు వసూలు చేయాలి అనేది యీ బిల్లుయొక్క నిజమైన ఉద్దేశ్యము. రాష్ట్రంలో రైతాంగంయొక్క పరిస్థితులు మెరుగుపర్చటానికి ప్రభుత్వం యే చిన్న

కార్యక్రమాన్ని చేపట్టినప్పటికీ అభివృద్ధి బోర్డు—అని పేరు పెట్టి ఆ భూమి మీద భూమిశిస్తుతోబాటు భూమి అభివృద్ధి పన్నును సకాలంలో కట్టకపోతే 9 పర్సెంట్ వడీతో కూడ లాండ్ రెవిన్యూవలె వసూలుచేసే అధికారాన్ని ప్రభుత్వం చేపట్టటం కోసం యీ బిల్లు తేబడింది. ఈ బిల్లు మేకతోలు కప్పుకొన్న పులివలె కనుపిస్తున్నది. రాష్ట్రంలో రైతుల పరిస్థితి మెరుగుపర్చటకు ఏ చిన్న కార్యక్రమం చేపట్టాలన్నా ప్రభుత్వానికి అయ్యే డబ్బు ఆ రైతులనుండి రాబట్టాలనే దురుద్దేశం యీ బిల్లులో కనుపిస్తున్నది. ఆంధ్ర తెలంగాణా అనే విచక్షణ చూపకుండా మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటికి వర్తించేటట్లు యీ బిల్లు తీసుకురావచ్చారు. ఆంధ్ర తెలంగాణా విచక్షణ చూపకుండా ఉండటంలో మాత్రం యీ బిల్లు గొప్పగా ఉన్నది. ఈ బిల్లు రీజినల్ కమిటీకి పంపించాలన్నారు. ఇది ఒక్క తెలంగాణాకే సంబంధించిన బిల్లు కాదు. ఇది మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వర్తించే బిల్లు కాబట్టి దీనిని రీజినల్ కమిటీకి పంపించే బదులు, సెలక్ట్ కమిటీకి పంపించాలని కోరుతూ నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

• శ్రీ పి. గుస్నయ్య :—అధ్యక్షా, యీ బిల్లు చాలా మంచిది. అయితే యీ బిల్లులో పేర్కొన్న అశయాలు రైతాంగానికి, భూములు కలవారికి లభించవని నాకు పూర్తి విశ్వాసం ఉన్నది. అభివృద్ధి అన్న పేరుతో బెటర్‌మెంటు లెవీ వేస్తున్నారు. ఇపుడు జిల్లాకు ఒక డెవలప్‌మెంటు బోర్డు వేశారు. అది ఎంత అభివృద్ధిలోకి వచ్చిందంటే—ఆ కమిటీ మెంబర్స్ యొక్క కాగితాలు అభివృద్ధిలోకి వచ్చాయి కాని జిల్లా అభివృద్ధి కాలేదు. ఇపుడు భూమి అభివృద్ధి అన్నపేరుతో భూమిపై ఇపుడు ఉన్న శిస్తులే కాకుండా అదనమైన బెటర్‌మెంటు లెవీ తీసుకోవటం తప్పిస్తే భూమి అభివృద్ధి చేసేది అందులో లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇపుడు బ్లాకులలో భూమి అభివృద్ధి చేయటానికి లోన్స్ ఇస్తున్నారు. వెయ్యి రూపాయలు ఒక రైతుకు భూమి ఇంప్రూవ్‌మెంటుకు లోన్ యిస్తే—ఆయనకు ముట్టేది 500 రూపాయలు మాత్రమే. ఆ 500 రూపాయలలో ఆయన తిరగటానికి 200 రూపాయలు ఖర్చవుతుంది. బ్లాక్ ఆఫీసు ఏరియాలో 500 రూపాయలు ఖర్చవుతుంది. చివరకు రైతుకు 300 రు.లు అందుతున్నది. ఇది రైతులకు భూమి అభివృద్ధికి పనికివచ్చేది కాదు. మా జిల్లాలో యీ సంవత్సరం రెండువేల బస్తాలు భూమిమీద ఎరువులు వేయమని చెప్పి ఉచితంగా ఇచ్చారు. కాని అక్కడ ఉన్నటువంటి జిల్లా అధికారులు బ్లాక్ అధికారులు కలిసి రైతులందరికి ఇచ్చినట్లుగా వూరకే లిస్టు వ్రాసి బజారులో 30, 40 వేల రు. లకు అమ్ముకొన్నారు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మొన్న కరువు వచ్చింది. 60 కోట్ల రు.ల నష్టం వచ్చింది. తుఫాను వచ్చింది. 60 కోట్ల రు.ల నష్టం వచ్చింది. ఆ జిల్లా చాలా అధ్వాన్నమైన పరిస్థితిలో ఉంది. ఆ జిల్లాను యీ బెటర్‌మెంటు లెవీనుండి తప్పించాలి. ఇవాళ ఇరిగేషన్ క్రింద కోట్ల లక్షల రూ.లు ఖర్చుచేస్తున్నారు. మన పి. డబ్ల్యు. డి. మన భూములకు నీరు వెళ్ళటానికి కట్టరు. వారికి ఎక్కువ లాభం ఎక్కడ వస్తుందో, వారికి హెచ్చు పర్సంటేజ్ ఎక్కడ ఇస్తారో, ఎవరైతే వారి వెనుక భజన చేసుకొని తిరుగుతారో, అక్కడ వారికి లక్ష, 50 వేలు ఎస్టిమేట్సు శాంక్షన్ చేస్తారు. ఒక ఎం.ఎల్.ఏ ఏ వర్క్ గురించి అయినావ్రాస్తే దిక్కులేదు. అక్కడ 50 వేల ఎకరాలు ఆయకట్టులో కలుస్తుందని, ఆ వర్క్ చేయమని నలుగురు

ఎం. ఎల్. ఏలు వ్రాసినా దానిమీద ఏమీ నిబంధనలు జరగలేదు. వారంలో రావులు త్రవ్వుతున్నారు. మూడు వేల రూ.లు ఒక దానికి ఎస్టిమేట్ వేస్తే — రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్స్ 9 వేలు, 12 వేలు అవుతుంది. సుమ్యూ 3 వేలు రూ.లకు తయారయి పోతుంది. రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్సు మాత్రం 12 వేల రూ.లకు జరుగుతుంది కష్టపడి ప్రజలిచ్చిన డబ్బును ప్రభుత్వ దబ్బును దుబారాగా వారికి ఇవ్వటమే ప్రభుత్వానికి తెలుసుగాని "ఆ డబ్బు ఏమైంది, ఎట్లా ఖర్చుపెట్టారు" అని చెబుతుకొనే ఉద్దేశ్యం ప్రభుత్వానికి లేదని మనవిచేస్తున్నాను. 20, 30 వేలు ఖర్చుచేసి 70 అడుగుల పెడల్పున పెద్ద బావి త్రవ్వి ఐదిమంది, ఐదుగురు కలసి సుమారు 100 ఎకరాలు. 50 ఎకరాలు వ్యవసాయం చేయటానికి రెండుమూడు పంపులు పెట్టించటానికి కావలసి నటువంటి ఏర్పాట్లు ప్రభుత్వం చేస్తే బాగుంటుంది. ఆలా చేయకుండా ఇలా రివైజ్డ్ ఎస్టిమట్సు క్రింద యీ డబ్బు అంతా ఖర్చు చేసి ప్రజల డబ్బు దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు, అది బాగాలేదు. భూమి అభివృద్ధి పేరుతో అక్కడ కాగితాల అభివృద్ధి తప్ప రైతులకు కావలసిన సహాయం, భూమికి కావలసిన ఎరువులు యిత్యాదులు యిటువంటివేమీ లేకుండా పోతున్నది. దీని సంబంధించి ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తుందో నాకు తెలియదు. తమ దయ—ఏ విధంగా చేస్తే ఆ విధంగా చేయవచ్చునని నేను హృదయపూర్వకంగా ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—అధ్యక్ష, ఈ బిల్లు చాలా గొప్పది. కాని, యిది ప్రాక్టికల్‌గా మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో జరగదని మాత్రం గట్టిగా చెప్పడానికి నేను సాహసిస్తున్నాను. ఎందుకంటే — దీనికి సంబంధించి తీసుకునే స్కీము చాలా వ్యయంతో కూడినటువంటిది. ఎందుకంటే —సముద్ర ప్రాంతంలో తుఫానులవలన విపరీతంగా నష్టపడిన ప్రాంతాలను సంబంధించి మొట్టనే అవసరమైన పథకాలు వేసి వాటిని సరిజేసే పరిస్థితి యిప్పటికే లేదు. ప్రభుత్వం ఆ విషయంలో ఫెయిల్ అయింది. 57 వ సంవత్సరంలో నెల్లూరు జిల్లాలో బ్రహ్మాండమైన వెల్లువలు వచ్చి, అటు నదులు, యిటు సముద్రం పొంగి చెప్పలేని నష్టం కలిగింది. దాదాపు కొన్ని వేల ఎకరాలలో యిసుక మేట వేసేసింది. ఎంతో నష్టకరమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ప్రజలు, ప్రజాప్రతినిధులు, ఆఫీసర్సు వచ్చి చూసినారు. ఆ ఇసుకను తీసివేసి సాగుకులాయకి చేసే దానికి యింతవరకూ పూనుకోలేకపోయినారంటే —యిలాంటి కార్యక్రమం యింక ఎట్లా అమలులోనికి వస్తుందని మనం నమ్మాలి ? ఎందుకంటే — యీనాడు ప్రతి దానికీ డబ్బు లేదు, డబ్బు లేదు అని చెబుతున్నారు. అందులోనూ యీనాడు గ్రామాలలో వుండే అన్ని రకాలైన భూములయొక్క భూసారాన్ని ఏదో విధంగా దెబ్బతీసే పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నవి. గాలి తుఫానులవల్లగాని, సముద్రం పొంగడంవలనగాని, కొండవాలు ప్రాంతాలలోగాని, ఎక్కువ వర్షాలవల్ల కారే నీటివల్లగాని రకరకాలుగా యీనాడు అనేక ప్రాంతాలలో భూసారాన్ని రక్షించుకోలేని పరిస్థితులు వున్నాయి. మేము అమధ్య అప్పర్ సీలేరు వెళ్ళి చూశాము. ఒరిస్సా ప్రభుత్వం యీ కార్యక్రమాన్ని చేబట్టి వుంది. ఉధృతంగా పైనుంచి వచ్చే నీటికి

మట్టి కొట్టుకుపోకుండా గట్లు వేశారు; పచ్చిక పెంచారు; జీడి మామిడి మొదలైన రకరకాలైన చెట్లు వేశారు. చెట్లు వేసిన ఫలితంగా—ఆ ప్లాన్ ఎవరు వేశారో తెలియదుగాని—ఎక్కువ విస్తృతంగా వేయడంవలన ఆ చెట్లతో నిండి, సాగుకు లాయకీ అయిన భూమి తక్కువ ఆయింది. వేసిన గట్లు దిగిపోయాయి ఈ భూమిలో—ఏ కొండవాలు ప్రాంతం నుంచి దిగజారి వెళ్ళే నీటి ఆధారంతో పైరు పెట్టుకుని జీవించేవారు. ఎప్పుడైతే యిక్కడ గట్లు పెట్టిన ని అరికట్టారో క్రింద నీళ్లు రాక వారు యిబ్బందిలో పడ్డారు. ఇలాంటి పరిస్థితులలో కొన్ని ప్రాంతాలలో నీటిని నిలబెట్టి పైరు సాగించడానికి అవకాశం వున్నప్పటికి, దానిపై నీటి ఊట వస్తుందని దాని ప్రకారంగా నీటి సరఫరా అవుతుందని ఆశించేవారు దెబ్బ తినడానికి అవకాశాలు వుంటాయి.

మరొక విషయం. భూగర్భ జలసంపదను, తద్వారా సరఫరా చేయడం కొరకు ఆ విషయాన్ని మంత్రిగారు చెప్పాడు, చాలా సంతోషం. ఇలాంటి ప్రయత్నం ఏ ప్రాంతంలో చేస్తారో ఆలోచించాలి. కొండవాలు ప్రాంతాలలో చేయగలమా? కొన్ని ప్రాంతాలలో—సత్యవేడు మొదలైన ఏ ప్రాంతమైనాగాని—చెరువులు మొదలైన వాటికి సంబంధించి, ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచి ఎన్ని వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినప్పటికి, మూడు పూసాలకంటె ఎక్కువ అక్కడ నీళ్ళు వుండడంలేదు. స్టాగ్‌నెట్ కావడానికి అవకాశాలు లేవు. మూడు నాలుగు వేలు ఖర్చుపెట్టి త్రవ్వినప్పటికికూడ ఉపయోగమేమీ వుండే పరిస్థితి లేదు. దీనిని ఏ విధంగా పరిష్కరిస్తారో అర్థం కావడంలేదు. ఈ భూసారాన్ని రక్షించే విధానం ఏమిటి? నీటిని నిలబెట్టగలిగిన పరిస్థితులను, వాటికి సంబంధించివున్న అవకాశాలను ప్రజలకు విచ్చలవిడిగా చెప్పి వారికి కావలసిన సబ్సిడీ యితర రూపాలలో ఆర్థికంగా సహాయం చేసి, ఆ యా గ్రామాలలో వున్న వారి భూములలోని భూసారాన్ని రక్షించుకునే విధానం, నీటిని స్టోర్ చేసుకునే విధానం చెప్పగలిగినవారిని ప్రోత్సాహపరచాలి. ఎందుకంటే—ప్రభుత్వం తానే స్వయంగా చేస్తానని ముందుకు వచ్చినట్లయితే, ఎక్కడనో ఒక ప్రాంతంలో మాత్రం చేస్తారు—బెటర్‌మెంటులాగా అన్నిచోట్లా కలెక్టు చేస్తారు; దానివలన కలెక్టు చేయడం జరుగుతుంది, పనిమాత్రం పూర్తికాదు. ప్రోగ్రాం అంతా అట్టర్ ఫెయిల్యూర్ అవుచుంది. వారు అక్కడ గోలపెట్టడం జరుగుతుంది. ఇంతకుముందు అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటు ఒక స్కీము వేసింది. పచ్చిరొట్ట ప్రచారం చేయాలి; ఎక్కువ పంట పండుతుందని. అందువల్ల రైలు కట్టలు, బోరంబోకులు, పొలంగట్లు వాటి చుట్టూ జిల్లేడు, నేలతంగేడు యివన్నీ పెంచారు. వాటి పరిస్థితి ఏమైనది? ఈనాడు సాగుకు లాయకి ఆయిన భూములు ముళ్ళచెట్లతో అరణ్యంగా మారిసవితప్ప, వాటిని వంట చెరుకుగా వుపయోగించే పరిస్థితి వచ్చిందితప్ప, ప్రభుత్వం ఆలోచించిన విధంగా పచ్చి ఎరువులు వుపయోగించి ఎక్కువ పంటను పండించే పథకం మాత్రం ఫెయిల్ అయింది. అదేవిధంగా యిదికూడా ఫెయిల్ ఆవుతుంది. మన పొరుగు రాష్ట్రంవారు చేశారు, కళ్లారా చూస్తున్నాం. ప్రకృతి సిద్ధంగా వుండే పరిస్థితులనుబట్టి గ్రామాలలో రైతు చేసుకుంటూ వెడుతున్నాడు. ఈ భూసారం విషయంలో వేల అంతా రాష్ట్రి మంతటా ఒకటే విధంగా వుండదు. హైదరాబాదుకు నెల్లూరుకు ఎంతో

తేడా వుంటుంది. రైతులను గనుక ఎంకరేజ్ చేస్తే వారే అందుకు అనుగుణమైన విధానాలతో ముందుకు వెళ్ళడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ప్రభుత్వం చేయవలసింది కల్ల; అందువల్ల నేను యీ బిల్లును వ్యతిరేకిస్తున్నాను.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అధ్యక్ష, మన రాష్ట్రంలో ఇది ఒక మంచి బిల్లుగా ప్రవేశపెట్టారు. ఆంధ్రలో 49 నుండి ఇలాంటి శాసనం ఒకటివున్నది; కాబట్టి రాష్ట్రం మొత్తంమీద ఎక్కడెక్కడ ఎలాంటి కార్యక్రమం అమలు చేయవలసిన అవసరం వున్నది, అందుకు కావలసిన వనర్లు ముఖ్యంగా సమకూర్చాలి అన్న విషయాలన్నీ కూడ ప్రభుత్వముందు వుండివుండాలి న్యాయానికి. కాని, అంతటి కార్యక్రమం 19 నుండీకూడ జరిగినట్లు కనిపించడం లేదు. 49 అనంతరం 58 లో తెలంగాణాకు విస్తరించబడిన మరొక చట్టం వున్నా మొత్తంమీద జరగవలసిన కార్యక్రమం ఏదైనా ఇక్కడో, అక్కడో చాల చిన్న ఎత్తులో జరిగిందేమోతప్ప రాష్ట్రంలో వున్న భూమి అంతాకూడ, ఏరులవల్లగాని, గడలవల్లగాని అప్పుడప్పుడు కొండలమీదనుండి వచ్చే పెద్ద ప్రవాహాలవల్లగాని కొట్టుకుపోకుండా నిలబెట్టటం సాధ్యపడిందా, నీరంతాకూడ ఆ ప్రాంతములోనే ఇంకిపోవడానికి అక్కడ సాధ్యపడి, ఆ మాగాని అనువుగా మార్చడానికి కావలసిన ఏర్పాట్లు సాగినాయా అనేది ఆలోచించుకున్నప్పుడు అలాంటిది ఆటే జరిగినట్లుగా కనిపించదు బాగా జరిగివున్నట్లుగా వుంటే యీ ప్రాంతాలలో సాయిల్ ఇరోజను లేకుండా—కాంటూర్ బండింగ్‌వల్ల ఇన్ని లక్షల ఎకరాలుగాని, ఇన్ని వేల ఎకరాలుగాని సాగుకు వచ్చిందవి, ఆ ప్రాంతాలలో వున్న వ్యవసాయదారులంతాకూడ ఆర్థికంగా అభివృద్ధి చెందారని, దీనికోసం ప్రభుత్వం ఇంత వ్యయం చేసిందని చెప్పడానికి వీలుగా వుండేది. కాని, అలాంటి సమాచారంమాత్రం శాసనసభ ముందుకు రాలేదు. కాని, ఇది చాల అత్యవసరంగా చేయవలసిన కార్యక్రమం. అయితే, దీనికి ఆర్థిక వనర్లు ఏపాటిగా కావలసి వస్తాయి అంటే దానికికూడ వారిముందు అంచనా లేదు. అంచనా వుండడానికికూడ సాధ్యంకాని పరిస్థితిలోనే యీ బిల్లు వచ్చింది. రాష్ట్రం మొత్తంమీద ఏ యే ప్రాంతాలలో ఏలాంటి అభివృద్ధిని సాధించవలసిందీ, యీ ఆశయాలకు లోబడి ఆలోచనలో వున్నవేతప్ప ఇంతవరకు ఒక కార్యరూపం కనీసం ప్రణాళికా రచనరూపంలోకూడ లేనందువల్లనే మనం యీ స్థితిలో వున్నాము. చట్టాలు వుంటే అక్కరకు వస్తాయేమో అనే ఉద్దేశ్యంతోనే మనం దీనిని పాస్ చేయాలి. ఒకవేళ చట్టం లేకపోతే ఆంధ్ర దేశానికి ఆర్థికంగా అదనమైన వనర్లు సమకూడితే, అగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటువారి చేతికి పది డబ్బులు వస్తే, ఏ పనిఅయినా చేయడానికి సాధ్యపడదు, చట్టం వుంటే నే యీ పని చేయడానికి సాధ్యపడుతుందనే ఆలోచనతో యిది వచ్చివుంటుంది, కాబట్టి పాస్ చేయవలసి వుంటుంది. మనకు యీనాడున్న ఆర్థిక పరిస్థితుల దృష్ట్యా వచ్చే 5 సంవత్సరముల కాలంలో లేక వచ్చే పది సంవత్సరాల కాలంలో సాయిల్ ఇరోజన్ క్రింద కాంటోర్ బండింగ్ క్రింద యింతింత ఖర్చు పెట్టబోతున్నాము, యీ యీ ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేయబోతున్నాము అన్న విషయాలు మనముందుకు రాలేదు. సముద్ర ప్రాంతాలలో ఒక్కొక్కప్పుడు ఒక తుపాను వచ్చిందంటే పేద్యం చేస్తున్న భూములన్నీ కూడా మేటలు వేసిపోతూ వుంటాయి. ఇసుకతిన్నెలు వచ్చి చిన్న

కొండవలె తయారవుతుంది. సాధారణమైన రైతుకు ఆ ఇసుకలిన్నెలను అవతలకు నెట్టి, మళ్ళా ఆ భూమిని సాగులోకి తేవడం సాధ్యం కాదు. చీరాల ప్రాంతములో తోటవారిపాలెంలో యీ స్కీము మూడు సంవత్సరాలు అమలు జరిగినప్పటికీ కూడ, అక్కడ ఆయకట్టు 5,500 ఎకరాలున్నప్పటికిని కూడ, యీ నాటికి 3 వేల ఎకరాలు మాత్రమే సాగుబడికి వచ్చింది తప్ప రెండువేల ఎకరాలూ సాగుబడికి రాలేదు. భూమి అంతా కూడ నీటి పారుదలకు అనుకూలంగా వున్నా, పైన పెద్ద పెద్దగా ఏర్పడిన తిప్పలను తొలగించడం రైతులకు సాధ్యం కాకుండా వున్నది. స్వయంగా చేసుకుంటాము, ట్రాక్టరులు యివ్వండి అంటే నల్లభూమి అయితే ఒక రేటు, ఇసుక భూమి అయితే మరొక రేటు పెట్టారు. నల్లభూమిలో అయితే త్వరగా ఆరిగిపోదట, ఇసుక భూమిలో త్వరగా ఆరిగిపోతుందట. అందువల్ల నల్లభూమిలోకంటె ఇక్కడ నూటికి 20–30 రూపాయలు అదనంగా ఛార్జి చేస్తున్నారు అందులో కూడ కావలసిన యంత్రాలు సరఫరా కావడం లేదు, మనకున్న ఇంజనీరింగు సెక్షను మనం తలపెట్టిన శాసనానికి అనుకూలంగా భూమిని అభివృద్ధి చేయడానికి తగినట్లుగా వున్నదా లేదా అనేది కూడ చూడాలి. అగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటు స్వాధీనంలో వున్నటువంటి ఇంజనీరింగు సెక్షను వసర్లు ఏపాటి, సిబ్బంది ఏపాటి, మనం తలపెట్టిన కార్యక్రమం చేయడానికి దీనికి సాధ్యపడుతుందా అందుకోసం మనం చేస్తున్న ఆలోచన ఏమిటి అన్న విషయం గురించి కూడ ఆలోచించడం లేదు. సమగ్రమైన స్వరూపంలో శాసనం చేస్తున్నందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. అయితే యీ శాసనం చిత్తుకాగితాలలో వుండిపోతుందా, లేకపోతే స్టాట్యూట్ బుక్‌లోనే విలిచిపోతుందా, లేక ఆచరణలోకి వస్తుందా, లేదా అనేది సందేహంగా వున్నది. మన వ్యవసాయ మంత్రి రైతులకు ఆత్మీయుడుగా చెప్పుకుంటున్నారు కాబట్టి, ఇంత కాలం శ్రద్ధ వహించక పోయినా, ఇప్పుడైనా ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ వహించి యీ చట్టాన్ని పూర్తిగా అమలులోకి తీసుకువచ్చి, ఇటు రాయలసీమ ప్రాంతములోగాని, తెలంగాణా ప్రాంతములోగాని, కోస్తా ప్రాంతములోగాని రైతులకు జరుగుతున్న అపారనష్టాన్ని తొలగించడానికి అవసరమైన ఆర్థికవనర్లు బడ్జెటులో సమకూర్చి అభివృద్ధి చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. వారు ఆ లక్ష్యంతోనే ఇప్పుడు దీనిని తీసుకువస్తున్నందుకు చాలా సంతోషిస్తున్నాను. అయితే, ఒక విషయం ప్రత్యేకంగా మనవి చేయాలి. ఇందులో కమిటీలకు కలెక్టరులనే చైర్మనులు ఆంటున్నారు. ప్రతి ఒక్క కార్యక్రమం చేయడానికీ యీ నాడు కలెక్టరుకు తీరుబడి వున్నదా అని ఆలోచిస్తే వాస్తవానికి లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇవన్నీ ఆయనకే అప్పగిస్తే కలెక్టరు యీ నాడు దశకంఠుడుగా మారిపోయాడని ఎవరో అన్నారు. జిల్లాలోవున్న యావత్తు వ్యవహారాలన్నీ కూడ—ప్లానింగు, అగ్రికల్చరు, ఇరిగేషను, కో ఆపరేషను—ఆదేమిటి, ఇదేమిటి, ప్రతి చిన్న వ్యవహారం కూడ కలెక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళవలసిన పరిస్థితి వున్నప్పుడు కలెక్టరుకువున్న శక్తి ఎంత, సామర్థ్యం ఎంత, సమయం ఎంత—అయన ఇంత బ్రహ్మాండమైన పరిపాలనా భారాన్ని సమర్థవంతంగా నిర్వహిస్తారా, లేదా అనే ఆలోచన లేకుండా మళ్ళా యీ కమిటీకి చైర్మను ఆంటున్నారు. డెవలప్‌మెంట్ బోర్డులు వున్నాయి, జిల్లా పరిషత్తులలో కలెక్టరు వ్యవహరించవలసిన పనులు వున్నాయి, ప్రతి డిపార్టుమెంటుకూ ఆయన తల

అయినాడు. ఇప్పుడూ యీ కమిటీలకు చెర్మనుగా కూడ ఆయనే వుండాలంటే ఆయనకు ఇన్ని పనులు చూడడానికి సాధ్యపడుతుందా లేదా అనేదికూడ ఆలోచించాలి, మేము ప్రత్యేకం రెవిన్యూకోసం వేరే యింకొక ఐ ఎ. ఎస్. ఆఫీసరును వేశాము, ఆయన చూస్తారు అని ప్రభుత్వంవారు చెబుతారు. ఒక్కొక్క జిల్లాలో వేయి పంచాయతీలు వుంటాయి, ప్రతి రోజూ తగాదాలు, పిటిషనులు వస్తూవుంటాయి పంచాయతీల కార్యక్రమాలు చూస్తారా, ఇరిగేషను విషయం చూస్తారా, కో ఆపరేషను కార్యక్రమాలు చూస్తారా—కో ఆపరేటివ్స్ లో చెప్పుతానికే అంతులేని తగాదాల ఆకాశాన్ని అంటుతూ వుంటాయి. ఇన్ని వ్యవహారాల మధ్య చిక్కుకుపోయిన కలెక్టరు యీ పని చేయగలడా లేదా అనేది చూడాలి. ప్రజలచే డైరక్టుగా ఎన్నుకోబడిన శాసన సభ్యునికి ప్రాతినిధ్యం లేదు. ఏదో ఇన్ డైరక్టుగా ఎన్నికై వచ్చిన జిల్లా పరిషత్తు చైర్మెనుకు, పంచాయతీ సమితి ప్రెసిడెంటుకు తప్పకుండా స్థానం ఇస్తున్నారు. ప్రభుత్వ విధానం ఏమిటో నాకు అర్థం కావడంలేదు. కలెక్టరును ఆక్కడ పెడుతున్నారు. ఈ జిల్లా పరిషత్తు చేర్మెనులు, పంచాయతీ సమితి ప్రసిడెంట్లు డబ్బులు ఇచ్చి కొంత మందిని తిరుపతిలోనో శ్రీశైలంలోనో దాచి, లేదా హైదరాబాదుకు తెచ్చి, అధ్యక్షులుగా ఎన్నికైన వారే కాని ప్రజలతో సన్నిహితమైన సంబంధం ఉన్న వారుకారు. మహారాజులు, జమీందారులు పోతే, ఈ కొత్త మహారాజులను, జమీందారులను సృష్టించి ఏ కమిటీ వచ్చినా వీరికే ప్రాతినిధ్యమట. శాసన సభ్యులు ప్రజల ప్రతినిధి కాదా? శాసన సభ్యుల మీదనే విశ్వాసం లేకపోతే మన ప్రభుత్వం ఎక్కడ ఉంటుంది?

శ్రీ పి వి. కె. రావు:—మన శాసన సభ్యులు చేతులు ఎత్తడానికి మాత్రమే ఉపయోగిస్తున్నారు. అది మన కర్మ.

శ్రీ పగిడ కోటయ్య:—ఈ కమిటీ ప్రాతినిధ్యంలో ప్రజా ప్రతినిధులైన శాసన సభ్యులకు స్థానం ఉండాలని కోరుతున్నాను. కులం ఉన్నది కాబట్టి స్థోమత ఉన్నది కాబట్టి రాజకీయ పలుకుబడి ఉన్నది కాబట్టి ప్రతి ఒక్క కమిటీలోను వారికే స్థానం ఇవ్వాలనే లక్ష్యాన్ని, ఆశయాన్ని ప్రభుత్వం విడనాడి ప్రజా ప్రతినిధులకు సరియైన గౌరవం ఇవ్వాలని అర్థిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. పిచ్చయ్య:—అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం తలపెట్టిన భూసార విధానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. ఇది మంచిదే కాని ఆమలు చేసేటప్పుడు జాగ్రత్తతో చేయాలి. స్థితిమంతులు, తెలివికలవారు, గొప్ప వారు ప్రయోజనాన్ని పొందకలుగుతున్నారు కాని పేదలకు ఎందులోను ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యం ఇచ్చే ఏర్పాట్లు జరగడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. మా తాలూకాలో కోయలు, గొంత కోయలు, కొండ రెడ్లు ఇటువంటి వారు చాలా మంది ఉన్నారు. వారు ఆఫీసులంటే తెలియని వారు వారు పేరుకు మనుష్యులే కాని నిజానికి పశువుల మాదిరి బ్రతుకుతున్న వారు. వారు స్త్రీపురుషులు కలిసి ఒకే చోట స్నానం చేసే అలవాటు కలవారు. ఇటువంటి వారు పట్టణాలకువచ్చి ఆఫీసుల చుట్టూ తిరిగి ఏ పద్ధతి ఏదో తెలుసుకోడం చాలా కష్టం. పటేలు, పట్వారీలు స్థానికంగా పంచాయతీ ప్రెసిడెంట్లుకూడా పేద వారిని చూచి

వారికి సహకారం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. తుంపరసే వర్షం భూమికి ఉపయోగించే విధానం చున దేశానికి చాలా అవసరం. పేదలకు ఉపయోగపడే రీతిగా రహస్యిల్దారులకు కలెక్టర్లకు ఉత్తరువులు ఇవ్వాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి (పత్తికొండ) :—అధ్యక్ష. భూసార సంరక్షణ మెట్ట ప్రాంతాలలో ఉపయోగకరమైనదే కాని ఇంతవరకు చేసిన పనులు చూస్తే రైతుకు సంబంధంలేదు. వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటు వారు స్వంత డిపార్టుమెంటు ద్వారానో ఇతరులకు కంట్రాక్టు ఇచ్చి కాని చేయించడంలో రెండింతలు మూడింతలు ఖర్చుచేసి, మధ్య దళారీలు బాగుపడుతున్నారు. పనులుమాత్రం సరియైన పద్ధతిలో చేయడం లేదు. రైతు క్రమంగా ఏకేటా చెల్లించవలసిన లాండ్ రివెన్యూతోపాటు అన్నీ చెల్లిస్తున్నారు. పనులు జరగడం విషయంలో రైతుకు ఏమీ అధికారంలేదు. వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటు, కంట్రాక్టర్ల పర్యవేక్షణ క్రింద జరుగుతోంది. వంద రూపాయల పని మూడు, నాలుగు వందలు అవుతుంది. అంచే పనికి మించినఖర్చు రైతు నెత్తిపై పడుతోందన్న మాట. ఇది మొదటి లోపం. ఇది చాలా జాగ్రత్తగా చేయవలసిన పని. నాలుగు కాలాలపాటు ఉండాలి. ఈ పనులన్నీ పెద్ద వర్షంకాని, తుపాను కాని వస్తే కొట్టుకుపోతున్నాయి. చేసిన పని ప్రయోజనం లేకుండాపోతుంది. రైతుకు ఈ పనిపై అధికారంలేదు. భద్రంగా చేయాలని చెప్పడానికి లేదు. పని చేసే కంట్రాక్టరు రైతుకు బాధ్యత వహించడు. అందువల్ల ఎవరూ ముందుకు రావడంలేదు. రైతు రు. 200 లతో చేయించుకోగలిగే పనిని ప్రభుత్వం చేస్తే రు. 500 లు అవుతుంది. అంచే రైతు భరించలేని ఖర్చును భరించుకుంటున్నాడన్న మాట. దీనిని సరిదిద్దాలని కోరుతున్నాను. ఈ కమిటీలలో ప్రజాప్రతినిధులకు ప్రాతినిధ్యం ఉండడంలేదు, సమితి ప్రసిడెంట్లకు కూడా ప్రాతినిధ్యం ఉంచే మాకు ఆక్షేపణలేదు కాని ప్రత్యక్ష సంబంధం లేనివారికి ఇచ్చి శాసనసభ్యులకు ప్రాతినిధ్యం లేకపోవడం న్యాయంకాదు. అన్ని అధికారాలు కలెక్టరుకే అప్పగించడం వల్ల పథకాలు తయారుచేయడంలో సరియైన జాగ్రత్త వహించడంలో లోపాలు జరుగ వచ్చును. ప్రత్యక్ష సంబంధం కలిగిన శాసనసభ్యులకు ఇందులో ప్రమేయం ఇవ్వాలని నా కోరిక. రైతుకు ప్రత్యక్ష సంబంధం ఉండాలి. ఎస్టిమేట్లు వేసేటప్పుడు తగిన జాగ్రత్త వహించాలి. ఎక్కువ ఖర్చు భరించే స్థితిలో రైతులేదు. ఈ లోపాలు సవరించి ఈ బిల్లులో పొందుపరచాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్ష, ఈ బిల్లును ఎప్పుడో తీసుకు రావలసింది. ఇప్పుడు మన మంత్రులకు కొంత మతి పచ్చిందన్న మాట. బుర్రలు కొంచెం యాక్టివ్‌గా పని చేస్తున్నాయన్న మాట. 20 సంవత్సరాలు తరువాత దీనిని తెస్తున్నారు. ప్రభుత్వం చేసే పనులన్నీ తిరుపతి మంగలివాని పని మాదిరి ఉంటున్నాయి. గిరాకీపోకుండా కొంచెం కొంచెం జుట్టు కత్తిరించి అక్కడ ఉంచుతాడు.

Sri G. Sivaiah :—I strongly protest, Sir, to the words she referred "Tirupathi Mangaliwadu".

శ్రీమతి జె: ఈశ్వరీబాయి :—వచ్చిన గిరాకీని వదలకుండా ముందు కొంచెం కొంచెం జుట్టు కత్తిరించి తరువాత ఒక్కరికే గుండు చేస్తాడు. ప్రభుత్వం గూడా

అనేక స్కీములు ప్రారంభించేరు, సగం సగం చేసి వదిలిపెట్టేది. ప్రారంభించిన స్కీములన్నీ ఎంతవరకు అమలు జరిగాయి, ఎంతవరకు లాభమైనదని అడుగుతున్నాను. ఈ బిల్లు బాగానే ఉంది. కాని అమలులో పెడతారా లేదా ? మనదేశం వ్యవసాయ దేశం అన్నిపార్టీ అని పేరు పొందినప్పుడు మనకు తెలుసు. రాజుగారు సూటుబూటులో ఉంటారు. రైతుల కష్టాలు ఆయనకు ఏమి తెలుస్తాయి. పెద్ద భూస్వాములైతే ఏ డబ్బు వేసినా ఇవ్వగలరు చేబదులు ఎక్కడనుంచి ఇస్తారు ? మరల కీజిలియనల్ కమిటీకి పంపుతున్నారు కాబట్టి ఎక్కువ చెప్పకుండా ముగిస్తాను.

Mr. Deputy Speaker :—Now, Sri Raju will speak.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాలలో ముఖ్యమైనవి, కమిటీయొక్క కాంపోజిషను విషయంలో యిందులో కాపస సభ్యులు కూడా ఎందుకు ఉండకూడదనేటటువంటి వాదం చాలా బలీయంగా చేయబడినది. ఈ స్కీమ్ను తయారు చేసి వీటిని అమలు పెట్టడంలో రైతుకు ఎంతవరకు భారం పడుతుందనే విషయం ఒకటి. మూడవది మన రాష్ట్రం తక్కిన రాష్ట్రాలకంటె వెనుకబడి ఉన్నాము. ఈ కార్యక్రమం జరగలేదని. మునుస్వామిగారు చెబుతూ యింకొక చోట ఈ స్కీము ఫైలైపోయిందని చెప్పారు. దానికొరకు ముందు స్కీము తయారు చేయడమే కాదు. అభ్యంతరాలు కూడా ఉంటే వాటిని తీసుకోవడం అవి పరిశీలించడం, 50 కంటె ఎక్కువ వద్దంటే ప్రభుత్వానికి పంపించడం ప్రభుత్వం ఆ విషయం సమగ్రంగా పరిశీలించడం, యింత కార్యకలాపం జరిగిన తరువాతనే ఈ స్కీము అమలుపరచడం జరుగుతుంది, గౌరవ సభ్యులందరూ ఒప్పుకున్నారు, ఇది చాలా అవసరమని. భూసారాన్ని బాగుచేయనిదే వీటి ఒనరులు ఏర్పాటు చేయనిదే వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధి చేయలేము కనుక ఈ బిల్లు చాలా ప్రాముఖ్యం వహించినది, యిది అవసరం, యింతకుముందే రావలసి ఉండె అన్నారు. ఇదివరకు ఆంధ్రలోనూ తెలంగాణాలోనూ యించుమించు యిదే ఉద్దేశ్యములు కలిగిన ఆక్టులు ఉండె. వాటిని అమలుపరచడంలో కొంత జాప్యం జరిగింది. ఏకైక శాసనాన్ని చేసి ఈ కార్యాన్ని సాధించడానికి ప్రయత్నం జరుగుతోంది. నాలుగవ ప్రణాళికలో ఈ బిల్లు ప్రవేశ పెట్టినప్పుడు చెప్పినట్లుగా 5% పెరుగుదల ప్రతి సంవత్సరం వ్యవసాయంలో ఉండాలి. భూసారం, నీరు యీ రెండూ చాలా ప్రాముఖ్యం వహించుతున్నాయి. వీటికి ఎక్కువ డబ్బు వెచ్చించాలి. 70% మెరక వ్యవసాయం మీద ఆధారపడిన రైతులు బాగుపడాలంటే ఇది తప్పితే యింకొక మార్గం లేదు. గౌరవ సభ్యులు ఈ బిల్లును ఆహ్వానించి నందుకు దీని ప్రాముఖ్యతను గుర్తించినందుకు అభినందిస్తూ ఈ బిల్లును మొట్టమొదట చర్చకు ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—The question is "That the Andhra Pradesh Land Improvement Schemes Bill, 1968 be read a first time".

The motion was adopted.

Sri V. B. Raju :—I beg to move : That the Bill be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly"

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అమెండుమెంటు ఉన్నది. రూల్సు ప్రకారం రూలు 128 (B) లో చూడండి. సెలెక్టు కమిటీకి పంపడానికి వీలుందా ? కొంచెం చూడండి. "128-B Motion for introduction of regional Bills : When a regional Bill is introduced, or on some subsequent occasion, the member-in-charge may make one of the following motions in regard to his Bill, namely :—

(a) that it be referred to the regional committee, or

(b) that it be circulated for purposes of eliciting opinion thereon by a date specified in the motion : దీని ప్రకారం యివి రెండే రావాలి. రీజియనలు కమిటీకి పోవాలి. ఆర్కడనుంచి వచ్చిన తరువాత అవసరమైతే సెలెక్టు కమిటీకి పోవచ్చును.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—We can directly send it to the Select Committee and after coming from the Select Committee, we can send it to the Regional Committee.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—సెలెక్టు కమిటీనుంచి వచ్చిన తరువాత మళ్ళీ రీజియనలు కమిటీకి పంపవచ్చునంటారా ? As you said, the rule does not provide.

Sri Vavilala Gopalakrishniah :—That is why, I am giving a precedent. Please refer to the Panchayati Samithi and Zilla Parishad Act It was referred to the Select Committee. పంచాయితీ సమితి జిల్లా పరిషత్తు బిల్లు వచ్చినప్పుడు చాలా సీరియసు డిస్కషను జరిగింది. రీజియనలు కమిటీకి పంపిస్తే యిబ్బంది అవుతుంది. సెలెక్టు కమిటీ మార్పులు చేస్తే మళ్ళా రీజియనలు కమిటీకి పంపించాలా ? If a major change is made, whether that should be referred to the Regional Committee or it be circulated for public opinion ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఇదివరకు జరిగి ఉండవచ్చు. కాని రూలులో స్పెసిఫిక్‌గా ఉంది. రీజియనలు కమిటీకి రిఫరు చేయాలని ఉంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—సెలెక్టు కమిటీకి ఎప్పుడు పోవాలి ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—రీజియనల్ కమిటీ నుంచి వచ్చిన తరువాత it becomes the property of the House.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—If you are going to add anything any substantial changes to the recommendation, then the Regional Committee has a right to say.....

Mr. Deputy Speaker :—As you say, the rule does not provide that.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఫస్టు ఈ యిస్యూ తేలనీయండి. ఎందుచేతనంటే అది సీరియస్ విషయం.

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—రూల్సు ప్రకారం పీలు లేదు. కన్వెన్షన్సు ఉన్నా యంటారా ?

Sri Vavilala Goplakrishnayya :—That is why I am giving the precedent. You please refer to the Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act. Hon'ble Mr. Raju will remember it. It was sent to the Select Committee first and then to the Regional Committee.

Mr. Deputy Speaker :—That Convention is there. I have also noted some of the Bills. But what has the Minister to say about this ?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—It is a serious issue, Sir. We must follow the convention. Rules have come after that convention. It is being implemented every time. We have got a right to refer it to the Select Committee.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—సెలెక్టు కమిటీకి పోతే చాలా ఆలస్యం అవుతుంది. ఈ సెషనులోనే పూర్తిచేయాలనుకుంటున్నాము. రీజియనలు కమిటీకి పంపించి త్వరగా తెప్పించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి.

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—రూల్సులో లేకున్నా కన్వెన్షన్సు ప్రకారం సెలెక్టు కమిటీకి పంపించాము.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—రూల్సు మీద కాదు.

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—రూల్సు మీద కాదు గాని ఆ పాయింటు చూసుకోవాలా లేదా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—సెలెక్టు కమిటీ పోవలసిన అవసరంలేదు. మార్పులు అవసరమైతే ఈ హౌసులోనే తీసుకు రావచ్చును.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—There are two points. One is, whether it can be sent to the Select Committee at this stage. The second is, whether the Minister agrees to it or not.

Mr. Deputy Speaker :—If it is left at that stage, how am I to decide? I am guided only by Rules and not by conventions.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir, Rules comes first and that the conventions you say. The precedent has been in the House itself. The ruling was there. Not only the ruling but action was also taken. A bill has come. We have referred it to the Select Committee. The Select Committee has sent it to the Regional Committee.

Mr. Deputy Speaker :—I do not know whether the Government has agreed to it or not. As you say the Panchayati Samithi's Bill must have been agreed to by the Government and then subsequently the House must have allowed the leave.

Sri Vavilala Gopalakrisnayya :—It is not the agreement of the Government. Government have nothing to do here.

Sri V. B. Raju :—I think it is better if you reverse the process. If the House agrees to send it to the Select Committee, it will be allright. Then it will go to the Regional Committee.

Sri P. Subbaiah :—On a point of order, Sir.

Mr. Deputy Speaker :—Under what rule, are you raising the point of order ?

Sri P. Subbaiah :—There is a rule, there is a convention and there is a precedent. They are not contradictory or conflicting. If that is the position, either rule or precedent or convention will go together.

Mr. Deputy Speaker :-What is the procedure you are referring?

Sri P. Subbaiah :—For a precedent, the Government need not agree.

Once a convention or precedent is established, it should be followed. It is a force of law.

Sri V. B. Raju :—It does not need any discussion. The point is simple. Whether the Bill should go to Select Committee or not?

Mr. Deputy Speaker : -The position is that whether the amendment given by Mr. Vavilala Gopalakrishnayya could be admitted or not. He told us that precedents and conventions were there and the Bills were sent to the Select Committee and that convention should be followed.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—You reject it or accept it, the whole descretion is left to you. The Government has nothing to do with it.

Mr. Deputy Speaker : —I cannot at the same time rule out or give any ruling. I have to look into it. I will defer it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—If you defer it, whether this issue will be taken tomorrow ?

Mr. Deputy Speaker :—If your amendment is allowed today, the opinion of the House will have to be taken. Do not press for that. You can withdraw.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I am not going to withdraw, Whatever it may be. It is not a convention of any other House. It is a convention of this House.

Mr. Deputy Speaker :—Under what circumstances, it must have been taken we have to look into it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I have asked the Secretary, Legislature to give all the records.

Mr. Deputy Speaker :—I will have to call for the records and have to look into it. Or I have to disallow it, since it is not governed by Rules.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—No. There is a convention.

Mr. Deputy Speaker : Conventions are not binding.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—How can it be ? The House is having a convention. If you please see that the conventions are more important, in so many cases than the rules. For instance.....

Mr. Deputy Syeaker : That is why I have asked you not to press for it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—It is a right of the House. For instance, the Call Attentions are there. If you go according to the Rule, only one call attention is allowed. But we are taking many call attentions. When it was raised, it was said that we are going by convention and that rule would not stand.

Mr. Deputy Speaker :—Whether we should follow convention or not I wanted to see. Let us examine it ; and bring an amendment to it. You withdraw it first.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : -Losing the right and afterwords claiming the right it is some hing....

Mr. Deputy Speaker :—Otherwise postpone it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : It is a most important issue. If the House is not going to follow....

The Minister for Law. (Sri T. V. Raghavulu) :—Even after giving the ruling, if there is an argument, there cannot be a finality.

Mr. Deputy Speaker :—There is nothing lost Mr. Raghavulu. I have disallowed it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—What is the ruling ?

Mr. Deputy Speaker :—Because, it does not provide in the Rules, I have disallowed it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—You are creating a very serious situation in the House. Tomorrow, the whole thing will be upset.

Mr. Deputy Speaker :—Let us review it.

Sri C. V. K. Rao :—How can you disallow it ? The opinion of the House must be taken. Vote must be taken here.

Mr Deputy Speaker :—He has raised a point of Order and I have given my decision.

Sri P. Subbayya :—You have a right to allow or disallow ; that is not the point ; we have set up certain conventions in this House and we have followed them so far.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—What is the use if the House isnot able to follow its own conventions ?

Mr. Deputy Speaker : - I never meant that the conventions should not be followed. I said, your amendment is not covered by the rule. Therefore, I have disallowed it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :--The House has allowed such amendments ten times earlier.

Mr. Deputy Speaker :—I do not know the circumstances.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Circumstances cannot change the convention or rule.

Mr. Deputy Speaker :—Therefore I said that he should withdraw ; and you wanted postponement.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Please let me know when I can move an amendment to refer a Bill to a Select Committee.

Mr. Deputy Speaker : - Not on this issue, but in other issues. What you say should apply to other Bills also.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya—I have got a right to say....

Sri C. V. K. Rao :—We are very much confused. There may be precedents.

Mr. Deputy Speaker :—There may be precedents and I do not know the circumstances in which it might have been done.

Sri C. V. K. Rao :—Here is a Member who has given an amendment that the Bill should be referred to a Select Committee and you have got to take the opinion of the House. There is no question of convention or precedent. I think the hon. Minister may be generous enough to agree to this.

Mr. Deputy Speaker :—Rule 128-B of the Assembly Rules does not provide for this. It only says, that it may be referred to the Regional Committee, or that it be circulated for purposes of eliciting opinion thereon by a date specified in the motion'.

Sri C. V. K. Rao :—This is a consolidated Bill.

Mr. Deputy Speaker :—It does not apply to this.

Sri K. Prabhakara Rao :—When once the amendment is admitted by the Speaker and placed on the agenda of the House, can it be again disllowed ?

Mr. Deputy Speaker : - I have given my ruling.

Sri C. V. K Rao :—Let it not be so mechanical, Sir.

Mr. Deputy Speaker :—The rules do not provide for that. Otherwise, there is no objection.

Sri C. V. K. Rao :—The hon. Member was talking about conventions on which the hon. Minister may be good enough to accept that But if the hon Minister is so stiff, we are helpless. Then, you can at least take the opinion of the House whether it should be referred to the Select Committee or not.

Mr. Deputy Speaker : -But the rules do not provide for it.

Sri C V. K. Rao :—The rule does not provide that the Minister should give notice that the Bill should be referred to the Regional Committee. How does the rule provide for it? It is because it is a matter which affects Telangana area and that such bill should be referred to the Regional Committee. How is it that the wonderful Minister has brought an amendment that it may be referred to a Select Committee.

Mr. Deputy Speaker : -I have just heard you.

Sri C. V. K. Rao :—I should not be kept in suspense.

Mr. Deputy Speaker :—What is it you want ?

Sri C. V. K. Rao :—You take the opinion of the House. What will happen to the amendment ? You cannot rule out an amendment.

Mr. Deputy Speaker :—The rules do not provide for it.

Sri C. V. K. Rao : -How can the Chair disallow an amendment ? I have not come across in these two years where an amendment has been disallowed on this account. It it has been disallowed, it would not have found a place on the agenda.

Mr. Deputy Speaker :—Because it is placed on the agenda, it does not mean that it cannot be disallowed.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—Rule 128-B does not preclude or prohibit its reference to a Select Committee.

Mr. Deputy Speaker : -The rule (128-B) specifically allows two things, that the Bill may be referred to the Regional Committee or that it may be circulated for purpose of eliciting opinion thereon.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—Now we are at the stage of referring the Bill to the Regional Committee. Before it goes to the Regional Committee, a Member can move that it may be referred to a Select Committee, and thereafter it will go to the Regional Committee.

Mr. Deputy Speaker :—The third alternative which you now said, is not in the rules.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—We are more interested, not in the letter of the rule, but in the spirit of the rule.

Mr. Deputy Speaker :—But the Government can accept it, and so I have asked the Government.

Sri V. B Raju : -If I understand correctly, there is no positive prohibition that it shall not be referred to a Select Committee. But if the Government agrees or if the House actually accepts that it should go to a Select Committee, then it can go to a Select Committee. If the Government has come with a motion that the Bill may be referred to a Select Committee, it is not actually objectionable and it cannot be objectionable because there is no positive objection in the rules.

Mr. Deputy Speaker :—In the Rules there is no scope to move that it should be referred to a Select Committee. It can be referred to a Regional Committee.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Why ?

Sri Ch. Rajeswara Rao :—An hon. Member has moved a motion and the proper authority to discuss about that matter is this House itself.

Mr. Deputy Speaker:—Whether it can be sent to a Select Committee is one of the proposals which the House should decide. But, as it is, it is not governed by the rules. Then, Sri Vavilala Gopalakrishnayya wants that a convention should be established and though it is not it the rules it must be allowed.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—You can follow the rule or establish? a convention.

Mr. Deputy Speaker :—For that, the Government also must agree.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—Since the subject matter is before the House, under your stewardship or guidance this can be referred to Select Committee provided the Government accepts it.

Mr. Deputy Speaker :—The Minister says it is not necessary.

Sri V. B. Raju :—The argument is about the admissibility of the motion for referring the Bill to a Select Committee. An hon. Member has actually said, 'how can it be admitted ? It is against the rules and it could not have been admitted'.....Still, as I understand, there is no bar for this House to consider if the Member in charge comes with a motion that it should be referred to a Select Committee.

Mr. Deputy Speaker :—That power is there in the previous convention. But there is the bar according to the rule. If it is a matter of convention, if the Government accepts to take the opinion of the House it can be done.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—It is not a question of convention or no convention. Now the question is that it should be referred to the Regional Committee. The amendment is that it should be referred to a Select Committee.

Mr. Deputy Speaker :—Which has to be taken first ?

Sri V. B. Raju :—If you want, you may take the opinion of the House. We have no objection.

Mr. Deputy Speaker :—This amendment is being allowed though there is no provision in the rules. That is exactly my point of view.

Sri V. B. Raju :—Whether the amendment is in order, you are trying to examine When you have referred to me whether I am accepting it, there is not much of a room for a controversy.

Sri Ch. Raieswara Rao :-- It is all hair-splitting. The rule is clear The rule does not preclude the House from referring the Bill to a Select Committee .

Sri V. B. Raju :—Even according to the rules, when it is to be circulated for eliciting public opinion, there need not be a bar for referring it to a Select Committee. Therefore there is no positive impediment that it shall not be referred to a Select Committee.

Mr. Deputy Speaker: -It is better for the Government to accept·

Sri V. B. Raju :- Why should Government accept ? Why the House carnot consider the amendment, it can be examined. As far as the Government is concerned, when there is an amendment for the house to consider, we are preparedto consider that amendment.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—The amendment may be taken up.

Mr. Deputy Speaker .—It would mean this way, that the amendment is taken up by convention.

Sri C. V. K. Rao : There is no question of convention. The rule specifically provides for it.

Mr. Deputy Speaker :—The rule does not provide.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—Even the convention has mo e force than the rule.

Sri V. B Raju ;—There is no rule that it must go to the Select Committee. There is no rule prohibiting also.

Sri Ch. Rajeswara Rao : - For amending the rule, this point also may be taken note of ; and rules may be amended accordingly.

Mr. Deputy Speaker :—Yes, we have taken note of it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—For the amendment of the rules we have no right because it is an Order given by Rashtrapathi. As there is no prohibitory order, convention has to be followed.

Sri P. Subbayya : - We have to follow certain things by convention. Everything need not be explicit. Conventions which are not controry to the rules can be followed. Here. there is no prohibition ; the convention is there and it has automatically to be followed.

Mr. Deputy Speaker :—Having heard the Members, I revise my ruling now. I go straight to the amendment whether the Bill may be referred to a Select Committee.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :-- ఇప్పుడు రీజియనల్ కమిటీకి పెడు తోందన్నారు. బాగానేవుంది. కానీ యీ లోగా ఆంధ్రా ఏరియాను గురించినటు వంటి అభిప్రాయాన్ని చెప్పడానికి ఎక్కడా చోటులేదు. వేరే ఈ house కాకుండా అది చెపగల్గినదల్లా ఒక Select Committee మాత్రమే. అక్కడ కూడా తెలం గాణా ఏరియాకు చెందిన సభ్యులుకూడా వుంటారు. దాంట్లో అక్కడ discuss

చేయడానికి అవకాశం వుంటుంది. కాబట్టి అందులో discuss చేయవలసినవి చాలా వున్నాయి. ఇందాక కోటయ్యగారు ఒక చాలా direct point చెప్పారు ; ఏమిటంటే దీంట్లో Assembly members కి ఎక్కడా స్థానంలేదు. Nominated గా ఎవరినో వేశామంటున్నారు. బిల్లు బాగానేవుంది. దానిని బాగుచేయాలనే అభిప్రాయమూ లేకపోతే అట్లాగే వుంచాలనా దానినేమన్నా యింకా కూడా ఉపయోగపడేటట్లు చేయాలనే అభిప్రాయం కూడావుంది. అందువల్ల దానిని ఎక్కడ discuss చేయగలం ? దానిని House లో discuss చేస్తామా అంటే, House లో discuss చేయడం చాలా కష్టమవుతుంది. కనుక Select Committee లో members చెప్పేటట్లయితే చాలా బాగుంటుంది. అందువల్లనే ఈ Select Committees ఏర్పడ్డవి కూడాను. అందువల్ల ఈ బిల్లును Select Committee కి పంపిస్తే యింకా దీనిని బాగా చర్చించడానికి వీలవుతుంది. కనుక తప్పకుండా దీనిని Select Committee కి పంపించాలనేదే నా అభిప్రాయం.

Sir, I move :

"That the Bill be referred to a Select Committee"

Mr. Deputy Speaker :—Amendment moved.

Sri C. V. K. Rao :—I raise a point for information after following the discussion. This particular Bill is not a purely regional Bill. It is an Andhra Pradesh Bill in which the Telangana region is also included. And the hon. Minister for Revenue thinks it as though it is a purely regional Bill. Therefore, he makes out a point that it should go to the regional committee, under Rule 128-B of the Assembly Rules. Rule 128-A reads thus : "Not withstanding anything contained in Rules 104 to 128, the provisions hereinafter made in relation to regional bills shall apply to all such Bills ; and if any question arises whether a Bill is a regional Bill or not, the question shall be referred to the Governor and a certificate issued by him in this behalf shall be final." So, whether he can refer the Bill to a Select Committee or circulate it for public opinion, he can bring in an amendment while moving for second reading. Now, he can only take it to the Regional Committee ; and it is not a purely regional Bill ; if any doubt arises whether it is a regional bill or not, the Governor's consent is needed. I think I am not confusing you under Rule 128-A We know this is a Bill concerning the entire Andhra Pradesh. I shall give an instance. In the case of Andhra Pradesh Municipalities Bill, we moved it here, discussed it and automatically it went to the Regional Committee and then it came back. So, in this, the Minister will relieve us much of tension and it is also good for him if he agrees that it may be referred to the Select Committee. They are all experienced men who can be in that body. I do not come in, Sir . Mr. Brahmananda Reddy will never agree that I should be there. They are all experienced persons who can sit down and then thrash it out in the Select Committee. Therefore, I would request you, Sir, to put in enough influence on the concerned Minister so that he may accept it.

Sri Ch. Rajeswara Rao :-Here it is confusion worst confounded. I think the situation must be improved now. ఇప్పుడు మంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా, మీరు చెప్పినట్లుగా కన్వెన్షన్ అనుకొని గౌరవ సభ్యుల యొక్క అమెండ్‌మెంట్ డిస్పోస్ చేసి తరువాత కార్యక్రమానికి పోండి.

Mr. Deputy Speaker :-The question is :

"That the Bill be referred to a Select Committee".

The amendment was declared negatived.

Sri C. V. K. Rao :-I demand division, Sir.

The House then divided thus:

Ayes : 38 Noes : 66 Neutrals : 1

The amendment was negatived.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That the Bill be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly".

The motion was adopted.

THE ANDHRA PRADESH HOUSING BOARD (AMENDMEN) BILL, 1968.

Sri N. Chenchuramanaidu —Sir, I beg to move.

"That the Andhra Pradesh Housing Board (Amendment) Bill, 1968 be read a first time"

Mr Deputy Speaker —Motion Moved.

శ్రీ ఎన్. చెంచురామానాయుడు:— అధ్యక్ష, ఈ హౌసింగ్ బోర్డు బిల్లులో ముందు లాండ్ ఆక్వీజిషన్‌కు సంబంధించి ఒక క్లాజు ఉండినది. దానినిగురించి కొంతమంది హైకోర్టుకు వెళ్ళారు. ఆ క్లాజు కాన్‌స్టిట్యూషనుకు వ్యతిరేకమని, అక్కడ యిచ్చే రెమ్యూనరేషన్ సక్రమంగా లేగని అది కొట్టివేయడం, అందువల్ల అది తీసివేయాలని ఒక అమెండ్‌మెంట్. తరువాత, ప్రస్తుతం చైర్మన్‌కు జీతాలుగాని సర్వీస్ కండిషన్స్ గాని ఇవన్నీకూడా ఆక్టులో ఉండే రూల్సుప్రకారం చేస్తున్నారు. సబార్డినేట్ లెజిస్లేషన్‌వారు ఈ రూల్సుప్రకారం చేయడం బాగలేదు. ఆక్టుప్రకారం గవర్నమెంటు ఆర్డరు ఇస్యూచేస్తేనే బాగుంటుందని చెప్పడం జరిగింది. దానిప్రకారం అమెండ్ చేయాలని ఉద్దేశం. తరువాత ఇదివరకు హైదరాబాదు హౌసింగ్ బోర్డు అని ఉండేది. అది ఆంధ్రప్రదేశ్ హౌసింగ్ బోర్డు అని ఉండాలని 2, 3 కాన్సెక్వెన్షియల్ అమెండ్‌మెంట్స్ ఉన్నాయి. ఇవన్నీ చిన్న సవరణలు. కాంట్రవర్సీ ఏమీ లేదు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద:—అధ్యక్ష, ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్ హౌసింగ్ బోర్డు యాక్టు అనేటటువంటిది సరే తీసుకువచ్చారు. దీనికి అసలు మొట్టమొదట ప్రధానంగా ఏమిటంటే దానికి ప్రత్యేకంగా అక్కడ ఎవరినో ఒక రిటైర్డు ఆఫీసరును వేసి వారిద్వారా ఈ పరిపాలన విధానం సాగిస్తున్నటువంటి విషయాన్ని మనం చూస్తున్నాము. దీంట్లో ఎన్నెన్నో అక్రమాలు, అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయనే విషయాలు చాలాసార్లు ఈసభలో చాలామంది సభ్యులు ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకొనివచ్చారు. అసలు ఈ గవర్నమెంటు హౌసింగ్ బోర్డుయొక్క కార్యక్రమాలు సక్రమంగా, న్యాయంగా, ధర్మంగా సాగించాలనే ఉద్దేశ్యం ఉన్నట్లయితే ఈ విధంగా ఒక రిటైరు ఆఫీసర్‌ను వేసేబదులు, ఒక రిటైర్డు హైకోర్టు జడ్జినిగాని లేకపోతే ఒక హైకోర్టు జడ్జినిగాని వేసి, ఆ కార్యకలాపాలన్ని వారిద్వారా సాగించి ఉన్నట్లయితే ఆశించినదానికంటే ఎక్కువ న్యాయం, ధర్మం జరిగి వుండేది అనే విషయం ప్రభుత్వం గమనించాలని మనవిచేస్తున్నాను. అది అలా ఉండగా ఇప్పుడు వీరికి సంబంధించినటువంటివారికి సంబంధించిన జీతాలు, భత్యాలు, రెమ్యూనరేషన్ ఇలాంటివన్నికూడా చట్టముద్వారా కాకుండా, సబార్డినేట్ లెజిస్లేషన్ వారు చెప్పినట్లుగా గవర్నమెంట్ సుయోమోటోగా ఉత్తరువుగా ఇస్తే మంచిదనే సూచన చేశారని అన్నారు. అదేమి ధర్మం, న్యాయంగా ఆ క్యాడరుకు సంబంధించి ఆయనకు ఎంత రెమ్యూనరేషన్ రావాలి, ఎంత జీతము రావాలి, ఇతర సదుపాయాలు ఏవిధంగా వుండాలి అనేటటువంటివి అన్నీ చట్టములోనే సెక్షన్ రూపేణా వుంటే మంచిదిగాని, అలాకాకుండా సుయోమోటోగా ఏదో వుత్తరువుద్వారా ఇచ్చేటటువంటి పద్ధతిగా వున్నట్లయితే అది మిగతా సర్వీసెస్‌వాటియొక్క కండిషన్సు, రూల్సు అవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని చూస్తే అది మంచి పద్ధతికాదేమో అనే విషయాన్ని ఈ సందర్భంలో నేను మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొనివస్తున్నాను.

(Mr. Speaker in the Chair)

భూముల స్వాధీనం విషయంలో కాన్‌స్టిట్యూషన్‌కు వ్యతిరేకంగా ఉన్నదనే ఉద్దేశ్యంతో హైకోర్టువారు దానిని కొట్టివేసినందువల్ల 40-బి-అదేదో వదలుకొంటున్నాము అంటున్నారు. ఈ భూములు ఏవిధంగా స్వాధీనం చేసుకోవాలి, ఏవిధంగా వారికి నష్టపరిహారం ఇవ్వాలనేది ఆలోచిస్తే— లాండ్ ఎక్విజిషన్ యాక్టు ప్రకారం తీసుకొంటామంటున్నారు. ఆ ప్రకారంగా తీసుకొంటే, ఆ భూమికి సరైన విలువ ఇచ్చే పద్ధతి కనబడదు. ప్రక్కన ఉన్న భూమి విలువ చూసి ఆ రేటు కట్టి ఇస్తారు. వారికి రిజిస్ట్రేషన్, ఇతరతా డాక్యుమెంట్స్ ఎవిడెన్స్ ఉంటే వాటిని ఆధారపడి ఇస్తారు. న్యాయంగా ఆ భూమికి రావలసిన విలువబట్టి ఇవ్వటం లేదు. పెద్ద పెద్ద కాలనీలు ఏర్పాటు చేసినపుడు ప్రక్కన ఉన్న చిన్న చిన్న భూఖండాలు కలిగినవారి భూములు తీసుకొన్నప్పుడు యీ నష్టపరిహారం ఇచ్చే విషయంలో రెండు మూడు సంవత్సరాల క్రిందట అయిన రిజిస్ట్రేషన్, ఇతర అధికారుల రిపోర్టునుబట్టి వారికి నష్టపరిహారం నిర్ణయిస్తే అన్యాయంగా ఉంటుంది. రిజిస్ట్రేషన్ విషయంలో స్టాంప్ డ్యూటీ ఎక్కువ పడుతుందని కాస్ట్ తగ్గించి, విలువ తగ్గించి అమ్ముకోవటం జరుగుతుంది. అది దృష్టిలో పెట్టుకొని నష్టపరిహారం నిర్ణయిస్తే అది చాల అన్యాయానికి దారి తీస్తుంది. ఇపుడు న్యాయంగా ఉన్న విలువలో ఐదవవంతో, పదవవంతోకూడ

వచ్చే పరిస్థితి కనబడటం లేదు. పెద్ద పెద్ద జమిందార్లకు, పెద్ద భూఖండాలు కలిగిన వారికి కాస్త తక్కువ ఇచ్చినా ప్రభుత్వం అది న్యాయమేనని అనవచ్చునుగాని ఆ పెద్ద భూఖండాలు పరిక్కన రెండు సెంట్లు నాలుగు సెంట్లు భూమిరంగి, చిన్న గుడిసే వేసుకొని చిన్న భూఖండాలు కలిగినవారికి ఆ చిన్న భూఖండాలుకూడ లాక్కొని కలుపు కొంటున్నప్పుడు—ఇదే సూత్రం అమ్వయిస్తే చాలా అన్యాయంగా ఉంటుంది. లాండ్ ఎక్విజిషన్ యాక్టుప్రకారం నష్ట పరిహారం ఇవ్వటం అన్నది కాకుండా, అక్కడ ఉన్న పరిస్థితులనుబట్టి, న్యాయంగా అక్కడ ఉన్న విలువబట్టి ఆ భూమి తీసుకోవలసి ఉన్నది అనే విషయాన్ని గవర్నమెంటు గమనించాలని కోరుతున్నాను.

హౌసింగ్ బోర్డు—ఇళ్లు కేటాయించే విషయంలో ఒక పాలసీ ఉన్నదంటున్నారు. ఈ ఇండ్లు కట్టడం విషయంలో వారు మొట్టమొదట పరికటించటం ఒక పద్ధతి. తీరా కట్టిన తర్వాత ఆ ఇండ్ల విలువ ఒకటికి రెండు రెట్లు పెరుగుతున్నది. బోర్డువారు అట్లా పెంచకుండా మొదట ఎంత ఎస్టిమేషన్‌తో ఇళ్ల నిర్మాణం ప్రారంభించారో, అదే ఎస్టిమేట్స్ ప్రకారం నిర్మాణం సాగించటానికి—అదే రేటుతో అమ్మటానికి స్టిక్ అయి ఉంటే బాగుంటుంది. అంతేగాని వారి ఇష్టం వచ్చినట్లు పెంచుతూపోతే ఆ ఇళ్లు తక్కువ ఆదాయం వచ్చేవారికి అందుబాటులో లేకుండాపోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఈ కార్యకలాపాలు జరపటానికి వేసే కమిటీలలో ప్రతిపక్షంవారినికూడ వేయండి. సాధారణంగా ఇపుడు వేసే కమిటీలలో గవర్నమెంట్‌కు అనుకూలంగా ఉన్నవారే ఉండటంవల్ల యీ ఇళ్ల కేటాయింపుల విషయంలో అన్యాయం జరగటానికి అవకాశం ఉన్నది. హౌసింగ్ బోర్డు మానేజ్ చేయబడేటపుడు ప్రతిపక్షాలకు సంబంధించినవారినికూడ వేయాలి. ఆ కమిటీలో రిటైర్డ్ ఇంజనీర్స్‌నుకూడ తీసుకొనే పద్ధతి ఉంటే, వారు ఎక్కువ సలహాలిచ్చి దానిని సరి అయిన పద్ధతులలో నడపటానికి అవకాశం ఉండేటట్లు ఇష్టం వచ్చినట్లు ఇండ్ల ధరలు పెరిగిపోకుండా ఉండేటట్లు చేయటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని సమగ్రంగా యీ హౌసింగ్ బోర్డు చట్టానికి సవరణలు తీసుకువస్తే బాగుండేది. అట్లాగాక, రెమ్యూనరేషన్‌కు సంబంధించి, లాండ్ఎక్విజిషన్‌కు సంబంధించి—ఆ రెండు క్లాజులకు సంబంధించే సవరణలు తీసుకువచ్చినందువల్ల దీనియొక్క సమగ్ర స్వరూపం ఏర్పడలేదు. ఆచరణలో ప్రజలకు అన్యాయం జరగకుండా ఉండే పద్ధతిలో యీ బిల్లులో మార్పులు తీసుకురావలెనని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—హౌసింగ్ బోర్డుయాక్టుకు ఎమెండ్‌మెంట్స్ తీసుకువస్తున్నామని చెప్పారు. ఇందులో రెండు ప్రధానాంశాలు ఉన్నవి. ఇదివరకు ఉన్నటువంటి గవర్నమెంట్ హౌసింగ్ కాలనీస్‌ను దీనిలోకి తీసుకురావటమనేది ఒకటి. రెండు—యీ లాండ్ ఎక్విజిషన్ యాక్టులో వచ్చిన చిక్కు తొలగించటము "ఇదివరకు ఒక నోటిఫికేషన్ ఇచ్చాము; అది హైకోర్టులో చెల్లలేదు" అన్నారు. ఇపుడు వచ్చిన చైర్‌మన్‌కు జీతం రూల్సుబట్టి కాకుండా స్టేట్యూటరీగా గవర్నమెంట్ యే నిర్ణయించాలి అని అన్నారు. ఇది బాగానే ఉంది. హౌసింగ్ బోర్డుకు ఇదివరకు ఇచ్చినటువంటి స్థలాలను ఏ ప్రకారంగా అసలు డిక్లేర్ చేశారు? లాండ్ ఎక్విజిషన్ యాక్టు క్రింద చేసేటపుడు ఎంత అన్యాయం జరుగుతున్నది? అన్నది ప్రభుత్వం

గుర్తించిందా ? వారు లాండ్ ఎక్విజిషన్ చేసేటపుడు తూర్పు వైపున ఫలానా రాయి దగ్గరనుండి పడమర వైపున ఉన్నటువంటి గట్టువరకు మేము డిక్లేర్ చేశామని మొట్టమొదట వ్రాసేస్తారు. ఆ తర్వాత—అది ఎవరికి చెప్పరు. అది ఇండివిడ్యువల్‌గా ఎవరికి తెలియదు. ప్రిలిమినరీ నోటిఫికేషన్ అయిపోతుంది. సెకండ్ నోటీసు వచ్చేటప్పటికల్లా సర్వే నెంబర్లు కొన్ని తీసుకొంటారు. ఆ సర్వే నెంబర్లు కూడ దొరకక—36 వ సర్వే నెంబరునుండి 66 వ సర్వే నెంబరువరకు ఉన్న మొత్తం ప్రదేశం అని వ్రాస్తే—తక్కిన వారందరూ నోటీసు తీసుకోవాలనే ప్రశ్న వస్తుంది. అప్పటికి దానిమీద వాళ్ళు కంప్లెయింట్ చేసుకొనటానికి టైమ్ అయిపోతుంది. ఇది మీరు ఎట్లా తీసుకొన్నారు అని అడగటానికి చోటులేకపోతుంది. మొట్టమొదట ఊహమీద—రెండవది—నెంబరు మీద—మూడవది పర్సనల్ నోటిఫికేషన్ మీద తీసుకొంటారు. నీ పొలము తీసుకొంటున్నాము అని నోటీసు ఇచ్చిన తర్వాత—లాండ్ ఎక్విజిషన్ యాక్టు ప్రకారం అతడు అభ్యంతరం చెప్పుకోటానికి అవకాశం ఎక్కడ ఉంది ? లాండ్ ఎక్విజిషన్ యాక్టు ప్రకారం తనకు ఇవ్వబడిన నష్టపరిహారం చాలదని, గజానికి రెండు రూ.ల చొ. ఇచ్చారు; అది చాలదని, గజానికి ఐదు రూ.ల చొప్పున ఇవ్వాలి—అని నష్టపరిహారం గురించి అడగటానికి అవకాశం ఉన్నదిగాని, అసలు నా స్థలం తీసుకోవటం తప్పు; రాంగ్‌గా తీసుకొన్నారు. యీ పద్ధతి మంచిది కాదు; అని చెప్పుకొనే హక్కు ఆయనకు లేకుండా ఉన్నది. కోపరేటివ్ సొసైటీస్ యాక్టు క్రింద దీనిని ఏదో చేశామన్నారు. అదేమిటో అర్థం కావటంలేదు. రీజన్స్ అండ్ అబ్‌జక్ట్స్‌లో కోపరేటివ్‌కు సంబంధించిన మాటనే చెప్పలేదు. అది ఎట్లా అన్యాయం అయినదో మాకు బోధపడటంలేదు.

ఇంతకుముందు ఉన్న చైర్‌మన్‌గారు 12 ఎకరాలు కావాలని నోటీసు ఇచ్చి—ఒకటిన్నర ఎకరాలే తీసుకొని—మొత్తం 12 ఎకరాలకు చెల్లించవలసినటువంటి 12 లక్షల రూ.లు చెల్లించారు. ఆ 12 లక్షల రూ.లు ఎక్కడనుండి వచ్చిందో తెలియదు. తీసుకొన్నది కొద్ది స్థలము. కాని డబ్బు ఇచ్చింది మొత్తం స్థలానికి. అది ఆరు నెలలకు బయటపడింది. It is already cashed; so we cannot help it అన్నారు. ఈ డబ్బు అంతా ఎవరినెత్తిన పడుతున్నది ? ఆ ఇళ్లు కొనుక్కొనేవారి నెత్తిన పడుతున్నది. అసలు యీ నెగోటిజమ్ ఏమిటి ? ఒకటిన్నర ఎకరమే తీసుకొని 12 ఎకరాలకు ఎగ్రిమెంట్‌కు వచ్చిన డబ్బు అంతా ఇవ్వటానికి కారణం ఏమిటి ? దానిమీద చైర్‌మన్‌గారిని అడిగితే వారు నాకు తెలియదు అన్నారు. ఆయన వెళ్ళిపోయారు. గవర్నమెంట్‌కు పిటీషన్ వెళ్ళినపుడు—వారు ఆలోచిస్తామంటే—తర్వాత ఇన్‌ప్లయన్స్ ఉపయోగించారు. ఆయనను రిలీవ్ చేశారు

శ్రీ ఎన్. వెంచురామనాయుడు :—ఆ 12 ఎకరాలు ఎక్కడ ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—సంజీవరెడ్డినగర్ ప్రక్కన. ఆ పోరపాటు జరిగిందని మీకు తెలుసు.

శ్రీ ఎన్. వెంచురామనాయుడు :—ఏ సంవత్సరం తీసుకొన్నారు ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రెండు సంవత్సరాల క్రిందట. రాఘవ రెడ్డిగారు రాకపూర్వము.

శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు :—1965 కు ముందా ? ఇవతలనా ? 65 కు తర్వాత జరగలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అంటే వారికి మునిసిపల్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ పోర్టుఫోలియో వచ్చిన తర్వాత జరిగిందా ? లేకపోతే అంతకు ముందా అని అడుగుతున్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారికి వచ్చిన తర్వాతనే జరిగింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీ హయాములోనే జరిగిందని వారు చెబుతున్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—నేను యీ సంగతి వారికి కూడ పర్సనల్‌గా పోయి చెప్పాను. ఆలోచిస్తున్నాము అన్నారు. ఆ ఆలోచన ఇంకా పూర్తి కాలేదు. అందువల్ల, చివరకు, రిజైన్ చేస్తే విత్‌హోల్డ్ చెయ్యమన్నారు. ఈ విధంగా జరుగుతున్నది.

శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు :—గౌరవ సభ్యులు యిద్దరు మాత్రం.....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీతో వారు స్వయంగా కూడా చెప్పారట ?

శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు :—పన్నెండు ఎకరాల విషయం నాకు చెప్పలేదు. 64 ఫిబ్రవరి నుంచి నాకు యీ పోర్టుఫోలియో వచ్చింది. ఈ విషయం మాత్రం వారు నాతో ఎప్పుడూ సెలవివ్వలేదు. ఆ విషయం నాకు తెలియదు. ఇంతకుముందు ఆక్టులో ఎగ్రిమెంటు ప్రకారంగా యిచ్చే పద్ధతి వున్నది ; సబార్డినేటు లెజిస్లేషన్‌వారు 'ఆ పద్ధతి బాగుండదు, జి.ఓ. ప్రకారంగా నేరుగా యిస్తేనే బాగుంటుందనడంవలన యీ అమెండుమెంటు తీసుకురావడం జరిగింది—అని మహానందగారు చైర్మన్ జీతానికి సంబంధించి ఆక్షేపణ తెలియజేశారు. దానిలో చైర్మన్‌గారి జీతం నిర్ణయించాము. రిట్రైర్డ్ ఆఫీసర్‌ను వేశారు అన్నారు. వారికి హౌసింగ్ బోర్డుయొక్క యాక్టివిటీస్‌లో చాలా అనుభవం వుండడంవలన, సమర్థతతో చేసారనే వుద్దేశంతో వారిని నియమించడం జరిగింది. లాండ్ ఎక్విజిషన్ గురించి మహానందగారు కూడా కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. లాండ్ ఎక్విజిషన్‌లో కొన్ని చోట్ల తక్కువ కాంపెన్‌సేషన్ యిస్తున్నట్లుగా వారు చెప్పారు. వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు కొన్నిచోట్ల ఎక్కువ కాంపెన్‌సేషన్ యిస్తున్నట్లుగా చెప్పారు. ఇద్దరు చెప్పినవీ చాలా కాన్‌ప్లిక్టింగ్‌గా వున్నవి. వీది ఎట్లా వున్నప్పటికి, రిజిస్టర్డు డాక్యుమెంటునుబట్టి, యితర పరిస్థితులనుబట్టి కాంపెన్‌సేషన్ యివ్వడం జరుగుతుంది. లాండ్ ఎక్విజిషన్ డెప్యూటీ కలెక్టరుగారు యీ విషయాలను చూస్తారు. హౌసింగ్ బోర్డుకు సంబంధం లేదు. కాంపెన్‌సేషన్ యిచ్చేది డెప్యూటీ కలెక్టరు కాబట్టి. వారు మొత్తం విషయాన్నంతా పరిశీలించి యిస్తారు. దీనిని రీజినల్ కమిటీకి పంపించమని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ప్రపంచమంతా బాగుంచన్నట్లుగా చెప్పారు వారు. వారికి అవసరం వచ్చినప్పుడు ఎక్కువ యిప్పించారు ; అవసరం లేనప్పుడు తక్కువ యిచ్చారు.

Mr. Speaker :—So far as payment of compensation is concerned, if a party is affected or aggrieved, he has got a right to prefer a suit also in a court. As a matter of fact, in 99 out of 100 cases, they generally go and file a suit in the court. In a number of cases, when the parties are aggrieved, they will file suits.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—In 99 per cent of the cases, the compensation is low.

Mr Speaker :—It is only in a few cases-may be for their own reasons, where they pay twice the real value. That is due to several considerations. It is a misfortune : we have such people in the country; and we cannot help it.

(శ్రీ) ఎన్. చెంచురామనాయుడు :—కొన్ని కేసులలో గజం అయిదు రూపాయలు యిస్తే, హైకోర్టుకు వెడితే పది రూపాయలు నిర్ణయించడం కూడా జరిగింది.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అటువంటి ప్లీడరుగారి విషయంకాదు. డబ్బు గవర్నమెంటు యిచ్చింది; ప్లీడరుగారు మాత్రం కోర్టుకు వెళ్ళలేదు. ఆయనకు మనం ఆరువేలు యిచ్చాము.

Mr. Speaker :—If such things happen, we cannot help it.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :—ఒక చిన్న క్లారిఫికేషన్. రిటైర్డ్ ఆఫిషియల్‌ను చైర్మన్‌గా నియమించడాన్ని సమర్థిస్తూ వచ్చారు మంత్రిగారు. జీతం విషయంలో యింతకంటే తక్కువకు వచ్చే రిటైర్డ్ ఆఫిషియల్‌ను పెడితే మంచిది. ఈనాడు చాలామంది సమర్థులైనవారున్నారు మన రాష్ట్రంలో. ఈ ప్రాక్టీసును మానుకోవడం మంచిదని నా సలహా.

(శ్రీ) ఎన్. చెంచురామనాయుడు :—అప్పాయింట్ చేసికూడా సంవత్సరంన్నర అయిపోయింది. ఇంకొక సంవత్సరంన్నర వున్నది. మూడు సంవత్సరాలే ఎగ్రిమెంటు. సమర్థుడని, హౌసింగ్ బోర్డు యాక్టివిటీస్‌ను చక్కగా నిర్వహించగలరని నియమించడమైనది.

Mr. Speaker :—It is a separate thing. The hon. Member may put a separate question. It has nothing to do with the present matter.

The question is :

"That the Andhra Pradesh Housing Board (Amendment) Bill, 1968 be read a first time".

The motion was adopted.

Sri N. Chenchurama Naidu :—Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Housing Board (Amendment) Bill, 1968 be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly".

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Housing Board (Amendment) Bill. 1963 be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly".

The motion was adopted.

THE HYDERABAD MUNICIPAL CORPORATION (AMENDMENT) BILL, 1968

Sri N. Chenchurama Naidu :—Sir, I beg to move:

"That the Hyderabad Municipal Corporation (Amendment) Bill, 1968 be read a first time".

Mr. Speaker : —Motion moved.

శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు :—అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం కార్పొరేషన్‌లో 80 వార్డ్సు వున్నాయి. కొన్ని డబుల్ వార్డ్సుగా వున్నాయి, జనరల్ ఎన్నికల దృష్ట్యా డబుల్ కాన్స్టిట్యూయన్సీస్‌ని ఎబాలిష్ చేసి. సింగిల్ కాన్స్టిట్యూయన్సీస్ చేయాలనే ప్రతిపాదన ఒకటి వున్నది ఇప్పుడు కార్పొరేషన్‌కు సంబంధించి 94 మంది కౌన్సిలర్స్ సంఖ్య వున్నది. దానిని 95 చేయాలనే ప్రతిపాదన వున్నది. వార్డ్సును యిదివరకు డైనిమైజ్ చేసేది కమిషన్. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం ఆ అధికారాన్ని తీసుకుని చేయాలని సంకల్పం. ఈ సవరణలు ప్రతిపాదించడం జరుగుతున్నది. వార్డ్సు విషయంలో ఇంతకుముందు సిటీలో మేయర్స్‌గా వున్నవారిని (ఎక్స్‌మేయర్స్‌ను) అనుభవం వున్న వారిని ఒక కమిటీగా వేయడం జరిగింది. ఆ కమిటీవారు చాలా దీర్ఘంగా చర్చించడం, వారు ఒక నిర్ణయానికి రావడం జరిగింది. వారి నుండి సలహాలు తీసుకోవడం జరిగింది.

(Sri Vasudev Krishnaji Naik rose in his seat ,)

Mr. Speaker :—You are a member of the Regional Committee. Whatever suggestions you have got, you can tell them; when the Bill comes back to the Assembly from the Regional Committee, I will again give you an opportunity.

Sri Vasudev Krishnaji Naik :—Is it coming in this Session ?

Sri N. Chenchurama Naidu :—It is coming in this Session.

Mr. Speaker :—It will be referred to the Regional Committee. After it comes back, you can say.

Sri Vasudev Krishnaji Naik :—Our House sits upto 9th. If the Bill is to come back from the Regional Committee by that date, there is point in discussing it at the Regional Committee level. Otherwise, if it comes in February session....

Mr. Speaker :—The Minister says it should be passed in this Session itself, before 10th.

Sri N. Chenchurama Naidu :—We will request the Regional Committee to summon immediately.

Sri Vasudev Krishnaji Naik :—Otherwise the question of giving notice of one month or three months for elections will be there.

(శ్రీ) ఎన్. చెంచురామ నాయుడు :—ఎలఘున్న యీ టర్మ్‌లోపలనే పెట్టాలని ఉద్దేశం.

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Hyderabad Municipal Corporation (Amendment) Bill, 1968 be read a first time".

The motion was adopted.

Sri N. Chenchurama Naidu :—Sir, I beg to move :

"That the Hyderabad Municipal Corporation (Amendment) Bill, 1968, be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly".

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker :— The question is :

"That the Hyderabad Municipal Corporation (Amendment) Bill, 1968, be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly".

The motion was adopted.

THE ANDHRA PRADESH PUBLIC LIBRARIES (AMENDMENT) BILL, 1968.

The Minister for Education (Sri P. V. Narasimha Rao) :— Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Public Libraries (Amendment) Bill, 1968, be read a first time.

Mr. Speaker —Motion moved.

(శ్రీ) పి. వి. నరసింహారావు :—అధ్యక్ష, గ్రంథాలయ చట్టములో వున్న కొన్ని ప్రొవిజన్సు మార్చడానికి యీ సవరణ బిల్లు తేబడింది. ఇదివరకు యీ గ్రంథాలయ పరిషత్తులకు—లోకల్ లైబ్రరీస్ అథారిటీస్‌కు మూడు సంవత్సరాల కాల అవధి వుండేది. ఇప్పుడు దానిని 5 సం.లు చేయాలనేది ఒక సవరణ. ఆ తరువాత, ఫ్లూ లోకల్ అథారిటీ అనే దాట్లో యీ లోకల్ అనే శబ్దంవల్ల కొంత గజిబిజి ఉత్పన్నం అయినదని అనుభవంవల్ల తేలింది కాబట్టి జిల్లా గ్రంథాలయ పరిషత్తులను ఆయా జిల్లాలవరకే పరిమితం చేస్తే బాగుంటుందని ఒక సవరణ. తరువాత,

ఇప్పటివరకు యీ పుస్తకాలు కొనడం అనే దానిని గురించి ఎవరికి యిష్టం వచ్చిన పుస్తకాలు వారు కొనడం జరుగుతున్నది. ఈ పుస్తకాలు కొనడంలో చాలవరకు అవకతవకలు జరుగుతున్నాయని, కొనవలసిన పుస్తకాలు కొనడంలేదని, కొనకూడని పుస్తకాలు, అనవసరమైన పుస్తకాలు, కొంతవరకు హానికరమైన పుస్తకాలు కూడ అక్కడక్కడ బాహాటంగా కొనడం జరుగుతున్నదని చాలమంది బాధ్యత గలవారు ప్రభుత్వానికి చెప్పడం జరిగింది. మన అకాడమీవారు చెప్పడం జరిగింది. పెద్ద పెద్ద పబ్లిషర్సు అంతాకూడా చెప్పడం జరిగింది. అనుభవంలో కూడ అదే రుజువు అయింది. చాల కాలంనుండి మంచి పుస్తకాలు కొనేటటువంటి పరిస్థితి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేసినప్పటికీ సామోపాయంవల్ల, పట్టి ఇన్స్ట్రక్షన్సువల్ల అది జరగలేదు. చట్టరీత్యా ప్రభుత్వానికి అటువంటి అధికారం లేకపోతే ఇది జరగదనే వుద్దేశంతో అటువంటి ప్రొవిజను ఒకటి పెట్టడం జరిగింది. కొన్ని కొన్ని లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీస్‌లో అక్కడి అధ్యక్షుల చర్యలవల్ల అక్కడి కార్యక్రమం పూర్తిగా స్తంభించిపోవడం అనేది కూడ అనుభవంలోకి వచ్చింది కాబట్టి అక్కడి కార్యక్రమం ఒక వ్యక్తియొక్క చర్యలవల్ల స్తంభించిపోవడం కాని, అవకతవకలు ఎక్కువ కావడంగాని, అక్కడి పరిస్థితులు పూర్తిగా దిగజారిపోవడం కాని వాంఛనీయం కాదనే ఉద్దేశంతో లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీ యొక్క అధ్యక్షుని తొలగించడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం యిస్తూ ఒక ప్రొవిజను చేయడం జరిగింది. ఇది చాల అవసరమని అనుభవంవల్ల తెలింది. ఇతర చట్టాలలో కూడ ఇటువంటిదే ఒక ప్రొవిజను వుంది. ఈ ప్రొవిజను వున్నంత మాత్రాన ఎప్పుడూ అధ్యక్షులను తొలగిస్తారని అనుకోడానికి వీలు లేదు. కాని ప్రొవిజను వున్నందువల్ల కొంతవరకు ఆ అధ్యక్షులు ఇదివరకు చేసిన చర్యల వంటివి చేయకుండా వుంటారనే ఆశతోనే యీ ప్రొవిజను పెట్టడం జరిగింది. ఇందులోని ముఖ్యమైన మార్పులు ఇవి. దీనిని పాస్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ టి. సి రాజన్:—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఈ సవరణ బిల్లును ఏ కారణాల చేత తెచ్చారో చెప్పారు, బాగానేవున్నది. ఇంతకుముందువున్న బిల్లుకూ యిప్పుడు తెచ్చిన బిల్లుకూ వున్న భేదమేమంటే—ఇందులో ప్రభుత్వంవారు రెండు భస్మాసుర వరాలు కోరుతున్నారు. చైర్మనుగారిని తాము అనుకున్నప్పుడు, వారంటే తమకు ఇష్టం లేనప్పుడు తొలగించే హక్కు ప్రభుత్వానికి కావాలన్నారు. ఇది ఎలెక్టెడ్ బాడీ ఎక్కువమంది ప్రభుత్వంచేత నామినేట్ చేయబడిన మెంబర్సుకూడ వున్నారు. చైర్మను చర్యలవల్ల ఎప్పుడైనా ఈ లైబ్రరీలు స్తంభించిపోయే పరిస్థితి వచ్చినప్పుడు వో కాన్ఫిడెన్సు మోషనుద్వారా చైర్మనును తీసేయడానికి అవకాశం వుండగాకూడ, ప్రభుత్వంవారు తమకు యిష్టమైనవారు రానప్పుడు తొలగించుకోవాలనే ఉద్దేశంతో యీ సవరణ తేవడంమాత్రం చాలా దురాశాపూరితంగాను, విపరీతంగాను కనిపిస్తోంది. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలపైన నమ్మకంవుండే కాంగ్రెసు మంత్రులే యిలాంటి సవరణలు తేవడం అంత సబబుగా లేదు. ఇది చాలా అన్యాయం కాబట్టి, యీబిల్లును నేను పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తున్నాను. అంతేకాకుండా, పుస్తకాలు కొనడంలో లోకల్ లైబ్రరీస్‌కు వున్న స్వేచ్ఛ అరికట్టేశారు. పనికిరాని పుస్తకాలు కొంటున్నారని మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని, పనికిరాని పుస్తకాలు ఏవో లిస్టు అవుట్ చేసి వాటిని

కొనకూడదు అంటే సరిపోయేది. ఈ సాకుతో లైబ్రరీలకు ఏమాత్రం స్వేచ్ఛ లేకుండా అధికారాన్ని తమ గుప్పెట్లో పెట్టుకోవాలని ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది. స్థానికంగా వారికి వుండే అభిరుచులు, అనుభూతులు మనసులో పెట్టుకోకుండా, మన ప్రభుత్వంవారు లిస్టుఅవుట్ చేసిన పుస్తకాలు కొనాలి అంటే ప్రభుత్వ అనుమతి పొందడానికి గడువు తీరిపోతుంది ఆ పుస్తకాలు ఎవరికీ యిష్టలేకుండాపోయి, యీ లైబ్రరీలే వృధా అయిపోతాయి. ఆసక్తి కలిగినవారెవ్వరూ అక్కడికి పోవడానికి అవకాశం లేకుండా మృగ్యం చేస్తున్నారు. ఈ రెండూ ప్రమాదమైన భస్మాసుర వరాలవలె వున్నాయి. ఇది సవ్యం కాదు. ఇంత బిల్లు తెచ్చారుకాని ఇందులో యీ లైబ్రరీలో పనిచేస్తుండే సర్వెంట్సుగురించి ఒక్క క్లాజుకూడ చెప్పలేదు. వీరు ప్రభుత్వోద్యోగులుకాదు. వీరికి పెన్షను, గ్రాట్యుయిటీ లేదు. ఇంతకుముందు ఒక పర్యాయం ఈ విద్యాశాఖామంత్రిగారే దీనినిగురించి ఒక సవరణ తెచ్చారు 64 లో, యీ సెక్రటరీలనందరినీ కూడ ప్రభుత్వోద్యోగులుగా పరిగణిస్తామని దానిని యింతవరకు, మెటీరియలైజ్ చేయలేదు. వీరి సర్వీసు రెగ్యులరైజ్ చేయడంలేదు, ప్రభుత్వోద్యోగులుగా పరిగణించడం లేదు. ఇన్నిరోజులూ లైబ్రరీలలో పనిచేసినా చేసినన్ని రోజులకు జీతం తీసుకొని ఇంటికి వెళ్ళవలసిందే కాని వారికి ఏ మాత్రం భద్రతలేకుండా పోతున్నది. మన ప్రక్కనవున్న మైసూరు గవర్నమెంటు వారు లైబ్రరీలలో పనిచేసే ప్రతి ఒక్కరినికూడ ప్రభుత్వోద్యోగులుగా పరిగణిస్తూ చట్టం తెచ్చారు. ప్రధానమైన యీ విషయాన్ని ఎందుకు మరచిపోయారో అర్థంకావడంలేదు. ఇందులో చేర్చివుంటే బాగుండేది. అది చేర్చలేదు కాబట్టి యీ బిల్లు పూర్తిగా లైబ్రరీలకు వ్యతిరేకంగా వుంటుందేగాని అనుకూలంగా జరిగే అవకాశంలేదు. కాబట్టి, యీ బిల్లును సమర్థించడానికిగాని, ఆమోదించడానికిగాని వీలుకాదని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత, చాలచోట్ల లైబ్రరీ సెస్సులు కలెక్టు కావడంలేదు. చాలా లైబ్రరీలు మూతపడిపోతున్నాయి. ఈ సెస్సుల గురించి కూడా ప్రభుత్వం ఏ మాత్రం శ్రద్ధ చేయలేదు. ప్రభుత్వం టోకెన్‌గా అయినా వసూలు చేసుకునే హామీతో కనీసం 50 వేల రూపాయలైనా యీ గ్రాంటు పెంచాలని, గ్రాంటు యీ విధంగా లేకపోతే, లైబ్రరీలు నడపడానికి అవకాశాలు వుండవు, కనుక యీ నాలుగు పాయింట్లతోకూడ సవరించి యీ బిల్లును తేవాలికాని, యథాతథంగా ఆలోచించడానికి వీలులేదని మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—అధ్యక్ష, మన జాతీయ ఉద్యమం కాలంనుంచి గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావు గారి కాలంనుంచి గ్రంథాలయ ఉద్యమం అభివృద్ధి చెందుతూ వచ్చింది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రజలు ఆశించిన రీతిగా అభివృద్ధిచెందుతున్నదా అంటే ఒకసారి వెనుకకు తిరిగిచూస్తే అంతగా అభివృద్ధిచెందలేదని స్పష్టం అవుతుంది. ప్రజలు ఆశించిన రీతిగా గ్రంథాలయ ఉద్యమ అభివృద్ధికి సవరణ బిల్లు తెచ్చినట్లయితే అందరికీ ఆమోదయోగ్యంగా ఉండేది. ఇప్పుడు తెచ్చిన బిల్లులో కొన్ని పేర్ల మార్పులు కనిపిస్తున్నాయి. లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీఅన్న దానిని జిల్లా గ్రంథాలయ పరిషత్తు అన్నారు. ఏమైనా మిగిలిపోయిన మంచి అంశాలుంటే వాటిని వెనుకకు తీసుకువెళ్ళారు. హైదరాబాదు

పట్టణంలోను ఇతర పెద్ద పట్టణాలలోను గ్రంథాలయాలు బాగా అభివృద్ధిచెందిన మాట వాస్తవమే. కాని గ్రామసీమలలో చూసుకుంటే లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీ క్రింద ఏర్పడిన గ్రంథాలయాలను చూస్తే అవి చాలా దారుణమైన ఆర్థిక పరిస్థితులలో ఉన్నాయి. కొన్నిచోట్ల పుస్తకాలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. పాత కాలంగా ఉండే పుస్తకాలు తప్ప, డబ్బులేక ఈ మధ్యకొనిన పుస్తకాలు లేక ఆకర్షణ తగి పోతోంది. పెరగడానికి మారుగా సంఖ్య తరిగిపోతోంది. దీనికి ముఖ్యమైన కారణం ఆర్థిక పరిస్థితులు. అనకాపల్లిలో కొరదా గ్రంథాలయం ఉన్నది. అక్కడ ప్రజలు తమంత తాము కొంత చందాలు వేసుకున్నారు. ప్రభుత్వం కొంత సహాయం చేసినది. మంచి గ్రంథాలయం ఐనది. అటువంటివి ఏ కొద్ది గ్రంథాలయాలో తప్ప ప్రభుత్వ సహాయంతో లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీ వారు నడిపేవి చాలా దారుణమైన పరిస్థితులలో ఉన్నాయి. కొన్నిచోట్ల మనుష్యులు చెళ్ళడమే లేదు. అక్కడ క్రొత్త పుస్తకాలు లేవు. కూర్చోడానికి వసతులు లేవు, క్రమంగా దిగజారిపోతున్నాయి. సెస్సు విషయంలో మా మిత్రులు చెప్పిన దానితో నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. మునిసిపాలిటీలు, పంచాయతీలు వసూలుచేసిన సెస్సు మొత్తం అంతా వీటికే ఖర్చు అవుతోందా అంటే లేదని చెప్పవలసి ఉంటుంది. సక్రమంగా డబ్బుఅంతా లైబ్రరీలకు వెళ్ళడంలేదు. వచ్చిన కాస్త డబ్బు అభివృద్ధికి తోడ్పడకపోవడం ఒక ఆటంకం. వెనుకబడిన తెలంగాణా, ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని కొన్ని వెనుకబడిన ప్రాంతాలనుంచి వసూలయే మొత్తమే చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. వసూలైన దానికి ఈక్వల్ ఎమౌంటు ప్రభుత్వం ఇస్తుంది. వసూలయ్యేది రు. 100 ఐతే ప్రభుత్వం రు. 100లు ఇస్తుంది. ఆ డబ్బు వీటి నిర్వహణకు ఏమాత్రం చాలదు. లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీ వీటికి కనీసం 50 వేలైనా ఇస్తే కొంతవరకు అభివృద్ధి చెందుతాయి. గవర్నమెంటు ఇచ్చిన లిస్టులోనుంచి మాత్రమే పుస్తకాలు కొనాలనికూడా ఇందులో పెట్టారు. ఈ విషయంలో లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీకి ఉన్న కొంచెం డిస్క్రిషన్ తీసివేస్తున్నారని అనుకోవాలి. పనికిరాని లిటరేచర్ అక్కడ పెడుతున్నారు, దానికి ఆటంకం చెప్పడానికి లేకుండా ఉంది. అందువల్ల దీనిని మంత్రిగారు చెప్పవచ్చును. ఇదివరలోకూడా ఎల్లో లిటరేచర్ గురించి చర్చ వచ్చినప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినప్పుడు మేము ఆశ్చర్యపోయాము. ఇటువంటి లిటరేచర్ దేశమంతటా విచ్చలవిడిగా వచ్చి మన యువకులను పెడదారిని పెడుతున్నప్పుడు అటువంటి లిటరేచరును ఎందుకు స్టాప్ చేయరు? బజారులోనికి రానివ్వనే వద్దు. ఆ రకంగాచేస్తే కొంత ఉపయోగం ఉంటుంది. పనికిరాని పుస్తకాలు లైబ్రరీలకు కొనగూడదనేదే అభిప్రాయమైనప్పుడు ఫలానా పుస్తకాలు కొనకూడదని లిస్టు ఇస్తే సరిపోతుంది. కావలసినవి కొనుక్కునే హక్కు ఐనా లేకపోతే ఎట్లా? స్థానికంగా వచ్చే పీరియాడికల్స్ కొన్ని ఉంటాయి. అక్కడ ప్రజల అభీష్టాన్ని బట్టి తీసుకుంటారు. అట్లాగే ప్రతిపక్షానికి చెందిన పత్రికలుంటాయి. వాటిని తీసుకోకూడదంటే కష్టం. ఇటువంటి ఇబ్బందులు రాకుండా ఉండాలంటే పనికిరాని వాటి లిస్టు ఇస్తే సరిపోతుంది. స్టేటు లైబ్రరీ సర్వీసు గురించి కూడా మిత్రులు చెప్పారు. 1964లో సవరణ తెచ్చినప్పుడు స్టేటు సర్వీసు చేస్తాం కాని మరొకటికాదని హామీ ఇచ్చారు. లైబ్రరీ సర్వీస్ అని పెట్టారు. ప్రభుత్వ ఏన్.జి.ఓ.లకు ఉండే హక్కులైనా వీరికి ఉండకపోతే ఎట్లా? దీనిని మరొకసారి

ఆలోచించి సవరణ చట్టం చేయాలని కోరుతున్నాను. గ్రంథాలయ ఉద్యమం వికసింప చేసే విధంగా సవరణలెత్తే అందరికి ఆమోదయోగ్యంగా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్ష, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లును పరిశీలిస్తే ప్రభుత్వానికి ప్రజాస్వామ్యంపై నమ్మకంపోయి డిక్టేటరుషిప్పుపై నమ్మకం కలుగు తున్నట్లు ఉన్నది. మొన్న మునిసిపల్‌శాఖా మంత్రిగారు కూడా ఎన్నికైన వారిని తొలగించే అధికారంకావాలని చెప్పారు. ప్రజాస్వామికంపై నమ్మకం పోయిందనడానికి ఇవన్నీ మచ్చుతునకలు. జిల్లాకు రెండుమూడు లైబ్రరీలుంటాయి. పంచాయతీ సమితులలోను పంచాయతీలలోను ఎన్నుకుంటారు, విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానంపెట్టి వారిని తీసివేయవచ్చును. అటువంటివి ప్రొవైడ్ చేయకుండా తొలగించే పద్ధతి ప్రవేశపెట్టడం ఇందులో ఉన్నది. పుస్తకాలుకూడా ఏవి ఉంచాలి, ఏవి ఉంచకూడదు అనేది ప్రభుత్వమే నిర్ణయించడం రెండవ సంగతి. ఇప్పటికి చాలా లైబ్రరీలలో వారి పార్టీ పుస్తకాలు, పత్రికలు తప్ప తెప్పించకూడదనే పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు ఈ అధికారంకూడా వారికే ఉంటే చెత్తపుస్తకాలు వస్తున్నాయనే కారణం చెప్పి తమ ఇష్టం వచ్చిన వాటితో నింపవచ్చును. ఈ ప్రొవిజన్‌ను కూడా నిరసించవలసి ఉన్నది. మూడవ విషయం, వారు లైబ్రరీ సెస్సు అని చెబుతున్నారు. నాకు యిప్పటికీ అర్థం కాని సమస్య ఒకటుంది. పంచాయతీలనుంచి ప్రతి రూపాయకు 4 పైసలు చొప్పున వసూలు చేస్తున్నారు. ఆ పంచాయతీలకు లైబ్రరీలనుంచి చేసే సహాయం వీసం ఉండదు. జిల్లాకు ఒక లైబ్రరీ పెడితే జిల్లాలోని ప్రతివాడు చదవగలుగుతారా ? నా ప్రతిపాదన ఏమిటంటే ఏ పంచాయతీలో వసూలయిన సెస్సులోనుంచే ఆ పంచాయతీకి కొన్ని పుస్తకాలయినా యిచ్చి పంచాయతి తరపున సామాన్యమైన లైబ్రరీ ఎంతో కొంత విజ్ఞానాన్ని కలిగించే విధముగా ప్రతి పంచాయతి లైబ్రరీలో ఏర్పాటు చేయించే చర్య దీనిలో యిమిడి ఉండాలి. కాని సెస్సుమాత్రం వసూలుచేసి ఎప్పుడైనా జిల్లా గ్రంథాలయానికి వస్తే పుస్తకాలు చదువుకోండి అంటే ప్రయోజనం ఉండదు. గ్రంథాలయోద్యమం పంచాయతీకి వ్యాపించే విధముగా ఉండాలి. తొలగించే పద్ధతి విరమించాలి, అట్లాగే అన్ని అభిప్రాయాలకు సంబంధించిన పత్రికలు, పుస్తకాలు తెప్పించే విధముగా బిల్లు ఉండడం మంచిదని భావిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు (కంకిపాడు) :—అధ్యక్ష, ఈ చట్టంలో పొందుపరచ బడిన మార్పులకు హర్షం వెల్లడిస్తూ కొన్ని విషయాలు మనవి చేయదలచుకున్నాను. మూడు సంవత్సరాలనుంచి 5 సంవత్సరాలకు మార్చడం చాలా సముఖంగా ఉన్నది. పుస్తకాలు కొనడం విషయంలో నూటికి నూరుపాళ్ళు గవర్నమెంటు అభ్యంతరాలు పొందిన తరువాతనే లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీస్ తీసుకోవాలని చెప్పడం అంత సమంజసము గాదు. చదువరుల ఉత్సాహ, ఆసక్తినిబట్టి ఆయా జిల్లాలలో కొన్ని పుస్తకాలు కొనవలసి ఉంటుంది. ఇదివరకు కొన్ని పుస్తకాలు కొని ఉంటారు. గవర్నమెంటు లిస్టు వచ్చినా అక్కడ ఉన్న అధ్యక్షులు ఏవయినా పుస్తకాలు కొనవలసిన అవసరం వస్తే జిల్లా గ్రంథాలయ పరిషత్తుకి ఆ అవకాశం ఉండడం మంచిది. 25 % గవర్నమెంటు కొన్న దానిలోనుంచి తీసుకోండి, మిగిలిన 75% లోకల్

లైబ్రరీ అథారిటీ కొనడానికి సావకాశం ఉంది. దానిలో ఉంచాలి. మంచి పుస్తకాలు కొనలేని అసమర్థమైన లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీస్ ఉంచే దానికి గార్డు ఏర్పాటు చేసుకోవడం మంచిది. అధ్యక్షుని తొలగించే విషయంలో లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీ అధ్యక్షులకు ఫైనాన్షియల్ లయబిలిటీస్ ఉన్నట్లు కనిపించడం లేదు. దానిని దుర్వినియోగం జరుగుతుందనడం సమంజసం కాదు. లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీ అందరి విశ్వాసానికి పాత్రుడుకాడని తొలగించే పరిస్థితి ఏదయినా వస్తే విచారకరం అవుతుంది. ఈ క్లాజును ఎత్తివేయడం మంచిది. ఆలోచించవలసినదని మనవి చేస్తున్నాను. నామినేటెడు సభ్యులను 5 గురికి పెంచడం సంతోషంగా ఉంది. కాని పాత ఆక్టులో విద్యారంగంలో లైబ్రరీ సర్వీసులో ఎమినెంటు పీపులును నామినేటు చేయడానికి సావకాశం ఉంది. ప్రత్యేకంగా ఈ ఆక్టులో ప్రొఫెషను రీత్యా ఒక డాక్టరును, లీగలు మేటర్సు తెలిసిన వకీలును, హెడ్‌మాస్టరును, హెడ్‌మిస్ట్రెసును పొందుపరచాలని యిందులో పొందుపరచబడినది. లైబ్రరీ సర్వీసులో అనుభవం లేకపోయినా నామినేటు చేసే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి అది ఎత్తివేయడం మంచిది. సెస్సు విషయంలో పంచాయతులుగాని మునిసిపాలిటీలుగాని సక్రమంగా వసూలయిన సెస్సుని లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీకి చెల్లించకపోవడంవల్ల నడపడం కష్టం. సిబ్బందికి జీతాలు యివ్వడం కష్టం. అందువల్ల గవర్నమెంటుకు రిపరు చేయడం గవర్నమెంటు మునిసిపాలిటీలకు పంచాయతులకు చెప్పడం ఒక రెగ్యులరు న్యూసెన్సుగా ఉంది అనడానికి ఆక్షేపణ లేదు. దీనికి గార్డుపెట్టి తప్పనిసరిగా వసూలుచేసిన సెస్సు లోకలు లైబ్రరీ అథారిటీస్‌కి చెల్లించేటట్లు గట్టిగా ఆలోచించాలి ఎన్నికల విషయంలో నామినేషను వద్దని లేదు. డివిజనువైజు జరిగే ఎన్నికలలో పోటీ ఉన్నా లేకపోయినా ఒకచోట చేయడం వ్యయప్రయాసలతో కూడినది. డివిజను అంటే రెండు మూడు తాలూకాలుంటాయి. అందుచేత యిబ్బంది కనిపిస్తుంది. అందుచేత నామినేషను పెట్టి పోటీఉన్న పరిస్థితిలో సభ్యులు వచ్చి వోటు చేయడానికి అవకాశం యిచ్చి పోటీ లేని పరిస్థితిలో డిక్లేరుచేసి ఎన్నికల పద్ధతిలాగానే ఉంచవలసినదని మనవి చేస్తున్నాను. లోకల్ లైబ్రరీ అథారిటీస్ సర్వీస్ గవర్నమెంటు సర్వీసా, లోకల్ బాడీస్ సర్వీసా రెండుకాక త్రిశంకు స్వర్గంవలె బాధపడుతున్నామని చెబుతున్నారు. వారిని లోకల్ బాడీస్‌కుగాని గవర్నమెంటుకుగాని మార్చండి. వారికి గ్రాట్యూటీ సౌకర్యం, ప్రావిడెంటు సౌకర్యం, పిల్లలకు విద్య, వైద్య సౌకర్యం వర్తించేటట్లు చేసే న్యాయం కలుగచేయవలసినదిగా కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పానుగంటి పిచ్చయ్య :—అధ్యక్ష, గ్రంథాలయం అంటే దేవాలయంతో సమానమైనది. అయితే గ్రంథాలయంలో ఏమిచేస్తున్నారంటే ఎక్కువ మంది యువకులు పేకలు ఆడుతున్నారు. ఏదో బల్ల పెట్టుకొని ప్రొద్దస్తమానం ఆడుతున్నారు. డబ్బులకూడా పెట్టి ఆడుతున్నారు. దేవాలయంవంటి గ్రంథాలయంలో భగవంతునికి సంబంధించిన మంచి గ్రంథాలు చదవడంగాని మంచి కార్యక్రమాలు చేయడంగాని చేసుకుంటే బాగుంటుంది. అక్కడ జరిగే అన్యాయాల విషయంలో కఠిన చర్యలు తీసుకునేటట్లు ప్రభుత్వం యిందులో ఏర్పాటుచేస్తే బాగా ఉంటుంది. భగవద్భక్తి ఆధ్యాత్మిక చింతన కలిగించే పుస్తకాలు ఉంచే బాగుంటుందని మనవి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ ఈలి వాడపల్లి (తాళ్ళరేవు) :—ఈ సవరణ బిల్లులో ఇంకొక విషయం చేర్చవలసి ఉంటుంది. 1951 వ సంవత్సరంలో రామచంద్రాపురంలో లోకల్ లైబ్రరీ బిల్డింగు 16 వేల రూపాయలు శాంక్షను చేశారు. 1956 లో శంకుస్థాపన చేశారు. ఆది జిల్లా పరిషత్తు కట్టాలా, లేక పబ్లికు వర్క్సు డిపార్టుమెంటువారు కట్టాలా అనే వాదోపవాదాలు జరిగాయి. ఆ రెండు కాళ్ళకు రెండు ఫర్లాంగుల దూరమే అయినా రెండున్నర సంవత్సరాలు పట్టింది. ఇప్పుడు ఒక ధర్మదాత 6 వేల రూపాయల స్థలం యిచ్చారు. లోకల్ లైబ్రరీకి వేసిన పునాదిరాళ్ళు ఎవరో పట్టుకుపోయారు. 6 సంవత్సరాలయింది. బిల్డింగు పూర్తికాలేదు. ఇంక ఆశ్రద్ధ కాకుండా ఆ యా జిల్లాల లోకల్ లైబ్రరీ శక్రటరీకిగాని చైర్మనుకిగాని అధికారం యిచ్చి త్వరగా పూర్తి చేసేటట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. లోకల్ లైబ్రరీలలో బంట్రోతులుగాను, గుమస్తాలుగాను షెడ్యూలు కాస్టువారిని నియమించడానికి అధికారంలేదు అని వారియిష్టం వచ్చినట్లు నియమిస్తున్నారు. షెడ్యూలు కులాలవారిని నియమించే అవకాశం కలుగ చేయాలని కోరుతున్నాను. బిల్డింగు విషయంలో ఆశ్రద్ధ జరగకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—మూడు సంవత్సరాలనుంచి 5 సంవత్సరాలకు పెంచడంలో యిబ్బందిగా వుంది. మామూలుగా లైబ్రరీలలో కానుగోలు చేసేటప్పుడు అవకతవకలు జరుగుతాయని తమకుకూడా తెలుసును. అందుచేత 3 సంవత్సరాలను 5 సంవత్సరాలకు పెంచడం మంచిదికాదు. ఇక్కడ గ్రూపు పాలిటిక్సు ఎక్కువవుతున్నాయి. వాటి ప్రభావం జిల్లాలమీద వుంటుంది. ఇక్కడ రూలింగ్ పార్టీకి సంబంధించినవారు అక్కడ వుంటే యిబ్బందిలేదు. (18) (ఎ) (1) లో యిచ్చిన అధికారాలు చూడండి; "18 A (1) The Government may, by notification remove any Chairman of the Zilla Grandhalaya Parishad; who in their opinion wilfully omits or refuses to carry out or disobeys the provisions of this Act, or the rules, bye laws or lawful orders made thereunder, or abuses his position or powers vested in him" ఇది చాలా వైడుగా వుంది. ఏదయినా దీనిక్రిందికే వస్తుంది. మునిసిపాలిటీల ఆక్టులోకూడా యిటువంటి ప్రొవిజను వుంది. ఇటువంటి వైడ్ పవర్సు వుండడం ఎంతవరకు సమంజసమని ఆలోచించాలని మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు: —అధ్యక్ష, గ్రంథాలయములకు సంబంధించి ఈ సవరణ బిల్లు ప్రవేశపెట్టడం చీకట్లో చిందులాడుతున్నట్లు కన్పిస్తున్నది. మనదేశంయొక్క నాగరికతను పరిశీలించాలంటే మచ్చుకు మన గ్రంథాలయాలకు వెళ్ళిచూస్తే తెలుస్తుంది. మనుష్యుల స్థాయిని అంచనావేయాలంటే వారు చదివే పుస్తకాలబట్టి తెలుస్తుంది. అందుచేత గ్రంథాలయాలు చాలా ప్రముఖమైనవి. కనుక ప్రభుత్వం గ్రంథాలయాలను బాగుచేయడానికి వాటిలో ఉత్తమమైన పుస్తకాలు పెట్టటానికి తగు చర్యలు తీసుకోవలసి వుంది. ఒక మనిషియొక్క లక్ష్యాన్ని విలువను తెలుసుకోవాలంటే అతను వృత్తిరీత్యా చదివే పుస్తకాలబట్టికాదు, మనసారా చదివే పుస్తకాలబట్టి మనిషియొక్క స్థాయిని అంచనా వేయవచ్చు. ఇపుడు చాలా వెనుకబడివున్నాము. ఆ బూజు మన గ్రంథాలలోకి కూడా పోయింది. కమిటీలలో ఎంత పెద్ద ఉద్యోగులు వున్నారనేది వుండకూడదు,

మంత్రిగారికి ఎన్ని ఓట్లు వచ్చాయన్నది సమస్య కాకూడదు. ఈనాడు విజ్ఞానంలో మనిషిచేసిన కృషినిబట్టి, విజ్ఞానపరునిబట్టి ఆ స్థానం పుండాలి. సెక్రటరీ అయినంత మాత్రాన డి. పి. ఐ. అయినంతమాత్రాన ప్రత్యేకంగా విజ్ఞానపరుడు కానక్కరలేదు. ఆయన వుద్యోగరీత్యా తన ధర్మం నెరవేరుస్తాడు. ఇక మినిష్టరు తప్పడనుకోండి. కమిటీలో విజ్ఞానంలో పేరు సంపాదించిన వ్యక్తులను వేయాలి. ఇక, ఎన్నికలకు సంబంధించి సోదరసభ్యులతో నేను ఏకీభవించడంలేదు. ఇతరవాటిమాదిరి దీనికి ఎన్నికలు కావాలని, తద్వారా వీరు వీదో చేస్తారని నేను అనుకోవడం లేదు. ఎన్నుకోబడిన ప్రతి వ్యక్తి పుస్తకాల విలువ గుర్తుపట్టలేరు. కనుక ప్రభుత్వం లైబ్రరీస్ అభివృద్ధి కావడానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. కాని ప్రభుత్వం ఈ విషయాలు తెలుసుకోక ఈ సవరణ బిల్లు తెచ్చి చీకట్లో చిందులాడుతున్నట్లు కన్పిస్తున్నది

మిస్టర్ స్పీకర్ :—చీకట్లో చిందులాడితే ఏమి జరుగుతుంకో మీకు తెలుసుకదా.

శ్రీ ఆర్. బుచ్చిరామ శేషయ్యశ్రేష్ఠి (జగ్గయ్యపేట) :—అధ్యక్ష, నేను ఈ బిల్లును బలపరుస్తున్నాను. సమితి జిల్లా కేంద్ర గ్రంథ పాలకులు ఇద్దరిని ప్రభుత్వం నామినేట్ చేయవచ్చునన్నారు. నామినేషన్ కంటె ఎలక్షన్ పెడితే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఎలక్షన్స్‌కు సంబంధించి ఈ నాటి నుండి అయిదు సంవత్సరాలు అని కాక గత దానిని కూడా కలిపి అయిదు సంవత్సరాలు పుంచితే బాగుంటుందని సలహా ఇస్తున్నాను. ఎన్నికలకు ముందు నామినేషన్స్, స్క్రూటిని లేకుండా ఎన్నికలకు తేదీ ఇచ్చినంత మాత్రాన డివిజన్‌లో వుండే గ్రంథాలయ అధ్యక్షులు అందరూ సమావేశం కావాలంటే చాలా వ్యయప్రయాసలకు లోను కావలసి వుంటుంది. కనుక నామినేషన్స్, స్క్రూటిని, నికరజాబితా ముందు ప్రకటించి తరువాత ఎన్నికలు జరిగితే బాగుంటుంది. దీనిలో అధికారుల కంటె అనధికారులకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తే బాగుంటుంది. మెంబర్స్ ద్వారా ఎన్నుకోబడే చైర్‌మన్‌ను ప్రభుత్వంవారు తొలగించడం భావ్యంగా లేదు. అధ్యక్షుడు తప్పు చేస్తే అక్కడ వున్న సభ్యులు విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం పెట్టి తొలగించే అవకాశం వుంటే బాగుంటుంది. కనుక ఆ విధంగా మార్చాలని కోరుతున్నాను. ఇక, సెస్‌కు సంబంధించి గ్రంథాలయ సెస్ సకాలంలో చెల్లించనందువల్ల జిల్లా పరిషత్తులకు, సమితులకు గవర్నమెంటు ఇచ్చే గ్రాంటు, పంచాయితీలు వసూలు చేసిన సెస్ ఎల్.ఎల్.ఎ. కి జమకట్టినట్లుగా ధృవపత్రం తీసికొంటే తప్ప లేకపోతే ఇబ్బంది కలుగుతుంది. ముందు గవర్నమెంటు విరాళం ఇవ్వడం ఆరికట్టితే పారు తప్పకుండా సెస్ జమకడతారు. విజయవాడ మునిసిపాలిటి 2 లక్షల 80 వేల రూపాయలు వసూలు చేసి ఇతరత్రా ఖర్చు పెట్టటంవల్ల కృష్ణా జిల్లా గ్రంథాలయం స్తంభించి జీతాలులేని దుస్థితి ఏర్పడింది. వసూలు చేసిన సొమ్ము సకాలంలో ఎల్.ఎల్.ఎ. కి జమకట్టని కారణంగా ఈ బాధలు పడవలసి వస్తున్నది. కనుక ఇవన్నీ జాగ్రత్తగా గమనించి చక్కదిద్దాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇది వరకు గ్రంథాలయ కాసవం చేసినప్పుడు ప్రధాన లోపాలు జరిగాయనుకొన్నాము. వాటిని సవరించటానికి వెంటనే ప్రయత్నం చేసి వుంటే బాగుండేది. ఇప్పటికైనా తీసుకువచ్చినందుకు సంతోషం.

గవర్నమెంటు ఆల్ ఆఫ్ ఎ సడెన్‌గా కాకుండా కొంత సమయం ఇస్తే కొన్ని సూచనలు ఇవ్వటానికి అవకాశం వుండేది. క్రిందటిసారి 4-7-64 లో ఎమెండ్‌మెంట్ యాక్టు చేసినప్పుడు మేము ఒక ప్రశ్న వేశాము. ఇప్పుడు వున్న లైబ్రరి అథారిటీస్ క్రింద వున్న స్టాఫ్ గవర్నమెంటు స్టాఫ్ క్రిందకు వస్తే బాగుంటుందని చెప్పడం జరిగింది. దానికి అప్పుడు వారు ఒప్పుకొనడం జరిగింది. పి వి నరసింహారావుగారు చెప్పిన ఇన్టెన్షన్ వుంటే గవర్నమెంటు రూల్స్ ఎప్లయి అవుతాయి. అయినా ఆనాడు వారు గవర్నమెంటు క్రిందకు వస్తుందని చెప్పారు; కాని అది ఇంత వరకు గవర్నమెంటు సర్వీసు క్రిందకు రాలేదు. దానిని కంట్రోలు చేయడం లైబ్రరి డైరెక్టరుగారు చేస్తున్నారు. సర్వీసెస్ ఒకరికి ఒకరికి సంబంధం లేకుండా పోయాయి. మనం చేసిన తరువాత మైసూరు వారు లైబ్రరి యాక్టు చేశారు. "State Library Service — notwithstanding any thing contained in any other law, all posts in the Department of Public Lib ary, State Library and Local Library Author ty shall be filled by appointment of persons belonging to Mysore State Library. The State Library Service shall consist of State Librarian, Chief Librarian of Cities and District Librarians of every class and categeries of posts as the State Government may from time to time determine and their recruitment and condition of service shall be subject to the provision of Art. 309 of the Constitution be regulated by such rules as may be prescribed. The salary, allowances, gratuity, pension and other benefits of the Mysore State Library Service shall be made from the consolidated fund of the State." అని చెప్పి కాటగారికల్‌గా నిర్ణయం చేశారు కాన్‌స్టిట్యూషనల్‌గా వచ్చిన ఇబ్బంది అప్పుడు వుందని మనం ఎమెండ్ చేశాము. డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ లైబ్రరీస్ ఇండిపెండెంట్‌గా వుంటూ అనే సంశయం లేకుండా దానిని క్లారిఫై చేసినందుకు సంతోషం. క్రిందటిసారి బిల్లు వచ్చినప్పుడు నరసింహారావుగారు మంత్రిగా లేరు. పట్టాభిరామారావుగారు అరగంటలో కొన్ని ఇన్స్యూస్ తీసుకొని నిర్ణయాలు తీసుకోవడం జరిగింది.

ఇక, అయిదు సంవత్సరాల వరకు పిరియడ్ ఎక్స్‌టెండ్ చేశారు. అన్నిటికి అయిదు సంవత్సరాలు వున్నది. ఎసంబ్లి మెంబర్‌షిప్ అయిదు సంవత్సరాలు వుంది. విశ్వవిద్యాలయ సెనేట్ మెంబర్‌షిప్ ఎసంబ్లి నుండి పోయినప్పటి నుండి అయిదు సంవత్సరాలు వుంది. కాని అక్కడ ఏమవుతున్నది? 2½ సంవత్సరముల తరువాత elections ప్రారంభం అవుతున్నాయ్. ఆ రెండు సంవత్సరాలలోగా మళ్ళా elections జరుగుతూనే వుండవలసి వస్తున్నది. అసలు మొట్టమొదట్లోనే permanent గా వుండేటటువంటి పద్ధతి లేకపోయేటట్లయితే నష్టం వస్తుంది. ఇప్పుడే పంచాయితీలున్నాయ్, పంచాయితీలకు elections ఉన్నాయి; ఈ పంచాయితీ elections అన్నీ జరిగి ఆ authorities ఏర్పడేటప్పటికల్లా ఒక member కి member-ship ముందే పోతున్నది. ఒకాయన చివరి వరకూ వుంటున్నాడు. అందువల్ల ఎప్పుడూ కూడాను, ఏ కమిటీ అయినా సరే co-terminus గా అందరు members ఓకేసారి రద్దవుతారు అని చెప్పకపోయేట్లైతే నష్టం వస్తుంది; చాలా చిక్కు వస్తుంది

ఆ పద్ధతి కనుక ప్రవేశపెట్టకపోయేటట్లయితే బహుశః జిల్లా లైబ్రరీ అథారిటీస్‌లో Director of Libraries కూడాను, రోజూ యిబ్బంది పడుతున్నాడు. Elections జరగవు. Elections కు 6 నెలలు పడుతుంది. మళ్ళీ యింకోసారి జరపాలంటే, ఇంకొక member నెన్నుకోడానికి 8 నెలలు పడుతుంది. తరువాత మళ్లా యింకోసారి, యింకొక body ఏర్పడ లేదంటారు. ఆద . తా constitute కాబడేటప్పటికల్లా 8 నెలలు పడుతుంది. ఆ body ఏర్పడ్డ తరువాత అప్పటికి 3 సంవత్సరాలలో ఒకటిన్నర ($1\frac{1}{2}$) సంవత్సరాలయ్యేటప్పటికల్లా ఆయన భాగీ అయినాడు కనుక, full body లేదు కనుక వాళ్లు యిదీ లేదంటున్నారు. అందువల్ల యిప్పుడు an anomalous position ఏర్పడ్డది. ఇప్పుడు దీంట్లో అవి రాలేదు. అది కూడా వారు ఆలోచించాలని నేను చెప్పాను ఆయనకు. Co-terminus కావాలి. Membership అంతా కూడా ఒక్కసారి elections అయినప్పటి నుంచీ, elections అయి ఆ body ఏర్పడినప్పటి నుంచీ 3 సంవత్సరాలకు వచ్చేటట్లుగా వుంటే కాని పీలులేదని నేను ఆ తరువాత పుస్తకాల విషయంలో వారొక అభిప్రాయపడి list ఒకటి తయారు చేశారనుకొంటున్నాను. ఇదివరకు ఒకసారి Central Government మనకు కబురు చేసింది, ఏమనంటే మీరు standard books అని ఒక list తయారు చేయండి అవి మీరు గ్రంధాలయాలకు కూడా యిచ్చేటట్లయితే బాగా వుంటుందని. అప్పుడు ఎకాడెమీల యొక్క books, అంటే Central Academy, State Academy వాళ్ళందరూ కూడా పుస్తకాలను అచ్చు వేస్తే అవన్నీ కూడాను కొనమంటే కొనడంలేదు. అందువల్ల అప్పుడు Government యిచ్చేటటువంటి grants లో $\frac{1}{4}$th grant పుస్తకాల రూపంలో యిస్తే బాగుంటుందని అభిప్రాయపడ్డారు. ఆ విధంగా standard books committee అని వేశారు. నేను దానికి కన్వీనరును. మూడు సంవత్సరాల్లో మేము ఏం చేయాలనేది తేల్చలేదు. చివరికి ఒక పుస్తకాల list మాత్రమే తయారు చేశాం. అది అచ్చయ్యేటప్పటికి రెండు సంవత్సరాలు పట్టింది. కాని యిప్పుడు ఆ ఉద్దేశ్యం మనసులో పెట్టుకొని వారు చేసిన దేమంటే ఏ పుస్తకం కూడా Government permission లేకుండా వేయకూడదన్నారు. ఇది ఎవరికి తెలిసి వ్రాసినారో, లేదో నాకు తెలీదు. ఇది బహుశః నరసింహారావుగారే వ్రాసి వుంటారని నేను అనుకుంటున్నాను. ఎందుకంటే ఆయన democrat. పుస్తకాల విషయం ఆయనకు తెలుసు. గవర్నమెంటు ఒప్పుకున్న పుస్తకాలే వేయాలనంటే అచ్చం Hitler రాజ్యమే వచ్చింది దేశంలో అని అనుకోవాల్సించే. అంతకన్నా చుంకేమీ లేదు. తెలంగాణా ఏరియాలో వాళ్ళకు అందరికీ తెలుసును పూర్వం ఒక ఆలిఫ్ form అని ఏదో వుండేది. Libraries పెట్టుకుంటే ఆ list లో వున్నవే పెడుతూ వుండాలని అంటే దానిమీద గ్రంధాలయోద్యమం వచ్చి, తీవ్రమైనటువంటి ప్రచారం చేసేసి మాకు హక్కు వుండాలంటే దీనికి గవర్నమెంటు వొంగిపోయింది. దాంట్లో అప్పుడు ఆ పుస్తకం వుంటుందనేటటువంటి పరిస్థితి వచ్చింది. ఇదే Madras లో ఒకసారి తీసుకువస్తే దానిని కూడా వ్యతిరేకించారు. బహుశః యిది పొరపాటున పడ్డది అని నేననుకుంటున్నాను. అదొకటై పోయింది. అది వుంచవద్దు అని చెప్పాము. అందువల్ల ఆ పుస్తకాలది మాత్రం పెట్టవద్దు. దీనిని పెట్టడానికి మాత్రం నాకు

మాత్రం అంగీకార యోగ్యంగా లేదు దీనిని అంగీకరించ వద్దండి. Government యిచ్చేటటువంటి grant లో కొన్ని select చేసుకున్నటువంటి పుస్తకాల రూపంగా యిచ్చేటట్లయితే అది చాలా బాగా వుంటుంది. ఆ విధంగా గ్రంధాలయాలను, ఆ తరువాత గ్రంధకర్తలను కొందరిని పోషించి ఉత్సాహపరచడానికి కూడా వీలుగా వుంటుంది. ఆ తరువాత nominations అని కొన్ని పెట్టారు అవి గ్రంధాల సంస్థలకన్నా పైదాంట్లో వున్నది. అది కాస్త తగ్గిస్తే బాగా వుంటుందేమోనను కుంటున్నాను. ఇతర గ్రంధాలయాధికారుల విషయం మనవి చేశాను. ఇంకొకటి ప్రధానంగా వుందండి. దాంట్లో పుస్తకాలు మనకు అచ్చవుతున్నాయి. ఈ అచ్చయిన పుస్తకాలన్నీ కూడా ప్రతి State కు కూడాను వున్నటువంటి ఒక Central Library కి పంపించాలి. That is a copyright ఆ copyright అన్నది పుస్తకాలయొక్క హక్కు మనకు వున్నది. పుస్తకాలు అచ్చు వేసిన తరువాత మనకు obligatory గా వాటిపై హక్కు వుంటుంది. Copyright Act క్రింద 3 నెలలకొకసారి, రాష్ట్రంలో అచ్చైనటువంటి అని భాషల పుస్తకాలకూ కూడా సంబంధించి quarterly list ఆ పుస్తకాల list ను తయారు చేయాలి. ఇదేమన్నా Madras లో జరిగింది. Andhra State లో జరిగింది. కానియిక్కడ జరగడం లేదు. జరిగినది ఎవరికీ తెలియదు. అది ఎవరు చూడాలంటే Copyright కు సంబంధించినటువంటి ఎవరూ Registrar అంటే అదీ తెలీలేదు. ఇది ఎవరికి పెట్టారంటే translator కి పెట్టారు యీ సంగతంతా. Translator కు యిస్తే తెలుగు translator కు యిస్తే ఆయన పుస్తకాలన్నీ మూల పారేసేశారు. అసలు list లు లేవు. అవి ఎక్కడ వున్నాయో కూడా ఎవరికీ తెలియలేదు. అందువల్ల యింతవరకూ ఆ అయోమయ పరిస్థితిలో వుంది యిదంతా. Library Authority వాళ్లు అలజడి ఏమి చేశారంటే State Central Library ఏదైతే వుంటుందో ఆ librarian ను Books Registrar కినుక పెట్టేటట్లయితే పుస్తకాలన్నీ అక్కడికి వస్తాయి. అన్ని లిస్టులు maintain అవుతాయి. ఎవరికైన చూడడానికి వుంటుంది అని. ఆ తరువాత కాపీరైట్ maintain అవుతుంది. అసలు దీంట్లో ఆ point clear గా రాలేదు. అది దీంట్లో రావడం అవసరంగా వుంది. అది ఒకటి చేయవలసినటువంటి అవసరం వుంది. తరువాత రద్దు చేయడం విషయంలో దీనిని మార్పు చేస్తామంటున్నారు ఈ రద్దు చేయడం మంచిది కాదు. దీనికంటే రద్దు చేసే అధికారం ఒకవేళ ఒకటి కావలసి వస్తుందేమో కానివ్వండి ; కాని మనకు ఇదివరకు దాంట్లో వుంది. Act లోనే వుంది. ఎప్పుడైనా కనుక తప్పు చేసేటట్లైతే Act లోని 19 వ సెక్షనులో కొన్ని అధికారాలు Government తీసుకొన్నారు. ఇదివరకు వున్నటువంటి Act లో " such failure, excess or abuse or to give a satisfactory explanation therefor within such time as the Government may fix in this behalf, the Government may suspend, dissolve or supersede the Local Library Authority.." అని చెప్పేసి కూడా clear గా దాంట్లో వుంది. అట్లాంటప్పుడు అది 19 వ సెక్షన్ లో వున్నట్టి దానిని మళ్లీ యిప్పుడు ఎందుకు మార్పు చేస్తున్నారో తెలియదు. అప్పుడు Board మొత్తాన్నే రద్దుచేయడానికి వీలున్నది. ఇపుడేమన్నా Chairman నొక్కణ్ణే

రద్దు చేసేందుకు ఆలోచిస్తున్నారేమో అని నేననుకొంటున్నాను. అందువల్ల అది కాస్త తీవ్రంగా ఆలోచించాలి. ఇంకొక విషయం వుంది. అదేమిటంటే యిపుడు ఈ డబ్బు విషయంలో ఒకటుందండి. పంచాయితీలు, మునిసిపాలిటీలు డబ్బు Pay చేయాలి. కాని యిప్పుడు వీళ్లు ఏమి చేస్తున్నారంటే మా దగ్గర Accounts తేలలేదని చెప్పేసి తీసేస్తున్నారు. ఇప్పుడు Central Government నుంచి grants రావాలి. Income tax లో వాళ్లేమి చేస్తున్నారు? 3 సంవత్సరాలుగా వున్నటువంటి average తీసుకొని మూర్చి ఒకటవ తారీఖున మనకు డబ్బు యిస్తున్నారు. తరువాత accounts తక్కువగాని ఎక్కువగాని ఉండేటట్లయితే adjust చేయడానికి వీలులేదు. అందువల్ల obligatory గా April 1వ తారీఖు నాటికి యింత డబ్బు వీళ్లకు చెల్లించాలనరబోతే ఈ Libraries Act నిరుపయోగమై పోతుంది. ఇప్పుడు బెజవాడ సంగతి చెప్పారు. దాదాపు అన్ని చోట్లా, ఎన్ని చోట్లయినా చూడండి. ఎవరూ డబ్బు యివ్వడం లేదు ఏమీలేదు. Libraries పాడై పోతున్నాయి. అందువల్ల వున్నటువంటి Act మొత్తం నిష్పక్షపాతంగా వున్నది. అందువల్ల అది చేయాలని, పుస్తకాల విషయంలో చాలా జాగ్రత్తగా వుండాలనేదికూడా మనవిచేస్తూ మంచి పుస్తకాలు వచ్చేటట్లు చూడమని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చేసిన సూచనలకు వారికి కృతజ్ఞత తెలుపుతూ వున్నాను. ముఖ్యంగా యిది సమగ్రమైనటువంటి బిల్లు మాత్రంకాదని చెప్పి నేనంగీకరిస్తున్నాను. ఇందులో కొన్ని విషయాలింకా ప్రభుత్వం పరిశీలనలో వున్నాయి. గౌరవసభ్యులు చెప్పినటువంటి విషయాలు కొన్నిటిని ఈ సవరణ బిల్లు సందర్భంలో నేను అంగీకరించడానికి కొన్ని యిబ్బందులున్నాయి. కాని వారు చెప్పినటువంటి సూచనలు మాత్రం త్రోసిపుచ్చడంలేదు. మళ్ళీ అనతికాలంలోనే మళ్ళీ యింకొక సవరణ బిల్లు ఈ చట్టానికి తీసుకురావడం ఆవశ్యకం కావచ్చు; అని నేను కూడా అనుకుంటున్నాను. ఈ సందర్భంలో తప్పకుండా ఆలోచించడం జరుగుతుందని నేను మనవిచేస్తున్నా. ఇప్పుడే నేను మనవి చేశాను, ఈ అధ్యక్షుణ్ణితొలగించడాన్ని గురించి గౌరవ సభ్యులు అంగీకరించారు. ఇదికాకుండా ఒక provision వుంది. పూర్తిగా Local Laibrary Authority ని Suspend చేయవచ్చును, superesede చేయవచ్చును, ఏమైనా చేయవచ్చును — అనేది ఒకటి వుంది. ఇప్పుడు ఏమిజరుగుతున్నదంటే ఒక అధ్యక్షుడు చేసేటటువంటి ఆవకతవకలవల్ల అధ్యక్షుడి మీద చర్య తీసుకునే అధికారం లేకపోవడం కారణాన మాస్తే పూర్తిగా కమిటీనే సస్పెండు చేయడమో, లేక సూపర్‌సీడ్ చేయడమో యిటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది లేదా మరీ నిస్సహాయస్థితిలో ఏమీ చేయలేకుండా వుండవలసినటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. కనుక యితర సభ్యుల పొరపాటేమీ లేకుండా Local Library Authority as such ఏ పొరపాటుకూడా చేయకుండా ఒక వ్యక్తియొక్క ఆవకతవకలవల్ల అతను చేసేటటువంటి చర్యలవల్ల కొన్ని యిటువంటి సంఘటనలు వచ్చినాయి. Counter signature cheque మీద చేయాలంటే Secretary తీసుకువచ్చి పెడితే నేనుచేయను పొమ్మంటాడు; ఇలాంటి Capricious, impossible, behaviour

వున్నప్పుడు ఆసలు అప్పుడు ఆ సంస్థ జరిగేటటువంటి పరిస్థితిలోకూడా లేకుండా మరి ఆతను behave చేస్తుంచే పూర్తి సంస్థను మనం రద్దు చేయడం న్యాయం కాదు కాబట్టి యిదివరకున్నటువంటి provision కన్న more rigorous ఈ provision మాత్రం కాదు అని మనవి చేస్తున్నాను. దాంట్లో వున్నటువంటి రిగర్‌ను తగ్గించడానికి ఏ సందర్భంలోనైతే ఒక వ్యక్తి పొరపాటువల్ల అక్కడ కార్యక్రమం స్తంభించిపోతూవున్నదో ఆ ఒక వ్యక్తిని మాత్రమే తొలగించేటువంటి అధికారం మాత్రం తెచ్చుకుంచే ఆ పెద్ద బ్రిహ్మాస్త్రం మాత్రం ఏదైతే ఆ 19వ సెక్షన్‌లోవుందో దానిని ఉపయోగించే అవసరం లేకుండా పోతుందనే ఉద్దేశ్యంతో, యిది సద్భావంతోనే తేవడం జరిగింది. కాని యిదేదో powers అన్నీ తీసుకొని రేపువరసపెట్టి వున్న members నందరినీ తొలగిస్తామనేటటువంటి మాట మాత్రం కాదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. దీనిని appreciate చేయవలసినదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—అంచే దాంట్లో పూర్తియైన, సమగ్రమైనటువంటి Act లేదు కాబట్టి technical గా ఒక మాట అడుగుతున్నాను, ఇంతకు ముందు మీరు Supersession of Bill అన్నారే....

Mr. Speaker :—Instead of removal by the Government they are suggesting removal by vote of no-confidence.

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—అధ్యక్ష అది ఒకటి రెండవది, యిందులో ఒకప్పుడు Chairman ను తీసేస్తే మళ్లా re-election కు యిందులో provision కనపడదే దీనిలో యెక్కడా ?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అది ఎందుకు ? Filling up of vacancy లో వస్తుందండి. ఇప్పుడిదేమిటంచే, ఇప్పుడు no-confidence కనుక మనం ఇక్కడ పెట్టామంచే both courses were open. No-confidence పెట్టినట్లయితే కేవలం యింక మళ్లీ ముఠాతత్వం. ఈ మనుష్యులెంతమంది, ఆ మనుష్యులు ఎంతమంది అని వాళ్లను తీసుకెళ్లడం, దాచడం యాత్రలు చేయించడం ఆవన్నీ ప్రారంభం అవుతూనే వుంటాయి. అది మంచిది కాదు. ఇవి Local Library Authorities లో వుండడం అనే ఉద్దేశ్యంతో; ఎక్కడో చిత్తుగా ఒక మనిషియొక్క behaviour వల్ల అక్కడ సంస్థ పూర్తిగా స్తంభించిపోయి నడవకుండా వుందనే పరిస్థితిలో మాత్రమే దానిని ప్రయోగించడం, ఆ తరువాతకూడా మళ్లా గవర్నమెంటుకు అధికారం యివ్వడం, ఆ యిచ్చినటువంటి ఉత్తరమునుకూడా ఒకవేళ, ఆతను సరిగా behave చేసే పరిస్థితివుందీ అని చెప్పి ఏమైనావుంచే కనుక—if the Government are convinced that it is necessary they can vacate the order. ఒక మనిషియొక్క నడవడికవల్ల అక్కడ ఉండే సంస్థ పూర్తిగా స్తంభించిపోయి నడవకుండా ఉంది అనే పరిస్థితులలో మాత్రమే దీనిని ప్రయోగించడం, ఆ తరువాత అందులోనే మళ్ళీ రివ్యూ అధికారము ఇవ్వడం, ఒకవేళ ఇచ్చినటువంటి ఉత్తరువును ఆయన సరిగా బిహేవ్ చేసేటటువంటి పరిస్థితి ఉన్నదని ఏమైనా అండర్ టేకింగ్ గనుక ఇచ్చినట్లయితే if the Government are convinced that it is not

necessary they can vacate the order. అంతవరకు కూడా చెక్స్ అండ్ బ్యాలెన్స్స్ ఇస్తూ సేఫటీ ఇస్తూ పెట్టడం, మరి అది ఎట్లా అన్యాయమని అనుకొంటారో నాకు అర్థం కావడంలేదు. After the Chairman is removed, a vacancy is created and the vacancy will be filled in the manner prescribed under the Act.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—అది వేకెన్సీ క్రిందికి వస్తుంది.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—పర్సీలో ఎవరు తూర్పోకపోతే వెకెన్సీ కాక ఏమవుతుంది ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—తక్కినవాటికేమైనా వైస్ - చాన్సెలర్ ఉండేవాడు. దానికి వైస్-చాన్సెలర్ లేడు. అప్పుడు ఏమవుతుంది, వేకెన్సీ.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—రెండవది, ఈ పుస్తకాలు కొనేదాన్ని గురించి ఆలోచించవచ్చు. దాంట్లో ఏమున్నది. It will have to be filled in the manner prescribed under the Act. ఇందులో కాస్తా మోటివ్స్ ఇంప్యూట్ చేయడం అనేది కాస్తా దుఃఖకరముగా ఉన్నది. అసలు, ఇదివరకు స్టాండర్డు బుక్స్ అనేవి కొనేది ఆలవాటు లేదు. ఎక్కడో సద్భావంతో వాళ్లు మంచివాళ్లు ఉంటే కొంచె కొనాల్సిందే తప్ప ఎక్కడో కొనమని చెప్పే అధికారము మనకు లేదు. ఒక లిస్టు ఇచ్చే అధికారము లేదు. వాళ్లు కొనమని చెప్పినట్లయితే, నిరాకరించినట్లయితే మనము చేసేదేమీ లేదు. సెంట్రల్ సాహిత్య అకాడమీ, నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్ అకాడమీ, పౌత్ ఇండియన్ బుక్ ట్రస్ట్, మన స్టేట్‌లో మన సాహిత్య అకాడమీ, బుక్ ట్రస్ట్ చాలా గొప్ప పుస్తకాలు పబ్లిష్ చేస్తారు. ఈనాడు ఆ పుస్తకాలే అమ్ముడుపోక ఎంతో అవస్థపడుతున్నారు. ఆ మంచి పుస్తకాలు కూడా అసలు ప్రచురించే దిక్కులేనటువంటి పరిస్థితి వచ్చింది. ఇన్ని లైబ్రరీస్ ఉంటూ ఉండగా మరి చిత్ర పుస్తకాలు ఆక్కడెక్కడ కొంటూ ఉంటే, వాటిని స్టాక్ చేస్తూ ఉంటే మరి చూస్తూ ఊరుకోవడం అనేది సాధ్యంకాదు. దాదాపు పది సంవత్సరములనుంచి దీన్ని గురించి ఆలోచన జరుగుతూ ఉన్నది మరి ఈ సవరణ తేవాలి, తేవాలి అని అందరు చెప్పారు కాబట్టి ఈ సవరణ తేవడం జరిగింది. దీనిలో రెండు భాగాలు ఉన్నాయి.— 25 పర్సెంటు వరకు మీరు ఇస్తే, చాలదా, తక్కిన 75 పర్సెంటు వాళ్ళకు వదిలి పెట్టకూడదా అన్నారు. ఈ చిత్ర పుస్తకాలు ఆ 75 పర్సెంటులో కూడా రావచ్చు. ఇప్పుడు గోవిందరావుగారు ఏమన్నారు — ఆ పుస్తకాలు రాకుండా చేయరాదా అన్నారు. ఆ పుస్తకాలు రాకుండా చేయడానికి వేరే చర్యలు ఏమైనా చట్టరీత్యా చేయవలసి ఉంటేనే తప్పకుండా చేస్తాము. కాని ఇదంతా as a supplementary measure మనము నడుపుతున్నటువంటి, మన ప్రజల డబ్బుతో నడుపుతున్నటువంటి గ్రంథాలయాలలో అవి రాకూడదు అని నిషేధించడం ఇది అంతే ముఖ్యమైనటువంటి విషయమని మనవిచేస్తున్నాను. రెండవది, ఫలానా పుస్తకాలు కొనకూడదని అనకూడదా. ఫలానా పుస్తకాలు కొనమని పాజిటివ్‌గా ఎందుకు చెడకారు అని అన్నారు. అసలు మనకు అనే లోపలే వాళ్లు కొనేటట్లయితే, పుస్తకము బయటికి వచ్చిన తరువాత కదా దాని మంచి చెడ్డలను గురించి ప్రభుత్వమైనా ఆలోచించేది. By the time we pass the order, the library would have

purchased it. And the order becomes infructuous. అప్పుడు మనము చేయగలిగేది ఏమీ లేదు. అందుకని దీనిని చాలా జుణ్ణంగా ఆలోచించి పెట్టడం జరిగింది. సానుభూతితో చూడవలసిందని చెప్పుతున్నాను. ఒక లిస్టు ఎట్లా వుంటుంది అంటే కొన్ని వేల పుస్తకాలు ఉంటాయి దాంట్లో—any book, if it is not a bad book, will be approved.

శ్రీ కె మునుస్వామి :—చెడ్డ పుస్తకాలు అంటే ఉదాహరణకు 2, 3 చెప్పగలరా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—చెడ్డ పుస్తకాలు ఎటువంటివి అంటే నేను చదవలేదండి. మరి ఎట్లా చెప్పగలను. దాన్ని గురించి చాలా ఉన్నాయండి. అబ్సీన్ లిటరేచర్ ఉన్నది. ఏమి జరుగుతుందంటే there will be a standing list which will be added on. కొన్ని వేల పుస్తకాలు లిస్టు ఉంటుంది అందులో,

Mr. Speaker :—When it purchases the book, the list need not be approved by Government.

Sri P. V. Narasimha Rao :—Not at that time. I am explaining the statutory provision that we want to adopt.

Mr. Speaker :—Why not you insist that whatever books are purchased by the Local Library Authority should be got approved by the Government?

Sri P. V. Narasimha Rao :—That would still be worse.

Mr. Speaker :—When they suggest a number of books, you can suggest some changes.

Sri K. Govinda Rao :—That will take a long time.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఈ Act రాక పూర్వము అదే పద్ధతి ఉండేది. గవర్నమెంటు grants libraries కు ఇస్తూ ఉండేది. అప్పుడు మేము కొన్నవే తీసుకొమ్మనేవాళ్లు. వీళ్లు list అప్పుడు ఇచ్చేవాళ్లు. మార్చి 20 తారీఖునో 30 తారీఖునో ఇచ్చేవాళ్లు. అప్పుడేమైనా పుస్తకాలు దొరకవు. అందువల్ల ఏ కంపెనీవో అన్నీ తీసుకోవడం జరిగేది.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అంతేకాదు, ఇదివరకు తీసుకొనినటువంటి పుస్తకాలకు మనము కావలసివస్తే exemption ఇచ్చి ప్రతి సంవత్సరం ఎన్ని పుస్తకాలు ప్రచురణ జరుగుతున్నాయో మనకు తెలుసు. Registrar of Books ఉన్నాడు. ఆ పుస్తకాలను from time to time we go on approving them.

Only we will not approve books which we consider harmful and we consider should not be there in the library. Apart from those books, all the other books will be automatically approved. There will be a very long approved list and from that they will have enough choice.

ఆ తక్కిన 75 per cent లో వాళ్లకు ఎన్ని అంటే అన్నీ తాము కోరుకొన్నటువంటివి అందులో select చేసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది. That way

we will be excluding the book of an unsuitable nature. That is the only idea. There is no other idea. అసలు వాళ్లమీద అధికారాలు రుద్దాలని గాని, ఇంకేమో చేయాలని గాని ఉద్దేశం లేదు అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మీ ఆ wording కున్న చెప్పేదానికిన్నీ చాలా తేడా ఉన్నది. "Provided that the books stocked in the library shall be selected from the list of books approved from time to time by the Government. అంటె మేము అక్కడే కొనక్కోకూడానికి వీలు లేదు. మీరు list ఇచ్చేంతవరకు, ఒక మంచి పుస్తకము వస్తే, ఆ పుస్తకాలు అయిపోయేంత వరకు దండము పెట్టుకొని కూర్చోవాలి.

Sri P. V. Narasimha Rao :—Every year books are being published and we always keep a list of the books published from time to time. ఒక పుస్తకము publication కు వచ్చిందంటె, Registrar of Books దగ్గరకు వచ్చిందంటె, immediately, we will frame rules in such a way that its approval becomes automatic. ఈవేళ పుస్తకము Registrar దగ్గరకు వచ్చిందంటె, అతను ఎవరినో అధికారిని నియమించి public libraries దగ్గరికి పంపించి, this is approved అని చెప్పడం.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—తమకు ఒక చిన్న విషయం చెప్పాలి. బహుశా ఆ procedure తమకు తెలిసి ఉండదేమో. పుస్తకము అచ్చు అయిపోయిన తరువాత 3 నెలలలో వాళ్లు పంపించాలి list, సంవత్సరానికి పంపిస్తున్నారు. అంత వరకు పుస్తకాలు మూలపడి దిక్కులేకుండా అక్కడ పడి ఉంటున్నాయి. సంవత్సరాల కొలది ఆ list రావడంలేదు.

Sri P. V. Narasimha Rao :—He is speaking on something else. I will come to the third point.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—ఈ list అనేదాని కన్నా, ఎందుకంటె list అంటె ఆలస్యం అవుతుంది కదా. ఫలానా రకాలు కొనుక్కోకూడదని చెప్పండి, అది బాగా ఉంటుంది.

Sri P.V. Narasimha Rao :—It is not possible. ఫలానా రకమంటె, we can never describe a good book, unless we see the book, it is impossible. From description, it is not possible. అసలు పెడదామంటె amendment ఈ రూపములో ఉండాలి. లేకపోతే తీసివేయాలి గాని, వారు చెప్పినట్లు ఫలానా పుస్తకాలు అనాలంటె, it is impossible that it becomes another law, Sir.

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Public Libraries (Amendment) Bill, 1968, be read a first time"

The motion was adopted.

Sri P. V. Narasimha Rao :—Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Public Libraries (Amendment) Bill, 1968 be read a Second time."

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— Sir, I beg to move :

"That the Bill be referred to a Select Committee."

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Bill be referred to a Select Committee."

The motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Public Libraries (Amendment) Bill, 1968, be read a Second time."

The motion was adopted.

CLAUSE 2

Mr. Speaker :—For Clause 2, there are two amendments given notice of by Sri Vavilala Gopalakrishnayya and Sri Palavelli. Sri Palavelli is not in the House.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir, I beg to move :

"For the words 'parishad' substitute the word "samstha"

Mr. Speaker :—Amendment moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—గ్రంథాలయ ఉద్యమాలలో ఇదివరకు ఈ libraries authorities అన్నింటివీ. తెలుగులో వ్రాసినప్పుడు గ్రంథాలయ సంస్థ అని వాడుతున్నాము. పరిషత్ అంటె మళ్ళీ confles on ఉన్నది. జిల్లా పరిషత్తు ఉన్నది. మళ్ళీ ఈ పరిషత్ అనేటప్పటికల్లా confusion.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు : —విధాన పరిషత్తు కూడా ఉన్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—విధాన పరిషత్తు అని వాడేది చాలా తక్కువండి. గ్రామాలలో ఉద్యోగాలకు గాని దేనికి గాని వెళ్ళేటప్పటికి పరిషత్తు అనంగానే అది ఒకటే అనుకొంటారు. తరువాత, భగవంతరాయి కమిటీ రిపోర్టులో కూడా చెప్పారు. ఎందుకంటె సర్పంచ్ అంటె పంచాయితీ ప్రసిడెంటు అని definite గా అర్థం అయిపోవాలి. సమితి అంటె చిన్నదిగా ఉండాలి. పరిషత్ అంటె జిల్లాకు సంబంధించింది. దీంట్లో మార్పు రాకూడదు. ఎందుకంటె.....

Sri P. V. Narasimha Rao :—I have no objections. I do not want to quarrel about it. If it is the general feeling of the House that it should be changed I have no objection. I will accept.

Mr. Speaker :—The question is :

"For the word 'Parishad' Substitute the word 'Samastha'.

The amendment was adopted.

Mr. Speaker :—The question is :

"That clause 2, as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clauses 2, as amended, was added to the Bill.

CLAUSE 3.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 3 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 3 was added to the Bill.

CLAUSE 4.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir, I beg to move :

"Add the following at the end of clause 4 :

'and the membership of the members of the committee shall be co-terminus with the term of five years of the Committee.'

Mr. Speaker :—Amendment moved.

(Pause)

Mr. Speaker :—Are you going to accept it ?

Sri P V. Narasimha Rao :—No It will become more difficult. వారు చెప్పేదానిబట్టే అందులో ఇబ్బందులు వస్తాయండి. ఇప్పటికి యిది కంటిన్యుయస్ కమిటీగా వుంటేనే బాగుంటుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కో టర్మినస్ కాకుండా వున్నందువల్ల ఏమవుతుందంటే—ఒక మెంబర్ ఎలక్ట్ అవుతాడు. అతడు సంవత్సరంన్నరకుగాని కమిటీలోకి వెళ్ళడు. ఆ కమిటీ ప్రారంభించిన సంప్సరంన్నరతరువాత ఇంటికి పోతాడు. కమిటీఫుల్ కాన్‌స్టిట్యూట్ కాలేదుకాబట్టి అదిచెల్లదు అంటున్నారు. ఇది రోజూపడుతున్న అవస్థ. మేము చాలా యిబ్బందులుపడి ప్రతిజిల్లా అథారిటీస్ దీనినుండి ఎట్లా బయట పడతామని అంటున్నారు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అన్ని సంస్థలు ఎలక్ట్ చేసి పంపించేవి ఒకసారి చేయవుకదా. కాబట్టి ఎవరైనా చేయకపోతే కొందరికి రెండు సంవత్సరాల టరమ్ కొందరికి మూడు సంవత్సరాల టరమ్ కొందరికి ఐదు సంవత్సరాల టరమ్ ఈ రకంగా యూనిఫారంగా వుండదు కాబట్టి ఇన్ కంటిన్యుయస్‌గా ఒక బాడీ వుంటుంది. మంత్రి మారితే చైర్మన్ మారతాడు. ఈ రకంగా జరుగుతూ వుంటుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ప్రెసిడెంట్ ఎలక్షన్ ఎపుడు జరుగుతుంది?

Mr. Speaker :—The Minister is not in a mood to accept the amendment.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:.. అధ్యక్ష ప్రాక్టికల్ విషయాలుకూడ వారు తెలుసుకోకపోతే ఎట్లా? మీరు లైబ్రరీస్ అథారిటీస్‌ను అడగండి. డైరెక్టర్‌ను ఒకసారి అడగండి.

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అందరిని అడిగిన తర్వాతనే నేను మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:—The question is :
"Add the following at the end of Clause 4

'and the membership of the members of the committee shall be co-terminus with the term of five years of the committre"

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 4 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 4 was added to the Bill.

CLAUSE 5.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 5 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 5 was added to the Bill.

CLAUSE 6

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir, I beg to move the following amendments :

"For section 8 of the principal Act substitute the following :

'8 (1) For the purpose of this Act, the Government shall constitute a separate Department of Public Libraries and a State Library Service and appoint the Director of Public Libraries as its head and notwithstanding anything contained in any other law all posts in the Department of Public Libraries, the State Central Library, the Regional Libraries, the Zilla Grandhalaya Parishads and Mobile Libraries created and filled by the Government by appointment of persons belonging to the Andhra Pradesh State Library Service, without prejudice to the existing personnel who shall be deemed to be in the said Library service with their service.

(2) The Andhra Pradesh State Library Service shall consist of the Librarians, State Central Library, the Librarians of the Regional Libraries, the Director Central Librarians and City Central Librarian and such other classes and categories of posts as the State Government may from time to time determine. All members of the said service shall be Government Servants, and their recruitment and conditions of services shall, subject to the provisions of Art. 309 of the Constitution, be regulated by such rules as may be prescribed.

(3) The salary, allowances, gratuity, pension, provident fund and other benefits of the members of Andhra Pradesh Library Service shall be met from the Consolidated Fund of the State.

(4) Subject to the control of the State Government :—

(5) The Director of Public Libraries shall be responsible for the implementation of the provisions of this Act in particular and without prejudice to the generality of the foregoing power the Department shall :

(a) superintend and direct all matters relating to all public libraries ;

(b) promote the establishment of public library service so as to achieve the purpose of this Act ;

(c) declare in accordance with the rules made under this Act what libraries are eligible for aid from the Government and supervise and direct all matters relating to such libraries ;

(d) maintain State register of libraries and librarians ;

(e) superintend, direct, control and deal with exercise of powers and performance of duties by Zilla Grandhalaya Parishads under this Act;

(f) ensure the proper utilisation of the library funds and library man power of the State;

(g) submit to the Government through the State Library Committee every year a report on the working of the libraries under this Act in the preceeding year to place on the Table of the legislature ;

(h) submit reports to the State Library Committee on the working of libraries whenever necessary;

(i) publish annually a bibliography of all the books published in the State in any language other than English and Sanskrit;

(j) arrange for centralised classification, cataloguing, inter-library loan, co-ordination of book selection and maintenance of copy-right registry;

(k) perform such other duties and exercise such other powers as are imposed or conferred on him by this Act or the rules made there under."

"For section 8 of the principal Act substitute the following :—

'8 (1) For the purpose of this Act, the Government shall constitute a separate Department of Public Libraries and appoint the Director of Public Libraries as its head.

(2) Subject to the control of the State Government—

(i) The Director of Public Libraries shall be responsible for the implementation of the provisions of this Act; in particular and without prejudice to the generality of the foregoing power the Department shall :

(a) superintend and direct all matters relating to all public libraries;

(b) promote the establishment of public library service so as to achieve the purpose of this Act;

(c) declare in accordance with the rules made under this Act what libraries are eligible for aid from the Government and supervise and direct all matters relating to such libraries;

(d) maintain State register of libraries and librarians;

(e) superintend, direct, control and deal with exercise of powers and performance of duties by Zilla Grandhalaya Parishads under this Act:

(f) ensure the proper utilisation of the library funds and library manpower of the State ;

(g) submit to the Government through the State Library Committee every year a report on the working of the libraries under this Act in the preceeding year to place on the Table of the Legislature;

(h) submit reports to the State Library Committee on the working of libraries whenever necessary;

(i) publish annually a bibliography of all the books published in the State in any language other than English and sanskrit;

(j) arrange for centralised classification, cataloguing, inter-library loan, co-ordination of book selection and maintenance of copy right registry;

(k) perform such other duties and exercise such other powers as are imposed or conferred on him by this Act or the rules made thereunder.''

Mr. Speaker ;—Amendments moved.

Sri P. V. Narasimha Rao :—I have already submitted to the House that so far as the library service personnel and their service conditions are concerned, they are still under examination and they will form part of the subject-matter of another amending Bill in future. I cannot accept it for the present.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కాంప్రహెన్సివ్‌గా ఆనేక ఐటమ్స్ మనదాంట్లోకి రాలేదు. నాదాంట్లో రెండు పాయింట్సు వున్నవి. గవర్నమెంటు సర్వీస్‌క్రింద డైరెక్టరుతోబాటు లైబ్రరీ సర్వీసెస్ అన్నీ వస్తాయి అన్నది. అది ఫస్టు క్లాజులో వున్నది. 4-1-లో నేను పెట్టింది ఏమిటంటే ...

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ప్రస్తుతం వాటిని యాక్సెప్ట్ చేయడానికి వీలు లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అందుచేతనే నేను ఆల్టర్నేటివ్‌గా రెండు అమెండుమెంట్సు ఇచ్చాను.

Sri P. V. Narasimha Rao :—The sub-clauses which he has suggested are all of them contained in the original section excepting two or three. For instance, item (b) of his amendment states: "promote the establishment of public library service so as to achieve the purpose of this Act;" It is not for the Director to promote; it is for the legislature to say that it shall be established. That is not necessary. రెండవ కాగితంలో ఇంకో అమెండ్‌మెంటు వుంది. నెంబరు 18 అమెండుమెంటు వుంది. ఒకదాంట్లో నేను ఏమిచేశానంటే—రూ. సర్వీసెస్ అన్నీ గవర్నమెంటు సర్వీసెస్ అవుతాయి అని కలిపిపెట్టాను. అది కాకుండా తీసేసి, ఇంకోదాంట్లో డైరెక్టరుగారిని ఇంకొకరిని వేసేదికాకుండా వీరిని డైరక్టర్‌గా చేస్తూ క్రింద కొన్ని లైబ్రరీ అథారిటీస్ చేయవలసిన పనులు ఏవైతే వున్నవో అవన్నీ....Then he has suggested: "(d) maintain State Register of libraries and librarians," If we go through section 25 (d)that is exactly what is contained in the Act itself; therefore, that is also not necessary. Actually the register is being maintained; then, in (f) he says: "ensure the proper utilisation of the library funds and library man-power of the State;" This is too general. It certainly comes under the powers of the Director and there is no need to specifically mention it here. All others are already covered. It is not necessary to accept the amendment.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—మంత్రిగారు సర్వీస్‌కండిషన్సుగురించి ఆలోచిస్తాము అన్నారు. తర్వాత అమెండ్‌మెంట్ పెట్టినా, ఇపుడు మంత్రిగారు దీనిని గవర్నమెంట్ సర్వీసుక్రింద ట్రీట్ చేస్తామని మాకు ఎస్యూరెన్సు ఇస్తారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఆ మాట ఇపుడే అంటె అమెండ్‌మెండ్ యాక్సెప్ట్ చేయవచ్చునుకదా. ఆ విషయం పరిశీలనలో వున్నది కాబట్టి, ఇపుడు దీనిని అంగీకరించటానికి వీలులేదని చెబుతున్నాను. The intention was that it should be so. But, later on some other view seems to have been taken and I will go through it in greater detail.

In his amendment (g) he said: "submit to the Government through the State Library Committee every year a report on the working of the libraries under this Act in the preceding year to place on the table of the Legislature;" It is already in section 8 (e).

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : -What about the last portion of sub-clause (g): "to place on the table of the Legislature."

Sri P. V. Narasimha Rao :—I have no objection to place it on the table of the Legislature. In the proper form we will add it, 'to be placed on the table of the Legislature'. The remaining portion is already covered in clause (c) of section 8. I accept the amendment in the following from :

"and such report shall be laid on the table of the Legislature within three months."

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ బుక్స్ గురించి ఏమిటి?

Sri P. V. Narasimha Rao :—Maintaining the State Library and. . . .

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—సెంట్రల్ లైబ్రరీలో పెడితే బాగుంటుందేమో.

Mr. Speaker :—We shall see in the next Session.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మాకు చాలా యాతన అవుతుంది. అచ్చు అయిన పుస్తకాలన్నీ తెలుగు ట్రాన్స్‌లేటర్‌కు పంపించాలి. దానిని యిక్కడ సెంట్రల్ లైబ్రరీలో పెట్టండి.

Sri P, V. Narasimha Rao :—If we want, we can designate him as Registrar of Books. But 'Registrar of Books అని ఇందులో లేదుగదా It is not covered by this Act.

Mr. Speaker :—I am putting the amendment to vote.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—My opinion is to declare the Librarian of the Central Library as the Registrar of Books.

Sri P. V. Narasimha Rao :—His amendment does not say anything on that point.

Mr. Speaker :—I am putting Sec 8 (g) as amended to vote.

The question is :

"submit to the Government through the State Library Committee every year a report on the working of the libraries under this Act in the preceding year and such report shall be placed on the table of the House within 3 months of its receipt."

The amendment was adopted.

Mr Speaker :—Other clauses except (g) are not put to vote as the Member has not pressed

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇప్పుడు తమరు ప్రవేశపెట్టిన దానికింద యింకొకటి ప్రాయవలసివస్తుంది. That will not be an addition. If (g) is accepted as amended, this text will substitute the text of clause (e)

Clause (c) ని సబ్‌స్టిట్యూట్ చేస్తుంది. Clause (g) లోనే పూర్తిగా వచ్చింది కాబట్టి.

Mr. Speaker :—The question is :

"Clause 6, as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 6, as amended was added to the Bill.

CLAUSE 7

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir I beg to move :

"In clause 7 for the words" twin cities of Hyderabad and Secunderabad" substitute the word "Hyderabad city".

Mr. Speaker :—Amendment moved.

(Pause)

Mr. Speaker :—The question is :

"In clause 7 for the words "twin cities of Hyderabad and Secunderabad" substitute the word "Hyderabad city"

The amendment was adopted.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 7 as amended do stand part of the Bill"

The motion was adopted.

Cause 7, as amended; was added to the Bill.

CLAUSE 8

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir, I beg to move :

"In sub-section (2) (b) of section 10 of principal Act for the words "two members" substitute the words" one member" and for the words "revenue division" subsfitute the word "Taluk".

Mr. Speaker : —Amendment moved.

శ్రీవావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :— రెవిన్యూ డివిజన్‌లో ఎలక్షన్ అయినప్పటికి అంతా ఒకచోటకు రావలసివస్తుంది. తాలూకా అంటే —ఒక చోట రెండు వుంటున్నాయి. ఎలక్షన్సుకు చాలా యిబ్బందిగా వుంటుంది కాబట్టి యీ విధంగా వుంచే బాగుంటుంది.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— సాధారణంగా చూస్తే రెవిన్యూ డివిజన్‌లో మూడు తాలూకాలు వుంటూ వచ్చాయి. ఈ సంఖ్య ఒకటిన్నర పైమ్సు పెరుగుతుంది. గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది....ఎలక్షను పుంటేనే ఒకచోటికి రావడం తప్పనిసరికావడం, ఆ పరిస్థితి ఒకటి వున్నది. దానిని మార్చి నామినేషన్స్ ముందే తీసుకోవడం, రూల్సులో అవకాశం పుంటే....

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇదివరకు యిటువంటి సందర్భంలో మేము అడిగితే మమ్మల్ని ఏమి చెయ్యమంటారు లా డిపార్టుమెంటు ఒప్పుకోలేదు అన్నారు.

Sri P. V. Narasimha Rao : —I Will again go through the rules along with the Law Department.

Mr. Speaker :— Are you pressing now?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—No, Sir.

Mr. Speaker :— The amendment was not pressed. So, I will put the Clause to vote.

The question is :

"Clause 8 do stand part of the Bill"

The motion was adopted.

Clause 8 was added to the Bill.

CLAUSE 9

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : - I beg to move :

"Add the following at the end of Section 11 of the Principal Act ;—

"The membership of the members of the Zilla Grandhalaya Parishads shall be co-terminus with the term of five years of the Zilla Grandhalaya Parishads".

Mr. Speaker :—Amendment moved.

Sri P. V. Narasimha Rao :— This requires further examination Sir. At the moment I am not prepared to agree to this co-terminus principle.

Mr. Speaker :— The quesion is :

"Add the following at the end of Section 11 of the principal Act ;—

"The membership of the members of the Zilla Grandhalaya Parishads shall be co- terminus with the term of five years of the Zilla Grandhalaya Parishads"

The amendment was negatived.

Mr. Speaker ;— The question is :

"That Clause 9 do stand part of the Bill"

The motion was adopted.

Clause 9 was added te the Bill.

CLAUSE 10

Mr. Speaker ;— The question is :

"That Clause 10 do stand part of the Bill"

The motion was adopted.

Clause 10 was added to the Bill.

CLAUSE 11

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— Sir, I beg to move :

"Delete the first proviso to clause (b)"

Mr, Speaker :— Amendment moved,

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇది కాస్త తీవ్రంగా ఆలోచించాలి.

Sri P. V. Narasimha Rao :— I have already explained the reasons, Sir, as to why we had to bring this. ఇంకా వారు సస్పిషన్‌తో చూసి, డిశేటర్‌ష్టిప్ చేస్తున్నారు. అంతేచెప్పలేను.

The intention is that all books except undesirable books will be approved automatically and from those books, the local l brary authorities will have enough choice Sir.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారి ఉద్దేశం అదే అయివట్లయితే లైబ్రరీ మూవ్‌మెంటు ఆంధ్ర పరియాలోగాని. తెలంగాణాలోగాని గవర్న మెంటుతో హోరా హోరీ పోరాటం చేసిందో ఆ లైబ్రరీ ఉద్యమంలోవుండి మంత్రిగారు ఎందుకు అప్రతిష్ట పాలవుతారు ?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— ఇందులో అప్రతిష్టకు ఆస్కారం కనుపించడంలేదు. It is only a matter of belief. 25 పర్సంటు మనం యిస్తామన్నప్పుడు ఎక్కిన 75 పర్సంటు ఖర్చుపెట్టి చెత్తపుస్తకాలు కొనవచ్చు. దానిని అవాయిడ్ చేయాలనే ఉద్దేశంతోనే ఇది తెచ్చాము. We can see as to how it works for one year. If any hardship is found, we can always review it.

Mr. Speaker :—The entire selection of books will be in the hands of the Government ?

Sri P. V. Narasimha Rao : There will be a comprehensive list of approved books. I am saying on the floor of the House that the full sense of responsibility is with the Government. Except books which are positivily harmful like obscene and other books which are not so good, all will be approved by the Government. The list will be very long. We are having the list of the books with the Registrar of Books. So there will be no difficulty.

Mr. Speaker :— You are going to give a list of books of your own choice. You can also do one thing. Supposing if books which do not find place in the li t of yours, they can purchase them.

Sri P. V. Narasimha Rao : They can always do that. We can provide it in the rules.

Mr. Speaker :—If you want to give full discretion to the Library Authority in the matter of selection of books the Government will furnish a list of books from which they can select and they can also select books which do not find place in the list given by the Government. But they must obtain the approval of the Government for such books which do not find place in the list. You must also understand the objective behind it.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, ఇందులో కాస్త పొలిటికల్‌గా ఆలోచించాలి ఇందులో అథారిటేరియన్‌గా ఎట్లావుందో చెబుతాను. గవర్నమెంటు ఇంటెన్షన్—నాలుగు జూలై 61 లో చెప్పినమాట ఏమి జరిగింది ? How can he stand for it, Sir.

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అందుకే నేను మనవి చేస్తున్నాను. Let us see the working for one year. If there is any hardship, I am prepared to change it. But I have very clearly stated the intention of this provision.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—At the same time, the intention cannot be accepted completely. The word is most important Sir.

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— నేను ఒక చిన్న విషయం చెబుతాను. విశాలాంధ్ర, ఆర్గనైజర్ ఇటువంటి పేపర్లు వున్నాయి. పుస్తకాలు కొనేవాడు — నేషనల్ సెక్స్‌ట్ బుక్ వున్నది. అదే జరుగుతున్నది. ఇవన్నీ కొనడానికి అవకాశం వుంటుందా ? అన్‌డిజైరబుల్ అని చెబుతున్నారుకదా. ఏవీ అన్‌డిజైరబుల్ అవుతాయో వారు చెబితే ఆలోచించుకుంటాము.

Sri P. V. Narasimha Rao :—I have already listed out a few things. I am not excluding any paper with any political bias or discrimination in the selection of books. I have no objection to have 'Visalandhra' or any such thing. Only thing is that should not harm the Society. After all men are more dangerous than the literature.

(శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు :— ప్రభుత్వంవారిచే ప్రొహిబిట్ చేయబడిన గ్రంథాలను లైబ్రరీస్ అథారిటీస్ ఎట్లాగూ కొనరు. సెల్ఫ్‌ను కమిటీవారి దృష్టికి రాని ఉత్తమ గ్రంథాలు కొనడానికి ఆ జిల్లాలలో గ్రంథాలయాలకు అవకాశం లేకపోతే సాహిత్యం ఎట్లా ఇంప్రూవ్ చేయడం జరుగుతుంది ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—That we are going to provide in the Rules, Sir.

Mr. Speaker :—The question is :

"delete the first proviso to clause (b)".

The motion was declared negative.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya pressed for division.

The House then divided thus :

Ayes : 23 Noes : 53 Nutrals–Nill.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

'That Clause 11 do stand part of the Bill".

The motion was adopted.

Clause 11 was added to the Bill.

CLAUSE 12

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir, I beg to move :

"Delete Clause 12"

Mr. Speaker :—Amendment moved.

(Pause

Mr. Speaker :—The question is :

DELETE CLAUSE 12.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :– The question is :

"That Clause 12 do stand part of the Bill".

The motion was adopted.

Clause 12 was added to the Bill.

NEW CLAUSE 13

Sri K. Govinda Rao :– Sir, I beg to move :

"Insert the following as new clause 13 and re-number the existing clauses.

"13 for section 19 (a) of the Principal Act substitute the following :—

"Not withstanding anything contained in the Principal Act, the Government may by notification, constitute a Library Service called the Andhra Pradesh State Library Service and appoint to tha-service the State Librarian City Central Librarian, District Centrat Librarians, and such other classes and categories as the State Governl ment may, from time to time determine. All members of the said service shall be Government servants and their recruitment and conditions of service, shall subject to the provisions of Article 309 of the Constitution of India, be regulated by such ranks as may be prescribed."

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker :—The question is :

"Insert the following as new clause 13 and re-number the existing clauses.

"13 for section 19 (a) of the Principal Act substitute the following :—

"Notwithstanding anything contained in the Principal Act, the Government may by notification, constitute a Library Service called the Andhra Pradesh State Library Service and appoint to that service the State Librarian, City Central Librarian, District Central Librarians, and such other classes and categories as the State Government may, from time to time determine. All members of the said service shall be Government servants and their recruitment and conditions of service shall, subject to the provisions of Article 309 of the Constitution of India, be regulated by such ranks as may be prescribed."

The amendment was negatived.

Sri T. C. Rajan :— Sir, I beg to move :

"Add the following as sub-section (2) of section 19-A of the Principal Act.

"The District Central Librarians and City Central Librarians who are the Secretaries of the respective Grandhalaya Parishads shall be the Government Servants."

Mr. Speaker :—Amendment moved.

(Pause)

Mr. Speaker :—The question is:

"Add the following as sub-section (2) of Section 19-A of the Principal Act.

"The District Central Librarians and City Central Librarians who are the Secretaries of the respective Grandhalaya Parishads shall be the Government Servants."

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 12 do stand part of the Bill".

The motion was adopted.

Clause 12 was added to the Bill.

Clause 13

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir, I beg to move:

Add the following as sub-clause (iii) of clause 13 :-

"(iii) after sub-section (3) of section 20 of the principal Act, the following shall be added:

"(4) The cess to be collected by the local bodies shall be assessed on an average of the collections made in the preceeding three years and credited to the library fund of the concerned Zilla Grandhalaya Praishad in advance, by 15th April every year and adjust the same after the collections are made".

Mr. Speaker :—Amendment moved.

(Pause)

Mr. Speaker :— The question is :

"Add the following as sub-clause (iii) of clause 13.

"(iii) after sub-section (3) of section 20 of the principal Act the following shall be added.

"'4) The cess to be collected by the local bodies shall be assessed on an average of the collections made in the preceding three years and credited to the library fund of the concerned Zilla Grandhalaya Praishad in advance, by 15th April every year and adjust the same after the collections are made".

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is.

"That Clause 13 do stand part of the Bill "

The motion was adopted.

Clause 13 was added to the Bill.

Clause 21 of the Principal Act.

Sri K. Govinda Rao :— Sir, I beg to move :

'For sub-section (3) of section 21 of the Principal Act substitute the following :—

"The Government shall contribute annually to the library fund maintained by every Local Library Authority a sum not less than the amount of the cess collected under sub-section (2) of section 20 or Rs. 50,000.00 whichever is more."

Mr. Speaker :—Amendment moved.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఈ సెస్సు సరిగా వసూలు కావడం లేదని, యివ్వడం లేదని ఒకటి వచ్చింది. దాని క్రింద 20వ సెక్షనులో "cess collected under sub-section (2) shall be paid to the local library authority concerned" అని చెప్పడం జరిగింది. కాని ఆ సెక్షన్సు, పేమెంటు—దీనిగురించి ఏమీ చెప్పడం జరగలేదు. అందువల్ల నా అమెండుమెంటు "in such manner as may be prescribed". పకడ్‌బందీగా రూల్సు చేసి, యీ ప్రకారం చేయాలని పెట్టుకుంటే తప్పకుండా డబ్బు వారికి అందేటట్లు చేయవచ్చునని వుద్దేశం.

Mr Speaker :—The question is :

"For sub section (3) of section 21 of the Principal Act substitute the following :—

"The Government shall constitute annually to the library fund maintained by every Local Library Authority a sum not less than the amount of the cess collected under sub-section (2) of section 20 or Rs. 50 000.00 whichever is more."

The amendment was negatived.

Clauses 14 and 15

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clauses 14 and 15 do stand part of the Bill.

The motion was adopted.

Clauses 14 and 15 were added to the Bill.

Clause 1, Enacting Formula and Long Title

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill.

The motion was adopted :

Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

Sri P. V. Narasimha Rao :— Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Public Libraries (Amendment) Bill, 1968 be read a third time."

Mr. Speaker :— Motion moved.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—అధ్యక్ష. ప్రస్తుత విషయానికి ఎంతవరకు సంబంధం ఉన్నదో చెప్పలేను కాని మన శాసనసభ లైబ్రరీ గురించి ఒకమాట చెప్పవలసిఉన్నది. మనం చర్చించే అనేక బిల్లులకు సంబంధించి అనేక సబ్జక్టులు చర్చించేటప్పుడు మనకు కావలసిన రిఫరెన్సు పుస్తకాలు సరైనవి లేకపోవడం కొరతగా ఉన్నది.

Mr. Speaker :—Regarding Legislature Library, you can always give suggestions. I welcome suggestions from the members. Please give a list and I will try to get all those things. My idea is to make it a modern library; if all of you co-operate I can do this.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— ఆ సందర్భంలోనే నేను చెప్పదలచుకొన్నాను. ముఖ్యమైనది ఎక్స్‌పీరియన్స్‌డ్ లైబ్రేరియన్ మనకు ఉండాలి. మద్రాసు రాష్ట్రంలో లోగడ చేసిన చట్టాలు దొరకక రిఫరెన్సుకు చాలా కష్టంగా ఉన్నది. ఎన్ని ఉన్నాయో ఎన్ని లేవో కూడా తెలియడం లేదు. ఈ విషయాలన్నీ ప్రభుత్వం దృష్టిలోనికి తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

Sri P.V. Narasimha Rao :— It is upto the members to give suggestions. We will try to purchase the books as suggested by them.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—మా సజెషన్సు విని ఇంకా పెంచాలని కోరుతున్నాం.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— మన లైబ్రరీ అంత తీసివేయే లైబ్రరీకాదు. I am one of the regular readers of books from the library. So, I can say with some confidence....

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— మన లెజిస్లేచరుకు ఉండవలసినంత ఘనమైన లైబ్రరీ కూడా కాదు.

Sri P. V. Narasimha Rao :— If there is any selection of books they would like to make, let them suggest and we will certainly do it, Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—లైబ్రరీకి ఆలాటు చేస్తున్న డబ్బు తగ్గుతోంది. అది మన పెర్‌క్వెరియటుకు సంబంధించినది కాదు.

Mr. Speaker :—The Government I think have given only Rs. 25,000 or Rs. 30,000. I understand they have given only Rs, 20,000.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇదివరకు కంటె కూడా తగ్గించారు. ఈ బిల్లులో కొన్ని మార్పులు తెచ్చాము. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లిస్టులో నుంచి పుస్తకాలు కొనాలనే క్లాజు చాలా దురదృష్టకరమైనదని చెప్పక తప్పదు.

Sri P. V. Narasimha Rao :—I have explained the motive behind all this.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—50 సంవత్సరాలుగా గ్రంథాలయ ఉద్యమంలో పోరాడి సాధించినది ఈనాడు పోగొట్టుకుంటున్నాము. ఆమలు చేసేటప్పుడు పర్వీసెస్ విషయం ఆలోచిస్తాం అంటున్నారు. ఇప్పుడు గందర గోళంగా ఉన్నది. ఎవరిని ఎప్పుడు ఎక్కడ వేస్తారో తెలియడం లేదు. డైరెక్టరేటు

సిబ్బంది చాలినంతగా లేదు. పుస్తకాల లిస్టు తయారవడానికి ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతుందో తెలియని స్థితిలో ఉన్నాము. లైబ్రరీ అథారిటీనుకు ఇప్పుడున్న హక్కులే తక్కువగా ఉన్నాయి. ఏమి చేయాలన్నా రావలసిన డబ్బు రావడంలేదు. వచ్చేది వసూలు చేయడంలేదు.

Sri P. V. Narasimha Rao :—We will look into all those aspects now that the State Library Committee will be there. Apart from that also we will look into it.

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Public Libraries (Amendment) Bill, 1968, be read a third time".

The motion was adopted.

(The House then adjourned till Four of the Clock.)

(The House re-assembled after lunch at Four of the Clock)

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

DISCUSSION ON DROUGHT CONDITIONS IN THE STATE

Mr. Deputy Speaker :—We shall take up discussion on drought conditions in t e State.

(శ్రీ వి. రత్నసభాపతి :—మంత్రిగారు తీసుకున్న మెజర్సు గురించి ఏమయినా స్టేటుమెంటు చేస్తే మేము మాట్లాడడానికి వీలుంటుంది. Measures the Government have taken so far to meet the drought conditions.

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడిన తరువాత యిస్తాను.

(శ్రీ వి. రత్నసభాపతి :—వారు ఏమి చేసినదీ తెలియకుండా కేవలం లోకల్ విషయాలపైన మాట్లాడ మంటారా ? We would like to know what exactly has so far been done, so that we can make suggestions.

Mr. Deputy Speaker :—They want to know what steps have been taken so far, and on the basis of that they want to discuss and give suggestions.

Sri V. B. Raju :—Who should start the debate—the Opposition or the Government ?

Sri Vavilala Gopalakrishniah ; —The proposition is to consider the drought conditions in Andhra Pradesh.

Mr. Deputy Speaker : —They want some information. Let the Minister for Revenue outline the measures taken.

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—వారందరూ మాట్లాడినది విన్న తరువాత చెబుదామనుకున్నాను. అయినా, అధ్యక్ష, మీ ఆజ్ఞనుసరించి యిప్పుడే మాట్లాడుతున్నాను. అధ్యక్ష, డ్రాటు గురించి చర్చించేటప్పుడు కొద్దిగా పూర్వ చరిత్ర కూడా తెలుసుకోవడం మంచిది. మన రాష్ట్రానికి 1964-65 సంవత్సరం చాలా సంపాదించిన సంవత్సరం. It was a good year for us. కనుక అక్కడనుంచి మనం

ఎప్పుడూ కూడా పూర్వ చరిత్రగా తీసుకుంటే బాగుంటుంది. 1965-66 లో డ్రాటు వచ్చింది. 1966-67 లో వచ్చింది, 1967-68 లో వచ్చింది. 1968-69లో కూడా వచ్చింది. ఈ నాలుగు సంవత్సరాలలో 1965-66 లో 16 జిల్లాలో డ్రాటు వచ్చింది. 1966-67 లో 6 జిల్లాలలో వచ్చింది. 1967-68 లో 11 జిల్లాలలో వచ్చింది. 1968-69 లో 20 జిల్లాలలో వచ్చింది. ప్రతి సంవత్సరం కూడా డ్రాటు వచ్చినప్పుడు రెమిషను యిస్తున్నాము. లోన్సు పోస్టుపోను చేస్తున్నాము. రిలీపు వర్క్సు సాగిస్తూ వచ్చాము. గతంలో దీర్ఘకాల కార్యక్రమంలో ఒక అంతర్భాగంగా ఆ సంవత్సరం కార్యక్రమం జరగలేదు. ఎప్పటికప్పుడు గొంతుమీద వచ్చినప్పుడు ఆ పని చేయడం వర్షం రాగానే మరిచిపోవడం జరుగుతూ వచ్చింది. మొట్టమొదటి సారి 1967-68 లో ఒక కొత్త విధానాన్ని అనుసరించినాము. మనం చేపట్టే కార్యక్రమం దీర్ఘకాల కరువు నివారణ పథకంలో ఒక అంతర్భాగం అయి ఉండాలి గాని ఏదో నాలుగు గంపలు మట్టి పోయించి కరువు పని అని బోర్డు వేయించినందువల్ల ఆ రోడ్డు ఎప్పుడూ మళ్ళా కరువు రావాలని దరఖాస్తు పెట్టుకుంటుంది. మనం భారత దేశానికంతటికీ ఆదర్శంగా ఉండేటట్లుగా ప్రొడెక్టివ్ వర్క్సు అండ్ ప్రొడక్టివ్ వర్క్సు తీసుకోవాలి. నాన్-ప్రొడక్టివ్ వర్క్సు తీసుకోకూడదు, అదికూడా పెద్ద ప్రణాళికలో ఒక భాగంగా తీసుకోవాలని మొదలుపెట్టినాము. 1967-68 లో వచ్చిన డ్రాటు క్రింద భారత ప్రభుత్వం రూ. 6,75,00,000 రూపాయలు మీరు ఖర్చుపెడితే దానిలో భాగస్వాములు అవుతామని చెప్పారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రూ. 7,50,00,000 లు అని 18 వ తారీఖున జగజీవన్‌రాంగారు పార్లమెంటులో యిచ్చిన స్టేటుమెంటు చదువుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నేను చెప్పబోయేది పూర్తిగా వినండి. ఎక్కడో కలుస్తాం. 6.75 కోట్లు అక్టోబరు ఫస్టువరకు ఖర్చు పెట్టవలసినదిగా దానిలో భాగస్వాములు అవుతామన్నారు. 6.4 కోట్లు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 11 జిల్లాలలో తీసుకున్న కార్యక్రమాలకు ఖర్చుపెట్టింది. అది కూడా యిప్పుడే చనవిచేసినట్లుగా ప్రొడెక్టివ్ వర్క్సు మైనరు యిరిగేషను, కాంటూరు బండింగు, కాంటూరు ట్రెంచింగు, ఆఫోరెస్టేషను, డ్రింకింగ్ వాటరు సప్లయి మీద ఖర్చు పెట్టబడినది. రోడ్డుమీద చాలా తక్కువ ఖర్చు పెట్టాలని ఉత్తరువులు యివ్వబడినవి. ఎక్కడో యీ పనులు లేనిచోట రోడ్లు వేసిన మాట నిజమే. ఉన్న రోడ్డు బాగుచేసుకోండి. క్రొత్త రోడ్లు మొదలు పెట్టవద్దని చెప్పినాము. అయితే యిది రిలీఫ్ కాని నష్ట పరిహారం కాదు. 1968-69 లో వచ్చిన డ్రాటుయొక్క అంచనా మొట్టమొదట వేసుకున్నది 425 కోట్లు పైగా నష్టం ఉంటుందని అనుకున్నాము. అయితే అది మళ్ళా 325 కి దిగింది. కారణం సెప్టెంబరు. అక్టోబరు నెలల్లో వర్షాలు కురిసాయి. దానివల్ల ఎంత లాభం జరిగిందని అంచనా వేసుకుంటే ఖరీఫ్ పంటలకు లాభం జరగలేదు. చాలా పంటలు పోయినాయి. వేరుశనగ, జొన్న పోయినాయి. చివరకు క్రొత్త అంచనా ప్రకారం మనకు మెట్ట పంటలలో యీ సంవత్సరం పండేది నిరుటి సంవత్సరం 15 లక్షల టన్నులు పండితే ఈ సంవత్సరం 4.80 లక్షలు మాత్రమే పండుతుందని అనుకున్నాము. చాలా పెద్ద నష్టం. 70% పోయింది. కొంతమంది ఢిల్లీనుంచి వచ్చిన అధికారులు కూడా సెప్టెంబరులో వర్షాలు పడడం

చూసి యింక ఏముంది, నది దాటినారు, యిబ్బంది లేదనే అభిప్రాయం రావడానికి అవకాశం కలిగింది. తరువాత వారికి చెప్పాము సెప్టెంబరులో కురిసిన వర్షంవల్ల ఖరీఫు పంటలకు లాభం లేదని చెప్పినాము. అట్లాగే మనం మన రాష్ట్రంలో నిరుటి సంవత్సరం మొట్టమొదటి పంట వరి 34 లక్షల ఎన్నులు పంట ఉంటే ఈ సంవత్సరం 13 లక్షల కంటె ఎక్కువ పంట ఉండదని ఒక అంచనా, దీనివల్ల 62% తగ్గిపోయింది. ఇంత పెద్దపెట్టున మనకు పంట నష్టం జరిగింది. దీనికి నష్టపరిహారం చేయడంలేదు. ఇక్కడికి వచ్చివెళ్ళిపోయిన భారత ప్రభుత్వ టీము కేంద్రానికి ఏమి సలహా యిచ్చారంటే ఇప్పటివరకు రూ. 6.05 లక్షలు రూపాయలు మీరు శాంక్షను చేయండి. దీనితో పనులు సాగించండి మరల జనవరి, ఫిబ్రవరి మాసాలలో ఒకసారి వస్తాము సెప్టెంబరు అక్టోబరు మాసాలలో పడిన వర్షం రబీపంట ఎంత పండిందో అంచనా వేస్తాము. ఎంత నష్టం కలిగిందో ఏ విధముగా సహాయం చేయవచ్చునో చూస్తామని చెప్పారు. అయితే అధ్యక్ష, ఇప్పటికి రూ. 6.4 కోట్లు 67-68లో ఖర్చు పెట్టాము. ఇప్పటివరకు రూ. 1 7 కోట్లు మనం ఖర్చు పెట్టాము. అక్టోబరు నెలలో ఎక్కువ ఖర్చుకాలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు విజంగా మీ దగ్గర కరువుపుంటే ఎందుకు తక్కువఖర్చు అయినది అని అడిగారు. సెప్టెంబరు, అక్టోబరు నెలల్లో కొంతవర్షం పడటంవల్ల రబీ పనులు జరుగుతున్నాయి, వ్యవసాయ పనులకు పోతున్నారు. మనకు నిజమైన ఇబ్బంది జనవరి నుండి వస్తుంది, నిరుద్యోగం ఎక్కువగా కలుగుతుంది. మనరాష్ట్రంలో ఎక్కువ భాగంలో రబీ భూములు లేవు. ఇప్పటివరకు 67-68లో ఖర్చు పెట్టిందికాని, డ్రాట్ క్రింద ఖర్చు పెట్టింది కాని లేక 68-69 క్రింద ఖర్చు పెడుతున్నది కాని ఈ ఫైనాన్షియల్ ఇయర్‌లో రు. 8.1 కోట్లు. ఆ లెక్క 15 నవంబరుకు వచ్చింది, అది ఖర్చుపెట్టాము, వారు ఇచ్చింది, మొత్తం డ్రాట్ క్రింద రిలీజ్‌చేసింది 7 కోట్ల 50 లక్షల రూపాయలు, దాని బాకతుతో సహా 15 నవంబరు వరకు 8 కోట్ల 10 లక్షలు ఖర్చు పెట్టాము, శాసన సభ్యులకు కాని, ప్రజలకు కాని, భారత ప్రభుత్వానికి కాని నేను చెప్పేది ఏమిటంటే అవుతున్న ఖర్చు అంతా.....

ఒక గౌ. సభ్యుడు :—డిస్ట్రిక్టువైజ్ ఇస్తారా ?

శ్రీ వి. బి రాజు :—అది వుంది. I will see whatever allotment is made distirct wise and make it available to the members తాలూకావైజ్ ఇవ్వడం కష్టం. ఈ డబ్బు ఖర్చు పెట్టటంలో నేను మొట్టమొదట మనవిచేసినట్లు ఇది ఒక దీర్ఘకాలిక నివారణ కార్యక్రమాలలో అంతర్భాగంగా ఇమిడ్చి చేస్తున్నాము. అసలు కరువుకు డెఫినిషన్ ఏమిటి ? కరువు వచ్చింది. మా దగ్గర ఇండస్ట్రీస్ పెట్టండి, మా దగ్గర రోడ్డు వేయండి, మా దగ్గర స్కూల్ బిల్డింగ్ కట్టండి అంటున్నారు. కరువుకు దీనికి సంబంధం లేదు. కరువు అనేమాటకు అర్థం ఏ డిక్షనరీ చూసినా, ఎవరు వ్యాఖ్యానించినా నీటికొరత, త్రాగటానికి మంచినీరు మనిషికి, పశువులకు లేకపోవడం, అది ఆకాశం మీదనుండి రానివ్వండి, భూమిమీద ప్రవహించనివ్వండి, కనుక నేను మనవిచేసేది ఏమిటంటే ఇప్పుడు మనం ఈ సమస్యను ఎదుర్కొని శాశ్వతంగా మన జీవితకాలంలోనే నాల్గవ ప్రణాళిక పూర్తికాకముందే ఒక్కసారి దీనిని పరిష్కారం చేస్తే మన ప్రజలు జ్ఞాపకం పెట్టుకొంటారు,

నాల్గవపంచవర్షప్రణాళికలో మన రాష్ట్రానికి సంబంధించినంత వరకు ముఖ్య కార్యక్రమాలు రెండు. 350 కోట్ల మందంలో వున్న స్పిల్ ఓవర్ వర్క్స్, ఇరిగేషన్ కానివ్వండి, పవర్ కానివ్వండి, వాటిమీద ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుంది. ఆ స్పిల్ ఓవర్ వర్క్స్ కంప్లీట్ చేయడం, కారీఓవర్ వర్క్స్ కంప్లీట్ చేయడం, పర్మనెంట్ డ్రాట్ రిలీఫ్ ఏర్పాటు చేయడం, ఈ రెంటిమీదా మన కార్యక్రమాలు కేంద్రీకరిస్తే అసలు కొంత సాధించినవారం అవుతామని మనకు తృప్తి, మనప్రాంతం వారికి కొంత తృప్తి వుంటుంది. ప్లానులో డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌లో కార్యక్రమం కొరకు 51 కోట్ల రూపాయలంటున్నారు. ఇంకా ఆ ప్లాన్ ప్లానింగ్ కమిషన్ దగ్గర ఫైనలైజ్డు కాలేదు. వున్న 650 కోట్ల రూపాయల ప్లానులో 51 కోట్ల రూపాయల కార్యక్రమం ముఖ్యంగా క్రానికల్లీ డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌లో కార్యక్రమంకోసం కేటాయించబడింది. అయితే ప్రభుత్వ దృష్టిలో రెండు కార్యక్రమాలకు చాలా ప్రాధాన్యత వుంది. డ్రాట్ అంటే లాక్ ఆఫ్ వాటర్ అనుకొన్న ప్పుడు ఇంతవరకు వ్యవసాయదారుడు వ్యవసాయ క్యాలెండరు మేఘానికి ఇచ్చాడు. ఫలానా సమయానికి వర్షం కురవాలి, ఫలానా పైంకి విత్తనాలు వేయాలి అనుకొని ప్రారంభిస్తాడు. But, the cloud does not conform to the rigours of the calendar of the farmer. 65–66 లో డ్రాట్ రిలీఫ్‌కోసం 3 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టారు. 67–68 లో 7 కోట్ల 75 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు. 68–69 లో పది కోట్లు అవుతుందో, 12 కోట్లు అవుతుందో, మనం ఎంత అభివృద్ధి కావాలను కొంటున్నామో అంత బాధలుకూడా పెరుగుతున్నాయి. We have to actually re-think. వర్షం ఎప్పుడైనా కురవనివ్వండి. We have to store it, as you store or deposit your money in the Bank. మొట్టమొదట ప్రిన్సిపల్ ఏమిటంటే మేఘం నుండి వచ్చిన వర్షాన్ని వెంటనే గర్భాత్రంతో వ్యవసాయానికి ఉపయోగించుకొందామని ప్రయత్నించేస్తే కాదు. ఆ నీటిని కూడబెట్టుకోవాలి. భూమిమీద కూడబెడితే ఎవాపరేట్ అవుతుంది. ఈ నాడు పంచదారకు ఎంత కొరత వున్నదో అంత కొరత 50, 60 సంవత్సరాల తరువాత నీటికి వుంటుంది. భూమిమీద సాల్ట్ వాటర్ ఎక్కువ వుంది. ఫ్రెష్ వాటర్ ఎక్కువ లేదు. ఫ్రెష్ వాటర్ వున్నా it is subject to evaporation. ఆకాశంమీద నుండి వచ్చిన వర్షాన్ని భూమిలో దాచిపెట్టుకోవాలి. దానిని ఎట్లా దాచిపెట్టుకోవాలంటే దానికి మొట్టమొదటి కార్యక్రమం it is contour bunding. ఆకాశంమీదనుండి పడుతున్న వర్షం ఎంత సముద్రంలోకి పోతున్నదో లెక్కవేయండి. దానిని సముద్రంలోకి పోనివ్వకుండా ఆరికట్టే ప్రయత్నం ఎంతవరకు చేయమో అంతవరకూ ఈ డ్రాట్ పోదు. First thing is bunding. లాండ్ డెవలప్‌మెంటు కాదు. You must arrest every drop of water that goes into the sea. దానిని లక్ష్యంగా పెట్టుకొని పనిచేస్తే అది సాధిస్తాము. దానివల్ల మూడు ఉపయోగాలు ఉన్నాయంటాను. ఒకటి soil preservation రెండు water preservation and compelling it to percolate. మూడు ఎంప్లాయ్‌మెంటు. దీనికి పెద్ద మిషినరి అవసరం లేదు. ఫారిన్ ఎక్స్చేంజ్ అవసరం లేదు. కాని దీనిని ఒక మాస్ కాంపైన్‌గా తీసుకోవలసి వుంది, మనోటి మనం చెరువులు, కుంటలు వేశాము. నేను నా పర్యటనలో కలెక్టరును అడిగాను. ఇవాళ మనకు వున్న చెరువులను తీసుకొని దాని వైశాల్యం ఎంత, ఎన్ని ఎకరాలు

వుంది, ఫుల్ టాంక్ లెవెల్ క్రింద పది సంవత్సరాలలోకూడా ఎంత ఆయకట్టుకు నీరు దొరికింది, ఎంత వ్యవసాయం అయినది ఇవి మీరు పరిశీలించారా అని ఆడిగాను. 80, 90 వుంటుంది లేదా 50 వుంటుంది. Tank-bund area is much bigger than the ayacut area. ఎంతో ఫర్‌టైల్ సాయిల్ పోతున్నది. ఆయకట్టు తగ్గిపోతున్నది. ఎందుకంటే టాంక్ సిల్ట్ అవుతున్నది. దాని కంటైనింగ్ కెపాసిటి లేదు. బండ్ రెయిజ్ చేస్తే ఇంకా సబ్‌మెర్జెన్స్ ఎక్కువ అవుతున్నది. నా అనుభవంలో Many tanks may have to be abandoned. They have served their purpose.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎంత సిల్ట్ పచ్చినా స్లూయిస్‌లో లెవెల్‌లో కాని స్లూయిన్ లెవెల్‌కు రాదు. మరి ఈ పొలం ఆర్కరకు పోతుందంటారేమిటి ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—పొలం పోదు. మనం సముద్రం దగ్గరకు వెళ్లినా, బావి దగ్గరకు వెళ్ళినా చేతిలో వున్న చెంబు ఒకటే సైజుది అయితే ఏమి ఉపయోగం ? కనుక ఎంత వర్షం కురిస్తే ఏం, ఏ పనులుచేస్తే ఏం. When there is no containing capacity in the tank, the most important thing is the containing capacity of the tank is becoming reduced because of silting. What is the point on which we have to concentrate? This debate must be purposeful and this must actually allow the Government to draw up a programme. It must have zeal of the House. కనుక సిల్ట్ తీయాలని కొంతమంది చెబుతున్నారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—మంత్రిగారు మాట్లాడేది డ్రిప్ మీదనేనా ?

Sri V. B. Raju : It is a waste of capital. I think it is the same area, because the quantum of area is the same అనే వుద్దేశంతో చెబుతున్నాను. కనుక ఇప్పుడు ఈ టాంక్స్ మీద ఆధారపడి మనం వ్యవసాయం చేస్తే ఈ సంవత్సరం పట్టినగతే ఇకముందుకూడా పడుతుంది. లోకల్ రెయిన్ ఫాల్ లేకపోతే టాంక్స్‌లోకి నీరు వుండదు. ఓపెన్ వెల్స్ మీద ఆధారపడితే ఏమి జరుగుతుందో మనకు అనుభవం అయింది. వాటర్ టేబుల్ క్రిందకు పోయింది. పంప్ పెట్టినా, విద్యుచ్ఛక్తి పెట్టినా లాభం వుండదు బావిలో వుంటేనే ఏది పెట్టినా ఉపయోగం వుంటుంది. ప్రతి బావికి విడిగా పంప్ సెట్, విడిగా విద్యుచ్ఛక్తి లైన్ తీసుకుపోతున్నాము. బావిలో నీటిని తోడటానికి ఒక మనిషి వుండాలి. రెండు ఎద్దులతో, మోటతో ఎంత వ్యవసాయం చేశాడు. ఇవాళ పంప్ సెట్స్ పెట్టి ఎంత వ్యవసాయం చేస్తున్నాడు అని లెక్కలు తీసి చూశారా ? ఐ థింక్ ఇట్ ఈజ్ ది సేమ్ ఏరియా బికాజ్ ది క్వాంటమ్ ఆఫ్ వాటర్ ఈజ్ సేమ్. కనుక ఇది బుక్ రిలీఫ్ స్కీమ్. ఇది మోటను కొట్టే బావుల బాధను నివారించటానికి వచ్చింది The pump sets by themselves have not increased the capacity of the well or the recuperative capacity. నేను విపరీతమైన ఫిగర్ చెబుతున్నానని అనుకోవద్దు. గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఎప్పుడూ స్టడీ చేస్తూవుంటారు. ఓపెన్ వెల్స్ క్రింద, లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ క్రింద చేస్తున్న వ్యవసాయంలో వరిపంటకు ఎకరానికి ఎంత

ఖర్చు అవుతున్నదో లెక్క వేశారా : If I tell the figure it may be actually startling. I worked out. It may not cost more than Rs. 200 to Rs. 500. With this particular level of recurring expenditure, will the farmer be able to survive.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అందుకే ఎలక్ట్రిసిటి వెల్స్ ప్రాజెక్ట్స్‌గా తీసుకోమనేది.

Sri V. B. Raju ;—I am giving only facts. I am not giving my opinion—it is all subject to correction. ఇవేళ ప్రభుత్వం యొక్క ఆలోచనలో ఏమి వున్నదంటే The only alternative to this is deep well boring. ఈ deep-well boring గురించే ఈ గాధ అంతా. మనం మూడు, 150 అడుగుల లోతుకుపోయి 4 inches దగ్గరనుంచి, 8 inches, 10 inches పంపువరకు వేసే బావులకు బదులుగా ఒక బావి త్రవ్వి, ఆ 10 బావుల క్రింద కూడా 3, 4 ఎకరాల చొప్పున సాగయే బదులు ఒక్క బావి క్రిందే 25, 30 ఎకరాలు చేస్తూ ఆ రైతుదగ్గర ఏమైనా water rates తీసుకొని ఆ ఒక్క బావికి pump set పెట్టి, ఆ ఒక్క బావికి మనం electricity తీసుకుపోతే electricity దొంగ లెక్కలు వ్రాయడం ఉండదు. Electricity విషయంలో బోలెడు సవ్వం అంటూ వుండదు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— ఇప్పుడు చెరువులనే abandon చేయమన్నారు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— చెరువులనే abandon చేయమని చెప్పలేదు. Don't mislead me. Don't mistake me. ఏ చెరువైతే యిప్పుడు silt అయిపోయి ఈ రోజున containing capacity లేదో, ఏ చెరువులైతే ఆయకట్టు కన్నాకూడా ఎక్కువగా అయితే భూమిని ఆక్రమించుకుంటూ వుంటున్నాయో, ఈ bunding అయిపోయిన తరువాత catchment తగ్గిపోతుందో, ఏ చెరువులవల్ల అయితే ఉపయోగం లేదో ఆ చెరువుల సంగతి ఆలోచించాలని నేను చెప్తున్నాను అంతే. అంతకన్న చెప్పలేం, ఎందుకంటే చెరువుల మీద, open wells మీద ఆధారపడినట్లయితే drought పోతుందని అనుకున్నట్లయితే it will be a misnomer నేను చెప్పేది surface water కన్నా కూడా ఈ arguments అన్నీ ground water మీద మనం emphasis వేయవలె. కనుక 4th plan లో మనం చేయవలసినది drought-affected areas లో మొట్టమొదట underground water survey కావాలి. ఈ 4th plan లో 90 లక్షల రూపాయలు కేటాయించినారు. ఈ chronically drought affected areas లో 71 తాలూకాలలో ground water survey ముందు కావాలి. ఎంత water వుందని మనం survey లేకుండా యీ వేళ మనం బావి త్రవ్వుతున్నాం. ఇది తప్పు అసలు ముందు ఒక legislation కూడా తీసుకురావలసి వస్తుంది. మీరందరూ indiscriminate గా wells త్రవ్వడం కూడా మనం ఆపవలసి వస్తుంది. ఇంతవరకు మన దృష్టిని మాత్రం ప్రసారం చేయలేదు. ముందు నీరు ఎంతవుందో తెల్సుకోడం, అంత నీరుకూ తీయడానికి ప్రయత్నం చేయడం, మనం ఎంత నీరును తీసుకున్నామో అంత నీరును మళ్లా పంపించాలి. ఎంత నీరును తీశామో అంత నీరును పంపించకపోతే

ఈ scheme కూడా fail అవుతుంది. కనుక యిది ఒక two-fold scheme— కనుక మొట్టమొదట survey machinery వల్ల కావాలి. ఇప్పుడు మన Agro Industrial Development Corporation వారికి ఆ పనిని అప్ప చెప్పినాము. Fourth plan time లో కల్లా వారి capital ను 9 కోట్లకు పెంచబోతున్నారు. ఇప్పుడు రెండు కోట్లయితే దానిని 9 కోట్లకు పెంచబోతున్నారు. ఒక 2 కోట్ల రూపాయలు heavy boring machinery కొరకు వారు కేటాయించి ఈ machinery supply చేయబోతున్నారు. కనుక యిప్పుడు అన్ని జిల్లాలకు rigs supply చేయ బడినై. యిప్పటివరకు 69 rigs మొత్తం మన రాష్ట్రంలో వున్న అన్ని జిల్లాలకు పంపించినాము.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు (విశాఖపట్టణం-2) :—విశాఖపట్టణం జిల్లాకు తప్పక యివ్వాలి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— చివరికి చెప్తాను. అయితే యిప్పుడు ఈ rigs యొక్క ప్రాముఖ్యత యిదీ అనుకోండి. రెండవది bunding కార్యక్రమం. ఇకపోతే దీనికి కావలసిన machinery వీటి అవసరమేమైనావుంటే District Development Boards చేస్తున్నాయి. వీటి విషయంలో, Collector, Zilla Parishad Chairman, Peoples representatives తోటి సంప్రతించి ఈ కార్యక్రమం చేపట్టాలని చెప్పినాము. మళ్లీ కూడా, శాసన సభ్యులను, శాసనమండలి సభ్యులను, జిల్లాపరిషత్తు చైర్మన్‌ను, సమితి ప్రెసిడెంట్లను, అందరిని consult చేసి ఈ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించమని ఉత్తరం కూడా వ్రాసినాము. కలెక్టరులకు.....

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :—Development Board meetings కు legislators ను పిలవడం లేదండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—వారు ఉపన్యాసం చెప్పేట్లుగా వుంటె చెప్పమనండి. నేను తొందరగా ముగించేస్తాను. అయిపోతుంది. వారు చెప్పేవన్నీ note చేసుకొని మళ్లీ జవాబు చెప్తాను నేను.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—Board meeting అంటే వాళ్ళిద్దరే కదా. వాళ్ళు జిల్లా పరిషత్తుకు వస్తున్నారు కదా. కూర్చుని మాట్లాడుతారంతా కూడా. ఇక ఈ relief కార్యక్రమం అయిపోయిన తరువాత, ఇప్పుడుయింక food, భోజనం కొరకు ఆహార ధాన్యాలు గురించి All Parties Leaders Conference ముఖ్యమంత్రి గారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినపుడు మనం 10 వేల fair price shops open చేస్తామని ఒప్పుకున్నాం. ఇప్పటి వరకు మనకు వచ్చిన reports ను బట్టి 11 వేల 568 fair price shops open అయినాయి.

Sri P. Subbayya :—Fair Price shops are there without grains.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఇపుడు మీరంతా జరిగిన పని గురించి చెప్పమని అడిగారు, చెప్తున్నాను. ఇప్పుడు సెప్టెంబరు దగ్గర నుంచి 30 వేల దగ్గర్నుంచి

35 వేల టన్నుల వరకు ప్రతి నెల బియ్యం release చేస్తున్నాం—from 30 thousands to 35 thousand tons were released from our stocks. అంతకు ముందు 20 వేల దగ్గర్నుంచి 25 వేల వరకు releases వుండేవి. 35 వేల వరకు యిప్పుడు releases పెరిగినై. అంతే కాదనుకోండి, ఈ milo కూడా ఈ రెండు నెలల్లో 7 వేల టన్నులు, పై చిల్లర అక్టోబర్‌లో అయినది. నవంబరులో కూడా 3 వేల టన్నులైనది. ఈ రకంగా 10 వేల టన్నుల milo release చేసినాం. ఇప్పుడు ఒక 10 వేల టన్నుల జొన్నలు మధ్య ప్రదేశ్ నుంచి తెప్పించి. అవి కూడా release చేస్తున్నాం. జొన్నలు releases యివి, తెల్ల జొన్నలు, Milo అంటే ఎర్ర జొన్నలు. మీరు తిని వుండరు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—తెల్ల జొన్నలు, పచ్చ జొన్నలు, ఏమీ దొరకటం లేదండీ.

శ్రీ వి. వి. రాజు :—అట్లా చెప్పవద్దు. దొరికిన చోట్ల దొరికిందని చెప్పాలి. లేని చోట్ల లేదని చెప్పాలి. నేను మీకు లెక్కలు చూపిస్తున్నాను. మీరు కనుక వచ్చినట్లయితే ఎంత release చేసినామో, ఏ ఏ godown కి ఏ ఏ జిల్లాకు ఎంత తీసుకొచ్చినామో లెక్కలు కూడా చూపిస్తాను. అధ్యక్ష యిప్పుడు ధరలు పెరిగిన మాట నిజమే, ఈ కరువు కాటకాలు వస్తాయని కొంత భయంవేసి బజార్లోకి ధాన్యం రానివ్వడం లేదు, కాని పంపించలేదు కూడా. 15 రోజుల నుంచి చూస్తే అధ్యక్ష ఈ pulses ధర. విపరీతంగా పడిపోయింది ఒప్పుకొంటారా, ఒప్పుకోరా, బెంగాల్ గ్రాం 90 రూపాయలు, black gram, పెనలు వాటి ధరలు పడిపోయాయి విపరీతంగా.

Mr. Deputy Speaker :—They want that you should complete soon.

శ్రీ వి. వి. రాజు :—వారేది చెప్పమంటే అదే నేను చెప్తానండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్ష : ఇది అచ్చం ఎలా వుందంటే, శెనగలున్నాయా అంటే పెసలున్నాయి అని దుకాణందారు చెప్పినట్లుంది. మేము బియ్యం సంగతి అడుగుతుంటే వారు శెనగలు, పప్పుల సంగతి చెప్తారేమిటి ? బియ్యం సంగతి ముందు చెప్పండీ.

శ్రీ వి. వి. రాజు :—చెప్తాను. Pulses యొక్క ధరలు చాలా పడిపోయినాయి అధ్యక్ష. They have steeply come down. They are also food grains. Pulses are also food grains. ఇపుడు....

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—Rice ది చెప్పండి. Concentrate on rice.

శ్రీ వి. వి. రాజు :—New riee market లోకి వస్తున్నది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—December 15 వ తేదీకల్లా rice price బాగా తగ్గడానికి అవకాశం వున్నది. Market లోకి వచ్చినది. ఇప్పుడు మనం తింటున్నది. 12 నెలల క్రిందట వండిన బియ్యమే.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఊళ్ళలో కొత్త rice 1-45 పైసలు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—క్రొత్త rice లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అక్షరాలా క్రొత్తదే. కావాలంటే మీరు భోజనం కూడా చేయవచ్చు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—క్రొత్తవి కాదు పాత rice. బియ్యం కొరకు ఒక నెల రోజులు ఆగుదాం. నాకు గట్టి విశ్వాసం వుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—Sir, ఏబిటి బియ్యం గురించి 4 రోజులు ఆగుదాం అంటున్నారు చెప్పండి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ముతక బియ్యం ధర 87 పైసలండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—87 పైసలు కోర్స్ రైస్. చూడండి ఆమె చెప్తున్నదికదా.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మరి అవి కుక్కలు కూడ తినవు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అంత అన్యాయమైతే ఎట్లా ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—రేపు sample తీసుకురండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—మనం బియ్యాన్ని అగౌరవపరచకూడదు. అలా అనకూడదు అసలు అన్నం దొరక్కుండా పోతుంది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్షా! మంత్రిగారే మా time అంతా తీసుకున్నారండి. ముందు మేం చెప్పాలి తరువాత reply వారివ్వాలి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నేను మొట్టమొదటే చెప్పినాను—

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—మంత్రిగారే మాట్లాడుతున్నారు. మా time అంతా తీసుకుంటే యిక మేము చెప్పేదేబిటి ? ఇప్పుడు మంత్రిగారు theory యే మాట్లాడుతున్నారు. Practical side మానుంచి రావాలి.

Mr. Deputy Speaker :—You were not here when members wanted that he should make a statement.

Sri P. Subbaiah :—The Minister is telling about theory; but practical side, we have to be allowed to tell....

Sri B. Ratnasabhapathi :—I made this proposal ...

శ్రీ వి. బి. రాజు :—డిస్ట్రెస్ తక్కావి ఇప్పటివరకు 77 లక్షలు డిస్ట్రిబ్యూట్ చేసినాము. ఇదివరకు 200 వరకే అప్పు ఇవ్వవచ్చును అని ఉండెను. ఇప్పుడు దానిని 500 వరకు చేశాము. పేదవారికి వారి ప్రాపర్టీ మార్టుగేజ్ చేయడం అదేమీ లేదు; పర్సనల్ సెక్యూరిటీ మీద ఇవ్వవచ్చు. ఆ గ్రామంలో ఎవరైనా ఒకరిద్దరు సంతకము పెడితే ఆ పర్సనల్ సెక్యూరిటీ మిద 500 వరకు ఇవ్వవచ్చు. ఈ వుద్దేశం తోటు చేసుకోడానికిగాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆస్తి ఉన్నదా లేదా అని అడిగి ఆస్తి లేకపోతే రిజెక్టు చేస్తున్నారు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—మీరు ఎప్పుడైనా అది కాగితములో వ్రాసి పంపించారా?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I have told the Collector. I don't think that everything has to be communicated to the Revenue Minister. కలెక్టరు, డిప్యూటీ కలెక్టరు వాళ్ళంతా ప్రాపర్టీ ఉంటేనే ఇవ్వమని చెప్పితే తాలూకాలలో ఆ విధంగా చేస్తున్నారు.

Mr, Deputy Speaker :—If you have got any instances, you may give the information. He will verify it

శ్రీ వి. బి రాజు :—మళ్ళీ ఇప్పుడు రిపీట్ చేస్తున్నాను. 500 రూపాయలు వరకు ఈ డిస్ట్రెస్‌డ్ తక్కావి అప్పుగా ఇవ్వవచ్చును. రెండవది, ఇది వీడవారికి ఇవ్వవలెను. మూడవది, దీనికి ప్రాపర్టీ సెక్యూరిటీ అవసరం లేదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఆ ఆర్డర్సు కాపీ మాకు ఇవ్వండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఏమన్నారంటే అసలు ఏమి ఆస్తి లేనటువంటివారికి ఇవ్వడంలేదు అంటున్నారు. ఆస్తిలేని వాడికి ఇవ్వడానికి కాదు ఇది. గుర్తు పెట్టుకోండి. ఏదో కాశీ, రామేశ్వరానికి పోవడానికి కాదు ఇది. ఎవరికైనా 4, 5 ఎకరాలు పొలం ఉండి, వాటికి ఒక బావి ఉంటే, ఆ బావి లోతు చేసుకోడానికి 500 రూపాయలు ఇవ్వబడుతుంది. లేకపోతే ఏవైన విత్తనాలు కొనుక్కోవడం కోసంగాని లేకపోతే వ్యవసాయానికి పశువులు ఉండి వాటికి గడ్డి కొనుక్కోవాలన్నాగాని ఇది ఉద్దేశింపబడింది.

ఇక డ్రింకింగ్ వాటర్ విషయం గురించి, హోపీ రిగ్సు తీసుకువచ్చి అనంతపురంలో మొదలు పెట్టాము. They have been successful. 114 బావులు త్రవ్వితేనే 108 బావులు సక్సస్‌ఫుల్ అయినాయి. Only six failed.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—చిత్తూరు జిల్లా, పుంగనూరు నియోజక వర్గంలోనే త్రవ్వించారా లేక ఇంకెక్కడైనా త్రవ్వించారా?

శ్రీ వి. బి రాజు :—నేను అనంతపురం సంగతి చెప్పుతున్నాను. తరువాత ఫాడర్ విషయం చూస్తాము. ఈ సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసాలలో వర్షం పడడం వల్ల ఫాడర్ సమస్య లేకుండా పోయింది. ఈ రిలీఫ్ వర్క్సు కార్యక్రమం జరుగుతున్నది. బావులు త్రవ్వుకోడానికి తక్కావి లోన్సు అని, ఫుడ్ గ్రేయిన్స్ పంపకం ఇవన్నీ జరుగుతున్నాయి. ఇప్పుడు రెమిషన్ కావాలి. తరువాత అప్పులు వసూళ్లు వాయిదా, ఎక్కడా వసూళ్లు అంటూ లేవు. అదేమి కాపము పెట్టినారోగాని, ఆ ఎన్‌హాన్స్‌మెంటు ఆఫ్ టాక్స్ అప్పుడు ఊరికే తిట్లు తిన్నాముగాని డబ్బు వసూలు అయినట్లు లేదు. అందుచేత దాదాపు 3 కోట్లు రూపాయలు ఈ రెమిషన్సు క్రింద ఉంటుంది. ఒక 3 కోట్లు పోస్ట్‌పోన్‌మెంటు ఆఫ్ సెనస్, అండ్ లోన్సు, అదికూడా ఉంటుంది. ఈ కార్యక్రమం క్లుప్తంగా చెప్పాను. ఇంకేదైనా గౌరవ సభ్యులు సూచనలు వచ్చినట్లయితే అవి తప్పకుండా నోట్ చేసుకుంటాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఏ ఏ జిల్లాలకు ఎంతెంత ఇచ్చారో మాకు ఆ వివరాలు కావాలి.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :— మేము మంత్రిగారిని అడిగింది, 5, 10 నిమిషాలలో క్లుప్తంగా వారు చెప్పుతారని అనుకొన్నాము కాని వారే 35 నిమిషాలు తీసుకొన్నారు. కాబట్టి 7-30 వరకు మనము కూర్చొంటే అందరిని తృప్తిపరచగలుగుతాము.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— మీరు మాట్లాడుతూఉంటే చూస్తాము 7-30 అవుతుందో, 7-15 అవుతుందో. నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు.

ఉన్న ఫిగర్సుకూడా చెప్పుతాను. కాస్త నోటు చేసుకోండి. ఏప్రిల్ 1 నుండి నవంబరు 15 వరకు :

శ్రీకాకుళం	....	1,06,86,000
విశాఖపట్నం	....	1,19,50,000
తూర్పు గోదావరి	....	47,95,000
పశ్చిమ గోదావరి	....	40,62,000

శ్రీకాకుళం ఒక కోటి ఆరు లక్షల 86 వేలు. విశాఖ జిల్లా 1 కోటి, 49 లక్షల 50 వేలు, తూర్పు గోదావరి 47 లక్షల 95 వేలు, పశ్చిమ గోదావరి 40 లక్షల 60 వేలు, కృష్ణా 18 లక్షల 21 వేలు, గుంటూరు జిల్లా 55 లక్షల 68 వేలు, నెల్లూరు జిల్లా 60 లక్షల 69 వేలు, కర్నూలు 51 లక్షల 67 వేలు, అనంతపురం 1 కోటి 5 లక్షల 62 వేలు, కడప 8 లక్షల 48 వేలు, చిత్తూరు 39 లక్షల 66 వేలు, హైదరాబాద్ జిల్లా 6 లక్షల 94 వేలు, నిజామాబాద్ 21 లక్షల 22 వేలు, మెదక్ 10 లక్షల 22 వేలు, మహబూబ్‌నగర్ 8 లక్షల 46 వేలు, నల్లగొండ జిల్లా 59 లక్షల 60 వేలు, వరంగల్ 6 లక్షల 7 వేలు, ఖమ్మం 9 లక్షల 5 వేలు, కరీంనగర్ 6 లక్షల 7 వేలు, ఆదిలాబాద్ 2 లక్షల 10 వేలు—మొత్తం 8 కోట్ల 14 లక్షల 67 వేలు —ఈ రెండు డ్రాట్ పీరియడ్స్‌లో—ఏప్రియల్ 1, 1968 నుండి 15-11-68 వరకు అయిన ఖర్చు. మొదటి డ్రాట్ 11 జిల్లాలకు, రెండవ డ్రాట్ 20 జిల్లాలకు.

శ్రీ బి రత్నసభాపతి :— అధ్యక్ష, మంత్రిగారు చాలా వివరాలు చెప్పారు. నేను ప్రప్రథమంగా నిరుడు సంవత్సరం ఇచ్చినటువంటి జిల్లాలలో కడపను ఎందుకు వదిలిపెట్టారు అని అడిగాను. ఆ పాయింటు కొరకు నేను వారిని వివరాలు అడిగాను. పోయిన సంవత్సరం 6 కోట్ల 40 లక్షలు ఖర్చుపెడితే ఆంధ్ర ఏరియాలో ఉన్నటు వంటి 11 జిల్లాలలో ప్రత్యేకించి కడపను వదలివేశారు. ఇది చాలా దురదృష్టకరమైన విషయము. కాని, ఎందుకు వదిలివేశారో కారణాలు మాత్రం చెప్పలేదు. నేను ప్రయత్నం చేశాను—పోయిన సంవత్సరం అంతా వర్షాపాతం తీసుకొని—నిజంగా కడపలో వర్షాలు లేవా, అక్కడ డ్రాట్ ఉన్నదా, లేదా, లేక వర్షాలు ఎచ్చి కరువు కడపకుమాత్రం లేకుండా పోయిందా—అన్నది ఆలోచిస్తే నాకు దొరికిన లెక్కలు ఇవి. మన ఎకనమిక్స్ బ్యూరోవారు ఇచ్చారు. 1967 లో కోస్టల్ జిల్లాలలో

అక్టోబరు అంతానికి 610 2 మిల్లీమీటర్లు వర్షం వచ్చింది. తెలంగాణాలో 768.3, కడపలోమాత్రం 473.4 మిల్లిమీటర్స్ వర్షం పచ్చింది. సెప్టెంబరు అక్టోబరు తర్వాత వర్షాలు వచ్చాయిగాని ఖరీఫ్ క్రాప్‌కుగాని, మిగతా పంటలకుగాని అది పనికిరాదని మంత్రిగారే సెలవిచ్చారు. అటుపంటప్పుడు 11 జిల్లాలలో మొత్తం పైన పోయిన సంవత్సరం డ్రాట్ ఏర్పడితే కడప జిల్లాలో డ్రాట్ ఎందుకు లేదని డిక్లేర్ చేశారో తెలియదు ప్రభుత్వంవారు కడప జిల్లాకు ప్రత్యేకంగా అన్యాయం చేశారు. ఈ సంవత్సరం లెక్కలు ఇపుడు చెప్పారు. ఈ ఫిగర్స్ చాలా రిలీవింగ్‌గా ఉన్నాయి. మొత్తం అన్ని జిల్లాలలో-ఒకటి రెండు జిల్లాలు మినహా-కడప జిల్లాకంటె ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టారు. శ్రీకాకుళం జిల్లాకు కోటి చిల్లర ఖర్చు పెట్టారు. విశాఖకు కోటి చిల్లర ఖర్చుపెట్టారు మిగతా జిల్లాలలో 50 లక్షలు, 60 లక్షలు. 40 లక్షలు చొప్పున ఖర్చుపెట్టారు. అనంతపురంలో ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టారు. కడప జిల్లాలో 8 లక్షల 30 వేలు మాత్రమే ఖర్చుపెట్టారు. ఇది మరీ దారుణంగా ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. జూన్‌లో రావలసిన మాన్సూన్స్ పూర్తిగా ఫేయిల్ అయినవి. మీరు కడపజిల్లాలో డ్రాట్ కండిషన్స్ ఉన్నవని సెప్టెంబరులో డిక్లేర్ చేసినట్లు మాకు వార్త వచ్చింది. సెప్టెంబరులో 5 లక్షలు కడప జిల్లాకు వస్తే ...యా రిలీఫ్ వచ్చుకు ఆ నెలలో ఎంత ఖర్చుపెట్టారు? నా దగ్గర ఉన్న ఫిగర్స్‌దట్టి —15 లక్షలు ఇస్తే 17 వేలకంటె ఎక్కువ ఖర్చు కాలేదు ఆదేవిధంగా సెప్టెంబరు, అక్టోబరు, నవంబరులలో చాలా మందకొడిగా జరిగింది. అసలే మీరు ఇచ్చిన మొత్తం చాలా తక్కువ కాగా ఇపుడు జరిగిన కార్యక్రమాలకు మీరు ఎంత ఇచ్చారో మాకు తెలియదు. నేను ప్రతి తడవా బోర్డు మెంబరును. మంత్రిగారిని మీటవుతూ వచ్చాను. కడపజిల్లాలో పని సక్రమంగా జరగటంలేదు. అక్కడ ఎగ్రికల్చరల్ లేబర్‌కు పృత్తులు లేవు. బావులలో మంచి నీరు లేదు; చాలా కష్టపడుతున్నారని నాచగయిదు మార్లు మంత్రిగారికి చెప్పాను. వారు వచ్చారు. కాని అక్కడ వారు చెప్పిన జాబితాలో ఒక కార్యక్రమంకూడా జరగలేదు. ఎన్ని మంచినీటి బావులు కడపజిల్లాలో త్రవ్వారు? ఎన్ని డీపెన్ చేశారు? 11 వేల చిల్లర ఫెయిర్ ప్రయిస్ షాప్స్ పెట్టామన్నారు. ఇది చాలా విచిత్రమైన విషయము. కడపజిల్లాలో ఇదివరకు ఉన్న ఫెయిర్‌ప్రయిస్ షాప్స్, గవర్న్‌మెంటు డీలర్స్ షాప్స్ అన్నికూడ ఇపుడు కుదించి తక్కువ చేశారు. ఇదివరకు ఉన్న నెంబరు ఇపుడు లేదు. అది ఎందువల్ల జరిగిందీ? మీరు ఇక్కడనుండి ఒక జి. ఒ. పంపించినట్లు అర్థం అవుతుంది. ఒక్కొక్క పంచాయితీకి ఒక్కొక్క షాపుకు తక్కువ లేకుండా పెట్టాలని మీరు వ్రాస్తే ...అక్కడ ఉన్నవారు ఇంకో రకంగా ఇంటర్‌ప్రిట్ చేశారు. ఒక పంచాయితీ విస్తీర్ణం ఎక్కువ ఉంటుంది. వైశాల్యం ఎక్కువ ఉంటుంది అక్కడ రెండుమూడు ఫెయిర్‌ప్రయిస్ షాప్స్ ఉండేవి. ఇపుడు అవన్నీ తగ్గించి ఒక్కొక్క పంచాయితీకి ఒక్కొక్క ఫెయిర్‌ప్రయిస్ షాప్ చేసి, ఇదివరకు ఉన్న నెంబరును తగ్గించారు. ఇదివరకు లేనిచోట్ల కొత్తగా ఫెయిర్‌ప్రయిస్ షాప్స్ పెట్టటంగాని, ఇదివరకు ఉన్నచోట్ల ఆక్కడి ప్రజల అవసరం దృష్టిలో పెట్టుకొని ఫెయిర్‌ప్రయిస్ షాప్స్ ఎక్కువ చేయటంగాని కడపజిల్లాలో జరిగిందా అని అడుగుతున్నాను. రిలీఫ్‌వర్క్స్‌గాని, ఇరిగేషన్ వర్క్స్‌గాని, డ్రింకింగ్ వాటర్ వెల్స్‌గాని, ఫెయిర్‌ప్రయిస్ షాప్స్‌గాని కడపజిల్లాలో జరిగిన కార్యక్రమం డ్రాట్ రిలీఫ్‌కు వ్యతిరేకంగా ఉందిగాని, డ్రాట్ రిలీఫ్‌కు ఉపయోగపడినట్లు లేదు. అది డ్రాట్

ఎక్కువ కావటానికి, డ్రాట్ సృష్టించటానికి ఉపయోగపడింది. కడప జిల్లాలో మూడు తాలూకాలను మాత్రం డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్‌గా డిక్లేర్ చేశారు. అవి రాయచోటి, రాజంపేట, బద్వేల్ తాలూకాలు. ఈ మధ్యలో సిద్ధటం తాలూకా ఒకటి ఉంది. రాజంపేట, బద్వేల్ తాలూకాల్లో ఉన్నటువంటి వర్షంకంటే కూడ ఎక్కువగా సిద్ధటం తాలూకాలో వర్షం ఉంది. ఇక్కడనుండి మీరు తాకీదు పంపించనంతవరకు జిల్లా అధికారులు ఆ తాలూకాను డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాగా డిక్లేర్ చేసే పరిస్థితి లేదు. కనుక వెంటనే అందుకు తాకీదులు పంపాలని కోరుతున్నాను ఆంధ్రదేశం మొత్తం పైన మెట్టప్రాంతాలలో వర్షాలపైన ఆధారపడి ఉన్నాము. వర్షంవస్తేనే వ్యవసాయం జరుగుతుంది. ఎగ్రికల్చర్ పెరుగుతుంది లేకపోతే లేదని మంత్రిగారు బాగా మాట్లాడారు. అందువల్ల గ్రౌండ్‌వాటర్ ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేసి దానిమీద ఆధారపడాలి అన్నారు. కంప్రెషర్స్, రిగ్స్ రాయలసీమలో చాలాచోట్ల పనిచేశారు. హైదరాబాదు జిల్లాలోకూడ చేశినట్లు తెలుస్తున్నది. కంప్రెషర్స్ ఒకటిన్నర అంగుళాల డయామీటర్ ఉన్న బోర్‌ను త్రవ్వినపుడు ఎక్కడో కొద్దిచోట్ల మాత్రమే నీరు పడింది. మిగతాచోట్ల 100 అడుగులు పోయినప్పటికీ నీరు పడకపోవడం సంభవించింది. హైదరాబాదులో కొన్నిచోట్ల నాలుగున్నర అంగుళం డయామీటర్ కలిగిన రిగ్‌తో పని చేశారు. 100 అడుగులు పోయినా నీరు పడలేదు. ఎందువల్ల నీరు పడలేదో తెలుసుకొనటానికి ఇవాళ మనకు పూర్తి సర్వే రిపోర్టు లేదు. జియోలాజికల్ సర్వే అండర్ గ్రౌండ్ వాటర్ యెంతవరకు మనకు ఎవైలబిలిటీ ఉందిా అది ఏ విధంగా మనకు ఉపయోగపడుతుంది. మంచినీరు త్రాగటానికి ఉపయోగపడుతుందా, కల్టివేషన్‌కు ఉపయోగపడుతుందా, అనే రిపోర్టు లేదు. ఈ డక్కన్ ట్రాప్‌లో చాలా ఓల్డెస్టు రాక్. ప్రపంచంలో ఇంతకంటె ఓల్డర్ రాక్ లేదు. అటువంటిచోట్ల వాటర్ ఉంటుందా, లేదా, అనే సందేహం ఉన్నది. ఈ రోజు మనం హెవీ రిగ్స్ తీసుకువచ్చినంత మాత్రమున మన సమస్య పరిష్కారం అవుతుందాా ఈ రోజు మొట్టమొదట కావలసినది సర్వే. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 11న్నర లక్షల ఎకరాలు వెల్స్‌క్రింద ఉన్నది. డీప్‌వెల్స్ మనం త్రవ్వినే, యెంతో ఖర్చుపెట్టి మనం హెవీ రిగ్స్ డీప్‌వెల్స్ బోర్ చేస్తే వచ్చే వాటర్ ఏ విధంగా ఉపయోగపడుతుంది అన్నది ఒక రిపోర్టు తీసుకువచ్చిన తర్వాత ఒక్కొక్క ఏకర్ కల్టివేషన్ ఎక్స్‌పెన్సెస్ యెంత అవుతుంది. అన్నది మనం ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం ఉంది. మొట్టమొదట సర్వే రిపోర్టు త్వరితంగా మనం తెప్పించుకోవాలి. రేడియో యాక్టివిటీస్‌తో, ఎలక్ట్రానిక్స్‌తో కొంతవరకు సర్వే చేయవచ్చును అంటున్నారు. రేడియో యాక్టివిటీస్‌తో ఎంతమాత్రం యిది సాధ్యం అవుతుందో తెలియదు. అది ఎక్స్‌పర్ట్స్‌తో కన్సల్ట్ చేసి ఆ రేడియో యాక్టివిటీస్‌తో మనం యీ సర్వే రిపోర్టు తయారుచేసి ఎక్కడ ఎంత వాటర్ పడుతుందో, ఆ వాటర్ ఎందుకు ఉపయోగపడుతుందో తెలుసుకోవాలి. ఎంతవరకు మనకు వర్షం పడుతోంది, పడిన వాటర్ అంతా ఎంతవరకు మనకు ఉపయోగపడుతుంది, అండర్ గ్రౌండ్‌కు ఎంత పోతుంది, ఎవాపరేటు ఎంత అవుతుంది, అన్నది తెలుసుకోవాలి. పైనుండి క్రిందకు పడిన వర్షం అంతా రికూప్ కాదు. అందువలన, రిగ్స్ తెప్పించి బోర్ చేసినంత మాత్రాన సరిపోదు; అండర్ గ్రౌండ్ వాటర్‌కు సంబంధించి సమగ్రమైన సర్వే అక్కడ జరుపవలసిపున్నదని చెబుతున్నాను.

మూడు నాలుగుపేల వరకు బోర్ చేయడానికి ఖర్చుపెడుతున్నారు యివాళ. తరువాత, ఆ వాటర్ ను తియ్యడానికి మనకు కొత్తరకమైన పంపులు కావాలి. ఆ పంపులకు ఎంత ఖర్చు అవుతుంది? ఎలక్ట్రిసిటీకి ఎంత ఖర్చు అవుతుంది? వాటికి సంబంధించి ప్రభుత్వం ఎంతవరకు సహాయం చేయగలదు? ఈ విషయాలనుకూడా ఆలోచించాలి. రిగ్స్ విషయంలో యింకొకటికూడా చెప్పాలి. రెండుపేలకుపైన డిపాజిట్ కట్టాలి అంటున్నాం. కొన్నిచోట్ల యివి ఫెయిల్ అవుతున్నాయి; అది కూడా కన్సిడరేషన్ లోనికి మనం తీసుకోవాలి. ఇవి సక్సెస్‌ఫుల్ అయి కల్టివేషన్‌కు, డ్రింకింగ్‌కు ఉపయోగపడితే వారు సంతోషపడతారు ఆది ఫెయిల్ గనుక అయినట్లయితే రెండు వేల అయిదువందలు కట్టిన రైతు, చిన్న రైతు ఎంత బాధపడతాడో ఆలోచించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. నేను ఒక సలహా యిస్తాను. ఆక్కడ రిగ్ ప్రిపేర్ పెట్టి, ప్రారంభించి పనిచేసి సక్సెస్‌ఫుల్ అయినట్లయితే, వీళ్లు వచ్చినట్లయితే ఆక్కడ డబ్బు వసూలు చేయండి, లేకపోయినట్లయితే, ఆ నష్టాన్ని ప్రభుత్వమే గనుక భరిస్తే వారు సంతోషపడతారు. దీనిని గురించి సీరియస్‌గా ఆలోచించవలసినదిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ఆ తరువాత, ఫుడ్ గ్రెయిన్స్‌గూర్చి రాజు గారు చాలా చెప్పారు. ఒక వైపున రైతుకు సరియైన ఫెసిలిటీస్ లేవు; అతనికి యిస్తున్న ధర తక్కువ. ఇటు కన్‌స్యూమర్‌కూ తక్కువ ధరకు దొరకడం లేదు. అంటే—ఇటు రైతుకు, యిటు కన్‌స్యూమర్‌కు కూడా యీనాడు అన్యాయం జరుగుతున్నది. ఈ పరిస్థితిని మెరుగు పరచడానికి ప్రయత్నించండి. The best thing would be to abolish all the Zones within the State, which is in your hands. Let those districts which can produce surplus, let the surpluses go to all the other districts without check and restrictions. ఈ చెక్‌పోస్టుల దగ్గరవుండే పెద్ద మనుషులు ఎంత సంపాదించుకుంటున్నారో చూడండి. You are unable to stop this flow of surplus from one district to another. I appeal to the Government, let this whole procedure be ended so that there will not be atleast moral degradation. అధ్యక్ష, కడప జిల్లాకు మాత్రం గత సంవత్సరం చాలా అన్యాయం జరిగింది. ఈ సంవత్సరమూ అన్యాయం జరిగింది. ఇప్పుడు జరుగుతున్న ఖర్చుచూస్తే—డ్రాట్ కండిషన్స్‌కు సంబంధించి రిలీఫ్ సక్రమంగా జరగలేదు కాబట్టి, యీ విషయంలో ప్రత్యేకశ్రద్ధ తీసుకోవాలని, కడప జిల్లానుగురించి ప్రత్యేకంగా ఆలోచిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. కడప జిల్లాకు సంబంధించి జిల్లా పరిషత్తువారు ఒక తీర్మానం చేశారు. దానిని కూడా ప్రత్యేకంగా పరిశీలించమని కోరుతున్నాను.

Sri T. C. Mareppa (Kalyandrug):—Mr. Speaker, Sir. In Andhra Pradesh from 1968 to 1969 twenty districts were affected by the drought conditions particularly Anantapur being situated in a famine area and it was a subject for famine and drought conditions since so many years. But this year early 1969 and towards the end of 1967 the Andhra Pradesh Government and Hon'ble Sri V. B. Raju, Minister for Revenue and Civil Supplies along with the Chief Minister visited the district and particularly the pockets where drought was worst hit and the people were given an opportunity to express their difficulties to the Government, thus creating a faith in the

people. They expected much from the Government. Accordingly for Anantapur district alone the Government was kind enough that it could spend about Rupees one crore and odd on several relief measures such as contour bunding, drinking water facility, road works, minor irrigation works and several other items were taken up. In some villages where there was no provision for taking up road works, they have taken up contour bunding and in some villages where there was scope for taking up minor irrigation works, they have taken up silt clearance, bund repairs, forming small reservoirs and such other things. Thus minor irrigation works have been given an important place in the relief measures.

Secondly, the road works which have been taken up in this drought period was amazingly enough, the works have been executed but in several places the contractors have not been paid. I am not speaking for the contractors. But the actual practical difficulties that we are facing in the district is several contractors have waited and are still waiting to receive the amount. They are just to be adjusted by the Treasury department. There is the Collector, the Personal Assistant to the Collector—there is a long process. The procedure to sanction or to pass the bills to the contractors is a long process and the works have been executed to provide employment for the labourers. That is the difficulty and even now there are several contractors yet to be paid and this is pending because of lack of treasury adjustment.

Thirdly, with regard to the drinking water supply. The Government was kind enough to sanction four—two minor and two major—to Anantapur district. The Zilla Parishad and Zilla Development Board prepared a list of the villages where these rigs have to be employed for sinking water wells. Almost all, say 90% of the bores dug by these rig units are now working well and the drinking water problem was almost solved. Besides that we got rainfall towards the end of September and in the first week of October. Thereby, the drinking water problem has been solved not only for the people but also for the cattle. Originally there was an indispensable problem of fodder to the cattle. Our forests have been dried up and there was no fodder for the cattle. There was no drinking water for the cattle. As we got the rains in the early October, almost all main tanks and small kuntas received supplies and water problem has been solved for the cattle and for the people.

Another thing that I would like to stress here is this. Our taluk being situated in the border of the Mysore State having no irrigation sources like projects or anicuts, we have no perennial source of water. It requires power supply very badly. If power supply is taken up for almost all 5,000 irrigation wells in the District, in the Kalyandurg taluk, the irrigation potentiality and the agricultural products will certainly be increased. So, I request the Government to make a special note of power supply extension to Kalyandurg village and taluk.

Thank you, Sir.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి:—అధ్యక్ష, ఈ సంవత్సరం ఆంధ్రప్రదేశం మొత్తంలో వర్షాభావం కలిగినప్పటి మా వరంగల్ జిల్లాలోకూడ చాల తక్కువగా వర్షాలు

వచ్చాయి. లేటుగా కొంత వర్షంపడినా ఆదునుకుమాత్రం వర్షాలు పడలేదు. జూన్ జూలై లలో సాధారణంగా వర్షపాతం ఎక్కువగా వుంటుంది మా ప్రాంతాలలో. ఈ సంవత్సరంమాత్రం జూన్ జులై నెల్లో ఎక్కువగా లేదు. ఆగస్టులో ఆనలే లేదు. సెప్టెంబరు నెలలో ప్రారంభించి కొద్దిగా వర్షాలు పడ్డాయి. కొద్ది వర్షాలు పడటంవల్ల ఇప్పుడే మంత్రిగారు చెప్పినట్లు పసుగ్రాసానికీ త్రాగేనీటికి ఎక్కువ బాధ లేకపోయినా ఖరీఫ్ పంటలు రావడానికి ఆదను నీరు అందకపోవడం జరిగింది. ప్రతి సంవత్సరం సాధారణంగా 2 లక్షల 60 వేల ఎకరాలలో ట్రాన్స్‌ప్లాంటేషను కావలసినది యీ సంవత్సరం 1 లక్ష 31 వేల ఎకరాలలో మాత్రమే ట్రాన్స్‌ప్లాంటేషను జరిగింది. వర్షాలు ఆలస్యంగా పడి, ట్రాన్స్‌ప్లాంటేషను ఆలస్యమవ్వడంవల్ల వచ్చే యీల్డుకూడా 50–60 పర్సంటుకంటె ఎక్కువ రావడంలేదు. టోటల్ యీల్డు నాలుగవవంతుకు తగ్గిపోయింది. సెప్టెంబరులో కొంత వర్షం పడినా, అది యూనిఫారంగా జిల్లా అంతటా పడలేదు. వరంగల్ తాలూకా, వర్ధన్నపేట తాలూకా, జనగాం తాలూకాలలో వర్షం పడలేదు. ప్రాక్టికల్‌గా నిల్. ప్రతి సంవంత్సరం ఆదవులున్నచోట పెద్ద పెద్ద వర్షాలు పడేవి, ములుగు, పరకాలవంటి ఆదవున్న తాలూకాలలో అదేమి చిత్రమోగాని వర్షాలు సరిగా పడలేదు. పడిన వర్షంకాస్తా పైయిన్సులోనే పడటంవల్ల ఆదవినుంచి వచ్చే జెర్రిపోతువాగు మున్నగునవి పూర్తిగా ఎండిపోయినట్లు అయి పోయాయి. అందువల్ల పాకాల మున్నగు పెద్దపెద్ద టాంకులకు సరైన సప్లయి రాలేదు. వాటికింద పెద్ద ఆయకట్టు వుండేది. యీ సంవత్సరం అక్కడ పంటలు లేకుండా పోయాయి. క్రైటిల్ ఏరియాస్‌లోనే ఎక్కువ డిస్ట్రెస్ ఏర్పడటం తటస్థించింది. అసలు వారికే సాధారణంగా వర్షాలు ఎక్కువగా పడేవి. చీప్ గ్రెయిన్ షాప్స్ పెట్టే విషయంలో పదివేల షాపులు పెడతామని ప్రామిస్ చేశాము, 11 వేలు పెట్టాము అని చెబుతున్నారు. వరంగల్లుకు సంబంధించినంతవరకు 18 షాపులను 30 షాపులను చేయడానికి బ్రహ్మాండమైన ప్రతిజ్ఞలు చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆఖరికి పెట్టారనుకోండి. కాని వచ్చిన సరుకు ఎక్కడకు పోతుందో తెలియడంలేదు. ప్రజలకుమాత్రం సరిగా అందడం లేదని కంప్లయింట్స్ వినిపిస్తున్నాయి. దానికోసం మేము చేసే సహాయం చేస్తామునాని ప్రభుత్వంవారుకూడ ఎందుకోసం యిట్లా పోతున్నదో దర్యాప్తు చేయవలసిందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పుడే రత్నసభాపతిగారు చెప్పారు. జిల్లాపరిషత్తులో రిజల్యూషను పాస్‌చేశారని. చెప్పినట్లు చేయలేదని ఒకటి వచ్చింది. ఎవరు కారకులో నేను గట్టిగా చెప్పలేను. జిల్లాపరిషత్తులో వచ్చింది నిజం అనుకోండి. ఎందుచేత జరగడం లేదనేది నేను చెప్పలేను. 6 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుచేశామని మంత్రిగారు చెప్పారు. నా లెక్కప్రకారం ఇప్పటికే 11 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేశారు 22 లక్షలకీను.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—శాంక్షను అయినది చాలా వుంది. నేను ఖర్చు ఆయినది చెప్పాను.

డాక్టర్ టి. ఆన్. మూర్తి:—ఖర్చుపెట్టడం లేదంటే అదికూడా నాకు న్యాయంగా కనబడటంలేదు. ఖర్చుకూడా బాగానే పెట్టారు. ఏజెన్సీ ఏరియాలో ఎక్కువ డిస్ట్రెస్ ఏర్పడిన అడవి ప్రాంతాలలో కలెక్టరు తక్షణమే పరుగెత్తి వెంటనే

రిలీఫ్ కలిగించారు. వారికి సంతృప్తి కలిగించలేకూడా నేను విన్నాను. అధికారుల లోపం వుందని చెబితే అది నాకు అంత కన్విన్సింగ్‌గా కనిపించడంలేదు. ఎవరైనా రాజకీయంగా కొంత యిటూ, అటూ కారణాలు వుంటే వుండవచ్చుగాని, అధికారులు మాత్రం చేయలేదు అని చెప్పడానికి వీలులేదు. ఎక్కడ అవసరమైతే అక్కడకు వెళ్ళి రిలీఫ్ యిస్తూనే వున్నారు. మైనరు యిరిగేషనుకోసం 3 లక్షల 80 వేలు యిప్పటికి యిచ్చారట. ఇప్పటికే 3 లక్షలు ఖర్చు అయిపోయింది. రాబోతున్నది వచ్చినట్లయితే—తొందర తొందరగా డబ్బు యిచ్చినట్లయితే వారికి ఎక్కువ ఉపయోగిస్తుంది. నేనిప్పుడు కాంట్రవర్శీకి వెళ్ళడంకోసం చెప్పడంలేదుకాని.... (శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావుగారు లేచి మాట్లాడబోయిరి) ఎవరి అభిప్రాయాలు వారు చెప్పడానికి నాకు అభ్యంతరం లేదు. వారు నేను మాట్లాడినతరువాత కావాలంటే మాట్లాడవచ్చు. నేను మాట్లాడేటప్పుడే మధ్యలో వారు చెప్పవలసిన అవసరం వుందని నేను అనుకోవడం లేదు. కాని నేను ఫీల్ అయినది ఏమంటే ఎవరో ఒక వ్యక్తిని బలిచేసి—కొన్ని కొన్ని తాలూకాలనుంచి స్కీములను కలెక్టరుకు పంపించారు. తరువాత సజిషన్స్ వచ్చిననాటినుంచి, క్రిటిసిజం వచ్చినదానినుంచి కూడా కొన్ని వారు యాక్సెప్ట్ చేశారు. అందుచేత, కొంచెం ఓపికపట్టినట్లయితే మీరు చెప్పే రిజల్యూషను కూడ అమలులో పెట్టే పరిస్థితులు ఏర్పడుతాయని అనుకుంటున్నాను. ఈనాడు నేను ఎవరికో అపాలజీకోసం యిక్కడ నిలబడలేదు కాని కష్టపడినవారికి క్రెడిట్ యివ్వడం అవసరమనే ఉద్దేశంతో చెబుతున్నాను. అధ్యక్షులవారికి నమస్కారం. సెలవు.

శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు: —అధ్యక్ష, ఒక క్లారిఫికేషన్, సర్, ఇప్పుడు డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తిగారు ఒక మాట చెప్పారు. నాకు వారిమీద వ్యతిరేకతలేదు. వారు చెప్పినది కాంట్రడిక్ట్ చేయడం కాదు. నేనే రత్నసభాపతిగారితో వారిని చెప్పమన్నాను—నేనే మాట్లాడటంలేక కాబట్టి, వరంగల్ జిల్లాలో కలెక్టరు డ్రాటువర్క్స్ తీసుకొనే విషయంలో ఇంతవరకు బేసిక్ పాలసీకూడా నిర్ణయించకుండా, కనీసం విలేజెస్‌లో పరిస్థితులు ఎట్లా వున్నాయో, బ్రేకప్ ఫిగర్స్‌కూడా తీయకుండా వున్నారని వరంగల్ జిల్లాపరిషత్తులో. ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేసినది ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చిందా? వస్తే ఏమి చర్య తీసుకున్నారు, ఏమి చర్య తీసుకోబోతున్నారు?

Mr. Deputy Speaker—He will reply at the end.

శ్రీ డి. ప్రకాశం (ఆద్దంకి):—అధ్యక్ష, మనరాష్ట్రంలో యీ సంవత్సరం 13–14 జిల్లాలవరకు కరువు వచ్చింది. కరువు వచ్చినప్పుడు పశువులకు గడ్డి, మనుషులకు ఆహారం, త్రాగేనీరు—వీటికి బహుబాధలు పడతారనే విషయం అందరికీ తెలిసినదే. నా కాన్‌స్టిట్యూయన్సీ ఆద్దంకి—ఒంగోలు తాలూకా, ఆద్దంకి సబ్ తాలూకాలోకూడ ఎక్కువ కరువు వచ్చింది. ఆక్కడ త్రాగడానికి నీరుకూడ లేక 10–15 ఊళ్ళు బాధపడ్డాయి. 25 మైళ్ళ దూరంనుంచి నీళ్ళు తెచ్చుకుని త్రాగవలసి వచ్చింది. అక్కడకు ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చిచూచారు. చాల కరువు పనులుకూడ చేయించారు. ఆద్దంకి ప్రాంతములో బాహూనా అని పెద్ద చెరువు వుంది. దానిక్రింద 5 వేల ఎకరాల ఆయకట్టు వుంది. ఇటీవరకెన్నడూ ఆ చెరువు ఎండలేదు

సంవత్సరం బీటలు వచ్చేటంతవరకు ఎండిపోయింది. నీరు లేకపోవడంవల్ల చేలు ఒకటిన్నర నెలల ఆలస్యంగా వేయడంవల్ల యీ సంవత్సరం నాలుగవ వంతుకూడ వచ్చేటట్లు లేదు. నాగార్జునసాగర్ కేనాల్సు వచ్చిన తరువాత భావనాల చెరువుకు కొద్ది దూరంలోవున్న కొన్ని చెరువులు నింపినందువల్ల దానికి నీటిపారుదల రావడానికి సావకాశాలు వున్నాయి. గవర్నమెంటు వారు రెండవ పంటకు వెంటనే ప్లషను యిస్తూ. నాగార్జునసాగర్ కెనాల్స్ ద్వారా ఆ చెరువులను జనవరి ఆఖరిలోపుగా నింపడంవల్ల శ్రేయస్సు జరుగుతుంది. ఎస్.ఎస్.పి. ఆయకట్టులో చేరిన భూములు మరమ్మత్తు చేసుకోడానికి అద్దంకి మేజర్‌క్రింద గవర్నమెంటు యిస్తున్న డబ్బు యింతవరకు యివ్వలేదు. ఆ రుణాలు త్వరగా ఇప్పించేట్లుగా ఈ తాకీదులు పంపించ వలసిందని కోరుతున్నాను. సన్నకారు రైతులకు ఫాడర్ లోన్సు ఇచ్చారు. హరిజనులు తిరిగి వెంటనే యివ్వలేరు కాబట్టి ఫాడ్డర్ లోన్సు వారికి రైటాఫ్ చేయించి వారిని తృప్తిపరచి వారితోపాటు మమ్మలను కూడ సంతోషపరచవలసిందని మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రి గారిని వేడుకుంటున్నాను,

శ్రీ జి. శివయ్య :—అధ్యక్ష, కరువు విషయమై చెప్పాలంటే, చిత్తూరు జిల్లాలోని తూర్పు తాలూకాలైన పుత్తూరు, కాళహస్తి, సత్యవీడు తాలూకాలలో బియ్యం ధర కిలో రెండు రూపాయలు ఉందంటే కొంతమందికి ఆశ్చర్యం కలుగ వచ్చును. నిజానికి రెండు రూపాయలు పెట్టినా మంచి బియ్యం దొరకడం లేదు. చెరువులలో నీళ్లు లేవు. ఏళ్ళలో అసలు నీళ్లు పారే పరిస్థితులు లేవు. బావులలో అసలే అడుగునకు పోయాయి. ఆ ప్రాంతంలో వర్షమేలేదు. అన్ని పైరులు ఎండి పోయాయి. వర్షం మిగతా జిల్లాలో కురిసింది. కడపజిల్లాలో కురిసింది. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో కురిసింది. మమ్మల్ని మాత్రం తప్పించుకుని వెళ్ళిపోయింది, చవక దుకాణాలు పేరుకు మాత్రం ఉన్నాయి. అక్కడికి బియ్యం ఎప్పుడు వస్తాయో, ఎప్పుడు ఐపోతాయో దేవునికే తెలియాలి. లేదా వి. బి. రాజుగారికి తెలియాలి. మాకు మాత్రం తెలియదు. ఏ ఇంటికి పోయిచూచినా మాకు ఇవ్వలేదనే వారే కాని ఇచ్చామని చెప్పిన ఘటనలేదు. కాళహస్తి, తిరుపతి, సత్యవీడులో నేను తిరిగాను. తిరిగి తెలుసుకున్న విషయం ఇది. ఈ డిసెంబరు ఆఖరులోగా ప్రభుత్వం చవక దుకాణాలు పెట్టి బియ్యం సప్లయి చేయకపోతే ఖచ్చితంగా ప్రజలు తిరుగుబాటుచేస్తారు. మేము నిస్సహాయులుగా ఉన్నాము. తిరుగుబాటు చేయించాలని మా ఉద్దేశం కాదు. తిరుగుబాటు చేసినా ధాన్యం దొరకడంలేదని మా బాధ.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—కలెక్టరుగారితో చెప్పారా పర్సనల్‌గానైనా ?

Sri G. Sivayya :—I had written many letters to many people. But no body replied, గత 4, 5 సంవత్సరాలుగా ఆక్కడ తీవ్రమైన క్షామ పరిస్థితులున్నాయి. మేము ఎంతచెప్పినా, ఏడ్చే పిల్లవానికి వెలక్కాయో కొంచెం పాలో ఇచ్చినట్లు కరువు నివారణ పనులంటూ చేయడమే కాని అంతకంటె ఏమీలేదు. పర్మనెంటు ప్లాను అంటూ ప్రభుత్వదృష్టిలో ఏదైనా ఉన్నదేమో కాని అమలుచేయడంలో శ్రద్ధ వహించడంలేదని నా అభిప్రాయం. నాలుగవ ప్రణాళికలోనైనా అనావృష్టి ప్రాంతాల విషయమై 'the maximum that the Government can do' అనేది

దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆ విధంగా తయారుచేస్తే భగవంతుడు వర్షము ఇచ్చినా, ఇవ్వక పోయినా మా పరిస్థితి ఇంతే అని తృప్తిచెందవచ్చును. ప్రభుత్వం ఏదో సహాయం చేస్తుందనే ఆశలు తప్ప ఏమీలేదు. పర్మనెంటుగా చేయగలిగింది ఎంతో మాగ్జిమం తెలిస్తే మా బ్రతుకు మేము బ్రతుకుతాము. ఈ విషయం 4వ ప్రణాళికలో సీరియస్‌గా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. The Government will certainly betray the people, if they do not take all these things into consideration and implement schemes to remove drought conditions ఒక చిన్న విషయం. ఎంత నీరు పైకి తీసుకుంటామో అంత నీరు భూమిలోనికి పంపాలనే కదా. శాస్త్రీయంగా మంచి పనే 25, 30 సంవత్సరాలు ఈ రకంగానే పాగిపోతే రాయలసీమ ప్రాంతం అంతా ఒక సహారా ఎడారి అవుతుందనే భయం కూడా ఉంది. మా జీవితంలోనే ఇటువంటిది సంభవిస్తుందనే భయం కలుగుతోంది. ఇతర రాష్ట్రాలవారితో పోలిక చెప్పాలని కాదు కాని మద్రాసు గవర్నమెంటు ఏ ప్లానులోనైనా ముందంజ వేస్తోంది. It is not only the D. M. K. but even the Congress Government, utilised to the best of their advantage any Plan that has been brought by the Central Government. For example, Underground Water Research. కావేరి డెల్టాను పూర్తిగా రిసెర్చి చేసి వదిలారు. ఆ ప్రాంతంలో ఎక్కువ నీరు పంప్ చేస్తే సముద్రం నీరు వచ్చి ఉప్పుగా అవుతుందని ఇన్వెస్టిగేట్ చేసి ఆ ప్రాంతంలో త్రవ్వడానికి వీలు కాదని నిర్ణయానికి వచ్చారు. But, why we have failed and we are crying that each area is a drought affected area. We have not taken any concrete steps. I therefore submit that we need to take a bit interest in the affairs and see that these conditions will not occur in future. If this is continud, I do not know what will happen to the State, people and to Mr. Raju.

శ్రీమతి టి. అనుసూయమ్మ (తంబళ్ళపల్లె):—అధ్యక్ష, మేము శాసనసభకు వచ్చినప్పుడు బిజినెస్ అడ్వయిజరీ కమిటీవారు కరువు చర్చకు కొంత సమయం ఇరికించడం, శాశ్వతంగా కరువు ప్రాంతాలుగా ఉన్న వాటిని రిప్రెజెంట్ చేసే దురదృష్టవంతులైన సభ్యులు తమ బాధను వెళ్ళక్రక్కడం, తిరిగి ఇండ్లకు పోవడం ఒక మామూలై పోయింది. అక్కడకు పోయి పరిస్థితులను చూస్తే ఎక్కడ ఉన్నవే గొంగళి అంతే వేసిన చోటే ఉన్నాను కంబళి అన్నట్లున్నది. అన్ని రంగాలలోను ఏ విధమైన చైతన్యం లేక స్తబ్ధతతో జడత్వంతో ఉండడమన్నది అందరు చూడడానికి విశదమైన నగ్న సత్యం. అక్కడక్కడ ప్రకృతి ప్రమాదాలు హఠాత్తుగా సంభవించి వరదలవల్ల తుపానులవల్ల నష్టం కలిగితే తాత్కాలిక సహాయం ఇస్తున్నారనే విషయం మీ దృష్టికి తీసుకురాదలచుకోలేదు. శాశ్వతంగా శతాబ్దాలుగా కరువు కోరలలో కుమిలిపోతున్న మాకు 25 సంవత్సరాల పరిపాలన తరువాత ప్రభుత్వం ఏమి సహాయం చేసింది, ప్రివెన్షనుకు ఏమి చేసింది అనే విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి, ప్రత్యేకంగా రాజుగారి దృష్టికి, తీసుకురాదలచుకున్నాను. ఈ తాత్కాలిక సహాయమనేది వృధా ఖర్చు, వేస్టుఫుల్ ఎక్స్‌పెండిచర్. దీనివల్ల ఏమీ రిటర్న్స్ ఉండవని రాజుగారే చెప్పారు. పర్మనెంటు రిలీఫ్ ఉంటేనే మంచి ఇన్వెస్టుమెంటు అని చెప్పారు. పర్మనెంటు రిలీఫ్‌కు ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఏ పథకం వేసినట్లు లేదు. ఎటువంటి పథకం ఇంతవరకు మొదలు పెట్టలేదని మీ దృష్టికి బాధపడుతూ తీసుకు రావలసి వస్తున్నది. We do not want the Government to dole out for

food, water and for each thing. We do expect the Government to help the people. నాయుగవ ప్రకాశిక అంటున్నారు. ఏవో ఫిగర్సు చెబుతున్నారు మేము క్రానిక్ ఫామిన్‌లో ఉన్నాము, మాకు త్రాగడానికి కూడా నీరు లేదని చెబుతూంటే, ఎక్కడనో వ్యవసాయానికి నీరు లేదని రాజుగారు చెబుతున్నారు. త్రాగడానికి నీరు లేని వారి విషయంలో రాజుగారు ఏ నిర్వచనం చెబుతారో తెలియదు. లేక క్రానిక్ ఫామిన్ ఏరియా చస్తే చావవచ్చుమ అనే కఠిన హృదయుడు రాజుగారు అనుకోవాలా? సబ్ సాయల్ వాటర్ సర్వే చేసి తీసుకురావడానికి 90 లక్షలు కేటాయించాము అన్నారు. మూ జిల్లావరకు వస్తుందని మాకు నమ్మకం లేదు. రిగ్స్ విషయంలో కూడా మాకు స్పెషల్‌గా ఏ కేటాయింపు లేదు. 10 జిల్లాల డ్రౌట్‌లో ఎక్కడికు పోతుందో, ఏమో. రాయలసీమకు ప్రత్యేకంగా కేటాయింపు లేనిదే—

శ్రీ వి. బి. రాజు:—మీ నమ్మకం కోపం ఒక్కమాట చెబుతాము. చిత్తూరు జిల్లాలోని చంద్రగిరి, మదనపల్లి, వాయిల్పాడు, పలమనేరు, కుప్పం తాలూకాలు ఈ 71 తాలూకాలలోను ఇన్‌కార్పొరేటు చేయబడ్డాయి.

శ్రీమతి టి. అనసూయమ్మ:—71 తాలూకాలలో రావలసిన వాళ్ళం కాదు. స్పెషల్‌లో స్పెషల్‌గా రావలసిన వాళ్ళం. గుంటూరులోను, నెల్లూరులోను. ఫామిన్ ఎప్పుడో వస్తుంది, పోతుంది. మాది క్రానిక్ ఫామిన్ ఏరియా ఈ రెండింటిని కలపడం అన్యాయం అని చెబుతున్నాను. సబ్ సాయల్ సర్వే చేయకుండా రిగ్స్ వేసినా, బావి త్రవ్వినా, నీరు పడకపోతే రైతు ఖర్చు భరించలేక చచ్చిపోవలసి వస్తుంది. ఇండస్ట్రియల్లీ బాక్‌వర్డ్ ప్రాంతాలకు శివ ప్రకాశికలో చెప్పారు. వ్యవసాయానికి నీరు లేనందువల్ల మూడు రీజియన్స్‌లోను రాయలసీమ మోస్ట్ బాక్‌వర్డ్ అన్నారు. వ్యవసాయం లేక, పరిశ్రమలు లేక ఏ విధంగా బ్రతకాలని రాజుగారిని ప్రశ్నిస్తున్నాను. శివయ్య త్రెటెన్ చేస్తూంటాడు. మా ఇంటి ప్లాన్ శివయ్య జేబులో ఉన్నది. ఎప్పుడు లూటీ చేస్తాడో అని నాకు భయం వేస్తుంటుంది. ప్రభుత్వాన్ని ప్రొటెక్షన్ కూడా కోరవలసి ఉంటుందేమో. 1956లోనే మా యింటి ప్లాను వేసుకుని జేబులో పెట్టుకుని ఉన్నాడు. రాయలసీమలో ముఖ్యంగా కడపలోనూ అనంతపురంలోనూ ఉన్నాయని సి. వి. రామన్‌గారు చెప్పారు. ఇనుము, బెరైటీస్ కూడా దొరుకుతాయి. ఇంత సంపద ఉన్నప్పటికి దానిని పైకి తీసే నాధుడులేడు. మా హయాంలో జరుగుతుందనే ఆశకూడా లేదు. తిరుపతిలో సౌత్ ఇండియన్ చీఫ్ మినిస్టర్సు కలిసి శాశ్వతంగా ఫామిన్ ప్రివెంట్ చేయడానికి 450 కోట్లు కావాలని అడిగినారు. కాని సెంటరు ఏమీ చలించలేదు. నేషనల్ ప్లానుగా తీసుకొని బ్రాడ్ బ్రైడ్ స్టేట్ ప్లాను సహాయం యివ్వమంటే ఏ కొంచెం కూడా యివ్వకుండా నాలుగవ ప్లానుకు యిచ్చిన సహాయంలో 10% కేటాయించాలన్నారు. ఇది నిజంగా సెంపరరీ రిలీఫ్‌కు చాలదు. పెర్మనెంటు రిలీఫ్‌కు ఆశ లేదనిపిస్తున్నది. డ్రాట్ ఏఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌ను అభివృద్ధిచేయడానికి సెంటరు డబ్బు యివ్వదు. స్టేటు దగ్గర డబ్బు లేదు. ఈ రోజున సెంటరుకే హ్యాండోవరు చేస్తే సెంట్రల్లీ అడ్మినిస్టర్డుగా ఉంటే సహాయం చేస్తారేమోననే ఆశకూడా అప్పుడప్పుడు పొడచూపుతూ ఉంటుంది. ఇప్పుడు మన రాజుగారు నేషనల్ డెవలప్మెంటు కౌన్సిలుకు వెళ్లివచ్చారు. బయలు నాటకాలలో రాజువెడలె రవి తేజములలరగ అన్నట్లు వెళ్లారు. ఏమి మూట

తెచ్చారోనని గంపెడు ఆశతో ఎదురు చూస్తున్నాము. సెంట్రల్ ఎయిడ్ అన్ని స్టేట్స్‌కి 20% ఏవరేజ్ యిచ్చినారు. డ్రాట్ బెల్ట్‌లైనులో మన స్టేట్‌కి 11% మాత్రమే ఉంది. మహారాష్ట్రకు 50% ఉంది. మనరాష్ట్రం ఎక్కువమంది కాంగ్రెసు మెంబర్సును పంపించాము. ఎందుకింత పక్షపాత వైఖరో అర్థం కాపడంలేదు. సెంటరుకి మనం కట్టవలసిన అప్పు హరిశ్చంద్రుడు నక్షత్రకునికి కట్టపలసిన అప్పు మాదిరి ఎప్పటికీ తీరనట్లుంది. ఎప్పటికి తీరుతుందో తెలియచేయాలని కోరుతున్నాను. డ్రాటు ప్రివెన్షనుకోసం 51 కోట్లు పెట్టామని అన్నారు. This is like throwing bones to hungry dogs. ఈ 51 కోట్లు 10 జిల్లాలకు డ్రాట్‌కి అన్నారు. 5 సంవత్సరాలకు 5 కోట్లు అంటే సంవత్సరానికి ఒక జిల్లాకు ఒక కోటి రూపాయలయినా రాదు. కెంపరరీ రిలీఫ్‌కి ఏమాత్రం చాలదు. పెర్మనెంటు ప్రివెన్షనుకి అసలే ఎందుకూ పనికి రాదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. డాక్టర్లు చెబుతూ ఉంటారు. పేషంట్సుకి కొంచెం కొంచెం డోసెస్ యిస్తే డ్రగ్ రెసిస్టెన్సు వచ్చి హోప్‌లెస్ కేసు అవుతుంది. మందు యివ్వకపోయినా ఫరవాలేదు కాని కొంచెం కొంచెం యివ్వకూడదు. ఆ విధముగా కొంచెం కొంచెం ఎయిడ్ యిస్తూంటే డెవలప్మెంటు రెసిస్టెన్స్ ఆయిపోతామేమో అని బాధగా ఉంటుంది. 56% ఆఫ్ ది ఏరియా డ్రాట్ ఏఫెక్టెడ్ అనీ 40% ఆఫ్ ది పీపుల్ యిన్వాల్వ్ అయినారని ఫిగర్సులో యిచ్చినారు. ఇంత బ్రైగాంటిక్ ప్రాబ్లెంకు యింత చిన్న మొత్తం కేటాయించడం బాధాకరంగా ఉంది. ఇరిగేటెడ్ ఏరియా 30% ఆంధ్రలో ఉంటే రాయలసీమ 12% అన్నారు. అటు యిరిగేషను లేకుండా యిటు ఇండస్ట్రీస్ లేకుండా ఏ విధముగా శివయ్యగారి నుంచి తప్పించుకుని ఎలా బ్రతకాలని ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఫారెస్టుకి 200 లక్షలు పెట్టామన్నారు. త్రాగడానికి నీరు లేని ఏరియాలో 200 లక్షలు పెడితే రూపాయకు ఒక చెట్టు బ్రతుకుతుందా అని సందేహం. రూరలు ఎలక్ట్రిఫికేషనుకు 16 కోట్లు పెట్టారు నాలుగవ ప్లానులో. చీకటిలో తారాడుతున్న మాబోటివారికి నాలుగవ ప్లానులో ఆశాకిరణం లభిస్తుందని కలలు కన్నాము కాని మా ఎడారి బ్రతుకులు ఎండమావులు అవుతాయేమోనని భయంగా ఉంది. హేండ్ బుక్ ఆఫ్ స్టాటిస్టిక్స్‌లో పెర్ క్యాపిటా కన్సంప్షన్ ఆఫ్ పవరులో మహారాష్ట్ర, పంజాబు, బెంగాలు 105, 111, 113 చూపించారు. 1965 కి ఆంధ్ర 28 చూపించారు. ఇక్కడ ఫిగర్సులో 66 నుంచి 68 కి 36 అన్నారు. వారు 150 దాటిపోయి ఉంటారు. ఇంత తక్కువ పెర్ క్యాపిటా కన్సంప్షన్ ఉంది, యింత ఎనర్జీ జెనరేటు చేస్తూ ఉండి కూడా డిస్ట్రిబ్యూటు చేసుకోలేక పోవడం బాధాకరమైన విషయం. తెలంగాణా రిజర్వుఫండు 40 కోట్ల చిల్లర ప్రత్యేకంగా పెట్టడం కాకుండా 30 కోట్లు చిల్లర మొత్తం 71 కోట్లు ప్రత్యేకంగా కేటాయించారు. అది చాలా సంతోషమైన విషయం. కాని బ్రహ్మాండమైన ఆంధ్ర రీజియనులో కరిమ్రింగిన వెలగపండు వలె మాయం అయినాము. రాయలసీమకు కూడా ప్రత్యేక కేటాయింపు కావాలని విన్నవించుకున్నాను. జిల్లా డెవలప్మెంటు బోర్డు విషయంలో రాజుగారు అంతా కలెక్టర్లకు ఏకచత్రాధిపత్యం తీసుకువచ్చారు. అక్కడ ఏమి జరుగుతుందో ఏమి జరగడం లేదో ప్రజా ప్రతినిధులు తెలుసుకునే అవకాశం లేకుండా చేశాడు. ప్రభుత్వం వెనుక

నటన సూత్రధారుడు రాజుగారని మాకు తెలుసును. కలెక్టర్లకు అధికారం యిచ్చి ప్రజాప్రతినిధులను ప్రతి విషయంలో చార్జ్‌-షెన్‌లో పెట్టినట్లనిపిస్తున్నది. మొన్న కరువు వచ్చినప్పుడు 20 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారని అన్నారు. ఏమి పెట్టారో ఏమో తెలియదు. ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు అడిగితే 20 లక్షలు ఖర్చు పెట్టినా 20 కోట్లు ఖర్చు పెట్టినా ఆది వానజల్లు లాంటిది అన్నారు. నిజమే సెప్టెంబరులో వానజల్లే రాకపోతే రాయలసీమ ఉండేది కాదు. స్మశాన సీమ ఉండేది.

శ్రీ జి. శివయ్య :— మంత్రిగారు క్లారిఫైచేస్తూ గ్రౌండు వాటరు సర్వే చేస్తున్నామన్నారు. అదంతా కాంగ్రెసువారి ఏరియాలోనే జరిగింది కాని మిగతా ఏరియాలలో జరగలేదు. ఎందుకింత పొలిటికల్ వివక్షణ చూపిస్తున్నారో వారు చెప్పవలసి ఉంది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—అధ్యక్షా, కరువు కాటకాలగురించి యిటీవల దుమారం రేగింది. ఈ సందర్భంలో ఒక సూచన చేయదలచాను. Have Revolving Famine Fund, have Officers who will move throughout the region— ఇది పెట్టి ఎక్కడికక్కడ తెలంగాణాకు ఒకటి, రాయలసీమకు ఒకటి, ఆంధ్రకు ఒకటి పెట్టి ఎప్పటికప్పుడు పరిహారాలు యివ్వకపోతే ప్రయోజనం లేదు. ప్లాన్సువేస్తూనే ఉంటారు. ప్లాన్సు ఎవరికి లాభదాయకంగా ఉన్నాయో వారికి ఉపయోగపడుతున్నాయి. రెవెన్యూ మినిస్టరుగారు నెల్లూరు రావడానికి భయపడుతున్నారు. అక్టోబరు నెలవరకు వానలు రాలేదు. అక్టోబరు ఆఖరు వారంలో టార్గెట్‌ప్లాంటేషను జరుపుతున్నారు. అటువంటి సందర్భంలో పైరులు ఎంతవరకు లాభదాయకంగా ఉంటాయో ఆర్థంకావడం లేదు. ఈ రోజున పెన్న నదికి ఒకటిన్నర మైల్సు దూరంలో కోవూరు టౌను ఉంది, అనేక స్కీమ్సువేసి దుమారం లేపారు. ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయితో డీప్‌వెల్సు చాలా ఉన్నాయి. అండర్ గ్రౌండ్ వాటరు లేక అవి ఫ్రక్టీపై కాలేదు. ఎందుకు ఫ్రక్టిపై కాలేదో లోపం ఎక్కడ ఉందో ఆలోచించబోతున్నారా ? డీప్ వెల్సు అంటున్నారు. మూడు వందల అడుగులవరకు తర్విసినప్పటికికూడా నీరు రాలేదు. దీనిగురించి ఆలోచించి సర్వే చేసి ఏరకంగా చేయదలచుకున్నారు. ప్రతి సంవత్సరం మాన్సూన్ ఫెయిలయితే ఏమి చేయదలచుకున్నారు. నెల్లూరు జిల్లాలో డీప్ వెల్సు ఫక్టిపైకాలేదు. దీనిగురించి పర్మనెంటు స్కీము వేయకుండా ఎప్పటికప్పుడు ఏదో చేసి ఆతుకు బ్రిత్తుకుగా తయారవుతున్నది. అందుచేత పెర్మనెంటు ప్లాను వేసి పని చేయాలి. తరువాత ఈ రోజు మీరు డబ్బు యిచ్చామంటున్నారు. ఎవరికి యిచ్చారో ఎవరికి చేరుతుందో నిక్కచ్చిగా చెప్పగలుగుతారా ? వేలుముద్రలు వేసేటటువంటివారు గాని చేవ్రాలు చేసినటువంటివారుగాని మిగతావారికిగాని చేరుతుందని నమ్మకం ఉందా ? ఇటువంటప్పుడు పర్మనెంట్ స్కీము మీరు ఎందుకు వేయరు ? ఇటీవల సోమశిల కాన్సరెన్సుకు సిద్దారెడ్డిగారు వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వం వద్ద డబ్బులేదు కనుక ప్రజలే కంటిబ్యూషన్ ఇవ్వాలని చెప్పారు కాని ఇంతవరకు దానిగురించి ఆలోచించారా అంటే లేదు. రైతులు బాధ రైతులే పడతారనే బ్రిటిష్‌వారి ధోరణలోనే ప్రవర్తిస్తున్నారు. సోమశిలకు ఏదైనా ప్లాను వేశారా. ఆమలు జరుపుతారా ? ఈ రోజు కనిగిరి రిజర్వాయిర్‌లో సిల్ట్ ఎక్కువ అయినది. దానిగురించి అడిగితే మావల్లకాదంటున్నారు. ఆనకట్టువద్ద షట్టర్స్ పెద్దవి ఎందుకు పెట్టరు ? నీరు పోకుండా ఎందుకు ఆపరు ?

పెన్నానదిలోని మూడు వంతులనీరు సముద్రంలోకి పోతున్నది. నీటిని మేము నిల్వ లేము, అలా రూల్స్ వున్నాయి. రూల్స్ ప్రకారం చేస్తున్నాము, అలా సముద్రం లోకి పోవాల్సిందే అని ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటు వారు చెబుతున్నారు. మొట్ట మొదట నీరు సముద్రంలోకి పోతుంది. తరువాత నీరు రాదు. నీరు రాకపోతే పంట పండదు. ఆక్కడక్కడవుండే చిన్న చిన్న వనరులను తీసికొనే విషయం ఆలోచించటం లేదు. కరువు పథకాలు చేశామన్నారు కాని చిన్న చిన్న వనరులు, tanks, గురించి ఏమీ ఆలోచించటం లేదు. చిన్న చిన్న వనరులకు డబ్బు కేటాయించి పనులు చేయించకుండా ఏవో పెద్ద పథకాలు అమలు చేస్తాం. డీప్ బోర్స్ చేస్తాం అంటే లాభం లేదు. మనకు నేషనల్ కాన్షస్‌నెస్, నేషనల్ కారెక్టరు గల వ్యక్తులుకావాలి. డబ్బు ఖర్చుపెట్టేటప్పుడు చిన్న పథకాలలో పెద్ద లాభం వచ్చేవిగావుండేట్లు ఆలోచించాలి. ఏమి చేస్తున్నామో, వాటి పరిణామాలు ఏమిటో ఆలోచించటము లేదు. ముందు చిన్న వనరులు పూర్తిచేయండి.

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—చిన్న tanks అంటే వర్షం కురవకపోతే నీరు వుండదు. డ్రాట్ అంటే వర్షం కురవక పోవటం.

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు:—మొన్న వర్షాలకు కనిగిరి రిజర్వాయిర్‌కి నీరు వచ్చింది కాని ఆరోజు దానిని నిలుపుకోలేకపోయాము. రామలింగరాజుగారు ఏవో పూజలు చేయించారు వర్షంకోసం. ఈ ప్రభుత్వంలో వానలు కురవకపోవటం పరిపాటి అయింది భగవంతుని ప్రార్థించినాకూడా. మానవప్రయత్నంలో మీరు సైంటిఫిక్‌గా ఆలోచిస్తున్నారుతప్ప వాటి పరిణామాలు ఆలోచించటంలేదు. ప్రణాళికలను కాగితాలమీద చూపటంగాక practical గా ప్రజలకు ఎంతవరకు ఉపయోగంగా వుంటుందని ఆలోచించి చేయాలి. డబ్బు ఖర్చుపెట్టామనేకాకుండా దానిలో వచ్చిన లాభం ఎంతనేది ఆలోచించాలి. ఈనాడు చేసే పనులలో spot inspection, spot idea వుండటం లేదు. ఇప్పుడైనా ఎవాల్యుయేషన్ మెథడ్‌లో వుండే రివాల్వింగ్ ఫామిన్ ఫండ్ ఏర్పాటుచేసి మొబైల్ ఎగ్రికల్చర్ ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటులో ఏరియాలు సర్వే చేయించాలి. 3 ప్రణాళికలు ఎలాగూ నష్టమయ్యాయి కనుక కనీసం నాల్గవ ప్రణాళిక అయినా సక్రమంగా చేయాలని కోరుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ జి. కృష్ణమూర్తినాయుడు (గొంప):—అధ్యక్ష, సుమారు నాల్గు సంవత్సరాల నుండి విశాఖపట్నం జిల్లాను కరువు ఆవరించుకొనివుంది. ఈ సంవత్సరం ఆ జిల్లా పూర్తిగా దెబ్బతిన్నది. అక్టోబరునెలలో కొద్దిగా వర్షంపడగానే రైతులు ఆశతో ఊర్లు ప్రారంభించారు. కాని నవంబరునుండి ఒక్క చినుకులేక ఎందుకు పనికి రాకుండాపోయింది. శ్రీకాకుళంలో పడిన వర్షం కొంత పడినా విశాఖపట్టణం పరిస్థితి ఇంత అన్యాయంగా వుండేదికాదు గాలిమాత్రం విస్తృతంగా వీచటం చెఱుకుచెట్లు విరిగిపోయాయి. కనుక ఈ జిల్లాకు హెచ్చు గ్రాంట్ ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. తూర్పు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలకు వలసపోతున్నారుకనుక ఎక్కువ గ్రాంటు ఇచ్చి నీటివనరులు కల్పించాలని కోరుతున్నాను. కొంత loans ఇచ్చారుకాని అవి చాలవు. ల్యాండ్ మార్ట్‌గేజ్ బ్యాంకుద్వారా ఎక్కువ అప్పులు ఇవ్వాలి. కరువు పనులు కేవలం బ్లాకులద్వారా జరపటమే కాకుండా ప్రజా ప్రతినిధులకు తెలిపే ఏర్పాటు చేయాలని

కోరుతున్నాను. విశాఖపట్టణానికి యింతవరకు రిగ్గులు రాలేదు. త్వరగా వాటిని పంపించాలి. తూర్పుగోదావరిజిల్లానుండి గోదావరినీరు విశాఖపట్టణంవరకు పంపులద్వారా సప్లయి చేస్తామంటున్నారు. అలాకాకుండా కాలువద్వారా ఏలమంచిలి, అనకాపల్లి, విశాఖ తాలూకాలగుండా నీరు పంపి ఆచ్చట భూములకు సప్లయి చేయించాలని కోరుతూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

(శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి (పత్తికొండ):—అధ్యక్ష, గత సంవత్సరం కర్నూలు జిల్లాలో దారుణమైన దుర్భిక్ష పరిస్థితులు ఏర్పడి ఈ సంవత్సరంకూడా అదే పరిస్థితి కొనసాగుతున్నది. రెవిన్యూమంత్రిగారు కర్నూలుజిల్లాలో పశ్చిమప్రాంతం పత్తికొండ, ఆలూరు, ఆగ్వేగి. ప్రాంతాలలో పర్యటించి పరిస్థితులు స్వయంగా తెలుసుకొన్నారు. అక్కడ పైరులు పూర్తిగా ఎండిపోయినవి. త్రాగటానికి మంచినీరులేక ఆలేరు, మంతికర ప్రాంతాలలోని ప్రజలు తెల్లవారుయామున "Q" లో నిలబడితే ఎప్పుడో ఒక కడవ నీరు దొరుకుతున్నది. మంత్రిగారు యివన్నీ స్వయంగా చూశారు. అక్కడ యిటువంటి ఘోరమైన దుర్భిక్ష పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆలజడి పుట్టినతరువాత అనేక ప్రత్యేక సమావేశాలు, పరిషత్తు ప్రత్యేక సమావేశాలు, సమితి ప్రత్యేక సమావేశాలు, అనేక సమావేశాలమీద సమావేశాలు వేసి అనేక స్కీములు తయారుచేసి డబ్బు ఖర్చు పెట్టారు. ఆ జిల్లాల మొత్తంగా 57 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టారన్న మాట. కాని వారు ఖర్చుపెట్టుంటే కొన్ని కోట్ల రూపాయలు, 2 కోట్ల రూపాయలో, 3 కోట్ల రూపాయలోకూడా అక్కడ ఖర్చుపెట్టడానికి అక్కడ తగినటువంటి పరిస్థితి వుందన్నమాట. పంచాయతీరాజ్ డిపారుమెంటుద్వారా కరువుపనులు చేయిస్తారు. ఆ ప్రెసిడెంట్లదగ్గర డబ్బు వుండదు. డబ్బుకోసం ఎక్కడికో పోవాలి. డబ్బు వున్నంతవరకు పని చేస్తాడు. అయిపోయినతరువాత వాటికోసం బిల్లుకు పోతారు. ఆ బిల్లు చేయడంలో ఎంతో జాప్యం జరుగుతుంది. పేద కూలీలు తిండిలేక పనులు లేక నానా అవస్థలు పడుతున్నారు. ఒకవైపున పనులు పెట్టినట్లేవుంది, ఒకవైపున ఆశ, ఒకవైపున పనులు దొరకవు. 4 రోజులు పనిచేస్తారు, డబ్బులేక 10 రోజులు పని ఆపుతారు. బిల్లు cash కాక పనులు ఆపుతారు. ఈ పరిస్థితులలో మేము ఈ పనులవిషయంలో మా లిస్టు పంపిస్తే ఆ లిస్టును Collector గారు ఆమోదిస్తే తరువాత వాటికి administrative saction అయి డబ్బు చేతికి వచ్చినతరువాత పంచాయితీ ప్రెసిడెంట్లుకాని, contractor లు కాని ఆ వెయ్యో రెండువేలో దొరికిన మేరకు ఖర్చు పెట్టేస్తే ఆతరువాత మరి డబ్బు పుట్టించుకోవడం, ఆతరువాత మళ్ళీ బిల్లు cash అయేంతవరకు ఒక 10 రోజులో, 15 రోజులో 20 రోజులో gap అనేది ఏర్పడుతుందన్నమాట. ఈ పద్ధతిలో ఖర్చు పెట్టుకుంటూ పోతే 50 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టలేదు మనం. అంటే ఏమవుతుంది? కూలీలు చాలా బాధపడినారన్నమాట. ఈ 57 లక్షల రూపాయలు మరి ఏమవుతున్నవి? నిజంగా అందులో మధ్యవర్తులే దాదాపు సగ భాగం కొట్టేసినారు. 28 రూపాయలు యూనిట్ ఒకటింటికి యిచ్చేస్తే వాళ్ళకు ముడుతున్నటువంటిది యూనిట్ ఒక్కంటికి, 12 రూపాయలు, 13 రూపాయలు మాత్రమే కాబట్టి వాళ్ళకు గంజికి కూడా చాలీచాలకుండా డబ్బులు ముడుతున్నాయి. ఇది చాలా తీవ్రమైన కరువు. అంటే ఏ 60 ఏళ్ళ

క్రిందట వచ్చిన 100 ఏళ్ళ క్రిందట ఏర్పడినటువంటి కరువుల గురించి కథలు విన్నారు. కాని ఆది యిప్పుడు వాస్తవంగా జీవితంలో అనుభవించినారు ప్రజలు. దినాల కొద్దీ తిండి లేక వూరికే వున్నారు. కాబట్టి ఆ బాధలు భరించలేక అనేకమంది వలసలు వెళ్ళిపోయినారు అంటే మంత్రిగారు పత్తికొండ వచ్చినప్పుడు చెప్తే ఒప్పుకోలేదు; పుట్టినచోట నుండి భార్యా, పిల్లాజల్లా వదిలిపెట్టి వలసలు ఎట్లా పోతారు, పుట్టినవాడు పుట్టినచోటే వుంటాడని, తట్టాబుట్టా తీసుకొని ఎక్కడికీ పోతారండి అని సమాధానం చెప్పారు, కాని వాస్తవం మేము చూస్తున్నాము అంతా పోతున్నారు. మరల సెప్టెంబరులో వర్షాలు వస్తే మరల ఒక్కొక్కరూ మెల్లిగా చేరుకున్నారు. ఆ తాలూకాలో కలరా వచ్చి అనేక చావులు ఆచ్చట తటస్థించినాయి, ఇది వాస్తవం. ఇంకా శాశ్వత నివారణ చర్యలను తీసుకోవాలి. తాత్కాలిక పనులతోబాటు శాశ్వతంగా ఉపయోగపడేటటువంటి పనులు చూపెట్టండి. ఆ ప్రాంతంలో గాజుల దిన్నె ప్రాజెక్టు ఎప్పుడో మా పెద్దల కాలంనుంచీ, తరతరాలనుంచీ అడుగుతున్నారు. ఇది చేస్తే కాలువలను త్రవ్వకుండా ఈ ప్రాజెక్టు అవుతుంది. ఒక శాశ్వత ప్రయోజనం కూడా నెరవేరుతుంది కదా. ఆ విధంగానే చెరువులున్నాయి, ఉదాహరణకు ముత్తకూరు దగ్గర చెరువు క్రింద 6 వందల ఎకరాలు చాలామంచి భూమి సాగవుతుంది. అచ్చట కాలవల త్రవ్వకం పూర్తవుతుంది. మా నీటిపారుదల మంత్రిగారిని ప్రశ్న అడిగితే ఏమన్యూ దానిని ప్రారంభిస్తారా, దానిగురించి ఏమైనా యోచన వుందా అని అడిగితే అన్ని కాంక్షన్‌లూ అయిపోయినాయి, జిల్లా Development Board కూడా శిఫార్సు చేశారు. ఈ సంవత్సరం తీసుకోండి అని. వారు ఉచ్చితంగా లేదు, అని చెప్పారు. ఏమి సహృదయతో.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—మొదలు పెట్టారా అంటే లేదని చెప్పాను.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి :—మొదలుపెడతారా అని అడిగినామండి, మొదలుపెట్టారో లేదో నాకు తెలీదా? పత్తికొండలో మొదలు పెట్టలేదనే, అడిగినాను. మొదలు పెట్టగలరా మొదలు పెడతారా? అని.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—Estimates పాతరేట్సు ప్రకారంగా estimate చేశారు. ఆ estimates ను revise చేసి ఈ drought క్రింద మొదలు పెడతామని చెప్పాను నేను. మానుకోమంటే మానుకుంటామా, యిప్పుడేమీ లేదు.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి :—నేను మానుకోమంటే మానుకుంటారా? చేయమంటే చేస్తారా?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పటికైనా మొదలు పెడతారా చెప్పండి.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి :—మాటంచె ఏదైనా అని వుండనివ్వండి ఇప్పుడైనా మొదలు పెడితే చాలా సంతోషమేనండి. ఇటువంటివి ఎన్నో చాలా వుపయోగకరమైనటువంటి ప్రాజెక్టులు, చిన్న చెరువులు, కుంటలు అనేకం వున్నాయి. దాదాపు 20 వేల ఎకరాలకు నీటిపారుదల కలుగచేయగల్గినటువంటివి చూచినాము. అందరూ సమితులు, పరిషత్తు అందరమూ కలిసి చర్చించి ఉపయోగకరమైనటువంటి స్కీములు

నిచ్చాము. కాని వర్షాలు లేకపోతే ఈ చెరువులు ఉపయోగంలేదు కదా అని అంటాము సెప్టెంబరులో వర్షాలు వస్తే కూడా చెరువులు నిండినై. ఎంతో వుపయోగం. ఈ సంవత్సరం పంటలు పండుతాయి. చెరువుల క్రింద, ఆ చుట్టూ వుండేటటువంటి బావుల్లో ఉబికినాయి. చెరువులకు ఈ కాంటూరు బండింగు స్కీముతో ఏమి ప్రయోజనం వుందో?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—ఇపుడు ఈ సంవత్సరం ఆలూరులో కాస్త పంటలు బాగా పండినట్లు report వచ్చింది. నిజమేనా అది.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి:—అక్టోబరులో వర్షాలు కురిసినాయండి. ఆలూరు తాలూకాలో.....

శ్రీ వి. బి. రాజు:—అదే పంటలు బాగా పండినాయని.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి:—పంటలు యింకా పండలేదు. దానికి గాలిమీద ఆధార పడి వుందండి. అది రేగడి.....

శ్రీ వి. బి. రాజు:—మీ దగ్గర రిగ్గులుకూడా వచ్చి మంచినీరు బావులు త్రవ్వుతున్నాయటగా.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి:—రిగ్గు ఒకటి ఏదో ఊర్లో వుంది. అది పనిచేయడం లేదట. మూలపడింది. అది వాళ్లకు ఆశాభంగం కలిగించింది. కాబట్టి అక్కడ మంచినీళ్లు లేవట. ఒక్క వక్కరేనిలో నీళ్లున్నాయి. కొన్నాళ్లు ఆ మురుగు నీరు త్రాగుతారు. ఆ తరువాత అవికూడా అయిపోవడం జరుగుతుంది. ఇదీ కర్నూలు జిల్లా యొక్క పరిస్థితి. తరువాత 11 వేల Fair Price Shops పెట్టామంటున్నారు. పంచాయితీకొక Fair price shop అయినా పెట్టమని ఆడిగినాము. అట్లా మేము పెట్టము, మేము వాటిని తణిఖీ చేయడం కష్టం. వాళ్ళను ఆదుపులో పెట్టడం కష్టమని dealers ను ఒక 5, 6 పంచాయితీలకు కలిపి మొత్తం తాలూకాలో 20, 25 కంటె ఎక్కువ shops పెట్టలేదు. ఆ fair price shops కి వచ్చేటటువంటి ధాన్యం విషయంలో wholesale dealers, retail dealers ఎవరికి బాధ్యతలో ఆ వచ్చినధాన్యం ఎంత వస్తుందో, ఎప్పుడు వస్తుందో ఏ అధికారులకు సంబంధమో, ఎంత ఖర్చు పెడుతున్నారో ఎవరికీ తెలియదు. జనానికేమో ఆ ధాన్యం వచ్చిన 4, 5 రోజులు మాత్రమే సరఫరా జరుగుతుంది. ఆ తరువాత ధాన్యం లేదంటారు, దొరకదు, ఇంక తట్టలు పట్టుకొని, గంపలు పట్టుకొని వూరూరూ యిల్లిల్లూ గాలిస్తుంటారు. పాపం ధాన్యం దొరకక—ఇదీ ఈ fair price shkps ద్వారా జరుగుతున్నటువంటి ఉపయోగం. వాటిద్వారా ధాన్యం ఎవరికీ సక్రమంగా అందుబాటులోకి రావడంలేదు. కాబట్టి ఈ కరువు పనులు, రోడ్ల పనులద్వారా బాగుపడింది—ఈ మధ్య దళారీలు, retail dealers, wholesale dealers. వారంతా లక్షలు, వేలు సంపాదించారు. ఇందుకు master plan తయారు చేస్తుంటే నాకొకరోజు తయారు చేయండి, చేయించండి అని ఇచ్చారన్నమాట. Central team కు జిల్లా డెవలప్‌మెంటు బోర్డు master plan కు యిచ్చేందుకుగాను తయారుచేసే పథకాలలో ఈ విధంగా వీళ్ళ రోడ్లే చేర్చేసినారు. ఇంకా 15 రోజుల వర్షం రాకుండావుంటే బాగుండును దేముడా

అని ప్రార్థిస్తూ వర్షం వచ్చిన తరువాత దిగులు పడినటువంటి దళారులు, wholesale, retail dealers వున్నారు. ఈ రోజు మాత్రం plan investigation జరుగుతున్నది. పనులు మాత్రం ఏమీ జరగడం లేదు. కాని యిప్పుడు సరైనటువంటి పంటలు పండుతాయనేటటువంటి ఆశ లేదు. ఎందుచేతనంటే చాలా ఆలస్యంగా సెప్టెంబరులో ఆఖరున వర్షాలు కురిసినాయి. వేరుశనగ ఉరువే లేదు అసలు. ధాన్యం పంట కొద్దో గొప్పో పండచ్చు. కొంచెం జొన్నలుమాత్రం అదికూడా మోటలు మూసుకొని కంకి పడిపోయింది. ముంగారు జొన్నంతా కూడా ఏమీ పండదు. కాబట్టి ఈ పరిస్థితులలో కరువు పనులను అట్లాగే continue చేయకపోతే మాత్రం చాలా దారుణమైనటువంటి పరిస్థితులేర్పడతాయి. కాబట్టి కరువు పనులను continue చేయడంలో దళారులు ఎక్కువ తినకుండా యూనిట్‌కు యింత అని మీరు ఈ మేరకు యిచ్చితీరాలనేటువంటి నిర్ణయం మీరు చేయాలని, దీనిని దృష్టిలోకి తీసుకోవాలని గట్టిగా మీకు నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. రాయలసీమలో వేల వేల ఎకరాల forests వున్నదండి. వాటిలో చెట్లు పెంచితే మంచిదే. వర్షాలు వస్తాయి, తూసార పరిరక్షణ జరుగుతుంది అని చెప్తున్నాడు. ఇందువల్ల మంచి సారవంతమైన భూములుంటాయి. కాని చెట్లను విపరీతంగా కొట్టేస్తున్నారు. Forest Department వారు సరైనటువంటి పర్యవేక్షణ చేయడం లేదు వీలైనంతవరకు afforestation చేయాలి.

డాక్టర్ కె. నాగన్న (షాద్‌నగర్) :—అధ్యక్ష మహాశయా : ఈ సంవత్సరం ఈ కరువుకాటకాలనేవి మన ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతా ఆవరించినది మనకంతా తెలుసున్న విషయమే. కాని ఈ సంవత్సరంలో దాదాపు 20 జిల్లాలలోనూ-ఆక్కడక్కడ కొన్ని తాలూకాలలో ఎక్కడో కొద్దికొద్దిగా మేలనిపించింది కాని అన్ని జిల్లాలలో కూడా భయంకరంగా వర్షాలులేక అకాల వర్షాలు పడికూడా, చాలనష్టమై రాబీ పంటలు పూర్తిగా ఖతమైపోయినాయి. తరువాత ఈ ఫునాస పంటలు, రాబీ పంటలు కూడా అధికి వర్షాలు పడడంవల్ల కూడా చిత్తకార్తి జొన్నలు, తెల్లజొన్నలు అనేవికూడా పండే బాపతుగాలేవు. పెట్టలపైనంతా ఎండిపోవడం, గుంతలలో కొంచెం పచ్చగా వుండడం, యిదీ కథ. అట్టి పరిస్థితుల్లో రెవెన్యూ ఆఫీసర్లు, గ్రామాధికారులు అంతా ఎట్లా చేస్తున్నారంటే, అక్కడ పంటలెలావున్నాయని అడిగితే వాడెక్కడనో చూసేది, ఎక్కడనో ఏదేదో వ్రాసేది. ఈ పద్ధతిగా వుంటున్నది. మొన్న మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో కొన్ని తాలూకాలలో రెవెన్యూ మినిష్టర్‌గారు tour చేసినారు. అక్కడవుండే పరిస్థితులను వారు చూసినారు. సమితులలో meeting లు పెట్టి ప్రజలకు ఏవేవో విషయాలు అక్కడి కరువు కాటకాల గురించి చెప్పారు. వారు బోరింగు బావులను త్రవ్వించుకొంటే ఒక్కొక్క బావికి 5 వందల రూపాయలు యిస్తామని మొదలైన కొన్ని విషయాలు వారు; మంచిగానే చెప్పివచ్చారు. కాని అక్కడ పరిస్థితులు అట్లానే వుండిపోయినాయండి. ఈ క్రొత్తగా బోరింగు బావులు తవ్వుకోవాలంటే చాలా రోజులు పట్టడం జరుగుతున్నది. మామూలుగా బీదరైతులు వారికున్న పెద్దపెద్ద బావులలో పూడికలు వచ్చి చాలాబాధలు పడుతున్నారు. మొన్ననే నేను వెడితే చిన్నచిన్న బావులకు పూడికను మాత్రమే తొలగించినట్లయితే అదే పైరులకు ఎంతో తోడ్పడుతుంది అని అక్కడవుండే ప్రజానీకం అంతా చెప్పినారు.

మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో నా తాలూకా అయిన షాద్‌నగర్ తాలూకాలో ఏ ప్రాజెక్టులు కాని ఏమీ నీటివనరులు కాని. చెరువులు, గుంటలూ, వున్నా వాటిలో నీరులేకపోవడం వల్లా అక్కడంతా బావులమీదనే ఆధారపడవలసివస్తున్నదనేది వారు స్వయంగా చూచారుకూడా—కాని వారికి బావులకు విద్యుచ్ఛక్తి కావాలి. మొన్న వారికికూడా మనవి చేసుకొన్నాను. ఒకటి-ఆ బావులకు పూడికలు తీయడం, రెండవది—విద్యుచ్ఛక్తి supply చేయడం, అవి చెస్తేనే ఆ ప్రజలకు కొంచెం గంజి త్రాగడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాని మనయొక్క అలవాటు ఎట్లా ఉన్నదంటే, ప్రతి సంవత్సరం ఎక్కడ అవసరమో అక్కడలేకుండా ప్రతిజిల్లాకు ఇంత, ప్రతి తాలూకాకు ఇంత అని కేటాయించడం వలన, ఇక్కడ ఆకలి గొన్నవాళ్ళు ఆకలితో చస్తూనే ఉంటారు, అక్కడ నీటి వనరులు ఉండేవాళ్ళకు అదీ లాభమే, ఇదీ లాభమే. నేను ప్రభుత్వానికి మనవిచేసేది వారికి తెలియనిది ఏమీలేదు. ఏయే జిల్లాలలో, ఏయే తాలూకాలలో ఎక్కడెక్కడ ఏ కష్టాలు ఉన్నాయనేది మీకు reports వస్తూనే ఉంటాయి. మీరు tours చేస్తూఉంటారు కనుక ఆయా ప్రాంతాలలో ఉన్న పరిస్థితులు బట్టి తగువిధంగా సహాయం చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఏ ఒక్కచోట కష్టము కలిగినా, మిగతావారికి కూడా కష్టము కలగకపోదు. మన దేహములో ఒక అంగానికి, ఒక వేలుకు దెబ్బ తగిలినా, దేహము అంతా బాధపడక తప్పదు. అదేవిధంగానే రాష్ట్రీముయొక్క పరిస్థితికూడా ఉంటుంది. ఇదివరకు సోదర M.L.As. వారివారి జిల్లాలలోని, వారివారి తాలూకాలలోని కష్టనష్టాలు గురించి మనవిచేశారు. నేనుకూడా మనవిచేస్తున్నాను. తప్పకుండా ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు అవరించిన కరువుకాటకాలను తొలగించాలంటె తప్పనిసరిగా చాలా శ్రద్ధతో, ప్రజలందరికీ మేలు కలిగేలాగు కృషి చేయవలెనని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్ష, యీనాడు చాలామంది సభ్యులు ఈ drought విషయంలో మాట్లాడారు. నిజంగా దునదృష్టవశాత్తు ఇక్కడ ఈ సంవత్సరం వర్షాలు కురవలేదు. ఎప్పుడూ మనకు వర్షాలు సరిగా రావడం లేదనుకోండి. ఈసారి మంచి time లో వర్షాలురాకుండా చాలా అల్లకల్లోలాలు అయినాయి. అందులో మొత్తము దేశములో అందరూ కష్టపడినారు. ముఖ్యంగా కష్టమంతా వచ్చింది రైతులకు, కూలీలకు. చెరువులలో నీళ్లలేక, కుంటలలో నీళ్లులేక, బావులలో నీళ్లలేక యీ విధంగా వాళ్లు చాలా బాధపడినారు. దానితోపాటు, పశువులకు మేత లేకుండా, మరి త్రాగడానికికూడా ప్రజలకేకాకుండా, పశువులకుకూడా నీళ్లు దొరకకుండా చాలా బాధపడినారు. ఎక్కడ నీళ్లు ఉంటాయో అక్కడికి, 2, 3 మైళ్లు పశువులను తోలుకొనిపోయి నీళ్లు త్రాగించి తీసుకొనివస్తున్నారు. వి.వి. రాజుగారు ఎక్కడెక్కడో పర్యటన చేశారుగాని నిజామాబాదుకు రాలేదు. నేను వారిని request కూడా చేశాను. నిజామాబాదుకు రావాలని. వారు రాలేదు.

శ్రీ వి. వి. రాజు :—నిజామాబాదు కాదు, యల్లారెడ్డి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మొత్తం district గురించి నేను మాట్లాడుతున్నాను. ఒక్క యల్లారెడ్డి విషయం మాత్రం కాదు. దీనినిబట్టి నాకు స్పష్టంగా ఏమి తెలుస్తుందంటె, నిజామాబాదు జిల్లాలో మొత్తానికి మొత్తము అందరూ oppo-

sition Members ఉన్నారు, majority వారే ఉన్నారు అనేది దృష్టిలో పెట్టుకొని రాలేదేమో అనుకొంటున్నాను. సరే, యిప్పుడు ముఖ్యంగా మాధవరావుగారు చెప్పినట్లుగా ఒక permanent scheme ఉండాలి. Permanent scheme అంటే ఏమిటి? మన దగ్గర ఎప్పుడో తాతలనాటికాలంలోనో కట్టినటువంటి చెరువులు, గండిపడిపోయిన చెరువులు ఉన్నాయి. అట్లాగే కాలువులుకూడా ఉన్నాయి. 20 సంవత్సరాలకయినా వాటిని లోతుగా త్రవ్వలేదు, చెరువులను, కుంటలను పెంచిందిలేదు, మరమ్మతులు చేసిందిలేదు. కాబట్టి యీ మద్దతు కూడా ఉన్నాయి అక్కడక్కడ. ఈ మద్దతు క్రిందకూడా P. W. D. వాళ్ళు చేసేవి కొన్ని ఉన్నాయి, Irrigation Department వాళ్ళు చేసేవి కొన్ని ఉన్నాయి, జిల్లాపరిషత్తువాళ్ళు చేసేవి కొన్ని ఉన్నాయి. సమితి వాళ్ళు చేసేవి కొన్ని ఉన్నాయి. ఈ విధంగా ఎవరి బాధ్యత వారు వహించినట్లయితే ఒకమేళ వర్షము రానీ, రాకపోనీ యీ బాధ ఉండదు అని చెప్పుతున్నాను. తరువాత ఇప్పుడు వారు చెప్పారు. 6 కోట్లు 50 లక్షలు ఇచ్చినాడని. ఒక్కొక్క కోటి రూపాయలుకూడా అక్కడక్కడ ఇచ్చినారు. అది న్యాయంగా ఇచ్చినారు. నాకు దానిమీద ఏమీలేదు. ఎందుకంటె, declare చేశారు ఆ areasను వాళ్ళకు ఇచ్చారు, ఇచ్చి తీరాలి, అదికూడా సరిపోదని ఎను అంటున్నాను. కాని ముఖ్యంగా నిజామాబాదులో 7 తాలూకాలు ఉన్నాయి. ఆ ఏడు తాలూకాలలో వారు ఇచ్చింది ఏమిటంటె, five lakhs ఇచ్చినారు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—మీరు సరిగా వినలేదు. అది wrong statement. She is making a wrong statement, Sir. ఖర్చుపెట్టింది నిజామాబాదుజిల్లాలో. ఇప్పుడు నేను చెప్పింది 21 లక్షలు 22 వేలు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మీకు తెలియదు, అది. మా ఎదుట కలెక్టరు పంచింది 5 లక్షలు మాత్రమే. మరి అది యెప్పుడు యిచ్చారో దొంగతనంగా యిచ్చారో ఏమో నాకు తెలియదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నిజామాబాదుకు sanction చేసింది 2 నెలల కొరకు 32 లక్షలు, 30 వేలు రూపాయలు, అక్టోబరు, నవంబరు కోసము. అందులో ఇంతవరకు ఖర్చుపెట్టింది, అంటె 15th November వరకు, 21 లక్ష, 22 వేలు రూపాయలు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మరి మిగిలిన డబ్బు ఏమి చేస్తున్నారండి. Sanction అయిన డబ్బు నిజామాబాదుకే కదా!

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఇప్పుడు ఏమి చేస్తున్నామంటె, మళ్ళీ మార్చివరకుకూడా ఖర్చుపెట్టేది కావాలంటే యిస్తాము.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మీరు అలా చెప్పుతున్నారు గాని, నేను జిల్లా పరిషత్తు మీటింగుకు పోయినప్పుడు అక్కడ జరిగిన సంగతి చెప్పుతున్నాను. మా యెదుట కలెక్టరు 5 లక్షలు యిచ్చినట్లుగా దాంట్లో నీటి బావులకు 15 వేలు, 20 వేలు మటుకు ఇచ్చినట్లుగా.....

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అవి సమితివి అయి ఉండవచ్చు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—జిల్లాకు చెప్పుతున్నాను నేను, తాలూకాలకు చెప్పుతున్నాను. సమితి విషయం కాదు. వాళ్ళు పంచింది 5 లక్షలు. వీరేమో 21 లక్షలని అంటున్నారు. మరి ఇంత sanction చేసిన తరువాత ఏమిచేశారు అనేది ఇంతవరకు తెలియదు. తరువాత fair price shops అని open చేశారు. అక్కడ చూస్తే ఆ దొడ్డు బియ్యం. 87 రూ.లు, 90 రూ.లు పెట్టి అవి తినలేకుండా ఎర్రగా లావుగా ఉన్నాయి. అవి చూడలేనటువంటి బియ్యం. వీళ్ళు ఈ బియ్యము ఎక్కడ నుంచి సంపాదించారో ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము అటువంటి బియ్యాన్ని పంపించండి అని రైతులను బాధపెడుతున్నారేమో వీళ్ళు. ఆ బియ్యము Ration cards మీద యిస్తే, అది వాళ్ళు తినలేకపోతున్నారు. అవి చూడడానికి అసహ్యంగా ఉన్నాయి. అంతేకాకుండా, పల్లెటూళ్లలో ఎక్కడకూడా fair price shops open చేయలేదు. ఒక్కొక్క పల్లెటూరునుంచి 10 మైళ్ళు, 15 మైళ్ళు దానికొరకు రావలసి ఉంటుంది—ఆ ఇచ్చేచోటికి. ఇవన్నీ మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఆ తరువాత యీ drinking water wells విషయం ఉన్నది. ముఖ్యంగా యల్లారెడ్డిలో గాంధారీ అనే village లో Chief Minister గారు కూడా అక్కడికి పోయినారు. ఒక project గురించి వారు అక్కడ పెద్ద meeting చేసినారు. Amount కూడా ఏదో sanction అయింది. కాని 7 సంవత్సరాలు అయిపోయినా ఇంతవరకు దానిని take up చేయలేదు. ఇక Irrigation Minister గారు ఉన్నారు. వారికి నేను ఎన్నోసార్లు చెప్పినాను; అయ్యా చిన్నచిన్న మద్దతులు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ మీరు take up చేస్తే బాగుంటుందని ఇటువంటివన్నీ చేస్తే రైతులకు కష్టము ఉండదని చెప్పుతూ యింతటితో నేను ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్ష, గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా నల్లగొండ జిల్లా తీవ్రమైన కరువుతో బాధపడుతున్నది. మన రెవిన్యూ మంత్రిగారు దయతో ఏప్రియల్ నుండి ఫామిన్ ఫండ్స్ రిలీజ్‌చేసి పనులు మొదలు పెట్టారు. ఫండ్స్ రిలీజ్ అయినప్పటికీ—మేము ఎంప్లాయిమెంట్ ప్రాబ్‌లెమ్‌ను ఎదుర్కొనలేక పోయినాము. రిలీజెస్ సక్రమంగా, సమర్థవంతంగా రావటంలేదు. అక్టోబర్ మిడిల్‌లో రిలీజ్ అయినవి. మా కలెక్టర్ ఎలాట్ చేసేటప్పటికి నవంబరు అయినది. ఒకనెల అసలు ఫండ్స్ లేక ఎంప్లాయిమెంట్ ప్రాబ్‌లెమ్‌ను చాలా ఎదుర్కొవలసి వచ్చింది. అసలు అక్కడ ఫామిన్ ఫండ్ ఖర్చు పెట్టటానికి లేబర్ లేదని గవర్నమెంట్‌వారు చెబుతున్నారు. నవంబరు ఆఖరువారంలో అయినా ఫండ్స్ రిలీజ్ చేస్తే డిశంబరు ఫస్ట్‌కు వర్క్స్ మొదలు పెట్టటానికి అవకాశం ఉంటుంది. అక్కడ పనులు మీరు చేయక—ప్రజలు పనిచేయటానికి రావటం లేదు; అసలు అక్కడ కరువు లేదని మాట్లాడి లాభం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఫండ్స్ రిలీజ్ చేయటంలో శ్రద్ధ వహించాలని కోరుతున్నాను. మా జిల్లాలో 30, 40, 100 సంవత్సరాల క్రితం తెగిపోయిన చెరువులు ఉన్నవి. ఈ ఫామిన్ ఫండ్స్‌తో వాటిని పెంటనే మరమత్తు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇరిగేషన్ మంత్రి సిద్ధారెడ్డిగారు నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సీ, ఇంకా ఐదారు కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలు తిరిగి చూశారు. ఇప్పటికైనా వాటిని సర్వే చేయించి ఆ చెరువులను మరమత్తు చేయించి పునరుద్ధరిస్తే బాగుంటుంది. ఫీడర్ ఛానల్స్ ప్రతి చెరువుకు త్రవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రక్క నుండి నది

పోతూ ఉంటుంది. ఆ నదియొక్క నీటిని ఓపెన్ మౌత్ ఛానల్స్ ద్వారా, ఆనకట్టల ద్వారా మళ్ళిస్తే ఆ చెరువులలో నీరు నిలిచి కొంత భూమి సాగు అవటానికి అవకాశం ఉంటుంది. చాలా టాంక్స్‌లో సగం సిల్ట్ అయినవి. ఈ ఫీడర్ ఛానల్స్ లేకపోతే ఆ టాంక్స్ పనికి రాకుండా పోతాయి. ఫామీన్ ఫండ్స్ వస్తే జిల్లా కలెక్టర్, ఎం. ఎల్. ఏలు, సమితి ప్రెసిడెంట్స్ మొహమాటం పడలేక ప్రతి సమితికి ఈక్వల్‌గా డిస్ట్రిబ్యూట్ చేస్తున్నారు. అట్లా కాకుండా ఎక్కడ ఫామిన్ ఎఫెక్ట్ అయినదో, ఎక్కడ ఇరిగేషన్ ఫెసిలిటీస్ లేవో, ఎక్కడ పనులు లేక ప్రజలు బాధ పడుతున్నారో—ఆ వివరాలు సేకరించి, దాని ప్రకారం ఎలాట్ చేస్తే బాగుంటుంది. ఏదో ఈక్వల్ పద్ధతి ప్రకారం అందరిని సంతోష పెట్టాలని చేస్తే లాభంలేదు. ప్రజలు బాధపడవలసి వస్తుంది. నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలో ఒక ప్రాజెక్టుగాని, ఇరిగేషన్ సోర్స్‌గాని లేదు. మా కలెక్టరుగారు సమర్థవంతంగా, బాగానే పని చేస్తున్నారుగాని, ఏదో మొహమాటంతో అందరికి ఈక్వల్‌గా డిస్ట్రిబ్యూటు చేస్తే-కొన్ని చోట్ల నిరుద్యోగ సమస్యను ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం వెంటనే కలెక్టరుకు ఆదేశాలు పంపించాలని కోరుతున్నాను. కంటూరుబండింగ్ స్కీమ్సు పెట్టారు. అవి చాలా బెస్ట్ స్కీమ్సు. ఈ సభలో ఉన్న సభ్యులందరూ దానిని ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించవలసి ఉంటుంది. ఇపుడు ప్రయివేటు ఫారెస్టు గ్రోయింగ్ స్కీము పెట్టి—కంటూరుబండింగ్ స్కీము మాదిరిగానే ప్రభుత్వం సహాయం చేసి ప్రతి రైతు చేత అతని భూమిలో కొంత ఫారెస్టు వేయిస్తే బాగుంటుంది. అది ఎంకరేజ్ చేస్తే వర్షం ఎక్కువ పడటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ప్రయివేటు ఫారెస్టు గ్రోయింగ్‌ను ఎంకరేజ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. గవర్నమెంటు ఫారెస్టును లంబాడీలు, ఇతర్ రైతులు కొట్టిపారేసి ప్రతి సంవత్సరం దున్నటం జరుగుతున్నది. దానివల్ల ప్రభుత్వం పెట్టిన లక్షల రులు వేస్టు అవుతున్నది. ఈ విషయంలో కూడ ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. మా జిల్లాకు మూడు రిగ్స్ ఇచ్చినారు. కాని రెండే వచ్చినవి. ఆ రెండింటిలో ఒక రిగ్ ఇంతవరకు ఒక బావి కూడ త్రవ్వలేదు. ఇటువంటి రిగ్స్ సప్లయిచేస్తే లాభం లేదు. ప్రయివేటు రిగ్స్ రోజూ రెండు బావులు, ఒక బావి త్రవ్వుతుంటే. గవర్నమెంటు పంపించిన రిగ్స్ రెండు రోజులకు ఒక బావి, మూడు రోజులకు ఒక బావి త్రవ్వుతున్నవి, త్రవ్విన బావులకు కూడ ఇంతవరకు పంపింగ్ ఫిక్స్ చేయలేదు. ఆది వెంటనే చేయించాలని కోరుతున్నాను. ఫిబ్రవరినుండి జూన్‌వరకు నల్లగొండ జిల్లాలో తీవ్రమైన కరువుకో ఇబ్బంది పడవలసివచ్చింది. ఆహారధాన్యాలు సరిగా పండలేదు. వరి 50% మాత్రమే పండింది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే కరువు పనులు ఎక్కువ చేయటానికి ఆహారధాన్యాలు అక్కడ డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేయాలి. కొన్ని అసంపూర్తి రోడ్స్ ఉన్నవి. వాటిని వెంటనే పూర్తిచేస్తే అక్కడి పేద ప్రజలకు పని దొరకటానికి ఫండ్స్ ఖర్చు కావటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఈ విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. Distribution of rice and other foodgrains should be taken up immediately.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్ష, ప్రభుత్వం ఆప్పుడప్పుడు ఇచ్చే జి. ఓ. లు ఎప్పుడైనా ఆర్కెయిన్స్‌లో చదువుకోటానికి ఉపయోగపడేటట్లుండన్నవి.

కాని అవి అమలుజరుగుతున్నట్లు లేవు. Distress loans పర్సనల్ సెక్యూరిటీ మీద యివ్వ మన్నామని జి.ఓ. చూపిస్తారు. కాని గ్రామాలలో పర్సనల్ సెక్యూరిటీ మీద ఇవ్వటానికి వీలులేదని, ప్రాపర్టీ ఉంటేగాని ఇవ్వమని అధికారులు అంటున్నారు. మా సత్తెనపల్లి తాలూకాలో ఆ విధంగా చెప్పారు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ఆ జి. ఓ. చదవమంటారా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది మీరు ఆర్కెయివ్స్‌లో, మ్యూజియంలో పెడితే భవిష్యత్తులో రాబోయేవాళ్లు ''మనవాళ్లు పూర్వం ఇదంతా చేశారు కాబోలు'' అనుకొని అవి చదివి సంతోషిస్తారు. కాని ఇప్పటివాళ్లు మాత్రం ఏడుస్తూ ఉంటారు. మీరు ఆ జి ఓ ఇచ్చినమాట నిజమే. కాని అది ఎందుకు అమలు జరగటంలేదో మీరు ఆలోచించారా ? నేను కలెక్టర్‌ను తహశీల్‌దార్‌ను ఆడిగాను. ప్రాపర్టీ ఉంటేకాని ఇవ్వటానికి వీలులేదు అంటున్నారు. మీరు సత్తెనపల్లి తహశీల్‌దార్‌కు వ్రాసి కనుక్కోండి—వీవు డిపెన్డింగ్ లోన్స్ పర్సనల్ సెక్యూరిటీమీద ఇచ్చావా, లేక, ప్రాపర్టీ ఉంటేగాని ఇవ్వలేదా ?—అవి వ్రాసి కనుక్కోండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ఈ దఫా గట్టిగా నిలబెట్టి అడగండి. According to rule 11 of the said rules, personal security may be accepted for the grant of loan mentioned above.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మీ సెంటెన్సులు ఎంత క్లియరో తహశీల్‌దార్ అక్కడ పర్సనల్ సెక్యూరిటీమీద ఇవ్వకపోవటం కూడ అంత క్లియరే.

Sri V. B. Raju :— So personal security may be accepted.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— 50 రు. లు ఇచ్చారు. ఎవరికైనా ఇన్‌ప్లుయన్స్ ఉంటే వారికి 100 రు. ఇచ్చారు.

Sri V. B. Raju :— The maximum amount of loan permissible for the relief is raised from Rs. 200 to Rs. 500. And the purpose for which the loan could be utilised might also include deepening of irrigation wells. ఇరిగేషన్‌కు డీపెనింగ్ ఆఫ్ వెల్స్‌కు కూడ దీనిని ఉపయోగించవచ్చునని చెప్పాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మీరు ఇచ్చిన కాగితాల గతి ఎట్లా పడుతున్నదో చెబుతున్నాను. అవి అమలు జరగటంలేదు. మీరు ఆ జి. ఓ కాపీ ఇవ్వండి. నేను అడుగుతాను. మీరు కూడ వ్రాసి కనుక్కోండి మీరు డిపెన్డింగ్ లోన్స్ ఇచ్చారా ? అని అడగండి. ఈ లోన్స్ ఇచ్చే విషయంలో జరుగుతున్న కరప్షన్ ఇంకా ఎక్కడాలేదని చెబుతున్నాను. రెండు రు. లు ఒకరికి ఇవ్వాలి. 5 రు. లు ఇంకొకరికి ఇవ్వాలి చివరకు రైతుకు మీరిచ్చేదాంట్లో సగంకన్నా ముట్టటం లేదు. చివరకు యీ డబ్బు రాకుండాఉంచేనే బాగుండేదేమోనని మేము అనుకొన్నాము. నా జీవితంలో ఇంత కరప్షన్ ఇంక ఎక్కడా చూడలేదు. బీదవాడు తన పశువులకు మేతకోసం అడిగితే అందులో సగం వెళ్లిపోతోంది. దానినిగురించి ఎవరికి చెప్పాలో అర్థంకాదు. తహశీల్‌దార్ ఊళ్లో ఉండడు. కలెక్టర్‌గారిని అడుగుదామంటే, మంత్రిగారు వచ్చారనిచెప్పి అమరావతి వెడతారు. ఎవరికి చెప్పుకోవాలో తెలియని పరిస్థితి ఉంది. ఆహార పరిస్థితి విషయంలో — ఫెయిర్ ప్రైయిస్ షాప్స్

పెట్టామంటారు. అవి ఎక్కడ పెట్టారో చెబితే మేము అక్కడకుపోయి కొనుక్కు తెచ్చుకొంటాము. గుంటూరు జిల్లాలో ఎక్కడ పెట్టారో తెలియదు. మా తాలూకాలో ఒకటికూడ పెట్టినట్లు లేదు. కార్పొరేషన్ బియ్యానికి ఒక ధర ఉంటుంది. బయటకొనే బియ్యానికి ఎక్కువ ధర ఉంటుంది. ఆ రెండూ ఒక చోట పెడితే వాళ్ళ మీద కేసులు పెట్టారు. నీవు యీ ధరకు ఎందుకు అమ్ముతున్నావని కేసులు పెట్టాడు. అందువల్ల కార్పొరేషన్ బియ్యం మాకు అక్కరలేదు అన్నారు. తహశీల్దార్ కలెక్టర్ పోయి కొనండి అంటారు. కొని వాళ్లను జైళ్లకు పొమ్మంటారా? చెక్ పోస్టులని చెప్పి మీరు ఇంటిలిజెన్స్ డిపార్ట్‌మెంట్‌ను పంపించినారు. అది చాలా మంచి ఇంటిలిజెన్స్ డిపార్ట్‌మెంట్. వారి జేబులు మాత్రం నింపుకోటానికి బాగా పనికి వచ్చింది. కాని రాష్ట్రంలో బియ్యం మాత్రం లేకుండాపోయే స్థితి వచ్చింది. కార్పొరేషన్ ధాన్యంలేదు. కార్పొరేషన్‌వారు తప్పిస్తే తక్కినవారు ఇచ్చేవారు లేరు. అక్కడకుపోయి కొనుక్కొటానికి వీలులేదు. ఎవరిని అడిగినా – ఏదో వస్తుంది–అంటారు. జనం ఎట్లా బ్రతుకుతున్నారంటే– వారిలో పొటెన్షియాలిటీ ఉండి, దేవుడు ఇచ్చిన ఆయుస్సు ఉంటే బ్రతుకుతున్నారు. లేకపోతే మనయొక్క సహాయంతో వారు బ్రతకాలంటే బ్రతికేవారు కాదు. కరువు వచ్చింది అనుకొన్నప్పుడు లాంగ్ రేంజ్ ప్రోగ్రామ్ చెప్పారు. వాటిని నేను ఏమీ కాదనను. కంటోర్ బండింగ్ అన్నారు. కరువు, రిగ్స్‌వల్ల పోతుంది అన్నారు. ఇక రిగ్స్ ఎపుడు వస్తాయని దేవుణ్ని మాస్తున్నట్లు చూస్తున్నారు. రిగ్స్‌వల్ల కరువు పోతుందని పెద్ద క్రేజ్ క్రియేట్ చేయటం చాలా నష్టమని చెబుతున్నాను. ఆ రిగ్స్ ఎవరికి పోతున్నాయి? అటు గోవర్ధనరెడ్డిగారు, ఇటు ఈశ్వరరెడ్డిగారుకూడ ఆ రిగ్స్ పనిచేయటం లేదని చెప్పారు. రిగ్స్‌మనకు వచ్చాయి సంతోషమేగాని, అవి ఎఫెక్టివ్‌గా పనిచేయక పోతే ఉపయోగం ఏమిటి? వాటి డిస్ట్రిబ్యూషన్‌లోకూడ చాలా తేడాలతో జరుగుతున్నది. గుంటూరు జిల్లాకు ఒకటి వచ్చింది. వర్క్స్ ఎక్కడ ఏర్పాటు చేస్తే అక్కడ ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ గనుక ఏర్పాటు చేయకపోతే లాభం లేదు. మనం ఏ పర్పస్‌తో చేస్తున్నామో దానియొక్క ఉపయోగమేమీ వుండదు. డ్రాట్ కండిషన్స్‌లో పని చేసేటప్పుడు గవర్నమెంటు ధరకే వారికి యీ షాప్స్‌ద్వారా అందజేసినప్పుడే మనం యీ కార్యక్రమాల ద్వారా వారికి యిస్తున్న డబ్బు ఉపయోగపడుతుంది; లేకపోతే మధ్య దళారీకి పుపయోగపడుతుంది. కాని, దురదృష్టవశాత్తూ ఆ విధంగా జరగడం లేదు. పుడ్ కార్పొరేషన్‌కు, ప్రభుత్వం చెప్పే ధరకూ సంబంధం లేకుండా వున్నది. డ్రాట్ వచ్చినప్పుడు మొదట రెవిన్యూబోర్డు మెంబరుగారు వెళ్లారు. We are very grateful to these వచ్చి రిపోర్టు పంపించారు. వారు వెళ్ళగానే డబ్బు వస్తుందని మేమనుకున్నాం., కాని డబ్బు రాలేదు. మరో రెండు నెలల తరువాత ప్లానింగ్ కమిషన్ సాతీగారు వచ్చారు. మేము అప్పుడు వారిని అడిగాము—'మీరు వచ్చి వెళ్ళడమేనా; మాకేమైనా డబ్బు వస్తుందా?' అని. మేము వెళ్ళిన తరువాత యిస్తామని అన్నారు: ఇదంతా నేను ఎందుకు చెబుతున్నానంటే—మన గవర్నమెంటు. మన గవర్నమెంటు మన ఆఫీసర్సు చెయ్య లేదని చెప్పడానికి కాదు; దీనివలన అక్కడ ఏర్పడిన యిబ్బందిని ప్రధానంగా దృష్టిలో పెట్టుకుని చెబుతున్నాను. సెంటర్ ఏమంటున్నది? 'మీరు ఎంత ఖర్చు పెట్టారో

చెప్పండి, చానిబిట్టి యిస్తామని' అంటున్నది. స్టేట్ గవర్నమెంట్ ఏమీ ఖర్చు పెట్టకపోతే, ఎంత ఖర్చు అవుతుందో, ఏ విధంగా ఆ ఏరియాస్‌లో ఫామిన్ వచ్చిందో వివరంగా చెప్పకపోతే మేమెందుకు శబ్ద యివ్వాలి ? అన్నారు. సాటిగారు వచ్చినప్పుడు, యితరులు వచ్చినప్పుడు నాగార్జునసాగర్‌కు పోయి రెండు రోజులు అందరితో కూర్చుని చెబితే we are convinced that it is a famine అన్న తరువాత డబ్బు వచ్చింది. మనం ఒక ప్లాన్ వేశాము, యీ డ్రాట్ క్రింద—22 కోట్ల 94 లక్షల ప్లాన్. లేకెస్తుగా చూస్తే—12 కోట్ల రూపాయలు గవర్నమెంట్ యిస్తామని చెప్పింది. ఇచ్చింది తక్కువే. ఇస్తామన్నంత, చివరకు యివ్వలేదు ఇది ఎంతవరకూ అంటే—మార్చి 31 వ తేదివరకూ. డ్రాట్ సంగతి ఆలోచిస్తున్నాం అంటున్నారు. మంచిదే. డ్రాట్ వుండాలని ముందు కూడా రావాలని ఎపెరూ ఆశించరు. ముందుగానే, ఫిబ్రవరిలో నెలలో ప్రారంభమయ్యే గడ్డు పరిస్థితులను గూర్చి ముందుగా ఏమి చెయ్యాలో ఆలోచించడం మంచిదే. ఒప్పుకుంటాను. కాని సెంట్రల్ గవర్నమెంట్—మేము మీకు 12 కోట్ల 55 లక్షలు యిస్తామన్నాం, కాని, మీకు 7 కోట్ల 50 లక్షలే అన్నారు. ఇది ఎప్పుడు యిస్తామని.....

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఖర్చు పెట్టిన తరువాత యిస్తామన్నారు. మళ్ళీ మొన్న ఢిల్లీ వెడితే ఇంకొక కోటి రిలీజ్ చేస్తామన్నారు.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ ఎయిడ్ ఎప్పుడు వస్తుంది ? మనం ఖర్చు చేసిన తరువాత అన్నారు. కాని, బీహార్‌లో 12 కోట్లు, 22 కోట్లు అక్కడ ఖర్చు చేశారు. మహారాష్ట్ర, యితర ప్రాంతాలలో సెంటర్ ఏ విధంగా పంపుతున్నదో, ఖర్చు పెడుతున్నదో, యిక్కడ ఏ విధంగా చూస్తున్నదో మనం చూస్తూనే వున్నాం. ఇది సవతి తల్లి ప్రేమో, స్వంత తల్లి ప్రేమో తెలియదు గాని, మనం సాధించుకోవలసి వున్నదని మాత్రం మనవిజేస్తున్నాను. ఈ పరిస్థితిలో ప్రభుత్వం ఖర్చు చేయకపోతే మాత్రం ఏమీ లాభం లేదు. అది ఖచ్చితమైన విషయం. అందువల్ల మొట్టమొదటనే ఎడ్వాన్స్‌గా ఎందుకు ఖర్చు చేయకుండా వున్నారు ?

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—అంటకనే, అటువంటి జాప్యం జరగకుండా వుండాలనే, 12 కోట్ల రూపాయలు అక్టోబర్ నుంచి ఫిబ్రవరి వరకు అని స్టేట్ గవర్నమెంట్ వెంటనే శాంక్షన్ చేసిందిగదా.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—స్కీము యిచ్చారుగాని, శాంక్షన్ చేశారా ?

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—15 కోట్లలో 6.4 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాము—30-9-68 వరకు. ఖర్చు ఆయింది. కాబినెట్ సమావేశమై 12 కోట్లు, అంతకంటే ఎక్కువే యిప్పుడు శాంక్షన్ చేసింది. Over and above Rs. 6.4 crores that has been spent by the State Government—Rs. 6.4 crores has actually been spent till 1st October another Rs. 15 crores have been sanctioned without waiting for Central Grant till end of February 1969—1st March, 1969.

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—8 కోట్ల 14 లక్షలు ఖర్చు చెప్పారు....

Sri V.B. Raju :— Out of these Rs. 15 crores, another break-up is made, so that there may be sense of urgency. Rs. 5.8 crores have been sanctioned for October and November. Out of Rs. 5.8 crores, they have spent only Rs. 1.7 crores until November—I do not know-upto 15th November, ఈ రెండు నెలలలో తక్కువ ఖర్చు పెట్టారు. చెరువులలో నీళ్ళు వున్నాయి కాబట్టి యిక్కడ తక్కువ ఖర్చు చేశాము అన్నారు. స్టేట్ గవర్నమెంట్ మాత్రం జాగ్రత్త పడి 15 కోట్ల రూపాయిలవరకు శాంక్షన్ చేసినది. It is a Rs. 21.4 crores programme. It is a very big programme. Rs. 6.4 crores has already been spent; another Rs. 15 crores already sanctioned to be spent by the state Government. Total is Rs. 21.4 crores programme.

శ్రీ సిహెచ్. సుబ్బారాయుడు :— ఈ అయిదు కోట్ల రూపాయిలు ఖర్చు పెట్ట లేకపోయారు అన్నారు. మాకు తెలిసినంతవరకు మా జిల్లాలో ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరం లేకపోవడమేమీ లేదు. మాకు తెలిసినంతవరకు మా జిల్లాకు డబ్బు లేదు. ఇక్కడ నుండి వర్క్ స్టాప్ చేయమని క్లియర్ యిన్స్ట్రక్షన్స్ యిచ్చారు. రెండు నెలలనుంచి పనులు లేక కలెక్టర్ హెల్ప్లెస్‌గా వుంటూ వచ్చారు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ఇది నా దృష్టికి కూడా వచ్చింది. కలెక్టరుకు యింటిమేట్ చేయబడింది. ఏదో పొరబాటు జరిగింది. ఒకవేళ ప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టలేకపోతే నవంబరుకు, వుంటుంది. That money is available till 1st March.

Sri G. Sivayya :— In this respect, the eastern taluks of Chittoor District, I may state, have no water in any of the tanks. వర్షం కురిసిన చెరువులో నీళ్లు లేవు. బావుల్లో నీళ్లు లేవు, అక్కడ కూడా వర్క్స్ స్టాప్ చేశారు.

శ్రీ జి వి. సుబ్బరామిరెడ్డి (కాళహస్తి) :—చినుకులు పడిన చోట ఆపేశారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మన మిత్రులు ఆందోళన పడడానికి కారణం వున్నది. మొదట జులైతో ఆఖరు అన్నారు. జులై తరువాత ఎడ్వాన్స్ చేయడమా, లేదా అని అనుకున్నారు. తరువాత అక్టోబరు వరకు యిచ్చాము అన్నారు. అక్టోబరు నుంచి నవంబర్ వరకు అన్నారు. ఈ విధంగా పెడుతున్న ప్పుడు అమాంతం ఆపేసే ప్రమాదమున్నది. అందువలన, ఆ ఏరియాస్‌లో వున్న వారికి 'మీరు పని చేసుకోడానికి అవకాశం వున్నది' అని చెప్పకపోతే లాభం లేదు. సడెన్‌గా డబ్బు అయిపోయింది అని ఆపేసే వారేంకావాలి ? ఆ పనులేం కావాలి ? ఇన్స్ట్రక్షన్స్ యిచ్చేముందు జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి. కలెక్టర్స్‌ను డెవలప్‌మెంట్ ఆఫిసర్స్‌గా పెట్టారు. ఆ అవకాశం ఆయనకే యిస్తే సరిపోతుందిగదా. ప్రతి నిమిషం పైనుంచి ఏమి వస్తుందోనని చూస్తున్నారు యిప్పుడు, పని జరుగుతూ జరుగుతూ వుండగా టెలిగ్రాం వస్తుంది ; దానితో ఆపేస్తారు. అందువలన వారికి చాలా భయంగా వున్నది. ఈ విషయాన్ని మంత్రిగారు చాలా సీరియస్‌గా ఆలోచించాలి. ఇక్కడ మీరు పని చేయండి అన్న తరువాత ఎప్పుడు వస్తుంది ? నెల రోజులకు కాని అక్కడ స్టార్టు కాదు. యాక్చువల్‌గా ఫీల్డుకు పోయేటప్పటికి రెండు నెలలు అవుతుంది.

శ్రీ వి. బి రాజు :—ఇదంతా ఇమాజినరీ. ప్లాను పడ్కున్నా, శాంక్షను అయిన వర్క్స్ తీసుకున్నాము. ఇందులో ప్రైమ్ లాగ్ లేదు. వర్క్ ఆపడం అంటూ లేదు. It is imaginary. There is no question of stopping.

Sri Vavilala Gopala Krishnayya :—That is at your level : we are experiencing it from our level.

Sri V. B. Raju :—Anyhow we will take it up.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వంతో వ్యవహారం చేసేటప్పుడు యీ డ్రాట్ విషయంలో 10 పర్సంటు స్పెషల్ ప్రాబ్లెమ్స్ కోసం యిస్తామన్నారు అంటున్నారు—ప్లానులో. డ్రాట్ కండిషన్సు అనేవి మూడు స్టేట్సులో వస్తే—మనం డ్రాట్‌లో ఎక్కువగా వున్నాము. 60% లో వున్నామి ముగ్గురికి సమానంగా వేసుకోమంటే వారు నాలుగవ ప్లాను డ్రాపు ప్లానులో రికెర్చి చేయండి డబ్బు యిచ్చాము అన్నారు. డ్రాట్ కండిషను లేదు కనుక స్పెషల్ ప్రాబెమ్స్ క్రింద పెట్టిస్తున్నామంటున్నారు. ఇది చాలా నష్టం. బీహారులో 25 కోట్లవరకు ఫామిసుకు ఖర్చు చేయబడింది. మనకు వచ్చేటప్పటికి 5-7 కోట్ల కంటె ఇంతవరకు ఎక్కువ లేదు. సెంటరులో కూర్చుని పలుకుబడినిబట్టి తెచ్చుకోవడమేనా ? ఇండియాలో ఇంటెగ్రిటీ వుండాలని. అన్ని ప్రాంతాలు ఒకే లెవెలులో వుండాలని ప్లానింగు వారు కాని, సెంట్రలు గవర్నమెంటు కాని అనుకుంటోందా ? అట్లా అనుకోకపోతే దానికి మనం తగిన జవాబు చెప్పాలి. అనుకుంటే, మనకు డబ్బు ఏమి వస్తుందో కనుక్కోవలసి వుంటుంది. కాంటూర్ బండింగ్ సంగతి చెప్పారు. ఫామిలీ ప్లానింగ్ అమలు జరిగితే గాని వీలు లేదు, మొత్తం అంతా కాళీ అయిపోతే ఎవరి యిష్టం వచ్చినట్లు వారు పండించుకుంటారేమో అనిపిస్తోంది. అ స్టేజికి తీసుకువెళ్లి ఆలోచించడం పొరపాటు. ప్రాస్పెరిటీ కావాలంటే ఇమ్మీడియేట్‌గా వుండే యిబ్బందులు గవర్నమెంటు అడ్మినిస్ట్రేషనులో వుండే లోపాలు సరిదిద్దుకోవలసి వుంటుంది. ఇచ్చిన ఆర్డర్సు కూడ అమలు జరగకుండా వుండే అధ్వాన్న స్థితి నుంచి దేశాన్ని బాగు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు (బాపట్ల) :—అధ్యక్షా, రాయలసీమలో దాదాపు 40-50 సం.ల నుంచి కరువు ఉంది. అంటే నేను పుట్టినప్పటినుంచి సంగతి చెబుతున్నాను. మనకు స్వరాజ్యం వచ్చి 20 సం.ల పైన అయింది. ప్రత్యేకంగా కరువును గురించి చర్చలు ఇక్కడ రెండవ దఫా అనుకుంటాము. చేస్తున్నందుకు చాల సంతోషం. తాత్కాలికంగా ఉపశాంతికోసం మాత్రం చర్యలు తీసుకుంటే ఏమీ ప్రయోజనంలేదని లోగడ మన ముఖ్యమంత్రిగారుకూడా పదే పదే చెలవిచ్చారు. నాలుగు సంవత్సరములుగా భగవంతుడు యీ అనావృష్టిని ఎందుకు కలుగజేశాడంటే—మన దృష్టిని యీ సమస్యమీద కేంద్రీకృతం చేయడానికే కలుగజేశాడేమో అనిపిస్తోంది. నాలుగు సంవత్సరాలుగా ప్రతి సంవత్సరం తక్కువ వర్షం పడటం. బాగా పంటలు పండే ప్రాంతాలలో కూడ ప్రజలు బాధలు పడటం, వారుకూడ కరువుకు గురయి. వీరితో పాటు అల్లరిచేయడం—యీ కారణాలుగా ప్రభుత్వంవారి దృష్టి యీ సమస్యమీద కేంద్రీకృతం అయిందనుకుంటాను. నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి వరుసగా వర్షాలు పడడం లేదని మనం తెలుసుకున్నప్పుడు బహుశః క్లయిమాటిక్ కండిషన్సులోకూడ

మార్పులు వచ్చాయేమోనని కూడ మనం పూహించవలసి వుంటుంది. పూర్వం సీజనులకు యిప్పటి సీజనులకు కొంత మార్పు వచ్చి వుండవచ్చు. దీనిని మనం గట్టిగా ఆలోచించి ఇండియకు సరిపోయిన మార్పులు మనం వ్యవసాయరంగంలో తీసుకు రావలసిన అవసరం వుంటుందేమోనని కూడ ఆలోచించవలసివుంటుంది. ఇదేకాకుండా బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంలో పెంచిన అడవులు, భగవంతుడు మనకు యిచ్చిన అడవులను మనం పోషించడంపోయి అడవులను అదే పనిగా నరుకుకుంటూ వస్తున్నాము. అది వ్యవసాయంకోసం అంటున్నాము. లేక మరొక కారణం చెబుతున్నాము. బ్రిటిష్ వారి కాలంలో ఒక చెట్టును 20 సం.లకు కొట్టడం తటస్థించినట్లయితే, ఆ కాలమకు యింకొకచోట చెట్లు పెరిగేటట్లుగా ప్లాన్ చేసుకుంటూ వచ్చారు అట్లా అడవిసంపద తగ్గడానికి వీలులేకుండా చేశారు. మనవారికి కూడా ప్లాను వుంది. నేను కాదనను. కాని అడవులు ఎక్కడ పెరుగుతాయి. ఎక్కడ పెరగవు అనే ఆలోచనలేదు. ఎంత సేపూ పర్సంటేజి చూచుకుంటున్నారు. 22 పర్సంటు అనీ, 30 పర్సంటు అనీ. పెరిగేచోట అడవులులేవు. పెరగనిచోట అడవులున్నట్లు లెక్కలలో జమ వుంటున్నది. అది చాలా దారుణమైన విషయం. బాగా పెరిగిన చెట్లను కూడా నరికి కాలనీస్‌గా తయారుచేస్తున్నాము. కాలనీలవంటివి కూడ అవసరమేకాని ఒక చోట యేర్పడిన లోటును మరొకచోట అయినా పూరించుకోవలసిన అవసరం వున్నది. ప్రతి గ్రామంలోను బాగా వర్షాలు పడేచోట ప్రజలే, రైతులే చెట్లను పోషించే యేర్పాటు చేసినట్లయితే వర్షాధారం ఏర్పడుతుందని నేను సూచిస్తున్నాను. మనకు మూడు యూనివర్శిటీలు వున్నాయి. మనం వేగరీస్ ఆఫ్ క్లయిమేటు మీద ఆధారపడకుండా ప్రకృతిని కంట్రోలుచేయడానికి వీలుంటుందేమోకూడ వారు ఆలోచించవలసివుంటుందని కోరుతున్నాను. మనం ప్రతి అంగుళం భూమినికూడ వ్యవసాయంలోకి తీసుకు రావలసిన అవసరం లేదు. ఆంధ్రదేశమంతా ఒకే యూనిటుగా చూచుకుంటే ఆంధ్ర దేశానికి కావలసిన ఆహారపదార్థాలను ఎక్కడ ఉత్పత్తి చేసినప్పటికీ ఫరవాలేదు. అట్లా చేసే మన రాష్ట్రానికి సరిపోవడమేగాని ఇతర రాష్ట్రాలకుకూడ ఎగుమతి చేయ వచ్చు. వ్యవసాయానికి లాయకీగాని ప్రదేశాలలో 400 అడుగుల బోర్స్ చేసి వ్యవసాయం చేయాలంటే గిట్టుబాటు కాదు. అటువంటి ప్రదేశాలలో ప్రజలకు బ్రతుకుతెరువుకోసం ఇంకొక మార్గం ఆలోచించాలి. మనకు రాయలసీమలో అనేక రకాల గనులు చాలచోట్ల వున్నాయి. అక్కడ మైనింగు ఇండస్ట్రీ డెవలప్ చేసినట్లయితే, అక్కడి వాకి పర్ కాపిటా ఇన్‌కం వృద్ధిచెంది ఇతరచోట్ల ఉత్పత్తి చేసిన ఆహారపదార్థాలను కొనితెచ్చుకోడానికి వీలుంటుంది. ఇండస్ట్రియలైజేషను కూడా లాప్ సైడెడ్‌గా వున్నది. పరిశ్రమలు పెట్టితే వైజాగులోనే పెట్టేస్తారు, లేక పోతే హైదరాబాదులోనే పెట్టేస్తారు. ఇట్లా కాకుండా, యిక్వి డిస్ట్రిబ్యూషను చేసినట్లయితే లేబరుకుకూడ బ్రతుకుతెరువు చూపించినవారమవుతాము. డ్రాట్ కండిషన్సుమీద ఇదంతా మాట్లాడుతున్నాననుకుంటున్నారేమో—నేను ఆల్టర్నేటివ్‌గా ఇవిచేయాలని చెబుతున్నాను. ఆహారోత్పత్తి చేసినందువల్లనే మనం పామిన్‌ను మారం చేసినవారము కాము, ప్రజల పర్ కాపిటాఇన్‌కం ఇంక్రీజు చేయడానికి పరిశ్రమల అభివృద్ధి, గనుల ఎక్స్‌ప్లాయిటేషను చేసినట్లయితే వ్యవసాయంతో పైకి తీసుకురాలేని ప్రదేశాలలోకూడ కొనుగోలుశక్తి పెంచడానికి వీలవుతుందని మనవిచేస్తూ, యీ క్షేమ యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. పాపిరెడ్డి (ఆలూరు) : — అధ్యక్ష, డిబేటు ప్రారంభంలోనే చిత్రగుప్తుడు లెక్కలతో కూడిన బసవపురాణం చెప్పినందుకు చాలా సంతోషం. ఈ సందర్భంలో, అనసూయమ్మగారు చెప్పినట్లు వి. బి. రాజుగారు ఢిల్లీ పోయినప్పుడల్లా వారు తిరిగి వీరభద్రయ్యగా రావాలని మేము అనుకుంటూంటాము. కాని తిరిగి వారు వట్టి భద్రయ్యగా మాత్రమే వస్తూంటారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం సక్రమంగా మన విషయాలు అర్థం చేసుకున్నట్లు లేదు. దీనిపై వారు జనసంబంధకాంక్షపై కంప్లయింటుచేసే బదులు ఢిల్లీలో చెబితే బాగుంటుందేమో. రాజుగారు నిధులు ఎక్కడ ఉన్నాయి అన్నారు. అవి ఢిల్లీలో యోజన భవనంనుంచి వస్తాయని అనుకుంటూ వచ్చాము. ఇప్పుడు రియాలిటీస్‌లోనికి దిగాము. జాగ్రత్తగా ఆలోచించకుండా సక్రమంగా జరుగుతున్నాయని అనుకుంటున్నాము. రిగ్గులు చాలా వచ్చాయి అన్నారు. వాటిని నమ్ముకుంటే, అవి పని చేసే తీరు చూస్తే, మనం బిగ్స్ పెట్టుకొని పోవలసివచ్చేట్లున్నది. అంటే టోపాపెట్టుకుని పోవలసివచ్చేట్లున్నది. మన్మారులో పాదర్ ఫెరర్ గురించి విన్నాము. అక్కడ సక్సెస్‌ఫుల్‌గా చేశారని విన్నాము. ఆంధ్రా పరిదేశ్‌కు రావడానికి అదుర్దాపడుతున్నారనికూడా విన్నాము. ఆయనను ఎవరు తీసుకున్నా తీసుకోక పోయినా, మా ప్రాంతానికి తీసుకుపోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని మనవి చేస్తున్నాను. వర్షం కురిసింది కాబట్టి వరి పండుతుందని భ్రమ. వర్షం కురిసిన తదుపరి ఆరు నెలలు నానా తంటాలు పడితే పండుతుంది. ఈ లోపల పురుగు పుట్రి పడితే అంతా పోతుంది. ఈ మాదిరి లెక్కలను పంపే ఆఫీసర్లను ఏమి అనాలో అర్థంగాదు. మా జిల్లాలోని 13 తాలూకాలలో 11 తాలూకాలలో కరువు తాండవిస్తుంటే మా కలెక్టరు ఒక్కొక్క సంవత్సరం 2, 3 తాలూకాలు చొప్పున రిపోర్టు పంపుతున్నాడు. 11 తాలూకాల విషయం ఎందుకు వ్రాయడో తెలియదు. గోరు చుట్టు మీద రోకలి పోటు అన్నట్లు, మద్రాసుకు బోర్డరుగా ఉన్న సూళూరుపేట తాలూకాలో నాలుగు సంవత్సరాలుగా పంటలు లేక ఏడుస్తుంటే అక్కడ సిస్తులు వసూలు ప్రారంభించారు. త్వరగా వసూలు చేయాలని తహసిల్దారులకు తీవ్రమైన తాఖీదులు ఇచ్చారని వింటున్నాము. వి. బి. రాజు గారు శ్రద్ధ తీసుకుని ఆదిశగా చర్య తీసుకుంటే బాగుంటుంది. సిస్తువసూలు సంగతి చాలా ప్రమాదంగా ఉన్నది. పైనుంచి క్రిందివరకు, పండించండి అని పరిదాన మంత్రి మొదలు పట్వారీ వరకు చెబుతుంటే, మా ప్రాంతంలో పంటలు పడి ఎవరైనా పండిస్తే పి. డబ్ల్యు వారు పర్మిషన్ ఇచ్చినా, కలెక్టరు శాంక్షన్ చేయకుండా పెనాల్టీలు వేస్తున్నాడు. ఇక పండించడానికి ఇన్‌సెంటివ్స్ ఏమి ఉంటాయి? పెనాల్టీలు వేస్తున్నాడు కాదా అని పండించడమే మానుకుంటాడు. ఇక ప్రొక్యూర్మెంటు నోటీసులు వచ్చాయి. మా జిల్లా పరిస్థితులలో కలెక్టరుగారికో చాలా ప్రమాదంగా తంటాలు పడుతున్నాము. కరువుతో సహా కలెక్టరుగారి విషయంకూడా రివెన్యూ మంత్రిగారు విచారించాలని కోరుతున్నాను. మా ప్రాంతంలోనికి ఎలక్ట్రిసిటీ కొంచెంగా వచ్చింది. ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటుకు మీటీరియలాటీకల్ డిపార్టుమెంటుకు మంచి కోఆర్డినేషను ఉన్నట్లున్నది రాబోయే 40 గంటలలోను గాలివాన వస్తుందని వారంటే ఎలక్ట్రిక్ కరెంటు ఇప్పుడే పోతుంది—గాలి వాన రాక ముందే ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు ఇచ్చిన కరెంటు ఉపయోగపడే పద్ధతిచేస్తే బాగుంటుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ వచ్చినది మొదలు మొన్నటివరకు అన్ని కొరతలలో తంటాలు పడుతూ వచ్చాము. ఇప్పుడు మనకు వచ్చిన బ్రిహ్మన్న, బసవన్న,

తిమ్మన్న రాజ్యంలో తుఫాను ప్రారంభమైనది. దీనిని గురించి ఆలోచించాలని మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. ఆర్. ఎ. ఎస్. అప్పలనాయుడు (పడవడ) : — అధ్యక్ష, తీవ్రమైన కరువు పరిస్థితులను గురించి అనేకమంది మాట్లాడుతూ అనేక విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. విశాఖపట్నం జిల్లా శాశ్వతంగా కరువుకు గురి అవుతున్న విషయం గమనించాలని కోరుతున్నాను. విశాఖపట్నం జిల్లాలోని ప్రజలు ఎక్కువమంది ఇతర జిల్లాలకు పట్టణాలకు వలసి వెళ్లిపోతున్న విషయం తమ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఖరగ్‌పూర్ నుంచి విజయవాడ వరకు ప్రతి పట్టణంలోను విశాఖపట్నం జిల్లా వారే రిక్షాలు త్రొక్కుకొని బ్రతుకుతున్నారంటే అక్కడ ఎటువంటి కరువు పరిస్థితులున్నాయో అర్థం అవుతుంది. ప్రక్కన ఉండే తూర్పు గోదావరిజిల్లాలో ప్రజలకు బియ్యం కావలసినంతగా దొరుకుతుంటే విశాఖపట్నం జిల్లాలోని ప్రజలు బియ్యం కె. జి 1-50, 1-80 పెట్టి కొనుక్కోవలసిన పరిస్థితి ప్రభుత్వమే కల్పించిందనే అభిప్రాయం అక్కడి ప్రజలలో ఉంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో కూడా ఏడు తాలూకాలలో కరువు కాటకాలున్నాయి. బ్లాక్ మార్కెటీర్లను అనండి.

శ్రీ ఎస్. ఆర్. ఎ. ఎస్. అప్పలనాయుడు :— కరువు పనుల క్రింద విశాఖపట్నం జిల్లాలో 50 వేల రూపాయిలు ఖర్చు చేసినట్లు గౌరవ మంత్రిగారు చెప్పారు. కరువుఉండే ప్రాంతాలలో ఎంతవరకు ఖర్చు అవుతుందో చూడకుండా ఒకచోట కేంద్రీకృతం చేసి ప్రణాళికలోని పనులు తీసుకొని జిల్లాలో కరువుకు ఖర్చు చేసామని చెబుతుంటే చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది. అక్కడ కరువుతో బాధపడే ప్రజలకు పని కల్పించడం కాని వేరే సహాయం చేయడం కాని జరుగలేదు. ఇది చాలా విచారించవలసిన విషయం. తరువాత, విశాఖపట్నం జిల్లాకు యింతవరకు ఒక రిగ్గుకూడా సప్లయి చేయలేదు. ఒక్క వరు డ్రిల్లుకూడా సప్లయి చేయలేదు. ఈ విషయం మంత్రిగారికికూడా తెలుసును, విశాఖపట్నం జిల్లాలో సమృద్ధిగా నీరు భూగర్భంలో ఉంది. దానిని పరిశీలించి ఆ నీటిని పైకి తీసుకువచ్చి సేద్యానికి ఉపయోగపడే సర్వే ఏర్పాట్లు త్వరగా చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. విశాఖపట్నంలో శాశ్వతంగా కరువు పోవాలంటే విశాఖపట్నం, తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి మెట్ట ప్రాంతాలకు ఉపయోగపడే పోలవరం బ్యారేజి నిర్మాణం చేసి కాలువల ద్వారా విశాఖపట్నం వరకు నీటిని తరలించినట్లయితే శాశ్వత కరువు నివారణ జరిగి ప్రజలు సుఖంగా ఉంటారు కాబట్టి ఆ విధముగా చేయాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ (పొందూరు) :—అధ్యక్ష, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో కరువు వుంది. కనుక నక్కమీద తాటికాయ పడినట్లు ఇవతల కరువు రెండవపైపు తుఫాను. ఆ రెండు బాధలకు ఆ జిల్లా గురి అయినది. సెప్టెంబరు 13 వ తేదీన వర్షం పడితే కరువు పోయిందని అన్నారు అధికారులు, మంత్రివర్గం ఢిల్లీ వరకు వారు కరువు లేదన్నారు. వర్షం పడినంతమాత్రాన ఎట్లా కరువు పోతుంది? పేరుకనగ

పూర్తిగా పాడయినది. గోగు వేసినది అట్లాగే ఉండిపోయింది. వరి ఉభా కాలేదు. వర్షం పడిందని విత్తనాలు కావాలని అగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటుకు చెబితే వెస్టు గోదావరికి పోయి విత్తనాలు తెప్పించారు 70 రూపాయలు యిచ్చి కొన్నాము. ఒకటి కూడా మొలవలేదు. ఈ విధముగా ఉన్నది అగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటు. బియ్యం సప్లయి విషయంలో చాలా మందగొడిగా ఉన్నది. అక్కడ కొన్ని రకాల బియ్యాలు అమ్మిస్తున్నారు. బి. టి. లు 113, అక్కుళ్లు రూ. 94 లు అని చెబుతున్నారు. 94 రూపాయలవి పెద్ద పెద్ద ఆఫీసర్లకు వారికి పనికివచ్చే వారికి సప్లయి చేస్తున్నారు 113 రూపాయల రకం గ్రామాలకు పంపిస్తున్నారు. పేద ప్రజానీకం కొనడానికి చాలా కష్టం. పంటలు పోయిన ప్రాంతంలో శిస్తులు మాఫీ చేస్తున్నారు. అది సంతోషమే. కాని చిట్టాలో బాకీలక్రింద చూపిస్తున్నారు. వ్రాటు క్రింద యిచ్చిన గ్రాంట్సు ఖర్చుపెట్టలేదు. అది ఖర్చు పెట్టకుండా ఉండడం ఒకదానికి మంచిదయినది. వెంటనే తుపాను బాధితులకు సహాయం వెళ్ళినది. ఖర్చు పెట్టకుండా ఉంటే అధికారులకు ప్రొమోషను వస్తుందేమోనని సందేహంకూడా కలుగుతోంది. 6 లక్షల గ్రాంటు ఉందనికూడా ఎవరికీ తెలియదు జిల్లా పరిషత్తులో మేము అడిగితే 6 లక్షలు ఉన్నది, డైవర్షను చేస్తున్నాము, మీరు అంగీకారం తెలుపండి అంటే తప్పకుండా అంగీకారమే అన్నాము. లోన్సు విషయంలో చాలా అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినది యధార్థం. ఇప్పటివరకు లోన్సు ఎవరికీ డిస్ట్రిబ్యూషను కాలేదు. మాకు లోన్సుకోసం యిచ్చిన గ్రాంట్సుకూడా తుపాను బాధితులకు డైవర్షను చేయవలసి వచ్చింది. లోన్సు డిస్ట్రిబ్యూషనుకాలేదు. ఆస్తి ఉంటేనేగాని యివ్వకుండా ఉన్నాము. ఇక్కడ ఆర్డరు పంపించామంటారు. అక్కడ అధికారులు అందలేదంటారు. అధికారులకు పంపించిన ఆర్డరు మాకుకూడా ఒక కాపీ పంపిస్తే అధికారులను అడుగడానికి బాగుంటుంది. డెవలప్మెంటు బోర్డు ఉంది. వారు ప్రతి సమితికి వెళ్లారు. ఒక్కొక్క సమితికి 2-3 కోట్ల ఎస్టిమేట్సు తయారు చేశారు. కాని యిప్పటికీకూడా కార్యక్రమం పూర్తి కాలేదు. ఇప్పటికి ఒక లక్ష రూపాయలు వారి టి. ఏ. లకు ఖర్చు అయి ఉంటాయని నా అంచనా. గ్రాంట్సు వస్తున్నాయి. జిల్లా పరిషత్తులకు యిస్తున్నారు. రాజాం సమితిలో లక్ష రూపాయలు పని చేయకుండా చెక్కులు తీసుకుని ఖర్చుపెట్టుకున్నారు. ఎంక్వయిరీ జరుగుతోంది. పూర్తి అవుతోంది. ఏదో తప్పు చేసినవారిని పనిష్ చేయవచ్చు. పని చేసినవాడికి డబ్బు యివ్వాలి. వెంటనే విచారణ చేయాలి. అక్రమాలు జరుగుతున్నాయి, జరగకుండా జాగ్రత్తపడాలి. రేషను డిపోలు కొంచెం టార్గెట్టు విధ్యం చేశారు. కరువు ప్రాంతంలో ప్రతి గ్రామానికి ఒక రేషనింగు డిపో పెట్టాలి. నెలకు రెండు డిపోలు బియ్యం యిచ్చేటట్లు ఏర్పాటు చేయాలని మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ విమ్మల రాములు (చిలకుర్తి) :—అధ్యక్ష, నల్లగొండ జిల్లాలో చిలకుర్తి నియోజకవర్గం వెనుకబడి ఉంది. ఆ ప్రాంతానికి రహదారులుగాని చెరువులు కుంటలు గాని ఏ సౌకర్యంకూడా లేదు. ఈ ప్రాంతంలో చాలా అడవి ప్రాంతం ఉంది. ఈ ప్రాంతంలో లంబాడీలు చాలా ఎక్కువగా ఉన్నారు. అయినప్పటికీ ఒక సౌకర్యం కూడా లేదు. క్రిందటి సంవత్సరం యిరిగేషను మినిస్టరుగారికి కొన్ని దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నాము. చిన్నచిన్న కుంటలు, పురాతన చెరువులు ఎన్నో ఉన్నాయి. వాటిని

బాగుచేయడానికి యింతవరకు ఎలాంటి చర్య తీసుకోలేదు. అంతేకాకుండా చిలకుర్తి నియోజకవర్గం దగ్గరగా నాగార్జునసాగర్ నిర్మాణం అయినప్పటికీ 10 గ్రామాలుతప్ప మిగతా ప్రాంతం మెట్ట ప్రాంతం కేవలం వర్షం సమయానికి రాకపోవడంవల్ల ఒక బస్తా గింజకూడా పండించుకోలేరు. చిలకుర్తి నియోజకవర్గానికి ఏమాత్రం కరెంటు సౌకర్యం లేదు. అది ఎంతో కష్టమైన విషయం. లిఫ్టు ఇరిగేషనుకు ఎన్నో అవకాశాలున్నాయి. ప్రభుత్వంకూడా శాంక్షను చేసినది. ఆరు మాసాలు అయినప్పటికీ ఇంతవరకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. కాబట్టి శాశ్వతంగా ఆ ప్రాంతానికి కరువు నివారణ కావాలంటే ప్రభుత్వం వెంటనే మైనరు యిరిగేషను కొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నవాటిమీద చర్య తీసుకుని ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయి చేసి లిఫ్టు ఇరిగేషనుకు సహాయపడాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి:—అధ్యక్ష, మంత్రిగారు యింతవరకు శలవిచ్చినట్లు ఈ సారి వచ్చినటువంటి కరువు చాలా ముఖ్యమైన కరువు. ఒకసారి నాలుగు జిల్లాలకు వచ్చింది. తరువాత 11 జిల్లాలకు వచ్చింది, యిప్పుడు రాష్ట్రం అంతటా కరువు వచ్చింది. కరువు మూడు నెలల క్రితం వచ్చింది. ఇప్పుడు కాస్త పంటలు వస్తున్నాయని మనకు సంతృప్తికరంగా ఉన్నప్పటికి నేను ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరింప దలచుకున్నాను. రానున్న 8 నెలలలో కరువు వస్తుంది. ఇప్పుడిప్పుడే మనం డ్రింకింగు వాటరు గురించి ఎద్దడులు జరుగుతున్నాయని రిపోర్టు ప్రతి చోటునుంచి వస్తున్నాయి. అది ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. ఇంక ముందు పరిస్థితి ఎట్లా చెడిపోతుందోనని నేను భయపడుతున్నాను. మన రాష్ట్రంలో యిదివరకు నాలుగు నెలల క్రిందట వచ్చిన అనుభవం చూస్తే వచ్చే 8 నెలల్లో పశువులకు మేతకు మరియు నీటికి కరువు వస్తుంది మంత్రిగారికి తెలుసును. వారు చాలా పర్యటనలు చేస్తున్నారు. ప్రతి జిల్లాకు పోతున్నారు. మూలమూలకు పోతున్నారు. అది తృప్తికరమైన విషయం. పెద్దపల్లి తాలూకా విషయం వారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. గర్రెపల్లి గ్రామంలో, సుల్తానాబాదు గ్రామంలో పెద్దపల్లి టౌనులో నీరు లేదు అంటే అది సత్యం అని భావించండి. సుల్తానాబాద్ తాలూకా కేంద్రం అయినప్పటికీ అక్కడి చెరువుచూసి వచ్చారు, అది ఎండిపోయింది. ఒక్క చుక్క నీరయినా లేదు. కరీంనగర్ మెట్ట ప్రాంతం. ఒక్క ప్రాజెక్టు అక్కడ లేదు. చిన్న చిన్న కుంటలు అన్నీ ఎండిపోయినాయి. బావులద్వారా సేద్యం చేయటానికి బావులలో నీరు లేదు రైతులు loans తీసుకొన్నది సద్వినియోగం అవుతున్నదో లేదో చూడాలి. మా చిన్నతనంలో దేవతలు ఒక గ్రామంనుండి ఇంకో గ్రామానికి పోతే ప్రజలందరూ రానేవచ్చేరా గోవిందా పోనేపోయారా గోవిందా అనేవారు. ఆ విధంగా కార్యక్రమం జరగకూడదు. మంత్రిగారు కలెక్టర్లద్వారా, తహసిల్దార్లద్వారా ప్రతి గ్రామం విషయం తెలుసుకోవాలి. ఈ సంవత్సరం మా బాధ్యత మీ బాధ్యతకూడ ఎక్కువగా ఉంది. మీరు మంత్రిగారు చదివింది చూస్తే శాశ్వత కరువు నివారణకు ఏమి చేస్తారో చెప్పారు. తాత్కాలికంగా వచ్చినదానికి ఏమి చర్యలు తీసుకొనలేదున్నారని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. శాశ్వత కరువు నివారణకు పూర్వంనుండే పథకాలువేస్తే ఈనాడు కరువు రాకుండా వుండేదేమో. ఈ రోజు ముఖ్యంగా పెద్దపల్లిలో ఒక్క నీటి చుక్కలేదు. సుల్తానాబాద్ క్వార్టర్స్‌లో నీటిచుక్క లేదు. గర్రెపల్లిలో అదే పరిస్థితి వుంది రిగ్స్ వస్తాయని చెప్పారు కాని

ఎక్కడకువస్తాయో, వాటిమీద ఎవరికి control వుంటుందో తెలియడంలేదు. ఎక్కడ నీరు లేదో అక్కడ ముందుగా త్రవ్వాలి. మానేరు ప్రాజెక్టు శాశ్వత కరువునివారణకు పనికివచ్చే ప్రాజెక్టు సర్వేఅయిన భూముల విషయంలో చర్య తీసుకోవాలి. 6,7 కోట్ల రూపాయలలో పూర్తి అయ్యే ప్రాజెక్టును మూలబడేవారంటే శాశ్వత కరువు నివారణకు ప్రయత్నించటం లేదని ఆరోపణవుతున్నది. నీరు బొత్తిగాలేని ప్రాంతాల్లో ఈ సంవత్సరం ప్రత్యేకంగా ఒక plan ప్రకారం విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వటమేగాక అక్కడ రైతులకు ఉపయోగపడే కార్యక్రమాలన్నీ కలుగచేయాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటసుబ్బయ్య (సూళ్ళూర్‌పేట్):—అధ్యక్ష, రెవెన్యూమంత్రి గారు క్షామపరిస్థితి గురించి చెబుతూ ముఖ్యంగా మా నెల్లూరు జిల్లాలో 60 లక్షల 69 వేలు ఖర్చుపెట్టినట్లు చెప్పారు. కాని ఆ డబ్బు జిల్లాఅంతా ఖర్చుపెట్టబడిందా లేక కొన్ని ప్రాంతాలలోనే ఖర్చు పెట్టబడిందా అనేవిషయం ఆలోచించవలి. నిరంతరం కరువుతో బాధపడే తాలూకాలలో 3, 4 తాలూకాలలో మాత్రమే ఖర్చుపెట్టారు కాని వాటిలో సమానమైన ఉదయగిరి, వెంకటగిరి, సూళ్ళూరుపేట, ఆత్మకూరు మొదలైన up land తాలూకాలలో కూడా ఈ benefits ఇవ్వలేదు. మా జిల్లా మొలకొలుకులకు ముఖ్యమైనది. దేశానికి అన్నపూర్ణ అయిన ఈ జిల్లాలో ఈ సంవత్సరం సున్న అయినది. అక్టోబరునెలలో ఒక్కరోజే వర్షం కురిసింది. కోవూరు తాలూకాలో నెల్లూరు తాలూకా సగభాగంలో ఈ మొలకొలుకులు 90 రోజులది పేయబడ్డాయి. అవి ఎంతవరకు ఫలితాలు ఇస్తాయో తెలియటంలేదు. కలెక్టరుగారు చురుకుగానే పని చేస్తున్నారు. వాగు నవంబరు ఆఖరులో కరువుప్రాంతంగా declare చేస్తాం అని చెప్పారు. నవంబరు నెల వెళ్ళింది. ఇప్పటికైనా upland తాలూకాలన్నిటిని కరువు ప్రాంతాలుగా డిక్లేర్ చేయాలని కోరుతున్నాను. వారు కొంత funds ఇస్తున్నారు సంతోషమే. మా ప్రాంతంలో కొన్ని ప్రాజెక్టులు వున్నాయి. పెలపనేరు ప్రాజెక్టుకు 15 లక్షలు ఖర్చుచేస్తే ఆది పూర్తి అవుతుంది. ఒక లక్ష ఇచ్చారు. అది ఎటూ చాలదు. ఆ లక్ష రూపాయలు సప్లయి ఛానల్స్‌కు, మైనర్ ఇరిగేషన్‌కు ఖర్చుపెడితే ఉపయోగంగా వుంటుంది. కనుక ఆ ప్రాజెక్టుకు 15 లక్షలు కేటాయించాలని వారికి చెబితేవారు ఒప్పుకోలేదు. వారింకా పెండ్లికాని వారు. వారు (కలెక్టరుగారు) పట్టిందేపట్టు, చక్కగా పనిచేస్తున్నారు, చాలా సంతోషమే కాని వారు చెప్పినదానికే చాలా పట్టుదలగా వుంటారు. చౌక దుకాణాలు బాగా open చేయించారు. మా ప్రాంతంలో వున్న పాలచూరు ప్రాజెక్టు, వాలుగలమంద మొదలైన ప్రాజెక్టులు వర్షంవస్తేనే ఉపయోగపడతాయి. ఫర్మనెంట్‌గా ఉపయోగపడే వాటిని పూర్తిచేస్తే బాగుంటుంది. ఇవన్నీ spill over works. కనుక వాటికి వెంటనే డబ్బు కేటాయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మాధవరావుగారు సోమశిల ప్రాజెక్టు గురించి చెప్పారు. ఒకవేళ ఆ ప్రాజెక్టువస్తే కేవలం డెల్టా తాలూకాలకే కాకుండా upland తాలూకాలకుకూడా లాభం కలిగేటట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. మా వెంకటగిరి నియోజకవర్గంలో 210 గ్రామాలు వున్నాయి. అందులో 11 గ్రామాలకే విద్యుచ్ఛక్తి వుంది. విద్యుచ్ఛక్తి వుంటే వ్యవసాయానికి అనుకూలంగా వుంటుంది కనుక మిగిలిన గ్రామాలకు కూడా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయవలసిందిగా

కోరుతున్నాను. ఇంకొక విషయం, మా తాలూకా నాలా వెనుకబడిన ప్రాంతమైయున్నది మా తాలూకా మొత్తానికి ఖయ్యూము చెరువని ఒక్క చెరువే వున్నది. దానికి sup·ly channel వుంది. మా తాలూకాలో వండేది ఆ చెరువు క్రిందనే. దానికి సంబంధించిన channel కూడా repair చేయబడలేదు. మొన్న కలెక్టరుగారి దగ్గరికి వెడితే వెంటనే repairs చేయమన్నారు, అందువల్ల ఈ permanent schemes తీసుకొని. ముందుగా తాత్కాలికమైన schemes, అంటే supply channels, electricity తరువాత deepening of wells అని వున్నాయని చెప్తున్నారు. Deepening of wells విషయంలో ఒక చిన్న విషయం మనవిచేయదలచుకున్నాను. Deepening of wells, సమితివాళ్ళను చేయమన్నారు. Collector గారు చేయమన్నారు. Collector గారి దగ్గరకు వెడితే తీసుకోమంటారు సమితుల్లో funds లేవు. మేము పెద్దపెద్ద పనులకే మా దగ్గరనున్న డబ్బును ఉపయోగిస్తాము. మీరే సమితులే యివన్నీ తీసుకోండి అంటున్నారు. ఆ deepening of wells కు సంబంధించినటువంటి bills అన్నీ అక్కడనే వున్నాయి. కాబట్టి దానిని వెంటనే చేయవలసిందని నేను శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్ష. వానపడిందంటే నేల తడిసినట్లు కాదు. అట్లానే యిక్కడ కోట్లకొలది రూపాయలేమో కనపడుతున్నాయి. కాని గ్రామసీమల్లో ఈ కోట్లు ఎట్లా పోతున్నాయో అర్థంకాకుండా వుంది కర్నూలుజిల్లాకు సంబంధించి నంతవరకు అక్టోబరు, నవంబరు నెలల్లో 27 లక్షల రూపాయలు కేటాయించామని చెప్పారు. జిల్లాపరిషత్తు meeting వగైరాలలో, కాని, మార్కాపూరు తాలూకా, గిద్దలూరు తాలూకాలో అదేవిధంగా ఆళ్ళగడ మెట్టతాలూకాలు చూచుకుంటే, కరువుతో బాధపడేటటువంటి ప్రాంతాలు, ఇవన్నీ చూస్తే అక్కడ ఏమీపని జరుగలేదు. డబ్బును ఖర్చు పెట్టలేదు. ఎంత ఖర్చయినది, ఈ డబ్బు ఎట్లా పోయింది ? అనేటటువంటిది ఆలోచన చేయాలి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—కర్నూలుజిల్లాకు 82 లక్షలు యిస్తే.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—51 లక్షలు రూపాయలు చిల్లర, మరి మీరు పొరపాటు చెప్పారెమో.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—51 లక్షల 67 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. వాళ్ళు sanction చేసినది 82 లక్షల రూపాయలు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఇప్పుడే చెప్పారు. రు. 51 లక్షల చిల్లర అవి....

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఖర్చు పెట్టింది రు. 51 లక్షల 67 వేలు sanction అయినదేమో రు. 82 లక్షలు .....

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అసలు ఈ 51 లక్షలు ఎక్కడ ఖర్చుపెట్టినారు?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అది మీరు అడగాలి అక్కడ.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్ష, ఈ విషయం కరువు అనేటటువంటిది మనకు చాలా పెద్ద సమస్య. ప్రజా సమస్య. దీనిని ఎంతో పెద్ద ఎత్తున ప్రభుత్వం పోరాడితే

తప్ప పరిష్కారం చేయలేనటువంటి వ్యవహారం యిది. రెండు మూడు మాసాల్లో మనకు పెరిగినటువంటి prices ను తీసుకున్నట్లయితే అంటే ఆహార పదార్థాలు, ఆయిల్స్ విషయంలో చూసుకుంటే అవి 30 to 40 percent వాటి ధర పెరిగింది. మరి మన procurement policy తీసుకున్నట్లయితే చాలా అధ్వాన్నంగా వుంది, ఆధ్యక్ష. పోయినసారి మనం చేయవలసింది 5½ లక్షల టన్నులు. మనం reach అయిన target ఎంత? 3⅛ lakhs tons. ఈ సంవత్సరం.....

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఏమిటి? ప్రొక్యూర్ మెంటా?

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఇంకెంత?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అయ్యయ్యో, ఆబద్ధాలాడుతున్నారు.....

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—రూ. 3⅛ లక్షల టన్నులు మాత్రమే, చూసుకోండి. కావాలంటే.....

శ్రీ వి. బి. రాజు :—3 లక్షల 30 వేల టన్నులు బినం export చేసినాము.

శ్రీ పి సుబ్బయ్య :—అది కాదండీ. మనం అప్పటికీ export చేయగా మన target ఎంతంటే 5½ లక్షల టన్నులు. మనం. ....

శ్రీ వి. బి. రాజు :—మనం procure చేసింది 6½ లక్షల టన్నులు పైన. బయటికి పంపించింది 3 లక్షల 30 వేల టన్నులు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—కాని ఈ సంవత్సరం మనం 3⅛ లక్షల టన్నులు procure చేయాలనుకుంటున్నాం.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—కాదు కాదు వచ్చే సంవత్సరం.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అదే రూ. 3⅛ లక్షలు మనం procure చేయాలనుకుంటున్నాం. కాని అది చాలా తక్కువైంది. మనకు సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసాలు లీన్ (lien) మాసాలున్నాయి. ఆదీకాక చాలా చెరువులక్రింద చాలా పంట దెబ్బతిన్నది. అట్లాంటప్పుడు 3⅛ లక్షల టన్నులే మనం procure చేసినట్లయితే లీన్ మాసాల్లో వచ్చేటటువంటి ఆహారపదార్థాల కరువును మనం ఎట్లా ఎదుర్కొన గలం. Rising prices ను మనం ఎట్లా ఆరికట్టగలమో అర్థం కావడం లేదు. అదొక వ్యవహారం. రెండవదేమిటంటే కరువు విషయంలో కుప్పతిప్పలుగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టాలనివున్నారు. కాని machinery గురించి ఆలోచన చేశారా? మీకు మెషనరీ ఏది? బక్కచిక్కిన మనిషికి పలావు మొదలైన ఆహారములన్నీ ఒక్క రోజున పెడ తానంటే అతడు తారుమారై పోతాడన్నమాట. ఆ పరిస్థితిలో వున్నది. నీవు మెషనరీకి తగినట్లుగానే డబ్బు ఖర్చుపెట్టాలనేటటువంటి పరిస్థితి యిప్పుడు లేదు కాబట్టి మెషినరీ పెంచాలి. డబ్బును ఖర్చుపెట్టదలచుకున్నప్పుడు ఇది న్యాయమైనటువంటి పద్ధతి, పరిస్థితి కాదు పోతే fodder and seed grains కు మనం ఈ రెండవ కారు చెరువులక్రింద వేసుకోవాలి, రైతులకు fodder కు విత్తనాలకు వ్యక్తిగత

loans తప్పనిసరిగా యివ్వాలి. ఆ యిద్దరికి సంతకాలు పెడితే యిస్తామన్నదికూడా వున్నది. దయచేసి దానిని రద్దు చేయండి. ఇచ్చేది 4 వందలో 2 వందలో మాకు వందలో యివ్వదలుచుకున్నది ప్యక్తిగత హామీ కావాలి అంటూ, మళ్లీ యిద్దరు హామీ యివ్వడం ఎందుకువచ్చిందో నాకు అర్థం కావడంలేదు. అక్కడనే మళ్ళా మీరు పెట్టినటువంటి scheme కు ప్రతిఘాతం కలుగుతోంది. తరువాత drinking water విషయం తీసుకుంటే సిద్దిపేట తాలూకాలో సిద్దిపేట గ్రామానికి ఈరోజుకూడా water లేక అచ్చట ప్రజానీకం అనేకవిధాలుగా నకనకలాడుతూ వుంది. అదేవిధంగా గిద్దలూరు, మార్కాపురం తాలూకాలలో కొన్ని కొన్ని ప్రాంతాలలో నీరులేకుండా అవస్థపడుతున్నటువంటి పరిస్థితులున్నై. Rigs పంపించారు. అవి పెట్టడం కరువు యొక్క ఈ ప్రజాసమస్యల శాశ్వత పరిష్కార మార్గమే. అయితే తాత్కాలిక పనులకు మనం వచ్చిన డబ్బును ఖర్చు పెడుతూన్నప్పుడే ఒకవైపున శాశ్వత పరిష్కారాన్నికూడా మనం దృష్టిలో వుంచుకొని అవి చేయాలి. మీరు మన రాష్ట్రాన్ని మూడు zones గా విభజించినారు. Chronicaliy drought affected areas, drought affected areas, adverse seasonal condi ions తో బాధపడే టటువంటి ప్రాంతాలు అని మూడు ప్రాంతాలుగా మీరు విభజించుకొని డబ్బును ఆ మేరకు ఖర్చుపెడితే లేదాలేకుండా మీరు కరువుప్రాంతాలకు న్యాయం చేస్తున్నారా అని నేను సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. అట్లా కాకుండా మీరు చేసినటువంటి పని అంత న్యాయంగా చేసినటువంటి పని కాదని, అందరికీ అంటే లిస్నవాడికి, ఒకపూట తిన్నవాడికి అసలు తిననివాడికి, లేనివాడికి చేసినట్లవుతుంది. ఇది కరువును కరువుగా చూసేటటు వంటి న్యాయదృష్టికాదు అని, నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఈ కరువు సందర్భంలో ఒకటి చెప్పాలి. అమెరికన్ wheat మనకు ఎంతో వస్తున్నది. అది ఎన్నో లక్షల విలువగల wheat. ఇది ఎవరిచేతికి వస్తుంది? ఎట్లా ఖర్చు పెడుతున్నారు. అప్పుడు గ్రామసీమల్లో దుబారాగా వందలు, వేల బస్తాలన్నీ పోతున్నాయి. వాళ్ళు యిచ్చినందుకు సంతోషమే. కాని ఆ గోధుమలన్నీ సక్రమంగా కరువు నివారణ పరిస్థితులదృష్ట్యా Red cross society కో లేకుంటే ప్రభుత్వం appointed చేసినటువంటి ఒక కమిటీ ద్వారానో ఖర్చుపెట్టినట్లయితే ఏ ప్రాంతాలలో కరువున్నదో, ఏ ప్రాంతాలలో వారికీ వాటిని అందజేయాలనో వారికి యివ్వడానికి వీలుగా వుంటుంది. లేకపోతే మీకు అమెరికన్ peace corp వారికి సహాయం చేసినట్లుగా అవుతుంది. లేదా అమెరికన్ వాలంటీర్లకు సహాయం చేసినట్లవుతుంది. అది కరువు పరిష్కారంచేసే మార్గంకాదు. మీరు ఈ దేశాన్ని అమెరికన్ గోధుమలకు అమ్ముడుపెట్టేటట్లుగా, అమెరికావాళ్ళయొక్క పేరుప్రతిష్టలు పెంచినవాళ్ళుగా అవుతారు వాళ్ళు యిచ్చినదానికి మనం అభినందనలు తెలియజేయపలసినదేకాని, వాటిని ఖర్చుపెట్టేటటువంటి ఒక సక్రమమైనటువంటి పద్ధతిని ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయాలి. అట్లాకాకుండా అదంతా కూడా ఖర్చయినట్లయితే అది చాలా అన్యాయానికి దారితీస్తుందని, అందువల్ల ఈ కరువునుగురించి తీవ్రంగా ఆలోచనచేసి మరి relief works అయితేనేమి, procurement విషయంలో అయితేనేమి, తరువాత fodder, seed grains విషయంలో నైతేనేమి, loans విషయంలోనైతేనేమి ఆలోచించి చేయాలి. ఇంకొకటి consequential గా మీరు వెంటనే remission యిస్తూ తరువాత subsidy బాపులున్నాయి. 66–67, 67–68 సంవత్సరాలలో సబ్సిడీబాపులను త్రగ్వించినటువంటి రైతాంగానికి

యిచ్చిన సబ్సిడీలను ఆయా పంచాయితీసమితులు వసూలుచేయడానికి పూనుకుంటున్నాయి. అట్లానే రాష్ట్రం మొత్తంగా వున్నాయి. ఒకవంక ఏమో అభివృద్ధి కావాలంటారు. ఎక్కువ పండించాలంటారు. రెండవవైపున పండించేటటువంటి రైతాంగాలపైన పెనాల్టీలు వేసి వాళ్ళను పండించకుండా చేయాలని అభివృద్ధికి వ్యతిరేకంగా వ్యవహరించాలని మీ వుద్దేశ్యం. కాబట్టి వెంటనే మీకు ఆ penalities అన్నీ రద్దుచేసి మీయొక్క చిత్తశుద్ధిని మీరు ప్రకటించాలని నేను కోర్తున్నాను.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ:—అధ్యక్ష, విశాఖపట్నం జిల్లాలో 1964-65, 66-67, 67-68 వ సంవత్సరాలలో వరుసగా ప్రతి సంవత్సరంకూడా పంటలు పూర్తిగా పోతున్నాయి. అంతేకాకుండా యింతవరకూ కరువుతో బాధపడుతున్న ప్రజలు ఈ సంవత్సరం, మొన్న గతించిన సంవత్సరంకూడా పూర్తిగా పంటలు పోయినాయి. అది మన రెవిన్యూమంత్రిగారుకూడా చాలావరకు చూశారు. అందుచేతనే స్వయంగా విశాఖపట్టణం జిల్లాలో కరువు పనులగురించి ఒక కోటి 55 లక్షల రూపాయలు కేటాయించారని చెప్పారు. చాలా సంతోషమైన విషయం ఈ కేటాయించిన డబ్బు సక్రమంగా ప్రజలకు సంబంధించిన కార్యకలాపాలకు వినియోగించడం జరుగుతుందో లేదో అనే విషయంమాత్రం ఒకసారి ప్రభుత్వంవారి దృష్టికి తీసుకురాదలచుకున్నాను. మొన్ననె గత నెల ప్రతి రైతుకు రెండు వందల రూపాయలచొప్పున యిస్తామని చెప్పారు, కాని అక్కడి తాలూకాలలో తహశీల్దారులు మాత్రం రైతులకు సక్రమంగా చెల్లించినట్లు ఎక్కడా కనపడడంలేదు. అయినా ఆ రెండువందల రూపాయలూ యిచ్చిన వెంటనే అప్పటికప్పుడే రైతుకు సాధకబాధకాలు పెరగడంవల్ల అక్కడికక్కడే ఖర్చయిపోతున్నాయి. పోనీ అది పోనివ్వండి. 5 వందల రూపాయలచొప్పున బావులు త్రవ్వించుకోడానికి సన్నకారు రైతులకు యిస్తామని చెప్తున్నారు. ఏదైనా సరే 4, 5 ఎకరాలు గల సన్నకారు రైతులకు ఇది లాభిస్తుందా చేదా, దీనివలన ఏమైనాగాని రైతులకు బెనిఫిట్ ఉంటుందా అని నాకు ఒక భయము వేస్తుంది. ఎందుకంటె, దీనివల్ల, ఏ కార్యాలు కూడా జరగవు అని నా అభిప్రాయము. అయితే దీనికి ఏమిటి ఒక సక్రమమైన మార్గం ఉన్నదా అంటే ఉన్నది, లేకపోలేదు. ఇది ఎట్లా జరగాలంటే, ప్రతి తాలూకాలో కూడా ఇరిగేషన్ సోర్సస్ ఉన్నాయి: చిన్న చిన్న నదులు, చిన్న చిన్న గడ్డలు ఉన్నాయి. ఆవి పృథగా పోతున్నాయి. ఏదో వర్షాలు సకాలంలో పడకపోయినా, ఎప్పుడైనా పడితేనరె —గత నెలలో పడినాయి, ఏదో తుఫాను వస్తుందని భయపడ్డారు. కాని ఏమి దరిద్రము ఏమిటో గాలి అయినా రావడంలేదు. మామూలుగా పాయి నాంపేట, ఇచ్ఛాపురం కొట్టుకొనిపోయింది. విశాఖపట్నం జిల్లాలో మాత్రం ఏమీ వర్షాలు రాలేదు. అది అందరికీ తెలుసు. నా మిత్రులు ఒక సలహా ఇచ్చారు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమేకాదు —వాళ్ళు కూడా మొలకలు మొలిపించారనుకోండి. భగవంతునిపల్ల వృక్షాలు పుట్టాయి. దాని మూలాన, సామాన్యంగా ఎక్కడైతే వృక్షాలు ఉంటాయో అక్కడ వర్షాలు పడతాయని పెద్దలు చెప్పుకొనేవారు. గ్రామ ప్రాంతాలలో పూర్వపు వీధి నాటకాలలో బొమ్మలాటలు ఆడిన దగ్గర వర్షాలు పడతాయని కూడా నమ్మకం ఉన్నది. ఇప్పుడు పోయినాయి

అవన్నీ. లలిత కళలు, నాటకాలు, నృత్యాలు, ఇవే జరుగుతున్నాయి. అట్లాగే మనకు ఉండేటటువంటి వృక్షాలు, అడవులు అన్నీ మొత్తం సంపూర్ణంగా మనము పాడుచేస్తున్నాము. ఈ వర్షాలు దానివల్ల పడలేదేమో అని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. అయితే ఒకటి మాత్రం ఉన్నది. శాశ్వత కరువు నివారణ పథకాలు కావాలంటే ఈ చిన్న చిన్న ఖర్చులు పెట్టుకొనేదాకాకంటే కనీసం 60, 70 లక్షలు రూపాయలు స్కీమ్సు ఏవైనా, ఇప్పుడు గోదావరి, పోలవరం దగ్గర బ్యారేజ్ కడితే, ఈ విశాఖపట్నం జిల్లాకేకాదు. ఇవతల, తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి మెరక ప్రాంతాలకు కూడా నీటి సరఫరా అవుతుంది. కొన్ని లక్షలు ఎకరాలు మనం సాగించుకోవచ్చు. 36 కోట్లు రూపాయలతో కొన్ని లక్షలు సాగుకు వస్తుంది. కొన్నిలక్షలు జనాభా జీవించగలుగుతారు. ఇండస్ట్రీస్‌లో 10 లక్షలు రూపాయలు ఖర్చు పెట్టామనుకోండి, ఏదో 10 మందో 15 మందో బ్రతుకుతారు. ఈనాడు విశాఖపట్నం ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా అని ఒక పెద్ద చరిత్ర క్రింద చెప్పుకొంటున్నాము. కాని ఇండస్ట్రియల్ ఏరియాలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ఉండే విద్యార్థులు గాని లేబర్‌గాని ఎవరైనా జీవిస్తున్నారా అంటే లేదు. ఏ కేరళనుంచో, మహారాష్ట్రనుంచో వస్తున్నారు గాని, విశాఖపట్నంలో ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంటు అవుతూంటే విశాఖపట్నం జిల్లా ప్రజలకు ఏమైనా లాభం ఉన్నదా అంటే లేదు. కాబట్టి దయచేసి ఇరిగేషన్ పనులు పట్టుకోండి. ఈ చిన్న చిన్న బావులు త్రవ్వితే, 30 అడుగులు త్రవ్వారు, నూరు అడుగులు త్రవ్వారు, నీరు పడలేదు. అందుకని అక్కడ ఏమి చేయాలి. అందుకని అనవసరంగా పోతున్న గడలను నిలబెట్టండి. కట్టడాలు కట్టండి. పెద్ద కట్టడాలు అక్కరలేదు. చిన్న కట్టడాలు కట్టండి. ఆ గడ్డల నీళ్లు పొలాలకు ఈనాడు కాకపోయినా, వచ్చే సంవత్సరానికి కాదు, ఆపైన వచ్చే సంవత్సరానికి కానివ్వండి, కరువులు రాకుండా చేయడానికి అటువంటి గట్టి పథకాలు వేయండి. ఇంకొకటి, యలమంచిలి తాలూకాలో తాండవ నది అనాదినుండి కొలిమేర అనే గ్రామంలో ఉన్నది. దాని పథకము మామూలుగా 11 లక్షల ఎస్టిమేట్‌తో తయారై గవర్నమెంటుకు వచ్చింది. దానిక్రింద ఆయకట్టు, మొత్తము 36 వేలు ఎకరాలు పండుతుంది, ఇవతల తుని తాలూకాలో పండుతుంది. యలమంచిలిలో 64 గ్రామాలలో పండుతుంది. అంతేకాదు, విజయనగరం తాలూకాలో చంపావతి నది ఉన్నది.

చైర్మన్ (శ్రీమతి రమా కుమారి దేవి) :—టైము అయిపోయింది, కూర్చోండి.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—మమ్ములను కోరంకోసం పిలిచినట్లు ఉన్నదేగాని, ఈ డ్రాట్ కండీషన్స్ గురించి మాట్లాడి అవి మీ దృష్టికి తీసుకురావడానికి ఏర్పాటు చేసినటువంటి సమావేశము మాత్రము కాదు అని నేను అభిప్రాయపడుచున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నేను మాట్లాడవలసిన అవసరం లేకపోతే వారు మాట్లాడవచ్చును.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—మీరు మాట్లాడనవసరం లేదని నేను అనడం లేదు. మా సూచన కూడా తీసుకొని మీరు క్లైరి చెప్పాలి అని, మమ్ములను

మాట్లాడనివ్వకుండా మీరు రిప్లై చెప్పితే, మాకు అనుమానం వచ్చిన ప్రతి మాటకు మాటకు మేము అడుగుతాము, వాటన్నిటికి మీరు సమాధానం చెప్పాలి.

డా॥ టి. ఎస్. మూర్తి :—మైము కొంచెము ఎక్స్‌టెండ్ చేయండి.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—అధ్యక్ష, ఇప్పుడు ఈ కరువు ప్రాంతాన్ని గురించి మాట్లాడాలంటె, ఎప్పుడు చూసినా ఈ సర్కారు జిల్లాలలో అంతా బాగానే ఉన్నది. అనేటటువంటి అభిప్రాయంతో ప్రారంభం చేస్తూ ఉంటారు. సర్కారు జిల్లాలు అంటే అక్కడ ఉన్న పరిస్థితి ఎట్లా ఉన్నదంటె, ఇంటి పేరు కస్తూరివారుగారి ఇంటిలో ఏదో వాసన ఆన్నట్లుగా అక్కడ పరిస్థితి ఉన్నది. ముఖ్యంగా, అధ్యక్ష, సర్కారు జిల్లాలలో, శ్రీకాకుళం జిల్లానుంచి నెల్లూరువరకు ఉన్నటువంటి అనేక తాలూకాలలో, మాగాణి ఉన్నటువంటి తాలూకాలలో మెట్ట ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. మరి ఈ మెట్ట ప్రాంతాలలో, మాగాణి తాలూకాలలో డెల్టా చివర ఉన్న ప్రాంతాలలో ఎంత భూమి సాగులోకి రాలేదు అనేటటువంటి విషయం మంత్రిగారి దగ్గర వివరాలు ఉన్నాయా అని మంత్రిగారిని ప్రశ్నిస్తున్నాను. బందరు తాలూకాలో ఈ drought వల్ల కాలవల చివర ఉండేటటువంటి ప్రాంతాలలో నాటు పడలేదు. అంటే దాదాపు 10 వేలు ఎకరాలు ఒక బందరు తాలూకాలోనే ఉన్నట్లు అక్కడ రివిన్యూ అధికారులు చెప్పారు. ఇది అనధికారులు వేసినటువంటి అంచనా కాదు. అధికారులు వేసినటువంటి అంచనా. ఈ విధంగా, సర్కారు జిల్లాలలో ఎన్ని వేల ఎకరాలలో భూమి సాగులోకి రాలేదో ప్రభుత్వము ఈ రోజువరకు ప్రకటించలేదు. కారణము ఏమైనా, కరువు పనులు ఎప్పే అవి అక్కడక్కడ చేస్తున్నారు, కాని సర్కారు జిల్లాలలో కూడా బాగా వరి పండేటటువంటి ప్రాంతాలలో కూడా ప్రజలు అక్కడ బియ్యం కొనుక్కొంటారు—ఎక్కడ బియ్యంలేదు, ఎక్కడ చౌక డిపోలు పెట్టాలి అనేటటువంటి ఆలోచన కూడా ప్రభుత్వానికి లేకుండా ఉన్నది. మంత్రిగారు, వారు ఇచ్చినటువంటి statement లో అక్కడక్కడ చేసినామని చెప్పుతున్నారు. ముఖ్యంగా మంత్రిగారు ఇచ్చినటువంటి సమాధానంలో సర్కారు జిల్లాలలో కరువు లేదనేటటువంటి అభిప్రాయానికి వచ్చినట్లు ఉన్నది. ఎందుకంటె, డెల్టా తాలూకాలలో Relief works ఒకటి కూడా చేయలేదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అసలు ఇచ్చిందే సర్కారు జిల్లాలలో శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం. East Godavari, West Godavari.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—ఇప్పుడు సర్కారు జిల్లాలు అంటె. సర్కారు జిల్లాలలో ఉన్నటువంటి మెట్ట తాలూకాలలో అక్కడ ఉన్నటువంటి మెట్ట పైర్లు ఏ విధంగా దెబ్బతిన్నది, కాలవల చివర ఉన్నటువంటి భూములు ఎంత సాగుకు రాలేదు. దానికి తోడుగా అసలు వర్షాలు లేక, ఇటీవల వర్షాలు పడి ఏదో కొద్దో గొప్పో ఊడ్చుకొంటె అదంతా కూడా పోయింది. ఎక్కడైనా ఇతర ప్రాంతాలలో వర్షాలు లేక వారు పెట్టుబడి అయినా పెట్టలేదు గాని సర్కారు జిల్లాలలో, అందులోను డెల్టా తాలూకాలలో పచ్చేటటువంటి దెబ్బ ఏమిటంటె వారు ముందు పెట్టుబడి పెట్టడం ఆ పెట్టింది కాస్తా కూడా చివరకు వచ్చేటప్పటికి దక్కకుండా పోవడం జరుగుతుంది. అందువల్ల మంత్రిగారు ముఖ్యంగా ఈ డెల్టా తాలూకాలలో ఏమి చేశారో వారి రిప్లైలో

తప్పకుండా చెప్పాలని. వారి దృష్టి కేవలం ఒకరియీదనే పడకుండా అందరినీ చూడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకయ్య :—అధ్యక్షా, ఖమ్మం జిల్లాలో పెద్దగా కరువు ప్రాంతాలు కానప్పటికి ఈ సంవత్సరం పైరులు పడినప్పటికి పైరులు అభివృద్ధికి రావడానికి నిరోధకంగా పడ్డప్పటికీ చాలా బాధలతో ఉన్న రైతాంగానికి కొద్దో గొప్పో సహాయం చేయాలని ప్రభుత్వము కొన్ని కొన్ని సహాయాలు చేసింది. కాని మా దగ్గర, కరువు చాలా భయంకరంగా వచ్చింది. మొదట్లో వచ్చిన తరువాత పైరులు వేసుకోవాలని రైతులు ఆలోచనలో ఉన్నప్పుడు సకాలంలో వర్షాలు లేక పైరులు వేసుకోలేక ఏదో చిట్టచివరకు వర్షాలు వచ్చి కొన్ని పైరులు మాత్రం వేసుకొన్నారు. అక్కడక్కడ చెరువులలో చాలీ చాలని నీరు వచ్చింది. మా ప్రాంతాలు మెట్ట ప్రాంతాలు. మెట్ట ప్రాంతాలలో సకాలంలో వర్షాలు ఉండినా గాని, అక్కడ ఉన్న పునాస పంటలు కానివ్వండి, లేక పైరు పంటలు గానివ్వండి వర్షాలు సకాలంగా ఉంటేనే తప్ప అక్కడ పంటలు ఎక్కువగా పండే అవకాశం ఉండదు. కోస్టల్ జిల్లాలలో ఎపుడయినా గాలివర్షం పస్తే మాకు చివరలోకూడ ఆ వర్షాలు కొద్ది కొద్దిగా వస్తూ ఉంటాయి. ఈ సంవత్సరం మొన్న వచ్చిన గాలివర్షంవల్ల మేము బాగా జొన్న పండుతుందని ఆశించిన పంట అంతా చెడిపోయింది. ఆ వర్షాలు మాకు పెద్ద చెరుపు చేసినవి; ఆ కార్తిలో వర్షం పడినందున ఒక్క రోజులో జొన్నపంట ఎర్రపడింది. రెండు మాసాలకు కరువు పనులు తీసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో కొన్ని పనులు అక్కడ ఇవ్వటం జరిగింది. అయితే అక్కడి లేబరు పనిలేక, వరికోతలకు కృష్ణాజిల్లా ఆ చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతాలకు పోయినపుడు యీ పనులు ఇచ్చారు. వారు అక్కడ కోతలు కోసి ఇక్కడకు రాగానే "నవంబరులో యీ పనులు చేసుకొనే పరిస్థితిలో లేము" అని కలెక్టరు అనేటప్పటికి అందరం ఆశ్చర్యపోయాము. మనం ఆ జిల్లాకు ఫండ్స్ ఎలాట్ చేశాము. నవంబరు వరకు ఖర్చుకాకపోయినప్పటికీ తర్వాతకూడ ఆ పనులు తీసుకొని అక్కడ ఆ డబ్బు ఉపయోగపడేటట్లు చూడవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. మధిరలో మంచినీటికొరకు బావులు యెంత లోతు త్రవ్వినా ఇంకా లోతు పోతున్నదేగాని నీరులేదు. ఆక్కడ ప్రజలకు యీ సంవత్సరం అసలు త్రాగటానికి మంచినీరు దొరుకుతుందా, లేదా, అనే ఆవేదన ఉన్నది. అందుచేత రిగ్‌లను మంచినీటి పొకర్యాలకుకూడ ఉపయోగిస్తే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—అధ్యక్ష మహాశయా, ఈ కరువు పనులు జిల్లాల వారీగా అక్కడ ఉన్న కరువు బాధితుల సంఖ్యాబలాన్ని బట్టి డబ్బు మంజూరుచేసి అక్కడి ప్రజల కష్టాలు తీర్చటము కొరకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నము చేస్తున్నదా, లేదా, దఫదఫాలుగా హైదరాబాదు వచ్చి రెవిన్యూమంత్రిగారిని ముఖ్యమంత్రిగారిని కలిసి రిప్రజెంట్ చేసుకొన్నవారి జిల్లాలకే ఎక్కువ కోటా పెడుతున్నదా —అన్నది మాకు అర్థం కావటంలేదు. మా జిల్లాకు 47 లక్షల రూపాయలు కరువు గ్రాంటు ఇచ్చినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు. అది చాలా బాధకరమైన విషయము,

శ్రీ వి. బి. రాజు :—మీ జిల్లాకు 59 లక్షలు ఇస్తే 47.9 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—ఖర్చుపెట్టకపోవటానికి పనులు లేక ఆంటారా? జనం లేక ఆంటారా పనిచేయటానికి —ఏమిటి కారణం?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మీరు ఆలస్యంగా డబ్బు పంపించి పనులు తొందరగా చేయమనటంవల్ల పని కాకుండా డబ్బు మిగులుతున్నది.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—మా జిల్లాలో 7 తాలూకాలలో పూర్తిగా పంటలు పోయి మంచినీరు లేక, పశువులకు గడ్డిలేక రైతాంగానికి సంబడటానికి నీడలేని పరిస్థితులు ఉన్నట్లు రెవిన్యూమంత్రిగారు వచ్చి చూశారు. అటువంటి పరిస్థితిలో 47 లక్షలు మాత్రమే ఎందుకు ఖర్చుపెట్టావు, ఎక్కువ ఎందుకు ఖర్చుపెట్టలేదని యీ ప్రభుత్వం కలెక్టరును ఎందుకు అడగలేదు? 7 లక్షల జనాభా ఆక్కడ నిలబడటానికి నీడలేక యెన్నో బాధలు పడుతున్నప్పుడు, యెన్నో గ్రామాలనుండి జనాభా డెల్టా ప్రాంతాలకు పోయి జీవిస్తున్న పరిస్థితిలో 59 లక్షలు ఇస్తే 47 లక్షలే ఎందుకు ఖర్చుపెట్టావు, మిగతా లక్షలు ఏమి చేశావు. ఇంకా ఎంత డబ్బు కావాలి—అని అడగవలసిన బాధ్యత తీసుకోవలసిన ప్రభుత్వం ఎందుకు ఏ విధంగా వ్యవహరిస్తున్నదో అర్థంకావడంలేదు. మా జిల్లా కలెక్టరుగారు, జిల్లా రెవెన్యూ ఆఫీసరుగారు చాలా గట్టి ఆఫీసర్స్. అటువంటి ఆఫీసర్సును మా జిల్లాకు వేసినందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. వారు కరువు ప్రాంతంలోని శాసనసభ్యులను పిలిచి అవసరంబట్టి ఉన్న డబ్బుబట్టి ఎదో తమాషాగా ఎడ్జస్టుమెంటు చేసి తృప్తిపరచి పంపిస్తున్నారు. ఆ డబ్బు కొంత పంచాయితీరాజ్ కంట్రోల్‌లో, కొంత ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ కంట్రోలులో కొంత రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ ఇంజనీర్ కంట్రోలులో వెడుతుంది. కొంత ఇరిగేషన్ పి.డబ్ల్యు.డి. క్రింద పోతుంది. 4 శాఖలలోకి ఈ డబ్బు డిస్ట్రిబ్యూట్ చేసిన తర్వాత యీ ఇంజనీర్స్ ఆఫీసర్స్ తిరిగి వర్క్స్ మొదలు పెట్టించాలంటే పెద్ద బ్రహ్మప్రళయం అవుతున్నది. జిల్లా పరిషత్‌లో బి. వి. రాజన్ అని ఒక ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ ఉన్నాడు. ఆయన తన ఇంటికి కంట్రాక్టర్స్‌వచ్చి ఆయన జేబులిండా డబ్బు కుక్కేవరకు ఎవరికీ ఏ వర్క్స్ ఇవ్వడు, ఎవరిని ఏ వర్క్స్‌కు పిలవడు. కలెక్టర్ గారి ఆర్డర్‌ను కూడ ఎవరు లెక్క చేయటంలేదు. కోట్ల రూపాయలు ఇస్తున్నామంటున్నారు. కాని ఆ డబ్బు అంతా గాలిలోకి వెడుతున్నది. అటువంటి అన్యాయం దుబారా జరుగుతున్నది.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— అటువంటిది ఏదైనా ఉంటే ఒక కంప్లెయింట్ పంపించాలికదా. ఏమీ పంపించకుండా, యీ డ్రాట్ ఉపన్యాసంలో ఒక్కసారి ఆ ఆరోపణ చేస్తే ఎట్లా? ఆ ఇంజనీర్ సంగతి కంప్లెయింట్ పంపించవచ్చునుకదా.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :— శాసనసభలో ప్రతిపాదించాలనే ఉద్దేశ్యంతో చూలు 74 క్రింద కాల్ ఎటెన్షన్ మోషన్ ఇచ్చాను. ఇవాళ అది డిస్ ఎలా చేశామని చెప్పారు. మీరు ఇచ్చే కరువు ఫండ్స్ ఎలా దుబారా అవుతున్నదో చెబుతున్నాను. కరువు పనులకు ఎన్ని వేల రూపాయలు శాంక్షను చేసినదీ, ఆ కరువుపనులుచేసే చోట్లలో

శాంక్షను అయిన మొత్తం ఎంత అన్నది, బోర్డుమీద వ్రాసిపెట్టండి అని కలెక్టర్‌గారు ఆదేశించారు. స్పెసిఫికేషన్స్ అన్నీ వ్రాయమన్నారు. తెలుగులో ఒక రేకు బోర్డు మీద వ్రాసిపెట్టండి అని ఆదేశించారు. ఈ విధంగా అక్కడ శాంక్షన్ అయిన డబ్బు ఎంతో రైతాంగానికి తెలిసినట్లయితే, కంట్రాక్టర్స్, ఇంజనీర్స్, అక్కడ కొంతలు కొలిచే ఆఫీసర్స్, సూపర్‌వైజర్స్ అంతా కలిసి ఆ డబ్బు తినేయకుండా కంట్రోలు అవుతుందన్న ఆశతో యీ పథకాన్ని రూపొందించి ఇంజనీర్స్‌కు సర్క్యులర్ పంపించారు. కాని ఆ జిల్లా పరిషత్‌తో ఉన్న ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ ధర్మమా అని ఆ రూల్సును ఆ ఆశయాన్ని అమలు జరపకుండా చేశారు. ఇవాళ ఏ పనులకు ఎంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టబడిందో గ్రామస్థాయిలో జనానికేకాదు; మాకు కూడ తెలియదు. మట్టికి ఎంత రేటు ఇచ్చారు. రాయి పనులకు ఎంత రేటు ఇచ్చారు, ఏ వర్క్‌కు ఎన్ని వేలు ఇచ్చారు అన్నది తెలియదు. అందుచేత ప్రభుత్వం యీ కరువు ప్రాంతాలలో ఏ వర్క్‌కు ఎన్నివేల రూపాయలు శాంక్షనుచేసిందో, ఆస్పెసిఫికేషన్స్‌అన్నీ నోటీసు బోర్డులో పెట్టించినట్లయితే ప్రభుత్వ డబ్బు దుబారా కాకుండా సద్వినియోగం అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఆయా ప్రాంతంలో ఉన్న బీద రైతులు పేద కూలిజనం కలిసి కంట్రాక్ట్స్ చేసుకొనటానికి మా జిల్లా కలెక్టర్‌గారు కొత్త పథకం పెట్టారు. వాళ్లకి ఒక పర్యాయం చెక్ మెజర్‌మెంట్‌చేసి వారాలకి ఒక పర్యాయం బట్వాడా చేసే ఫక్కీలో పర్క్స్ పేదవారికి ఇస్తే, యీ ఆఫీసర్స్, కంట్రాక్టర్స్ చేసే మాల్ ప్రాక్టీసు కొంతవరకు తగ్గుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో ఆ పథకాన్ని అమలుజరపమన్నారు. దానికికూడ అమలుజరపటానికి వీరు అంగీకరించలేదు. ప్రభుత్వం ఇప్పటికి 8 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టామంటున్నారు. ఈ 8 కోట్లు 11 జిల్లాలలో ఏ ఏ పనులకోసం ఎంత ఖర్చుపెట్టబడింది? మా దగ్గర ఖాబితా ఉంది. తిరిగి చెక్ మెజర్‌మెంట్ చేయించటానికి ప్రభుత్వానికో సందేహం ఎందుకు? అనుమానం ఎందుకు? — అని మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ బి. గంగసుబ్బరామిరెడ్డి: — అధ్యక్ష, నాకు తెలిసినంతవరకు ఈ సంవత్సరమంత అన్యాయంగా వర్షాలు పడింది. ఎప్పుడూలేదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఎప్పుడో 1948వ సంవత్సరంలో గాంధీగారు చనిపోయిన సంవత్సరంకూడా మాకు కరువు వచ్చింది. అయితేకూడా అప్పుడూ యింతరాలేదు. త్రాగేదానికి నీరులేకుండా, పైరులు పూర్తిగా పెట్టకుండా వుండేంత అన్యాయంగా లేదు. అప్పుడుకూడా నీళ్ళు చాలా నీళ్ళు త్రాగేదానికి కాని పైరులు పెట్టుకునేందుకు సరిపడ్డ నీరు వుండింది. ఏదో కొంచెం యించుమించుగా పడింది. కాని యింత అన్యాయంగా ఈ సంవత్సరం పైరులు పూర్తిగా పోయినాయి. డిశెంబరు నుంచి, కనీసం ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలల్లో వర్షం పడుతుందనుకున్నాం. అప్పుడూ పడలేదు. తరువాత జూలై, ఆగస్టు నెలల్లో పడుతుందనుకున్నాం. అప్పుడూ పడలేదు. సెప్టెంబర్, అక్టోబర్, నవంబర్ నెలలలో పడుతుందని ఆశించాం. కాని అప్పుడుకూడా అలాగనే పూర్తిగా వర్షాలులేనే పోయింది. అంటే పైరులు పూర్తిగా పెట్టనేలేదు. ఈ అక్టోబర్‌లో మాత్రం కొద్దిగా వర్షంపడ్డది. దానికి, తరికెవుండక ఏదో శ్రమపడి కొంతనాటినారు కాని ఆ పైరులు పూర్తిగా పండుతాయని కాని, పండినా అది గింజలవుతుందనే నమ్మకం మాత్రం లేకుండావుండే పరిస్థితిలో వుంది. దయచేసి రెవెన్యూ మంత్రి

గారికి పూర్తిగా ఈ అన్ని వివరాలతో కూడా ఒక letter వ్రాసినాను; మా జిల్లాలో tour చేయవలసినదని కోరినాను; వారిని. కాని వారు రాలేదు. అందుచేత దయచేసి వారు తొందరగా మా జిల్లా అంతా—మా తాలూకాలో మాత్రమేకాదు,—మా జిల్లా అంతాకూడా తిరిగిచూసి ఆవగాహన చేసుకొని, తక్షణమే చర్యలు తీసుకోవానికి ప్రయత్నంచేసి నెరవేర్చమని మాత్రం నేను వారిని ప్రార్థిస్తున్నాను. రెండవది, వారు "ఇప్పుడు కావలసినంత దుడ్డు కావలసినంత యిస్తూవున్నాము కాని అది ఖర్చుకావడం లేదని" చెప్తున్నారు. అంటే మాకేమీ అర్థం కావడంలేదు. వీళ్ళు ఎట్లా ఇచ్చారు అనేదానిని బట్టి చూస్తే నాకేమీ అర్థమవుతున్నదంటే ఏదో దాగా బోంచేసి నాయనకైనా పెట్టడమో లేదా కడుపునొప్పిగా వుండి, నాకు వద్దు ఆనేటటువంటి వాడికైనా పెట్టడమో చేసి, వీళ్లిద్దరికి చూపించి అన్నం వుందని అది మిగిలిపోయిందని చెప్పి మళ్ళీ తీసుకువచ్చి ఇక్కడ చూపించినట్లుగావుందే కాని, యిందాకా శ్రీ రాఘవయ్యగారు, శ్రీ వీరరాఘవరావుగారు చెప్పినట్లు. పనులులేవా? మనుష్యులు లేరా? ఎందుకు ఖర్చుకాకుండా పోతున్నది? అంటే దీనిని గురించి ప్రభుత్వంవారు కూడా ఆలోచన చేయవలసియున్నదని మాత్రం నేను మనవిచేస్తున్నాను. నా మనస్సుకు తోచినంత వరకుమాత్రం చెప్తున్నాను, collector గారికి development works కు సంబంధించి మాత్రమే వారికి అధికారం ఆప్పజెప్పిదాంట్లో చాలా restriction పెట్టినారు; కాబట్టి యిది కొంచెం యిబ్బంది కలుగజేస్తున్నది. చాలా ఆలస్యంగా యివ్వడం "చాలా తొందరగా పూర్తిచేయాలనడం" వల్ల అందుకని భయపడి మనుష్యులెవరూ ఈ పనులను చేయడానికి ముందుకు రావడంలేదు. ఎక్కడైనా మంచి నీళ్ళ బావి త్రవ్వాలంటే రెండువేలు జనాభావున్న గ్రామంలోనే యివ్వాలి. "ఇప్పుడే start చేయాలి. October లోనే పూర్తిచేయాలి. లేకపోతే grant lapse అవుతుంది" అని చెప్తూండడం మేంకూడా విన్నాం. కాబట్టి యిటువంటి restriction పెట్టినందువల్ల భయపడి ఎవరూ కూడా ముందుకురాకుండా కొన్ని పనులు జరగకుండా పోయుంటారని మాత్రం నేను మనవిచేస్తున్నాను. కాబట్టి మా జిల్లాకిచ్చినది ఒక 50 లక్షలేకాదు, ఒక కోటి రూపాయలు ఒక్క మా తాలూకాలో యిచ్చినాకూడా మూర్చిలోగానే ఖర్చుపెడతామని మాత్రం నేను వారికి మనవిచెస్తున్నాను. కాబట్టి దయచెసి అటువంటి పనులు neglect చేయకుండా తొందరగా ఈ సంవత్సరంలోనే పూర్తిచెయించాలని కోరుతున్నా. ఈ సంవత్సరం ఇదివరకెన్నడూ మెమెరుగున్న తరువాత ఇటువంటి కరువు వచ్చివుండలేదు. కాబట్టి తగిన చర్యలు తీసుకొని దీనినెదుర్కోవాలి ఏదో మామూలుగా వచ్చింది, ఎసెంబ్లీలో మెంబర్లు మామూలుగా చెప్పుకుంటూ వుంటారులే అనే ధోరణిలో లేకుండా దయచేసి దీనిని వారు గమనించాలని మాత్రం నేను ప్రార్థిస్తున్నాను. మేము ఈ విషయంలో యిక్కడ మాట్లాడుకొనేదానికి కూడా ఎట్టి అవకాశం యివ్వడం లేదు. దీనికిగాను యింతదూరం మేము వచ్చేదికూడా. మాకు రోజుకు 20 రూపాయలు భత్యం. మమ్మల్ని యిక్కడ ఊరికే కూర్చోపెట్టి గమ్మున లేనిపొమ్మనేదానికంటే ఆ 20 రూపాయలు బీదవాళ్లకు రోజుకు 20 మంది ఒక్కొక్కరికి ఒక రూపాయ యిచ్చినాకూడా ఎంతో పుణ్యం. కాబట్టి ఎప్పుడైనా రేపు సభ్యుడికి ఏదైనా అవకాశం వచ్చినప్పుడైనా వాళ్ళకుండే కష్టాలను సరిగా పూర్తిగా చెప్పలేకపోయినా కొన్నైనా

సంగ్రహంగా చెప్పుకొనేదానికి, తగుమాత్రంగా, ఒక 10 నిముషాలైనా యివ్వడం మాత్రం సబబు అని మాత్రం మనవి చేస్తున్నాను. కరువు శాశ్వతంగా ఆస్పుడప్పుడు వస్తూనే వుంది. ఈ విషయమై యింతకు ముందు చాలా మిత్రులు మాట్లాడారు. నిప్పులమీద నీళ్ళు చల్లినట్లు ఏదో తాత్కాలికంగా మాత్రం కాకుండా కరువు నెదుర్కొని శాశ్వతంగా నిర్మూలించడానికి యోచన చేయాలని మాత్రం ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అసలు మా రాయలసీమ జిల్లాలలో కరువు అనేది యిప్పటిది కాదు. దేశం పుట్టినది మొదలుకొనే కరువు అక్కడ వస్తూనే వుంది శాశ్వతంగా. మిత్రులు, శ్రీ కోన ప్రభాకరరావుగారు కూడా సర్కారు జిల్లావారే. అయినప్పటికీ కూడా పాపం వారు వారి జిల్లాగురించి ఏమీ మాట్లాడకనే మా రాయలసీమ జిల్లాల గురించి, మా కరువు పరిస్థితిగురించి ఎంతో సానుభూతితో మాట్లాడినారు. వారికి నా కృతజ్ఞతను తెల్పుతున్నాను. శాశ్వత కరువు నివారణ చేయడానికి మాత్రం డబ్బు లేదు, అందువల్ల నిలిచిపోయిందనేది వుండకూడదు. ఏమాత్రం ప్రయత్నం లేకుండా డబ్బు ఎట్లా రావాలి; ఏ విధంగానైనా శాశ్వతంగా ఈ కరువు నివారణ చేయాలంటున్నాను. కాని డబ్బు లేదు లేదంటున్నారు. మన రాష్ట్రం మన దేశానికంత ఆహార ధాన్యాలను సప్లై చేస్తూంది. కొన్ని రాష్ట్రాలలో చెరకు పండిస్తున్నారు. ఒకే ఒక రాష్ట్రంలో jute పండిస్తున్నారు. ఇంకొక రాష్ట్రంలో లవంగాలు, ఇట్లాగే ఒకో రాష్ట్రంలో ఒక్కొక్కటి పండిస్తూ వుంటారు. మన రాష్ట్రంలో ఆహార ధాన్యాలను బాగుగా పండించి యితర రాష్ట్రాలకు సరఫరా చేస్తున్నాము. మనము మిత్రులు శ్రీ రత్నసభాపతిగారు చెప్పినారు;"మన రైతులకు control rate 8 వందలో, 9 వందలో యిస్తున్నారు. ఇదే గవర్నమెంటు యితర దేశాలనుంచి తెప్పించాలంటే 14 వందలో, 15 వందలో యిస్తున్నారు. అప్పుడు ఒక్కొక్క టన్నుకు దగ్గర దగ్గర 56 రూపాయలు వార వున్నప్పుడు, మనం 3 లక్షలో, 4 లక్షల టన్నులో ఇతర రాష్ట్రాలకు పంపించేటప్పుడు ఆ వార మనం తీసి మన రైతులకు ఒకవేళ యివ్వకపోతే యివ్వకపోయారు కాని ఆ వార డబ్బును తీసి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు ఎందుకు ఉపయోగించకూడదని నేనడుగుతున్నాను. ఎందుకు ఆ డబ్బుతో నీటి సౌకర్యాలను కల్పించకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. వాళ్లు రైతులకిచ్చే ధర మాకు యిస్తే ఊరుకుంటారా; ఏదో యిచ్చినారు చాలనుకోండి. తక్కువో చాలో చాలో ఏదో ఒకటి యిస్తూవుండారు. దానిని అంతవరకు తీసి రైతులకు మళ్ళా subsidy రూపంలో యివ్వమని నేను చెప్పడంలేదు. కాని వెంటనే ఆ difference ను తీసి ఎక్కడెక్కడో వుండే రాష్ట్రంలోని వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు అభివృద్ధికొరకు యివ్వాలని, ఖర్చు పెట్టాలనిమాత్రం మనవిచేస్తూ ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ మహ్మద్ రజాబ్‌అలీ (ఖమ్మం):—అధ్యక్ష, మన రాష్ట్రంలో వర్షాన్ని గురించి ఈ చర్చ జరుగుతున్న సందర్భంలో గౌరవనీయులైనటువంటి మంత్రిగారిచ్చినటువంటి వివరణల దృష్ట్యా మా ఖమ్మం జిల్లాలో ఆచరించబడుతున్న విధానాన్ని చూసినప్పుడు ఆశ్చర్యం కల్గుతుంది. మాది 10 లక్షల జనాభా వున్నటువంటి జిల్లా. ఇప్పుడే మా జిల్లాకు సంబంధించినటువంటి అక్కడున్నటువంటి భీకరమైన, కఠోరమైనటువంటి కరువు పరిస్థితులను తొలి రోజుల్లో ఎట్లా ఎదుర్కొనాము; ఏమిటి;

అనేటువంటి విషయాలన్నిటినీ శ్రీ దుగ్గినేని వెంకయ్యగారు చాలా విపరణాత్మకంగా చెప్పారు. ఇంకా ఆభివృద్ధిని strengthenచేయడానికి ప్రయత్నం చేయవలసినటువంటి అవసరం వుందని చెప్పడానికే నేను లేచాననుకోండి. ఆక్కడ ప్రవేశపెట్టి ఆచరించబడినటువంటి విధానమెలా ఉందంటే అక్కడ సత్వర సహాయ చర్యలకుగాను ముఖ్యంగా మొట్టమొదట చౌక డిపోలు చాలా అవసరమనేటువంటి దృక్పథంతో మేము అక్కడ ఆలోచించాము ఈ చౌక డిపోలను పెట్టవప్పుడే అక్కడ మొత్తం 175 దుకాణాల పెట్టమని మేము చెప్పాము. ఈ 175 దుకాణాలను ఎట్లా పెట్టారని అన్నప్పుడు 15, 15 గ్రామాలకు కలిపి ఒక్కో Centre చొప్పున Collector గారు చేసి ఆవిధంగా ఈ 175 దుకాణాలను పెట్టారు. నిజంగా దానిని గురించి కలెక్టరుగారు దగ్గర ఎప్పుడో ప్రస్తావన చేశాను. మీ ఆధికారులు visit చేసి inspection చేయడానికి అనుకూలంగా వుండేటట్లు routes ను plan చేసి వీనిని చేస్తున్నారా లేకపోతే బీదప్రజానీకానికి తిండిగింజలను వాళ్ళకిచ్చి ఈ కరువులో వాళ్ళను ఆదుకోడానికి చేస్తున్నటువంటి కార్యక్రమమా అనేటువంటిదికూడా నేను అప్పుడే Collector గారికి చెప్పాను. అయితే వారు దానివిషయమై ఏమాత్రం చర్యతీసుకోడానికి ఏమాత్రం ఆలోచించలేదు. పైగా ఒక సూచనకూడా మేము అయ్యా ఇది పంచాయితీల ప్రాతిపదికమీద యివ్వండి అని concrete గా చేశాము. మొట్టమొదట పట్వారీలు ఆజ్మాయిషీ చేస్తారని చెప్పి ఒక నిర్ణయాన్ని ప్రకటించారు. పత్రికలలోకూడా వచ్చింది. దానితరువాత ఈ గవర్నమెంటుకూడా దానిని ప్రచారంలో పెట్టింది. అది ఆరకంగాకాకుండా పంచాయితీబోర్డుల ప్రాతిపదికమీద యిచ్చారకు మీరు చేసిన grouping system ఏదైతే వుందో ఆ grouping ప్రాతిపదికమీద యిచ్చినా కనీసం బీదప్రజలు ప్రొద్దస్తమానం కష్టంచేసుకొని ఒక రూపాయి గింజలు కొనుక్కోడానికి వీలుగా వుంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో మేము ఈ సూచనలుచేస్తే వాటిని కాలరాయడం జరిగింది. ఎట్లకేలకు ఏదోరకంగా ఆ దుకాణాలను పెట్టారు. ఆదుకాణాలలోకి వచ్చినటువంటి సరుకు పుచ్చిపోయినటువంటి సరుకు. జొన్నలు వచ్చినాయి. జొన్నలను బియ్యానికి పోటీపెట్టారు. నూరు బస్తాలు అని తీసుకుపోతే యిన్ని బస్తాలు యివి తీసుకుపోవాలనేటటువంటి ఒక పోటీ కార్యక్రమాన్ని కూడా అక్కడ ప్రవేశపెట్టారు అది ప్రవేశపెడితే ప్రవేశపెట్టారు పోనీయండి ఏదో ఒకరకంగా జరిగింది. కాని దబ్బు ఒకి దగ్గర దాఖలాచేయడం, గోదాంలోంచి గింజలు తీసుకుపోయినతరువాత transportation వగైరాలను కలిపి చూసుకుంటే 110 పైసలదాకా బియ్యమున్నూ, మరి 75, 85 పైసలదాకా జొన్నలు ఒక్కొక్క K. G. చొప్పున పడడం అనేది జరిగింది. ఇక్కడ మేము గమనించవలసినటువంటి ఈ బియ్యమైనా ఏవో కరువులో తినవలసినటువంటి బియ్యమేననుకోండి. ఆబియ్యపు బస్తాలు open చేసి చూస్తే ఒక్క బస్తాలో యింతంత పొడుగు యినుపమేకులు, యినుపరేకులు కన్పించాయి. యిట్టాంటి ఎన్నికూడా వ్యాపారులు చేశారు. ప్రభుత్వ గోదాములలో, గిడ్డంగులలో వుండేటటువంటి ప్రభుత్వోద్యోగులకు weight చూపించడానికి ఎవరైనా వ్యాపారులు చేశారా ఇవన్నీ తీసికెళ్ళి ఒక గ్రామంలో పెట్టి అక్కడి తహశీల్దారుగారి దృష్టికికూడా తీసుకువెళ్ళాము. ఆ బస్తాలను అక్కడవే open చేసి చూసుకోడానికి వీలులేదు. గవర్నమెంటు యీవేళ వీటినన్నిటినీ ఎట్లా recognise చేస్తోందీ అని అంటే వాటిని ఆగ్రామాలకు పోయినతరువాత అక్కడ open

చేసుకొని అగింజలు కొలిచేటప్పుడు లేక తూచేటప్పుడు యిట్లాంటి వాట్లిలో ఆసందర్భాలలో బయల్పడేటటువంటి అవకతవకలు ఇలాంటివి చాలా వున్నాయని మనవిచేస్తున్నాను ఒక క్వింటాల్‌లో ఐదారు కిలోగ్రాముల ఇనప ముక్కలు వచ్చినప్పుడు కలెక్టరుకు చెప్పినా, డెప్యూటి కలెక్టరుకు చెప్పినాకూడా పరిష్కార మార్గం లేదు. జిల్లా ఫుడ్ అధికారులకు చెప్పినా యీ విషయాలను వారెవ్వరూ పట్టించుకో లేదు. ఖమ్మం జిల్లాలో అంత కరువు వచ్చినప్పటికీ గోళ్లపాడు ఆనకట్ట క్రింద సకాలానికి నాట్లు వేయడం జరిగింది. దానిక్రింద 600 ఎకరాల సెటిల్డ్ ఆయకట్టు వుంది. ఇది కాకతీయులనాటి పరిపాలనా కాలంలో తీర్మానం చేసిన ఆయకట్టు. ఖమ్మం చుట్టూ ఒక మూడు మైళ్ళ దూరంలో ఒక కాలవ ప్రవహిస్తూ వుంటుంది. అది ఖమ్మం ఊరిలో నుంచి కూడా పోతూ వుంటుంది. నేషనల్ హైవే దానికి క్రాస్ చెసి పెడుతుంది కాబట్టి ఆవతలకు కూడా వెళ్లే కాలవ అది. దానికి విపరీతంగా సిల్ట్ పెరిగిపోయింది. కనీసం మెయింటెనెన్స్ చేసే దిక్కు లేదు. ఆ కాలవ మెయింటెనెన్స్ కోసం 75 వేల రూపాయలు కాంగ్రెసుకు ఏజెంటుగా వ్యవహరిస్తున్న ఒక ముఖ్య కార్యకర్తకు యివ్వడం జరిగింది. ఆ కాంగ్రెసు కార్యకర్త ఆ పని చేసినా చేయక పోయినా ఆసిసైంటు యింజనీరుగారు కాస్త హై రేటు కూడా వేసి డబ్బు వారికి ముట్టజెప్పుతూ వుంటారు. కాలవకు మెయింటెనెన్స్ ఏ మాత్రం కూడా జరగడం లేదు. ఖమ్మమునకు అనుకొనివున్న మానేటి ఆనకట్ట గతి చెప్పడానికి వీలులేని స్థితిలో వున్నది. గౌరవ మంత్రిగారు చెప్పిన పద్ధతిలో సిల్టు పేరుకొనిమాత్రం పారకానికి అంతరాయం కలగడం లేదు. తెలంగాణా ప్రాంతములో ఒక కుంట క్రింద 14 ఎకరాలు వుండేది యీ వేళ 25 ఎకరాలు సాగు అవుతోంది. సిల్టు పేరుకొని కుంటలలో కెపాసిటీ తగ్గి వాటర్ తక్కువ అయినందువల్ల యిట్లా పెరిగిందంటారా లేదు. 30 సం. ల యివతల సీటిని సద్వినియోగం చేసుకోడానికి ఆధునిక పద్ధతుల ద్వారా కాలవలు వేసుకొని సెటిల్డ్ ఆయకట్టుకు మించిన దానిలో సాగుచేసుకోవడం చూస్తున్నాము తప్ప సిల్టు పేరుకొని కుంటలలోకి వచ్చిన తరువాత వాటర్ కెపాసిటీని తగ్గించే పద్ధతి నాకు ఎక్కడా కనుపించలేదు. అదేరకంగా యీ గోళ్ళపాడు ఆనకట్ట క్రింద కూడా 600 ఎకరాలు సెటిల్డ్ ఆయకట్టు వుంటే 1,200 ఎకరాల ఆయకట్టు కుషిహాల్ తరి పేరుతో జరుగుతోంది. ఒకవేళ గవర్నమెంటు రికార్డులలో ఆది వుండకపోతే తత్సంబంధీకులైన అధికారుల ప్రొద్, కరణంగారి ప్రొద్ అవుతుంది. ఖమ్మం మెట్టు హిల్ బంగళాలో వుంది చూచినట్లయితే తెలుస్తుంది. నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను—ఇంత పెద్ద ప్రొద్ జరుగుతున్నది. కుంటల క్రింద పెరుగుతున్న ఆయకట్టుల క్రింద పెరుగుతున్న భూములకు ఇట్టా సిల్టు ఎక్కువ పేరినందువల్ల దాని మెయింటెనెన్సు క్రింద గవర్నమెంటువారు చాలా ధండుగ ఖర్చు చేస్తున్నారు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అధ్యక్ష, ఫామిన్ మూడు రకాలుగా వున్నది. ఒకటి ఫామిన్, రెండు అడ్వర్స్ సీజనల్ కండిషన్సు మూడు క్రానిక్ డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్. రాయలసీమలో చిత్తూరుజిల్లాలో పడమట తాలూకాలు డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్. ఈ జిల్లాలో దాదాపు 36 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుచేశామని మంత్రిగారు

చెబుతున్నారు. ఆ ప్రాంతం జిల్లాలోనికి వస్తే 67 బ్లాక్‌లు సమాచారం ఉంది ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తే యీ సంవత్సరం ఫిబ్రవరిలో క్రాప్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాగా డిక్లేర్ చేసే అవకాశం వచ్చింది ప్రభుత్వానికి. మే జూన్ మాసాలలో మాన్‌సూన్స్ ఫెయిల్ అవుతాయి. కాని యాక్చువల్‌గా జూన్ మాసములో రిలీఫ్‌పనులు ప్రారంభం చేసినా ఆగస్టులో నిలిపివేయబడ్డాయి. ప్రొసీజరులో యీ మార్పులవల్ల కలెక్టరులకు సరైన ఆదేశాలులేవని యీ డబ్బు ఖర్చు చేయడంలేదు. అక్కడ డెవలప్‌మెంటు బోర్డులు స్టార్టుచేసిన తరువాత ఏ వర్క్సు తీసుకున్నదికూడా లెవియడంలేదు. సెలక్టు చేసిన వర్క్సు జరగాలంటే తాలూకాముంచి జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సుకు వెళ్లి ఎండర్సు చేయాలి. తరువాత అవి శాంక్షన్ అయ్యేటప్పటికి కాలాతీతం అయిపోతున్నది. దీనిని రిలీఫ్ అని చెప్పడానికి అవకాశంలేకుండా వున్నది. రిలీఫ్ అంటే నిజంగా పనులు కల్పిస్తే రిలీఫ్ అవుతుంది. కాని డబ్బు యిచ్చినట్లే యిచ్చి మళ్ళా వాపస్ కట్టుకున్నట్లుగా 36 లక్షలు మాత్రమే ఆ జిల్లాలో ఖర్చుచేశారంటే చాలా శోచనీయమైన విషయం. మంత్రిగారు ప్రభుత్వం తరపున యీ చెరువులన్నిటినీ లోతు చేయించడానికి పూనుకోవాలన్నారు. ఇది కంట్రాక్టరులు బ్రతకడానికి మట్టి ఎత్తి కట్టపైన పోయడం అవుతుంది. అసలు మనుషులకు వర్క్ ప్రొవైడ్ చేయాలి. ఈనాడు చిత్తూరుజిల్లాలో మొత్తం స్టేటులో వున్న బావులలో మూడింట ఒక బావి వుంది. అక్కడ మెట్టప్రాంతం, బావులపైననే సేద్యం అవుతోంది. ప్రభుత్వం యిచ్చే గ్రాంటు సబ్సిడీ రూపేణా రైతులకు యిచ్చి క్రొత్త బావులు త్రవ్వించుకోమని చెబితే బాగుంటుంది. న్యూరో సర్జరీ స్కీమువలె దీనిని ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. చెరువులు లోతు చేయడానికి బుల్‌డోజర్సు ద్వారా చేయిస్తే ఎక్కువ నీరు నిలవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఒక ముఖ్య విషయం ఉన్నది. మేము బార్డర్ తాలూకాలో ఉన్నాము. ఫుడ్ పొజిషను చాలా శోచనీయంగా ఉంది. హోల్‌సేలర్ నుంచి రిటెయిలర్ తీసుకుంటాడు. రిటెయిలరుకు ట్రాన్సుపోర్టు రేటు యివ్వడంలేదు. అతను అమ్మడానికి ప్రభుత్వం ఒక రేటు నిర్ణయించింది. కాని అతను ఆ రేటుకు అమ్ముతున్నాడా అంటేలేదు. ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తే వారు ఎక్కువకు అమ్ముకున్నా కాని ఏమీ అడగలేని పరిస్థితిలో వున్నామని తహశీల్దారులు కూడా అంటున్నారు. ప్రభుత్వం రిటెయిలర్సుకు ట్రాన్స్‌పోర్టు రేటు యిచ్చి నిక్కర్చి అయిన రేటుకు అమ్మేటట్లు చూడాలని మనవిచేస్తున్నాను. పూర్వం—ఫుడ్ పాలసీల్లో—ఐడెంటిటీ కార్డులు యిచ్చేవారు. ఇప్పుడు ఆ సిస్టం తీసేశారు. ఏ గ్రామంలోనైనా మొదట ఎవరుపోతే వారికి ఒక పూట భత్యం యిచ్చి మిగతావారికి లేదని చెబుతున్నారు. ప్రభుత్వం యీ బార్డరు తాలూకాలలో ఐడెంటిటీ కార్డులు యిస్యూచేసి యీ భత్యం అందరికీ అందేటట్లు చూడాలని మనవిచేస్తున్నాను. చిత్తూరు జిల్లాకు నాలుగు రిగ్స్ సప్లయి చేశారు. వాటిని యిప్పుడు త్రాగునీటి బావులకోసం ఉపయోగిస్తున్నారు. ఇప్పటికి అవి వచ్చి రెండుమాసాలైనా నాలుగు బావులుమాత్రం లోతు చేయబడ్డాయి. అగ్రో ఇండస్ట్రీస్ కార్పొరేషను హైదరాబాదులో ఉంది. వాటికి ఏ చిన్న సామానుపోయినా హైదరాబాదు నుంచే అక్కడకు వెళ్లవలసి ఉంటుంది. మాకు యిప్పటికే చాలా గ్రామాలలో త్రాగునీరు లేకుండా ఉన్నది. ప్రభుత్వం దీనిని ప్రత్యేకంగా దృష్టిలో ఉంచుకొని అన్ని గ్రామాలకు త్రాగునీటికోసం రిగ్స్ ద్వారా

బోర్సు వేయించడానికి చూడాలని ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను. ఈ బాధా నివారణ కోసం చిత్తూరుజిల్లాలో కొన్ని తాలూకాలు సర్వే చేయడానికి ప్లానులు వేశామన్నారు. ఈ ప్లానులో ఎన్నికకాబడిన తాలూకాలలో అయినా వెంటనే వాటి అభివృద్ధికోసం ప్రత్యేకంగా పూనుకోవాలని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి :—ఆధ్యక్ష, మన రెవిన్యూ మంత్రిగారు యీ కరువు నివారణ పనుల గురించి సింహావలోకనం చేస్తూ ఒక సమీక్ష యిచ్చారు. ఇదంతా అంకెల గారడీ మాదిరిగానే ఉంది. అందులో శాశ్వత నివారణ పథకాలు ఏమి రూపొందించినది వారు చెప్పలేదు. డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌లో 1.5 రిటరన్ కావాలని ప్రభుత్వంవారు శాసనం చేశారు కాని దానివల్ల లాభం ఏమీలేదు. అది తీసివేయాలని ప్రభుత్వానికి మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. అన్ని ఇరిగేషను వర్క్సుకూడా తీసుకునే వరకు కూడా తాత్కాలికంగా—కరువు నివారణచేసే వీలుండదని మనవిచేస్తున్నాను. చిన్న నదులు, వాగులు మున్నగువాటికి ఆనకట్టలు కట్టి నీటిని నిలవచేయాలి. చెట్లు చేమలు ఉంటేకాని వర్షాలు రావు. మనరాష్ట్రంలో అడవి సంపద 22 పర్సంటు వరకే ఉంది. అది 35 పర్సంటు అయితేకాని వర్షాలు కురవవు. అడవులను విరివిగా పెంచడానికి పూనుకోవాలి. ఫామిన్ రిలీఫ్ వర్క్సు క్రింద ఖర్చుచేసే డబ్బంతాకూడా కాంట్రాక్టరులకే పోతున్నది. ప్రభుత్వమే కొన్ని రిగ్స్ కొని ప్రతి అయిదు ఎకరాలకు ఒక డీప్ బోర్‌వెల్ వేయించి, ఆపరేషన్ హార్డురాక్ అని జియొలాజికల్ సర్వేలో కొత్త వాటరు సప్లయి సోర్సెస్ టాప్ చేస్తేనేగాని మనం రిలీఫ్ యివ్వలేము. విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా విషయం ఉన్నది. ఇది రెమ్యూనరేటివ్ స్కీముకాదని ఆపుదల చేస్తున్నారు కాని కరువు ప్రాంతాలలో విద్యుచ్ఛక్తి విరివిగా ఇస్తే అక్కడకూడ ఎక్కువ పంటలు పండించడానికి అవకాశాలు లభిస్తాయి. విద్యుచ్ఛక్తికి ఒక హద్దు పెట్టకుండా క్షామపీడిత ప్రాంతాలలో సరఫరా చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. తరువాత ఎబాలిషన్ పుడ్‌జోన్సు సంగతి చెప్పారు.

(Dr. T. S. Murthy in the Chair)

తరువాత చెక్ పోస్టుల విషయం చెప్పారు. దానితో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. రూజ్‌వెల్టు న్యూ డీల్, లెనిన్ పీపుల్స్ ప్లాన్ తీసుకువచ్చినట్లు మన రాష్ట్రానికి కూడా ఒక ప్లాన్ తీసుకురాకపోతే కరువు శాశ్వత నివారణ చేయలేము. క్షామం ఎప్పుడూ విలయ తాండవం చేస్తూనే ఉంటుంది అని మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. మానవ సేవే మాధవ సేవ అన్నారు కాబట్టి తిరుపతి తిరుమల దేవస్థానం వారు కొన్ని కోట్లతో డెవలప్‌మెంటు ఫండు పెట్టారు. దాని నుంచి ప్రభుత్వం కొంత ఫండు తీసుకొని క్షామ ప్రాంతానికి సహాయంచేస్తే బాగుంటుందని నేను సూచిస్తున్నాను. క్రాప్ ఇన్సూరెన్సు స్కీము గురించి ఒక్క మాటైనా లేదు. డెన్మార్కు, హాలెండువంటి దేశాలలో హెయిల్ స్టార్మ్సు వచ్చే ప్రాంతమైనప్పటికి కూడా క్రాప్ ఇన్సూరెన్సు జరుగుతుంటే మనదేశంలో ఎందుకు అటువంటి పథకాలు రూపొందించకూడదని అడుగుతున్నాను. ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో విరివిగా ఆహారధాన్యాలు పండుతుంటే కేరళకు మిగతా రాష్ట్రాలకు సరఫరా చేస్తున్నారు. ఇక్కడ మనకే కరువు పరిస్థితులు ఉన్నప్పుడు ఇటువంటి సరఫరాలను తగ్గించుకొని కేంద్ర సహాయం తీసుకొని ఆదుకోకపోతే మనకు ఎవరు సహాయం చేస్తారు ? కేంద్ర సహాయానికి ఎక్కువగా కృషి చేయాలని కోరు

తున్నాను. శాశ్వత కరువు నివారణకు రాయలసీమకు తెలంగాణాకు ప్రత్యేక నిధులను ఏర్పరచి సత్వర చర్యలు తీసుకోకపోతే ప్రజలకు సంతృప్తికలుగదు. లేకపోతే కరువుకు ఒక మంత్రి ఉండవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది అని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. సుబ్బారాయుడు (తాడిపత్రి) :—అధ్యక్ష. మంత్రిగారు సెలవిస్తూ ఈ సంవత్సరం 20 జిల్లాలలో వచ్చిన కరువుకు 8 కోట్లు రూపాయలు ఖర్చు చేసినట్లు చెప్పారు. అందులో అనంతపురం జిల్లాలో 105 లక్షలు ఖర్చుచేసినట్లు చెప్పారు, మిగతా జిల్లాలలో 7 కోట్లు పైచిలుకు ఖర్చుచేసినట్లు తెలుస్తున్నది. 105 లక్షలలో తుంగభద్ర యెగువ కాలువ సెకండు ఫేజుకు ప్లాను అలాట్మెంటు ప్రకారం ఖర్చుచేసిన 40 లక్షలనుకూడా ఇందులోనికే తీసుకోవాలి. ఆ మొత్తంకూడా ఇందులో చేరడం వల్లనే 105 లక్షలు అవుతోంది. దానికికూడా మేము సంతోషిస్తాము. అనంతపురం జిల్లాకే ఖర్చు చేసారనే అభిప్రాయం ఉండవచ్చును. చేయవలసినంతవరకు పనులు సక్రమంగా చేస్తూ వచ్చారు. వాస్తవానికి 4 రిగ్‌లు పనిచేస్తున్నాయి. తరతరాల నుంచి గ్రామాలలో 3, 4 మైళ్ళు పోతేనేకాని మంచినీళ్ళు దొరకడంలేదు. అటువంటి చోట్ల ఇవి పనిచేస్తున్నాయి. మంత్రిగారు సెలవిచ్చినట్లు 10, 15 గ్రామాలలో మాత్రం మంచినీళ్లు పడలేదు. జియాలజిస్టులు చెప్పినచోట వేసారు. పనులు ఖర్చు పెట్టిన దానికి సక్రమంగానే జరిగాయి. కాని సూపర్‌వైజింగ్ స్టాపును ఇస్తే తప్ప యీ పనులు దండుగ, నిరుపయోగం అయే ప్రమాదం ఉన్నది. చెక్ లేకుండా ఉన్నది. కలెక్టరుగారు ప్రభుత్వ దృష్టికి కూడా తెచ్చారు. స్టాపు శాంక్షన్ చేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేదని తెలుస్తోంది. ఆ మాత్రం చేయకపోతే ఖర్చు చేసిన దానికి ఫలితం లేకుండా పోతుంది. రేపు ప్రొద్దుట ఐనా జాగ్రత్తపడవలసి ఉన్నది. తరతరాలనుంచి సంవత్సరం మార్చి సంవత్సరం ఆ ప్రాంతాలలో వస్తున్నది. అటువంటి ప్రాంతాలను అప్పుడప్పుడు కరువు వచ్చే ప్రాంతాలను డిఫరెన్సియేట్ చేయకపోతే ఎట్లా? మొన్ననే పత్రికలలో చూచాము. ప్లానింగ్ కమీషన్‌వారు రెండు మూడు కేటగరీస్ చేయబోతున్నారు. జియాలాజికల్‌గా ప్రకృతి అనుకూలంగా లేని కారణంచేత కరువుకు గురిఅవుతున్న ప్రాంతాలను మొదటి స్థాయి ఇస్తే తప్ప రాయలసీమకు ప్రయోజనం ఉండదు. రోజూ చచ్చేవాడికి ఏడ్చేవాడెవడు అనే ఫీలింగ్ రాయలసీమ వారికి వచ్చిందని మంత్రిగారికి చెప్పక తప్పదు. మేము తరతరాలుగా కరువుతో బాధపడుతున్నాము. వెస్టు గోదావరిలో కొన్నిచోట్ల, విశాఖపట్నం జిల్లాలోను శ్రీకాకుళం జిల్లాలోను కొన్నిచోట్ల ఈ సంవత్సరం కరువు వచ్చినంత మాత్రంచేత, వారు కేకలు వేసినంత మాత్రంచేత, అక్కడ ఖర్చు చేసారని మాకు బాధలేదు కాని మాకు చూపవలసిన శ్రద్ధమాత్రం చూపలేదని చెప్పవలసి ఉన్నది. ఏమి ఖర్చు చేసినా రేపు పర్మనెంటుగా ఉపయోగపడాలి. ఈ కరువు ప్రాంతాలను గురించి మీవద్ద ఏదయినా మాస్టరు ప్లాను ఉన్నదా? అటువంటి మాస్టరు ప్లాను తయారుచేసి దానిక్రింద ఖర్చు చేసినట్లయితే ఉపయోగం ఉంటుంది. అటువంటి మాస్టరు ప్లాను లేదు. ఇప్పుడయినా మాస్టరు ప్లాను తయారు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. వెంగయ్య (మార్కాపూర్) :—అధ్యక్ష. మంత్రిగారి ప్రకటనలనుసరించి 10 మాసాలుగా నా నియోజకవర్గంలోని ప్రజలందరికి ప్రభుత్వం కరువు పరిస్థితులను ఎదుర్కొడానికి సిద్ధంగా ఉన్నదని ప్రచారంచేస్తూ వచ్చాను. నెలరోజుల

క్రిందట నా నియోజకవర్గంలోని ప్రజలకు ఇక మిమ్ములను దేవుడే రక్షించాలని చెప్పి వచ్చాను. అదే ఈనాడు మంత్రిగారికి చెబుతున్నాను దయచేసి ప్రభుత్వం కూడా దేవునే నమ్ముకోండి, ప్రభుత్వాన్ని నమ్ముకోవద్దు అని చెప్పినట్లయితే అందరికీ మేలు చేసినట్లు అవుతుంది. మంత్రిగారికి నేను ఒకటి చెప్పదలచుకున్నాను—మీరు మీ అధికారుల లెక్కలవల్ల మోసపోతున్నారు. మీరు మిమ్ములను మోసపుచ్చుకుంటున్నారు. మమ్మల్ని మోసపుచ్చుతున్నారు. మేము వెళ్ళి ప్రజలను మోసపుచ్చాలని మీ అభిప్రాయం ఏమో తెలియదు. ప్రభుత్వం ఏదో చేస్తుందని చౌకదుకాణాలు పెడతారని మీ ఏజంటుగా నేను ప్రచారం చేసాను. గ్రామ గ్రామాన తిరిగి చెప్పాను. అసలు ఇది కరువు కాదని మీ డిప్యూటీ కలెక్టరు ప్రచారం చేస్తున్నాడు. డ్రాట్ అనండి అంటున్నారు. మీ బుద్ధికి పుట్టినట్లు అంటాము. ప్రజలకు సహాయం చేయండి. దీనికి పలికేవారు లేరు. రెవెన్యూ మంత్రిగారి ఉద్దేశం మంచిదే కావచ్చు. అక్కడ ఏవీ అమలు జరగడంలేదు. మీకు వచ్చే లెక్కలు సక్రమమైనవి కావు. మధ్య మాకు సంకటం అయిపోయింది. శాసనసభ్యులుగా పేరుకు మాత్రం ఉంటున్నారా అని అడుగుతున్నారు. ప్రభుత్వం ఈ విధముగా చేస్తున్నదని చెబితే మరుక్షణమే తహశీల్దారు, కలెక్టరు హామీ ఉందా, సెక్యూరిటీ ఉందా, లంచాలు ఏవి అని అడుగుతూ ఉంటే మీరు ఎందుకు శాసనసభ్యులుగా ఉండేది అని నిలదీస్తి అడుగుతున్నారు. అందు చేత మా నియోజకవర్గాలలో గ్రామాలకు వెళ్ళడానికి మొగం చెల్లడంలేదు. మార్కాపురం నియోజకవర్గం కర్నూలు జిల్లాలో ఎప్పుడూ సీరియస్‌గా ఫ్యామిన్‌తో సఫరవుతున్న నియోజకవర్గం. మంత్రిగారు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో పేరుపొందిన కంభం చెరువులో ఒక చుక్క నీరుకూడా లేదు అన్న యదార్థాన్ని స్వయంగా చూశారు. మూడు పైరులు పెయిలు కావడం చూసి ఆబ్బా అని ఆశ్చర్యపడినారు; అయినా కరువు పని ఒకటికూడా యివ్వడంలేదు. 51 లక్షలు యిచ్చినారంటున్నారు. మైనర్ ఇరిగేషనుకు నార్మలు పబ్లికు వర్క్స్, సమితి పనులకు, ఫారెస్టు పనులు యివన్నీ కలిపి లెక్కపెట్టి కరువు పని క్రింద యిచ్చినారంటున్నారు. చాలా జాగ్రత్తగా చూసినాము. ప్రభుత్వం చేసిన ప్రకటనలో కరువు అనే మాట లేదు. అందుచేత దేవుని నమ్మవలసినదని ప్రభుత్వాన్ని నమ్ముకోవద్దని నియోజకవర్గంలో చెప్పిన విషయం బాధాకరంగా మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇకమీదటనైనా ఒకసారి అధికారులను ప్రజాప్రతినిధులను సమావేశపరచి విధానంతో ఎక్కడ లోపం ఉందో తెలుసుకుని మంచి పేరు తెచ్చుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఉద్దేశ్యము బాగానే ఉంది కాని అమలు జరగడం లేదు. లోటు ఎక్కడ ఉందో గ్రహించాలి. ఒక గౌరవ సభ్యుడు వచ్చే 8 మాసాలలో కరువు ఎదుర్కోవాలన్నారు. క్షమించండి. ఒక ప్రశ్న వేస్తున్నాను. నిజంగా ప్రభుత్వం కరువు యింకా ఉందని భావిస్తే బ్లాకు ఫేమిను కమిటీలను ఎందుకు రద్దుచేసినారు? దానిలో ఎం.ఎల్.ఏ. సమితి ప్రెసిడెంటు, తహశీల్దారు, బి. డి. ఓ. వీరు నలుగురు మెంబర్స్. వాటిని నెల క్రిందట రద్దు పరచినారు. ఈ ఒకదానికి సమాధానం చెప్పాలి, ప్రభుత్వం మరచిపోయిందా? వర్షం కురిసినంతమాత్రాన కరువు పోయిందనుకుంటున్నారా? కరువులేదనుకుంటున్నారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— అధ్యక్ష. నేను ఎక్కువ సమయం తీసుకోకుండా క్లుప్తంగా ముఖ్యమైన విషయాలకు సమాధానం చెబుతాను. మొట్ట మొదటిది అసలు

కరువువల్ల ఎంత నష్టం జరిగింది అనే ఆంచనా అవసరం. ఎందుకంటే భారత ప్రభుత్వమును సహాయం కోరడానికి కూడా extent of the damage caused రెండవది extent of the relief to be given మనం ఎంతవరకు సహాయం యివ్వ గలుగుతామ. మూడవది సహాయాన్ని అందజేయడానికి తగిన ఏజెన్సీ మెషినరీ ఏది ? ఈ మూడు విషయాలపై ఎక్కువ చర్చ జరిగింది. నాకు కొద్దిగా బాధ అనిపించింది. చాలమంది గౌరవసభ్యులు పరిపాలనా యంత్రాంగం ప్రజా ప్రతినిధులతో సంప్రదించడం లేదని సంతృప్తిని కలిగించడంలేదని ప్రభుత్వ దృష్టికి వ్యక్తిగతంగా శాసన సభ్యులు పెద్దలు చెప్పారు. వారు నా దృష్టికి తీసుకువచ్చిన వెంటనే వ్రాయడం జరిగింది. మళ్లా ఉత్తరం వ్రాయడం జరిగింది. ప్రజా ప్రతినిధులను సంప్రదించి తీరవలెనని. మొన్న యిక్కడ శాసనసభ్యులు ఒకరు వారి నియోజకవర్గంలో అప్పులు యిచ్చే పద్ధతి సక్రమంగా లేదు, ఎవరికి అందవలెనో వారికి అందడం లేదు. ఎవరికి అవసరం లేదో వారికి పోతున్నదని చెప్పంగానే నేను కలెక్టరుగారికి టెలిఫోను చేసి యిది మంచిపని కాదు, శాసనసభ్యులను సంప్రదించకుండా ప్రజా ప్రతినిధులకు తెలియకుండా కార్యక్రమం జరిగితే విలువపోతుంది, విమర్శకు గురి అవుతారు కాబట్టి ఏమి చేయదలచారో ఏది అవసరం ఉందో వారిని సంప్రదించి చేయవలసింది, శాసనసభ్యులను సమితి ప్రెసిడెంట్లను కాన్ఫిడెన్సులోకి తీసుకోవాలని చెప్పడం జరిగింది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : — జనగాంలో శాసన సభ్యురాలు శ్రీమతి విమలాదేవి గారిని 'నువ్వు ఎవరివో తెలియదు, బయటికి వెళ్లు' అని అవమానించిన విషయం మంత్రిగారికి తెలియదా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— అది సరిచేయబడింది. వారు చెప్పినది సత్యమేనని భావిస్తూ ఎందుకు జరిగిందని ఆలోచనలో పడవలసిన అవసరముంది. ఎక్కడయితే ఉద్యోగస్తుల మనస్తత్వం ప్రజలను కలుపుకుపోదాం అని ఉన్నదో అటువంటి చోట బాగానే జరుగుతోంది. నేను కలెక్టర్ల పేర్లను చెప్పదలచుకోలేదు. నేను జిల్లాలలో పర్యటన చేస్తున్నప్పుడు ప్రజా ప్రతినిధులను వెంటపెట్టుకొని శాసనసభ్యులను సమితి ప్రెసిడెంట్లను సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. నేను బహిరంగంగా ప్రకటన చేస్తూవచ్చాను. మీరు చేస్తున్నపని ఏది అవసరమో ఏది అవసరం లేదో మీరు ఏది చెబితే దానిని విని అధికారులు చేయాలి కాని అధికారులు కొరింది చేయడంకాదు అని చెప్పడం జరిగింది. నేను రివిన్యూ శక్రటరీతో చెబుతూ వచ్చాను. ఎందుకంటే వారు ఛార్జ్ ఆఫ్ డ్రాట్ రిలీఫ్. పదే పదే యివన్నీ జ్ఞాపకం చేయవలసిందని మళ్లా జ్ఞాపకం చేస్తున్నాము. కొద్ది కాలంలో పొరపాటు ఉంటే సవరిస్తాను. ఇకముందు ఏజెన్సీ విషయంలో అటువంటి విమర్శకు అవకాశం లేకుండా చేస్తాను. కలెక్టరుగారిని ఎందుకు ఉంచామంటే తొందరగా కార్యక్రమం జరగడానికి. అంతకంటే వేరే కారణం లేదు. అతని పైన ఎక్కువ బాధ్యత పెట్టడం జరిగింది. ఆ యనతో జిల్లా పరిషత్తు చైర్మను ప్రజాప్రతినిధి యిద్దరినీ కలిపి బోర్డు అన్నాము. వారికి అప్పచెప్పినాము. ఈ లోపల హెడ్స్ ఆఫ్ ది డిపార్టుమెంటు ఏమి అడిగినారు, అయ్యా, కలెక్టరుగారికి యీ పనులు అప్పచెప్పడంవల్ల పేమెంటులో ఆలస్యం అవుతుంది అంటే ఏ డిపార్టుమెంటుకి ఆ డిపార్టుమెంటు విడగొట్టమంటే చీఫ్ ఇంజనీర్, మేజర్, మైనర్

రోడ్స్ చీఫ్ కన్సర్వేటర్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్స్, డైరెక్టర్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్ వారికి కూడా అప్పచెప్పినాము. తొందరగా పని జరగడానికి ఎన్ని పద్ధతులు అనుసరించాలో అవి అనుసరించాము. సక్రమంగా పని జరగడం. ఏది జరిగినప్పటికి ప్రజలకు సంతృప్తి రావాలి. 8 కొట్లు గాని 10 కోట్లు గాని ఖర్చు అయినప్పటికి సక్రమంగా జరుగుతున్నదని ప్రజలకు సంతృప్తి కలగాలి. దీని గురించి యికముందు కూడా శ్రద్ధ వహిస్తాము. ప్రజలు బాధపడుతున్నామని కేకలు వేసి నినాదం చేసేవరకు ప్రభుత్వం ఆగలేదు. వెనకటి అనుభవంతో పోల్చినప్పుడు ప్రభుత్వం ముందడుగు వేసినది. దానికి నిదర్శనం రాష్ట్ర చరిత్రలో 21 కోట్ల 75 లక్షలు శాంక్షను ఎప్పుడూ జరగలేదు. మనం పేదరికంలో ఉన్నప్పుడు వేస్ అండ్ మీన్స్ పొజిషన్ కష్టంలో ఉన్నప్పుడు ఏప్రిలు 68, మార్చి 1969 మధ్య ప్రభుత్వం గ్రాట్ రిలీఫ్ కోసం శాంక్షను చేసినది. 21 కోట్ల 75 లక్షలు శాంక్షను చేయడం బోల్డ్ స్టెప్. నేను ప్రభుత్వంలో ఒక భాగంగా ఉన్నాను కనుక చెబితే బాగుండదు కాని ది చీఫ్ మినిస్టర్ డిజర్వ్స్ ఆల్ కంగ్రాట్యులేషన్స్ ఫర్ ది బోల్డ్ స్టెప్స్ హి హేజ్ టేకెన్ యాజ్ ఫైనాన్స్ మినిస్టర్. ఈ పొజిషన్‌లో అంత మొత్తం డ్రాట్ రిలీఫ్‌కోసం శాంక్షను చేయడం కమిట్మెంటు చాలా పెద్దది. రిలీజెస్ కూడా 12.55 కోట్లు చేసినాము. దానిలో 8.1 కోట్లు అడ్మినిస్ట్రేషను ఖర్చు చేయగలిగినది. అంతకంటే ఎక్కువ ఖర్చుచేయలేకపోయింది. ఎందుకు ఖర్చు పెట్టలేకపోయిందో కూడా కనుక్కున్నాను. వర్షాలు పడ్తే చెరువు నిండడానికి ఏర్పాటు చేయండిగాని గట్లమీద మట్టి పోయడం వద్దన్నాను. నాగొంతన్నా కొయ్యండి గాని గట్టుమీద మట్టి పోయకండి అన్నాను. ఎక్కువ ఫీడరు చానల్సు పూడిపోయినవాటిని త్రవ్వండి నాలుగు చుక్కలు నీరు రావడానికి బాగుచేయండి. డిస్ట్రిబ్యూటరీస్ బాగుచేయించండి అన్నాను. పాత రోడ్లు బాగుచేయండి, కాంటూరు బండింగ్ చేయించండి అన్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా డబ్బుకోసం ఆగవద్దు పని చేయించండి అని చెప్పినారు. 8.1 కోట్లు ఖర్చుపెడితే దానిలో భారత ప్రభుత్వంనుంచి వచ్చిన అసిస్టెన్స్ 7.5 కోట్లు. నేను మొన్న ఢిల్లీ వెళ్లినప్పుడు మన వేస్ అండ్ మీన్స్ పొజిషన్ బాగులేదంటే వెంటనే ఒక కోటి రిలీజ్ చేస్తున్నామని చెప్పినారు. ఈ పాటికి రిలీజ్ చేసే ఉంటారు. ఇంకా రిలీజ్ చేయడానికి ప్రామిస్ చేసినారు. ఏప్రిలునుంచి మార్చివరకు 12 55 కోట్లలో మీరు ఎంత ఖర్చుపెడతారో మరునాడే రిలీజ్ చేస్తాము. ఆ లిమిటు వరకు. సుబ్లా మా టీము మీ దగ్గరకు వస్తుంది. పరిశీలనచేస్తారు. శ్రీకాకుళంలో 55 లక్షలు రిలీజు చేశారు, దానిగురించి ఆలోచిస్తున్నాము. డిసెంబరు మధ్యలో మా టీము వస్తుందని చెప్పారు. I have no ground to complain against the Central Government. డెప్యూటి ప్రధానమంత్రిగారు ఇక్కడకు వచ్చి చూశివెళ్ళారు. When I went to him he spoke with all sympathy and was ready to release money. కేంద్రప్రభుత్వాన్ని అని లాభంలేదు. దీనికో ఫార్ములా వుంది. ఐ విల్ ఇన్‌ఫార్మ్ ఇట్ లేటగ్ ఆన్, లోన్ విషయంలో కాని, ప్రి గ్రాంట్ విషయంలోకాని మన ప్రభుత్వం ఏమీ లోటు చేయలేదు. ఇట్ హ్యేజ్ టేకెన్ ఎ బోల్డ్ స్టెప్. స్కీమ్స్ విషయం నేను ఇంతకుముందే చెప్పాను. ప్రొడక్టివ్ స్కీమ్స్ అని చెప్పాను. భారతప్రభుత్వము, ప్లానింగు కమీషన్ ఎప్పటికప్పుడు ప్లాన్స్ పంపించండి అంటున్నారు ఇక ఇలాంటి చిక్కులలో పెట్టదలచుకోలేదు. ఏవో గీతలు గీయడం కాదు

71 తాలూకాలు ఏవి వున్నాయో, ఏవి క్రానిక్ డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్ వున్నాయో వాటికి మ్యాప్స్ తయారుచేయించాము, రిపోర్టు సిద్ధంగా వుంచాము. అనంతపురంలో 11 తాలూకాలు, చిత్తూరులో 8 తాలూకాలు, కడపలో 8 తాలూకాలు కర్నూలులో 13 తాలూకాలు, నెల్లూరులో 6 తాలూకాలు, గుంటూరులో 4 తాలూకాలు, హైదరాబాదు జిల్లాలో 4 తాలూకాలు, మెహబూబ్‌నగర్‌లో 10 తాలూకాలు, నల్గొండలో 7 తాలూకాలు, వరంగల్లులో 1 తాలూకా మొత్తం 71 తాలూకాలు క్రానిక్ డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్. జూన్‌లో ఇంకా కొన్ని పచ్చాయనుకోండి. ఐ విల్ కీప్ ఎ వాచ్ ఓవర్ ఇట్. బేసిక్‌గా అన్నిటినులూ కావాలి. కాని ప్రైయారిటి వుండాలి, మొట్టమొదట దేనికి ఎక్సైండ్ కావాలి అంటే వాటర్. అందుకనే యగ్రో ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్‌వారిని అడిగాము; మీరు ఏ కార్యక్రమం చేయగలుతారు అని. వారు పదివేల బోరింగ్ పెల్స్ ఇస్తామని చెప్పారు, ఇది ఫరమ్ కమిట్‌మెంట్, ఎంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టామనేది కాదు. మన ఫిజికల్ టార్గెట్ చూసుకోవాలి. సుబ్బారాయుడుగారు చెప్పారు. దట్ వాజ్ ఎ గ్రేట్ సక్సెస్ అనంతపురం ఏరియాలో ఎప్పుడూ మంచినీటికి నోచుకోని ప్రదేశాల్లో ఇవాళ మంచి నీరు పడింది, వారి ప్రాబ్లెమ్ పర్మనెంటుగా తీరిపోయింది. ముందు డ్రింకింగు వాటర్‌కు ప్రైయారిటి ఇవ్వాలి. 1969 లో ఇది పూర్తిచేయాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. ఈ సెంటిఫిక్ ఏజ్‌లో, ఈ టెక్నాలాజికల్ ఏజ్‌లో క్లయిమ్స్ మీద ఆధారపడి వ్యవసాయానికి ప్లాన్స్ వేయడం మంచివి కాదు; వంద సంవత్సరాల చరిత్రలో మనకు కనబడుతున్నది సకాలంలో వర్షం కురవనప్పుడు మీరు ఏమి చేస్తున్నారని రైతులు అడుగుతున్నారు. ఈ సమయంలో we must take the fullest advantage of technology. ఈ గ్రౌండ్ వాటర్‌ను తీయడంలో ఈ టెక్నాలజి అండ్ సైంటిఫిక్ నాలెడ్జిని పూర్తిగా ఉపయోగించుకోవాలి. ముందు సర్వే కావాలి. నేను సుబ్బయ్య గారితో ఎర్రగొండపాలెం వెళ్ళాను. ఒక బావి దగ్గరకు వెళ్ళి చూశాను. ఆ రైతు అయ్యా నేను మోట కొట్టినప్పుడు ఎన్ని ఎకరాలు సాగుచేశానో, ఎంత పండించానో ఇవాళ పంపు పెట్టినా అన్ని ఎకరాలే, అంత సాగే అవుతున్నది, నేను పెట్టిన 4,000 పెట్టుబడి నిరుపయోగం అయినది అని చెప్పాడు. There is no cooperation at that level. ఇన్‌డిస్క్రిమినేట్‌గా బావులు త్రవ్వారు. వంద గజాలకో బావి ఉంది. బావి త్రవ్వుకొని విద్యుచ్ఛక్తి పెట్టుకొంటే బాగుపడతాయని రైతుకు చెప్పాను. ఈజ్ ఇట్ కరెక్ట్? వెనుక 5 ఎకరాల పొలం, రెండెద్దులు, ఒక బావి. పంపు. విద్యుచ్ఛక్తి యిస్తే రైతు బాగుపడతాడని చెప్పాము. వంద గజాలలో నాలుగు బావులు త్రవ్వుకొన్నారు. అందరూ దెబ్బ తిన్నారు. Therefore this economy is bad. Agro-Industrial Corporation is our future. దానినుండి సంపూర్ణమైన లాభం పొందాలి. వారు పదివేల బావులు యిస్తామన్నారు. ఇప్పుడు కోస్టల్ డిస్ట్రిక్ట్సు ఆఫ్ ల్యాండ్‌లో, తెలంగాణాలో, రాయలసీమలో నీరు కావాలి. నీరు ఎక్కువగా డెల్టా ఏరియాలో వుంది. యుగస్లేవియా నుండి ఎక్స్‌పర్టు కంట్రాక్టు తీసుకొంటామన్నారు. ఒక బావి త్రవ్వితే 150 నుండి 200 ఎకరాల వరకు సాగు అవుతుంది. ఒక్క బావికి లక్ష రూపాయలు అవుతుంది. తెలంగాణాలో వంద అడుగులు పోయి త్రవ్వితే లాభంలేదు. 50 అడుగుల నుండి హార్డ్ రాక్. ఎక్కడ నీరు వుంటుందో

అక్కడ్నుంచి తీయాలి. అది ప్లెంటిస్ను చేయాలి. జియాలాజికల్ సర్వే కావాలి. దానికోసం నాల్గవ ప్రణాళికలో 90 లక్షలు ప్రత్యేకంగా కేటాయించడం జరిగింది. మొన్ని మధ్య నేను కేంద్రమంత్రి పేథీగారితో మాట్లాడాను. వారు చెప్పారు, ఐ ఎన్ సైర్ లీ ఎగ్రి విత్ యు. యు కాల్ ఎ మీటింగ్ ఇన్ జనవరి ఇన్ హైదరాబాద్. జియాలాజికల్ పీపుల్ను పిలుద్దాం, ప్లానింగు కమీషన్ వారిని పిలుద్దాం. నైబరింగ్ స్టేట్ మహారాష్ట్ర, మైసూరు వారిని పిలుద్దాము. గ్రౌండ్ వాటర్ను సంపూర్ణంగా మనం తీయటానికి పథకాలు ఆలోచించాలి, లెటజ్ ప్రిపేర్ ఎ స్కీమ్ అని వారు అన్నారు. ఇదే డ్రాట్ రిలీఫ్ స్కీమ్ అన్నారు. 150 కోట్లు అంటే కాదు. వుయ్ మస్టు గో ఐటమ్ బై ఐటమ్ అన్నారు. నాల్గవ ప్రణాళికలో ముఖ్య కార్యక్రమం స్పిల్ ఓవర్ స్కీమ్స్. డెవలప్మెంటు ఆఫ్ దీజ్ ఏరియాస్. ప్లాను కేవలం నీరు తాగుదామనే కాదు. ఎంతవరకు బండింగ్ చేసి స్ట్రిక్ట్స్ ఆపామో ఆంతవరకూ లాభంలేదు, నేను శ్రీకాకుళం పర్యటనకు వెళ్ళినప్పుడు సూపరెంటిండింగ్ ఇంజనీర్కు చెప్పాను. కాల్వలలోని నీరు సముద్రంలోకి పోతున్నది. ఒక్కొక్క మైలుకు రెండు మూడు గుండు రాళ్లు అడ్డం వేయండి. వర్షం వచ్చినప్పుడు రెండు గంటలు నీరు ఆగుతుంది. అక్కడ సర్కులేట్ అవుతుంది, అన్ని స్ట్రిక్ట్స్కు అలా చేయించండి అని చెప్పాను. నేను కర్నూలు వెళ్ళాను. పిఠతల రంగారెడ్డిగారు నా వెంట ఉన్నారు. బండ్ను కూడా దున్ని వేరుసెనగ వేశాడు. హి డిడ్ నాట్ రియలైజ్ ది ఇంపార్టెన్స్ ఆఫ్ ది బండ్. బండ్ కూడా దున్నితే అదీ పోయింది. ఇదీ పోయింది.

శ్రీ ఎం.బి. పరాంకుశం :—శ్రీకాకుళంజిల్లాలో కాల్వలలో నీటిని అడ్డిభూములకు పంపటానికి మంత్రిగారు తాపత్రయపడుతున్నారు. కాని నదులలో నీటిని 5 పర్సంటు మాత్రమే వుపయోగించి మిగిలినదంతా సముద్రంలోకి పోతుంటే దానిని పంప్ సెట్ను ద్వారా తోడి లిఫ్టు ఇరిగేషన్ ద్వారా వుపయోగించటానికి వీలుగా వుంటె ఆ పనిని మాని భూగర్భంలో వున్న నీరు తీయడానికి మంత్రిగారు ఎందుకు తాపత్రయపడుతున్నారు?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నేను అక్కడే భేదిస్తున్నాను. ఒక చెరువుక్రింద పది ఎకరాలకు నీరు సరిపోతుందనుకోండి. రైతుంతో పోటీపడి మరో పది ఎకరాలకు నీరు పారిస్తే మొత్తం అంతా పోతుంది. అందుచల్ల నేను చెప్పేది ఈ డిఫికల్ట్ ఏరియాస్లో సర్ఫేస్ వాటర్ను ఉపయోగించుకొందాం అనే తాపత్రయం పోవాలి. కృష్ణా, గోదావరి, పెన్న లేక పంశధార, నాగావళి యీ పెద్ద సిస్టమ్స్ క్రింద కాదు నేను చెప్పేది, అక్కడక్కడవుండే చిన్నచిన్న కాల్వలు ప్రవహిస్తూవుంటాయి. రెండుగంటలసేపు వర్షంపడితే దానిని గనుక ఆపకపోయినట్లయితే అది సర్ప్లస్కాదు. పెద్ద పంప్ సెట్స్ పెట్టి గనుక నీళ్ళు తీసుకున్నట్లయితే వాటర్ లెవెల్ క్రిందకు పెడుతుంది. ఈ విషయాలన్నింటిగురించి ఆలోచించడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ సిహెచ్. సుబ్బారాయుడు :—కాంటూర్ బండింగ్ గురించి మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. వన్ఫోర్త్ గవర్నమెంటు సబ్సిడీ యిస్తున్నది. త్రీ ఫోర్త్స్ రైతు భరించాలి. క్రానికల్లీ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్లో 75 పర్సెంట్ వరకూ గవర్నమెంటు బేర్ చేయవిదే లాభంలేదు, వానిగూర్చి ఎందుకు ఆలోచించడం లేదు?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—మనముందు బిల్లు వున్నది. దానిని చర్చించబోతున్నాం. ముఖ్యమంత్రిగారుకూడా యీ విధంగా ఆలోచిస్తున్నారు. ఈ అప్పులు యివ్వడం, రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు వసూళ్ళకు వెంటబడి బాధించడం.....యీ విధంగా అప్పు యివ్వడంవలన, వారు పుచ్చుకోవడంవలన ఎంతవరకు పనిజరుగుతున్నదీ? అనేది ఆలోచించాలి. పది బావులకొరకు అప్పులు యివ్వాలి అంటే— ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకొరకు లాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంక్ దగ్గర తాకట్టుపెట్టడం, పంపుసెట్టు తీసుకురావడం, రెస్టు పెట్టడం యీ గొడవంతా పడ్డేకంటే, ఒక పెద్ద బావి ఏర్పాటుచేసి, ఒక రోటరీ పంపు పెట్టి దీనికంతా గవర్నమెంటే ఖర్చుపెట్టి చేసి, వాటర్ రేట్ గవర్నమెంటు తీసుకుంటే యీ కార్యక్రమం జరగదా? అని వున్నది. రిజర్వ్‌బ్యాంకు, ఫినాన్సింగ్ కార్పొరేషన్, లాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంకు వారివద్దకు, వీరివద్దకు పోయి బాధలు పడడంకంటే.....ఎట్లాగూ రిజర్వ్‌బ్యాంకు డబ్బేగదా, ఆ డబ్బుతో గవర్నమెంటే చేసి వాటర్ రేటు తీసుకుంటే ఆ డబ్బు సఫలంకాదా? అనే ఆలోచన వున్నది. కాంటూర్ బండింగ్ విషయంలో—రేపు తీసుకొచ్చే బిల్లులోకూడా—వెయ్యి, రెండువేల ఎకరాలు తీసుకుని, నోటిఫై చేసి, దానిని డెవలప్ చేస్తాం. దానిపై డెవలప్‌మెంటు సెస్ వేస్తాం. అప్పుఅని, సబ్సిడీఅని యివన్నీ ఎందుకు? ఆ ఆలోచన వున్నది. అలాగే, మరొకసారి యీ ఫిగర్స్‌కూడా జిల్లాలవారీగా చదివేస్తే గౌరవసభ్యులకు గుర్తువుంటుంది. ఇంతవరకు 69 రిగ్స్ ఫీల్డులో వున్నవి. ఇంతవరకు పి.డబ్ల్యు.డి. వారు, అగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటువారు ఉపయోగిస్తున్న రిగ్స్‌కూడా అగ్రో ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషన్ క్రిందకు వచ్చాయి. ఈ రోజున రిక్వయిర్‌మెంటు యీ విధంగా వున్నది; హైదరాబాదు జిల్లాలో—9; మెదక్ జిల్లాలో—3; నిజామాబాద్ జిల్లాలో—2; వరంగల్లు—2; కరీంనగర్—1; నల్గొండ—3; ఖమ్మం—2 ఈస్టు గోదావరి—12 (అప్ లాండ్స్‌లో) శ్రీకాకుళం—2 ; కృష్ణా—5; గుంటూరు—1; కడప—2; నెల్లూరు—3; చిత్తూరు—4; కర్నూలు—4; అనంతపురం—4; ఆదిలాబాద్—4; మహబూబ్‌నగర్—2; ఈ విధంగా వున్నాయి. ఇందులో విశాఖపట్నం ఎందుకు చేరలేదో, కారణమేమిటో నేను కనుక్కుంటాను. ఇంకో ఫిగర్‌కూడా చెప్పి నేను ముగిస్తాను. ఏప్రిల్‌నుంచి శాంక్షన్ చేసిన మొత్తం— శ్రీకాకుళానికి 134 లక్షల 65 వేలు యిస్తే 106 లక్షల 56 వేలు ఖర్చుపెట్టారు— 15వ తారీఖు ఎరకు. విశాఖపట్నానికి ఒకకోటి 79 లక్షల 65 వేలు యిస్తే ఒక కోటి 49 లక్షల 50 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. ఈస్టుగోదావరి— 58 లక్షల 86 వేలకు 47 లక్షల 95 వేలు ఖర్చు పెట్టారు. వెస్టు గోదావరికి 46 లక్షల 86 వేలు యిస్తే 40 లక్షల 62 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. కృష్ణకు 22 లక్షల 51 వెయ్యి యిస్తే 18 లక్షల 21 వెయ్యి ఖర్చుపెట్టారు. గుంటూరుకు 7 లక్ష 83 వేలు యిస్తే 55 లక్షల 68 వేలు ఖర్చు పెట్టారు. నెల్లూరుకు 65 లక్షలు యిస్తే 60 లక్షల 69 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. కర్నూలుకు 81 లక్ష 91 వెయ్యి యిస్తే 51 లక్ష 67 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. అనంతపురం— కోటి 39 లక్షల 10 వేలు యిస్తే కోటి 6 లక్షల 62 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. కడపకు 2 లక్షల 15 వేలు యిస్తే 8 లక్షల 45 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. చిత్తూరుకు 66 లక్షల 83 వేలు యిస్తే 39 లక్షల 66 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. ఇంక, హైదరాబాదు

జిల్లాకు 18 లక్షల 52 వేలు యిస్తే 6 లక్షల 94 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. నిజామాబాద్ 32 లక్షల 73 వేలు యిస్తే 21 లక్షల 22 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. మెదక్ - 31 లక్ష 63 వేలు యిస్తే 10 లక్షల 22 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. మహబూబ్‌నగర్ 33 లక్షల 71 వెయ్యి యిస్తే 8 లక్షల 45 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. నల్గొండకు 81 లక్షల 74 వేలు యిస్తే 59 లక్షల 60 వేలు ఖర్చుపెట్టారు, వరంగల్లుకు 22 లక్షల 87 వేలు యిస్తే 6 లక్షల 7 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. ఖమ్మంమెట్టుకు 20 లక్షల 84 వేలు యిస్తే, 9 లక్షల 7 వేలు ఖర్చుఅయింది. కరీంనగర్‌కు 35 లక్షల 16 వేలు ఇస్తే 6 లక్షల. 7 వేలు ఖర్చయింది. ఆదిలాబాద్‌కు 15 లక్షల 59 వేలు యిస్తే 2 లక్షల 10 వేలు ఖర్చుపెట్టారు. ఈ విధంగా శాంక్షన్ అయిన మొత్తాలనుండి ఖర్చుపెట్టడం జరిగింది. గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విషయాలన్నింటినీ దృష్టిలోకి తీసుకోవడం జరిగిందని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం : మంత్రిగారు యిచ్చిన లెక్కలప్రకారంగా చూసినట్లయితే జిల్లాలవారీగా యింతమొత్తం శాంక్షన్ అయినప్పటికీ, అక్కడ అంత తక్కువగా ఖర్చుపెట్టడానికి గల కారణాలేమిటి?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నేను చెప్పాను. సెప్టెంబర్, అక్టోబర్ నెలలలో వర్షాలు కురిసి, చెరువులు, కాల్వలలోకి నీళ్లు రావడంతో వ్యవసాయపనులు ప్రారంభం కావడంతో యీ మైనర్ యిర్రిగేషన్ పనులు జరగలేదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—రెయిన్ ఫాల్ ఆన్ యావెన్‌గా వుంటుంది. లేనిచోట్ల కూడా తక్కువ ఖర్చుపెట్టడానికి కారణమేమిటో తెలుసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—మేము ఎక్స్‌ప్లనేషన్ అడుగుతాము.

మినర్ చైర్మన్ :—రేపు ఉదయం 8.30 గంటలకు తిరిగి సమావేశమవుదాం.

(The House then adjourned till Half-past Eight of the Clock on Wednesday the Fourth December. 1968.)